

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ BİR
FAZÎLET-NÂME
(İNCELEME-METİN-GRAMATİKAL DİZİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELVA SHARABATI SABBAGH

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan KARACA

GAZİANTEP
EYLÜL 2024

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

Tezin Başlığı: Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Bir Faziletname

Adı ve Soyadı: Selva SHARABATİ SABBAGH

Tez Savunma Tarihi: 13/ 9/ 2024

Doç. Dr. Hasan KARACA danışmanlığında hazırlanan bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından oy çokluğu ile bir Yüksek Lisans olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Doç. Dr. Hasan KARACA

Doç. Dr. Sertan ALİBEKİROĞLU

Dr.Öğr.Üyesi Seher Maşkaraoğlu

Bu tezin gerekli şartları sağlayarak yukarıda belirtilen jüri tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edildiğini onaylarım.

Prof. Dr. Mehmet EROL

Enstitü ABD Başkanı

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI

SBE Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Selva SHARABATİ SABBAGH

Öğrenci Numarası:200000024006

Tezin Savunma Tarihi:13/ 9/ 2024

ÖZET

ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ BİR FAZİLETNAME

SHARABATI SABBAGH, Selva

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Yeni Türk Dili Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan KARACA

EYLÜL, 2024, 286 sayfa

XV. yüzyılın ikinci yarısı ile XVI. yüzyılın ilk yarısında Yemînî'nin yaşadığı döneme ait olan bu çalışmada, EAT ile birlikte yazılmış bilinen 40 el yazması suretinden biri olan Faziletname, Hamit Karaca'nın kişisel kütüphanesinde bulunan ve (50a)varaktan (91b) varaka kadar olan bölümleri transkribe edilmiş ve incelenmiştir. Bu çalışma giriş – inceleme – metin – sözlük - tıpkıbasım bölümlerinden oluşmaktadır. Çalışmanın "Giriş" bölümünde Eski Anadolu Türkçesi Oluşum, Yemini Hayatı, Edebi Kişiliği, Mahlâsı, Eserin adı, Eserin Konusu ve Eserin Dili hakkında bilgi verilmiştir. İnceleme bölümünde bu eserin Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait dil hususiyetleri incelenmiştir. Metin bölümünde eser transkripsiyonlu olarak verilmiştir. Sözlük bölümünde metinde geçen kelimeler alfabetik sıraya göre verilmiş, özellikle anlamı bilinmeyen kelimelerin anlamları verilmiştir. Metin okunurken bazı yerlerde sayfaların yırtık ve tahrip olmasından kaynaklı okunamayan kelimeler (...) şeklinde gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Faziletname, Eski Anadolu Türkçesi, Yemînî, Fazilet-nâme.

ABSTRACT**ANALYSIS OF THE WORK CALLED FAZILETNAME WRITTEN IN OLD
ANATOLIAN TURKISH**

SHARABATI SABBAGH, Selva

M. A. Thesis, Department of Turkish Language and Literature

New Turkish Language Program

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Hasan KARACA

September, 2024, 393 page

XV. The second half of the century and the 16th century. In this study, which belongs to the period in which Yemînî lived in the first half of the century, the chapters from leaf (50a) to leaf (91b) of Faziletname, one of the 40 known manuscripts written together with EAT, in Hamit Karaca's personal library, were transcribed and examined. This study consists of introduction - review - text - dictionary - facsimile sections. In the "Introduction" section of the study, information is given about the Formation of Old Anatolian Turkish, Its Life, Literary Personality, Pseudonym, Name of the Work, Subject of the Work and Language of the Work. In the review section, the linguistic characteristics of this work belonging to the Old Anatolian Turkish period were examined. In the text section, the work is given in transcription. In the dictionary section, the words in the text are given in alphabetical order, and especially the meanings of words whose meanings are unknown are given. While reading the text, unreadable words are shown as (...) in some places due to torn and damaged pages.

Key Words: Faziletname, Old Anatolian Turkish, Yemînî, Fazilet-nâme.

ÖN SÖZ

Bu çalışma, XV. yüzyılın sonu ile XVI. yüzyılın başlarında yaşamış Tekke şairi Yemînî'nin, XVI. yüzyılın ilk yarısında ve Klasik Osmanlıca'nın ilk dönemlerinde yazdığı, büyük ölçüde "Eski Anadolu Türkçesi"nin özelliklerini taşıyan Fazîletnâme (1519) adlı eserini kapsamaktadır.

Çalışma; "Giriş", "Gramer İncelemesi (Yazılış, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi)", "Metin" ve "Gramatikal Dizin" başlıklarını taşıyan dört bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın "Giriş" bölümünde şairin hayatı, edebî kişiliği ve Fazîlet-nâme (konusu, muhtevası, vezni, dili, nüshaları vs.) hakkında bilgi verildi.

Sunulan çalışmada, Yemînî'nin Fazîletnâme adlı eserinin 50a varakasından 91b varakasına kadar kapsamlı bir şekilde incelenmiştir.

Çalışmanın sonuna "Kaynakça" ve "Tıpkıbasım" ilave edildi.

Çalışmamızda bazı hata ve eksikliklerin olabileceğini kabul ediyoruz. Bu hataların ve eksikliklerin hoşgörüyü karşılanmasını ve düzeltileceğini umuyoruz.

Çalışma sürecinde, mesai sınırlarını aşarak her adımda bana rehberlik eden, değerli bilgileriyle yol gösteren ve sabırla destek veren saygıdeğer hocam Prof. Dr. Hasan Karaca'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Kendisinin özverili yardımı ve ilgisi, bu çalışmanın başarılı bir şekilde tamamlanmasında büyük rol oynamıştır.

Selva SHARABATI SABBAGH
Gaziantep 2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	vii
KISALTMALAR	viii

GİRİŞ I.BÖLÜM

YAZILIŞ

1.1.Ünlülerin yazılışları	
1.2.(a) Ünlüsünün yazılışı	11
1.3. (e) Ünlüsünün yazılışı	13
1.4. (ı) Ünlüsünün yazılışı	13
1.5. (i) Ünlüsünün yazılışı	14
1.6. (o) Ünlüsünün yazılışı	14
1.7. (ö) Ünlüsünün yazılışı	15
1.8. (u) Ünlüsünün yazılışı	16
1.9. (ü) Ünlüsünün yazılışı	16
1.2. Ünsüzlerin yazılışı	
1.2.1.P Ünsüzlerin yazılışı	17
1.2.2. ç Ünsüzünün Yazılışı	17
1.2.3. g Ünsüzünün Yazılışı	18
1.2.4. ñ Ünsüzünün Yazılışı	18
1.2.5. t, d Ünsüzlerinin Yazılışı	19
1.2.6. s Ünsüzünün Yazılışı	19

1.2.7. ğ Ünsüzünün Yazılışı	20
1.2.8. k Ünsüzünün Yazılışı	20

2.BÖLÜM

GRAMER

2.1. Ses Bilgisi	21
2.1.1. Ünlüler Değişimleri.....	21
2.1.1.1 i/e Değişmesi	21
2.1.1.2. Yuvarlaklaşma	21
2.1.1.3 Ünlü Düşmesi	22
2.1.1.4 Ünlü Türemesi	22
2.1.1.5. Ünlü Daralması	23
2.1.1.6. İnceleme.....	23
2.1.2 Ünsüz Değişimleri	23
2.1.2.1 b>v Değişmesi	23
2.1.2.2 k> ħ Değişmesi.....	24
2.1.2.3 d > y Değişmesi.....	24
2.1.2.4 t-> d-1 Değişmesi	24
2.1.2.5 k-> g- Değişmesi.....	26
2.1.2.6 Ünsüz Düşmesi	26
2.1.2.7 Ünsüz Türemesi	27
2.2. Şekil Bilgisi	27
2.2.1 Yapım ekleri	27
2.2.2. Sözcük Türleri	28

3.BÖLÜM

3.METİN.....	39
--------------	----

4.BÖLÜM

GRAMATİKAL DİZİN

SONUÇ.....	225
KAYNAKLAR.....	227
EK-1.TIPKIBASIM.....	232

KISALTMALAR

A.	: Arapça
c.c.	: Allah ismi anıldığı zaman hürmet ve tazim için söylenir. (Celle celaluhu)
ç.	: Çokluk
t.	: Tekil
Ç.K.	: Çoğul Kişi
Doç.	: Doçent
Dr.	: Doktor
EAT	: Eski Anadolu Türkçesi
F.	: Farsça
H.	: Hicrî
H.	: Hazret, Hazreti
m.	: Miladi
M.Ö.	: Milattan önce
Prof.	: profesör
r.a.	: Allah onlardan razı olsun. (Radiallahu anh)
s.a.v.	: Allah'ın selamı peygamberimiz üzerine olsun. (Sallallahu aleyhi ve sellem)
s.	: Sayfa
T.	: Türkçe
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
T.K.	: Tekil Kişi
-	: Metinde terkipleri, Farsça birleşik yapıları; dizinde fiilleri, kullanım sıklığı sayısını göstermek için kullanıldı.
+	: İsimle bağlanmayı, biçim birim birleşimlerini göstermekte kullanıldı
[]	: Madde başının köken bilgisini göstermede kullanıldı.
[...]	: Okunamayan yerleri göstermede kullanıldı.
[?]	: Kesin olmayan veya bilinmeyen bilgi için kullanıldı
<	: Ses değişimlerinin yönü
;	: Standart kullanımı dışında gramatikal dizinde benzer anlamları ayırıcı olarak kullanıldı.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	:	ā, a, e	ض	:	ḏ, ž
آ	:	ā	ط	:	ṭ
إ	:	i, i	ظ	:	ẓ
أ	:	o, ö, u, ü	ع	:	‘
ء	:	’	غ	:	ġ
ب	:	b, p	ف	:	f
پ	:	p	ق	:	q
ت	:	t	ك	:	k, g, ñ/ñ
ث	:	s	ل	:	l
ج	:	c, ç	م	:	m
چ	:	ç	ن	:	n
ح	:	h	و	:	v
خ	:	ḫ	او.و	:	u, ū, ü, o, ö
د	:	d	(vâv-ı ma’dule)	:	v
ذ	:	ẓ	ه	:	h, a, e
ر	:	r	ص	:	ş
ز	:	z	لا	:	la, lā
س	:	s	ي	:	y
ش	:	ş	ي	:	i, i

GİRİŞ

Eski Anadolu Türkçesi, XIII. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar Anadolu, Azerbaycan ve XIV. yüzyıl ortalarından sonra Balkanlar'da kullanılan ortak bir yazı dilidir. (Korkmaz, 2005, s.475). Bu dönem, Oğuz -Türkmen lehçesinin ilk defa sistemli bir yazı diline dönüştüğü ve yazılı eserlerin verilmeye başlandığı bir dönem olarak dikkat çeker. Eski Anadolu Türkçesi, Türk dilinin tarihsel gelişiminde çok önemli bir yere sahiptir ve bu dönemde yazılmış olan eserler, dilin ve kültürün evrimini anlamak için değerli kaynaklar sunar. (Korkmaz, 2013, s.85). Bu eserler, dönemin sosyal, kültürel ve dilsel özelliklerini yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda Türk edebiyatının temel taşlarını da oluşturur. Bu dönemde yazılmış olan metinler, hem dilbilimsel hem de edebi açıdan büyük bir öneme sahiptir. Örneğin, Yunus Emre'nin şiirleri, Mevlana'nın eserleri ve Ahmed Fakih gibi önemli isimlerin yazıları, bu dönemin dil özelliklerini ve edebi zenginliğini gözler önüne serer. (Öztürk,2017,s.22). Eski Anadolu Türkçesi'nin incelenmesi, Türk dilinin ve edebiyatının

gelişim sürecini daha iyi anlamamıza yardımcı olur ve bu dönemin eserleri, dilbilimciler ve edebiyat tarihçileri için paha biçilemez birer kaynaktır.(Yelten,2019,s.35).

Türkiye Türkçesinin tarihi devresinin ilkinin Eski Anadolu Türkçesi oluşturmaktadır. XIII. yüzyıldan XV. yüzyılın sonuna kadar süren bu dönem, Selçuklu devri Türkçesini de kapsar. XV. yüzyılın ikinci yarısı bir geçiş devri olarak kabul edilse de, Eski Anadolu Türkçesi'nin karakteristik özellikleri XVI. yüzyıl boyunca ve hatta XVII. yüzyılda da devam etmiştir. (Öztürk,2017,s.9).

Eski Anadolu Türkçesi dönemi, Türkçenin tarihsel gelişiminde kritik bir evreyi temsil eder. Bu dönemde yazılmış olan eserler, sadece dilin gelişimini değil, aynı zamanda Anadolu'da yaşayan Türklerin kültürel ve toplumsal yapısını da yansıtır. Bu eserler, Oğuz - Türkmen lehçesinin yazılı hale gelmesiyle ortaya çıkan dilsel zenginliği gözler önüne serer. (Özkan,1995,s.32).

XVI. yüzyılın ilk yarısında, Klasik Osmanlıca'nın ilk dönemlerinde yazılmış olan Fazilet-nâme, bir geçiş dönemi eseri olarak Eski Anadolu Türkçesi'nin izlerini büyük ölçüde taşır. Bu eser, hem dilsel hem de edebi özellikleriyle Eski Anadolu Türkçesi'nin devamlılığını gösterir. Fazilet-nâme gibi eserler, Türk dilinin geçiş dönemindeki evrimini ve Eski Anadolu Türkçesinin etkilerini anlamak açısından önemlidir.

Eski Anadolu Türkçesi, Türkiye Türkçesinin tarihsel gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Bu dönemde yazılmış eserler, dilin ve kültürün evrimini anlamak için paha biçilemez kaynaklar sunar. Eski Anadolu Türkçesinin incelenmesi, Türk dilinin ve edebiyatının tarihsel gelişimini daha iyi anlamamıza yardımcı olur.

A. Yimini, Hayatı

XVI. yüzyıl tekke şairlerinden olan Yemînî'nin hayatıyla ilgili eski ve yeni kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır, bu nedenle şairin doğum ve ölüm tarihleri hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Şairin hayatıyla ilgili bilgiler son derece kısıtlıdır; ancak bilinen tek eseri olan Fazilet-name'den yola çıkılarak hayatının genel hatlarıyla çıkarılabilmektedir. Fazilet-name'nin yazıldığı tarih, eserin h. 925/m. 1519'da olduğunu göstermektedir.

Hem eserdeki bu tarih kaydı hem de eserin, şairin olgunluk dönemi eseri olduğu göz önüne alındığında **Yemînî**'nin XV. yüzyılın ikinci yarısı ile XVI. yüzyılın ilk yarısında yaşadığı söylenebilir. Şair, muhtemelen Bayezid II, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde yaşamış ve Fûzuli, Baki gibi güçlü şairlerin çağdaşı olmuştur.

Yemînî, eserinde adı, lâkabı ve soyu hakkında bazı önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bilgilere göre onun adı **Dervîş Muhammed**, lâkabı ise **Hafizoğlu'dur**. Babası da **Semerkant**'ın önde gelenlerinden biri olan **Hafız** adında ya da lakabında bir şahıstır. Bu bilgiler ışığında, **Yemînî** 'nin ailesinin kökeni hakkında bazı çıkarımlarda bulunabiliriz. **Yemînî** 'nin ailesinin Semerkant'tan Anadolu'ya göç ettiği ihtimal

dahilindedir. Bu göç, muhtemelen siyasi, sosyal veya ekonomik sebeplerle gerçekleşmiş olabilir.

Yemînî 'nin ailesinin Semerkant gibi önemli bir kültür ve ticaret merkezinden gelmesi, onun eğitim ve kültürel birikiminde de etkili olmuştur. Semerkant, o dönemde ilim ve kültürün merkezi konumunda olduğundan, **Yemînî** 'nin bu ortamdan aldığı kültürel mirası Anadolu'ya taşıdığı söylenebilir. Bu bağlamda, **Yemînî** 'nin eseri, sadece edebi değeriyle değil, aynı zamanda tarihsel ve kültürel bağlantılarıyla da önem kazanmaktadır.

Yemînî eserinin bir yerinde de,

ķomışlar pīrler adını muħalled
tarīķ-i fakrda **Dervīş Muħammed**

lakabdur **Hāfız Oğlı** aña ol ad
ilāhī cehl odından eyle āzād

diline eyle medħ-i Ħaydarı bend
atası pīr-i ferzend-i Semerķ and,

57a/11 Hāfız oğlı bende evlāda ķıl cānıñ nişār
eyle evlādımıñ yoluna ola derdüñe devā

B. Edebi Kişilđi

Fazilet-nāme'nin aslı, Şeyh Rükneddīn tarafından Farsça olarak yazılmış mensur bir eserdir ve **Yemînî** bu eseri manzum olarak Türkçeye kazandırmıştır. **Yemînî**, eserin bazı beyitlerinde ve birkaç yerinde bu durumu açıkça belirtmiştir. Eğer bu bilgiler Yemini'nin kendi ağzından belirtilmemiş olsaydı, Fazilet-nāme'nin adapte bir eser olduğunu söylemek mümkün olmazdı.

Fazilet-nâme, deyim, atasözü, vecize ve hikmet gibi seviyelere ulaşmış beyitler ve mısralarla örülmüş bir eserdir. Bu yönüyle, eserin sadece bir çeviri olmanın ötesine geçtiği ve zengin bir kültürel ve edebi değer kazandığı görülmektedir. Yemini'nin bu adaptasyonu, Türk edebiyatına özgün bir katkı sunmuş ve eserin etkisini genişletmiştir. Böylece, **Fazilet-nâme** hem Farsça hem de Türkçe edebiyatın önemli bir parçası haline gelmiştir.

Şeyh Rükneddin'in Farsça olarak kaleme aldığı orijinal eser, dönemin kültürel ve edebi birikiminden beslenmiş, geniş bir okuyucu kitlesine hitap eden bir metin olarak dikkat çekmektedir. Bu mensur eserin Türkçeye manzum olarak adapte edilmesi, eserin yapısında ve içeriğinde önemli değişiklikler yapmayı gerektirmiştir. **Yemînî**, eserin özünü ve mesajını koruyarak, Türkçe'nin zengin ifade gücünü ve edebi dilini kullanarak eseri yeniden yaratmıştır.

Fazilet-nâme'nin bu şekilde adaptasyonu, sadece dilsel bir çeviri olmanın ötesinde, kültürel bir aktarma ve yeniden yaratım sürecidir. Eserin beyitler ve mısralarla örülmüş yapısı, onun edebi değerini artırmış ve okuyucular üzerinde derin bir etki bırakmıştır. Bu adaptasyon süreci, aynı zamanda dönemin edebi ve kültürel anlayışını yansıtmakta ve eserin hem Farsça hem de Türkçe edebiyatında önemli bir yere sahip olmasını sağlamaktadır. (Tepeli,1994 ,s.4).

Yemînî 'nin, Şeyh Rükneddin'in mensur eserini manzum olarak Türkçeye kazandırması, onun edebi yeteneğini ve dil hakimiyetini de gözler önüne sermektedir. Fazilet-nâme, bu özellikleriyle sadece bir çeviri eser olmanın ötesine geçmiş, dönemin edebi ve kültürel zenginliğini yansıtan önemli bir yapıt haline gelmiştir. Bu eserin incelenmesi, hem Farsça hem de Türkçe edebiyatın gelişimi ve etkileşimi hakkında değerli bilgiler sunmakta ve edebi tarih açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Yemînî'nin, eserindeki olayları Türkçenin her seviyedeki okuyucusunun, dinleyicisinin anlayabileceği şekilde tasvir ettiği görülmektedir. Eserin genelindeki üslup, akıcılık ve güzellik, hem şairin Türkçeye hâkimiyetini hem de şiirdeki yeteneğini göstermesi açısından önemlidir. Şair, dili istediği gibi kullanabilmekte, dile âdeta şekil

vermekte ve övgüde bulunurken en güzel sıfatları terkipler kurmaktadır; aynı zamanda bir olayı en basit şekilde aktarırken de dile ait en yalın, en saf şekilleri tercih etmektedir

Elimizdeki eser, Divan edebiyatının Kaside türünde kaleme alınmış bir eserdir. Nazım ölçüsü olarak beyitler halinde düzenlenmiştir ve içeriği oldukça zengindir. Metin, peygamberin soyu ve hayatıyla ilgili detayları, Allah'ın birliği konusunu ele alırken, aynı zamanda peygamberlerin insanlara rehberlik etmek üzere dünyaya gönderilmesi gibi önemli konuları da işlemektedir.

Eserde ayrıca peygamberin amcası Ebu Talip'in çocuklarına ve özellikle Ali bin Ebu Talip'in faziletlerine, mucizelerine ve savaşlarına detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Bu bölümler, Ali'nin yüceltilmesi ve övülmesi amacıyla kaleme alınmıştır.

Yemînî eserinin bir yerinde,

78b/10 ‘Ali medhini peykân it o tîre
münâfîk bağına zaḥm urup ire

78b/11 sözüññ darbıdur zehr-i helâhil
‘Adü-yı Ḥaydara i merd-i kâmil

Divan edebiyatının **Methiye** tarzını yansıtan eser, sadece Ali'nin değil, aynı zamanda İslam peygamberi Hz. Muhammed'in de yüceltilmesini amaçlar. Bu nedenle, içeriği hem dini hem de edebi açıdan büyük bir öneme sahiptir. Bu eser, Divan edebiyatının zengin ve derin anlatım tarzını yansıtan bir örnektir ve dönemin edebi ve kültürel atmosferini yansıtmaktadır.

Yemînî eserinde :

56b/13 der medḥ imâm ‘aleyh-i salavâtü vü’s-selâm ez-zebân-ı zîrâm temmet

56b/14 hoş kerâmet m‘adenisin yâ ‘alî iy vaṣî-i aḥmed maḥmûd sırr-ı Muṣṭafâ

67b/11 der medḥ-i nebî ve velî

67b /12 zehī vāzī´-ı şerī´at sulţān mīr-i mahşer
dāmād u hem qarındaş olmışdır aña Haydar
67b/13 sulţān -ı enbiyādur hem şefi´-i kıyāmet
añun emīni oldı saķī āb-ı kevşer

C. Mahlâsı

Derviş Muhammed, eserinde kendine mahlâs olarak **Yemînî** ismini seçmiştir ve bu mahlâsı eserin çeşitli yerlerinde 52 kez kullanmıştır. **Yemînî** mahlâsı çalışmamızda (10) kez geçmiştir.

Yemînî mahlâsının geçtiği beyitler aşağıda verilmiştir:

50b/4 iy **Yemînî** āl-i Aḥmedden temenna-yı du´ā
eyle dāyim kim bulasın cümle rencüñe şifā

54b/1 eḥadden nūr-ı Aḥmed fark olmak
Yemînî key ḥaṭādur key ḥaṭādur

58a/5 **Yemînî** bende evlāduñ kұлıdur
ulu dergāhuñ bu miskīn kұлıdur

66a/8 **Yemînî** sen erenler serverine
yüzüñ sürüp iriş ḥāķ-ı derine

66a/8 **Yemînî** sen erenler serverine
yüzüñ sürüp iriş ḥāķ-ı derine

67b/9 **Yemînî** itme sözi çok ´abesdür
ki söz añlayana bu deñlü besdür

69a/3 ne ´izzetile ḥılķat kılmış **Yemînî** ol ḥāķ

maḥşer güninde şāfi' sultān-ı aşfiyadu

70a/4 **Yemîni** muḥteşar kılgıl kelâmı

yemîn ehline irişdür selâmı

71a/4 **Yemîni** muḥteşar kılgıl kelâmı

yemîn ehline irişdür selâmı

78b/6 hem Taḳiūr hem Naḳîdūr 'Askeri āl-i resûl
iy **Yemîni** Mehdînüñdür devr-i āhırda livā

Ç. Eserin Adı

Yemînî'nin eserinin adı nüshalarda değişik şekillerde geçmektedir. Bizzat görme imkânı bulduğumuz 20 nüshadan tespit edebildiğimiz 10 tanesi şöyledir:

- 1- Fazilet-nâme-i Yemînî (5 Nüshada)
- 2- Kitâb-ı Faz îlet-nâme-i 'Alî (3 Nüshada)
- 3- Fazîlet-name-i Hazret-i 'Ali (3 Nüshada)
- 4- Kitâb-ı Fazîlet-nâme (2 Nüshada)
- 5- Kitâb-ı Faz îlet-i Ali (2 Nüshada)
- 6- Kitâb-ı Faz îlet-i İmâm-1 'Alî (1 Nüshada)
- 7- Faz îlet-nâme-i İmâm 'Alî (1 Nüshada)
- 8- Faz îlet-nâme-i Hazret-i Yemînî (1 Nüshada)
- 9- Kitâb-ı Faz îlet-name-i Hazret-i 'Ali (1 Nüshada)
- 10- Faz îlet-name-i Haydar-ı Kerrâr (1 Nüshada)

Yukarıdaki başlıkları da dikkate alarak çalışmamıza başlık olarak Yemînî'nin Fazilet-nâmesi adını seçtik.

D. Eserin Konusu

Fazilet-nâme, İslam dünyasında önemli bir yere sahip olan Hz. Ali'nin hayatını ve manevi öğretilerini derinlemesine inceleyen edebi bir eserdir. Hz. Ali, İslam

peygamberi Hz. Muhammed'in damadı ve Ehlibeyt mensubu olarak, İslam tarihinde önemli bir figür olarak kabul edilir. Fazilet-nâme, onun hayatının yanı sıra adaleti, cesareti, bilgeliği ve manevi öğretileri üzerine odaklanarak, okuyucuya manevi bir yolculuk sunar. Eserde yer alan hikayeler ve öğütler, Hz. Ali'nin karakterinin derinliklerine ve onun İslam'ın ruhani öğretilerini nasıl yaşayan bir örnek haline geldiğine işaret eder. Bu eser, sadece tarihi bir anlatı değil, aynı zamanda okuyucunun Hz. Ali'nin yaşamından ilham alarak kendi manevi gelişimine katkıda bulunmasını sağlar. Eserin yazarının Bektaşî tarikatına mensup olabileceği düşünülmekle birlikte, bu bağlantı açıkça belirtilmemiştir. Ancak, Fazilet-nâme'nin içeriği ve dini temaları, Bektaşî geleneği ile uyumlu bir şekilde işlenmiş gibi görünmektedir. Ayrıca, A.Celalettin Ulusoy'un¹ eserlerinde bahsedilen Yemînî'nin Alevi-Bektaşî toplumunda kutsal bir figür olarak kabul edilmesi, Fazilet-nâme'nin bu geleneğin bir parçası olarak görülmesine katkıda bulunur.

Fazilet-nâme, İslam'ın manevi ve kültürel mirasının önemli bir parçası olarak değerlendirilir. Eser, Hz. Ali'nin yaşamı ve öğretileri üzerinden İslam'ın insanlığa taşıdığı manevi değerleri derinlemesine anlamamıza yardımcı olur. Hz. Ali'nin adalet, merhamet ve bilgelik gibi erdemleri üzerinden sunulan öğütler, okuyucuya günlük yaşamında nasıl uygulayabileceğini gösterir, böylece Fazilet-nâme hem manevi bir rehber hem de ilham kaynağı olur. (Tepeli,1994 ,s.8).

E. Eserin Muhtavas

- Fazilet-nâme, İslam kültüründe önemli bir eser olarak kabul edilir ve oldukça geniş bir metin içermektedir. Dünya çapında Arap harfli kırka yakın yazma nüshası

¹Ulusoy, A Calâlettin. Yedi Ulu'lar, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii A.S., Auk. Yazar burada Yemînî'yi Bektaşîlerin yedi ulularından (Nesimî,Hatayî, Fuzulî, Yemînî , Viranî. Pîr Sultan Abdal ve Kul Himmet) biri olarak görmektedir.

bulunmaktadır. Eserin en çok kabul gören nüshası 7409 beyitten oluşmaktadır. Bu beyitler, genellikle her beş beyitte bir numaralandırılmıştır, ancak bazı varak numaralarıyla çakıştığı için numara verilmemiş yerler de mevcuttur.

- Fazilet-nâme'de şairin çeşitli konulara uygun olarak gazel, kaside, murabba, terciibent gibi farklı şiir türlerinde eserler verdiği görülmektedir. Gazel,
- genellikle aşk, doğa ve özlem gibi temaları işlerken, kaside İslamiyet'in erdemlerini ve Allah'a hamdı anlatmak için kullanılmıştır. Murabba ise dört mısralı bentlerden oluşan ve genellikle aşk veya övgü temalarını işleyen bir türdür. Terciibent ise genellikle nesir ve manzumeden oluşan bir formda, geniş bir konuyu ele alır ve derinlemesine inceler.
- Fazilet-nâme'nin metinsel zenginliği ve çeşitli türlerdeki şiirleri, hem dini hem de edebi açıdan derinlemesine bir inceleme sunar. Şairin farklı türlerdeki eserleri, eserin çok yönlü ve kapsamlı bir yapıya sahip olduğunu gösterir, bu da onu literatürde önemli bir yer edinmesini sağlar.

F. Esein Dili

Fazilet-nâme, içerdiği zengin kelime hazinesi, ses ve şekil bilgisi yapısıyla birlikte anlam ve cümle bilgisi özellikleriyle büyük bir dil mirası olarak değerlendirilir. Bu eser, sadece edebi açıdan değil, dil bilgisi ve iletişim becerileri açısından da büyük önem taşır. Yazarı, eserini geniş bir okuyucu kitlesine ulaştırmayı amaçladığı için oldukça sade bir dil kullanmış ve bu sayede iletmek istediği mesajın her düzeydeki okuyucuya kolayca ulaşmasını sağlamıştır.

Metnin dilinde, methiye tarzındaki bölümler ve gazeller dışında, genellikle sadelik ve anlatım gücü ön plandadır. Fazilet-nâme'nin değerini artıran unsurlardan biri de içerdiği atasözleri, deyimler, vecizeler ve hikmetlerdir. Bu unsurlar, metne derinlik kazandırarak onu sadece bir dil eseri olmaktan çıkarıp bir kültür ve düşünce hazinesi haline getirir.

Sonuç olarak, Fazilet-nâme hem dil bilimciler hem de edebiyat severler için büyük bir öneme sahip olan bir eserdir. Dilin gücünü ve zenginliğini sergileyen bu yapıt, günümüzde de dil çalışmaları ve kültürel analizler için önemli bir referans noktası olarak kabul edilmektedir. (Tepeli,1994 ,s.15).

Fazilet-nâme, içerdiği özel adlar bakımından da büyük bir öneme sahiptir. Eserde geçen peygamber adları, onların soy ağaçlarında yer alan isimler, coğrafi adlar, ve şahıs isimleri gibi unsurlar, dilbilimsel açıdan son derece değerli bir kaynak oluşturur.

1.BÖLÜM YAZILIŞ

1.1. Ünlülerin yazılışları

Türkçenin tarih boyunca farklı alfabe sistemlerine geçişi, Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde imla problemlerine neden olmuştur. Bu metinler, hem Uygur imlası hem de Arap imlasının özelliklerini içermektedir. Bu durum, Türkçe kelimelerin ünlülerinin yazılışlarında belirsizliklere sebep olmuştur. Farklı imla geleneklerinin etkisiyle, aynı kelimenin farklı metinlerde veya hatta aynı metin içinde farklı biçimlerde yazıldığı görülmüştür. Bu durum, dilbilimciler ve tarihçiler için metinlerin çözümlemesini ve anlamını karmaşıklştırmaktadır. Ancak, bu çeşitlilik aynı zamanda Türkçenin zenginliğini ve gelişimini yansıtmaktadır, çünkü dil farklı kültürlerle etkileşime girerek ve farklı alfabe sistemlerini benimseyerek zenginleşmiştir. Bu nedenle, Eski Anadolu Türkçesi metinlerindeki ünlü yazılışlarının çeşitliliği, dilin tarihine ve evrimine dair önemli bir iz bırakmaktadır. (Yelten,2019,s.54).

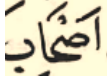
1.2. (a) Ünlüsünün Yazılışı

Ön Seste

Ön seste (a) ünlüsü medli elif (ا) ve üstünlü elifle (آ) yazılmıştır.

Medli elif ile yazılışı: aram 50a/1, aluben 52a/1, acdı 52a/4,
açuben 52a/5

Üstünlü elif ile yazılışı : alina 52a/ emri 53a/8

ashāb 64a/5 emīn 64b/6

İç Seste

Üstünlü elif ile yazılışı: arada 50a/3, ala 51a/2- ayag 52a/3
nedāmet 65a/4

Üstün ile yazılışı: vilayet 53a/1, lāyık 53a/3, cānıyla 64a/1

Üstünlü he ile yazılışı: ‘alama 65a/4, varınca 66b/9, kıla 70b/8

Son Seste

Üstünlü elif yazılışı: aña 68b/6, eşyā 65b/3

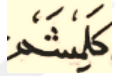
Üstünlü he ile yazılışı: kıla 66a/6, ola 52b/7

1.3. (e) Ünlüsünün Yazılışı

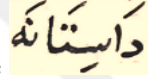
Ön Seste

Üstünlü elif ile yazılışı: evlād 71a/12, eger 74b/2

İç Seste

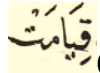
Üstün ile yazılışı: bende 77b/13, gelmişim 83b/2, gelince 83a/5

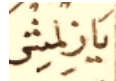
Son Seste

Üstünlü he ile yazılışı: gice 76a/11, desâne 78b/8, yine 69a/5

1.4. (ı) Ünlüsünün Yazılışı

İç Seste

Esreli ye ile yazılışı: kayım 65a/4, kıyamet 65a/4

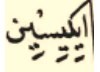
Esre ile yazılışı: kıldum 50a/7, yazılmış 79b/12,

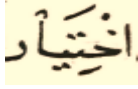
Son seste

Esreli ye ile yazılışı: alçı 83a/9, dağı 85b/1

1.5. (i) Ünlüsünün Yazılışı

Ön seste

Elif,esre, ye şeklinde yazılışı : ikisini 69a/8, imām 78b/5, imān 78a/4

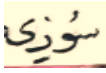
Esreli elif yazılışı: işidüp 69a/13, ihtiyār 76b/12, iqlīm 74b/12

İç Seste

Esre ile yazılışı: bir 50a/1, didi 79b/3, bildi 79b/11

Esreli ye ile yazılışı: bin 73a/1, gibi 52b/6,

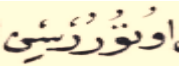
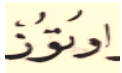
Son seste

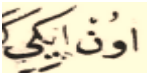
Esreli ye ile yazılışı : geldi 84a/6, sözi 85a/4,

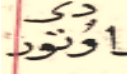
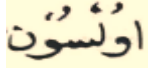
Esre he ile yazılışı: ki 51a/10

1.6. (O) Ünlüsünün Yazılışı

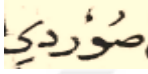
Ön Seste

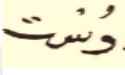
Elif,vav,ötre ile yazılışı: ol 86a/2, oturursun 86a/7, otuz

86a/11, on iki 86b/2

Ötreli elif ile yazılışı : oturdı 74a/2, olsun 76a/4

İç Seste

Ötreli vav ile yazılışı: yola 81a/3 , şordi 77a/9

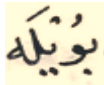
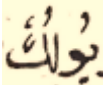
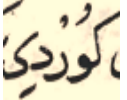
Ötre ile yazılışı: dost 76b/12

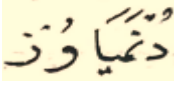
1.7. (Ö) Ünlüsünün yazılışı

Ön Seste

Elif,vav,ötre ile yazılışı: özi 86a/8, ölüler 69a/2

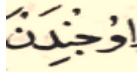
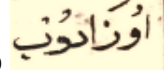
İç Seste

Ötreli vav ile yazılışı: böyle 81a/4, bölük 74b/12, gördi 75b/4

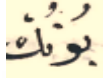
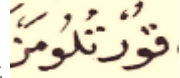
Ötre ile yazılışı: dön-meyevüz 77a/3

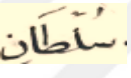
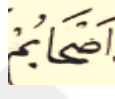
1.8. (U) Ünlüsünün Yazılışı

Ön Seste

Elif,vav,ötre ile yazılışı: ucından 90a/3, uzadup 90a/1

İç Seste

Ötreli vav ile yazılışı: bunuñ 81b/4, kırtulumaz 73b/13

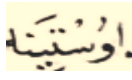
Ötre ile yazılışı: şulţan 81b/2 aşhābum 88b/5

Son Seste

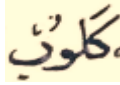
Ötreli vav ile yazılışı: bu 81b/11, kamu 80b/13

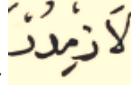
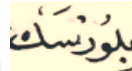
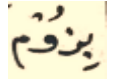
1.9. (Ü) Ünlüsünün Yazılışı

Ön Seste

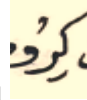
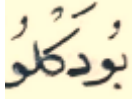
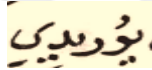
Elif,vav,ötre ile yazılışı: üstine 90a/3. Üç 65a/6

İç Seste

Ötreli vav ile yazılışı: gün 81b/5, gelüp 81b/11, çün 91b/13

Ötre ile yazılışı: lazımdür 80a/8, belürsen 80a/2, bezüm
81a/2, cümle 82b/2

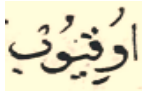
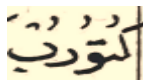
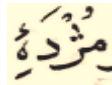
Son Seste

Ötreli vav ile yazılışı: dürlü 81a/8, girü 81b/4, deñlü 82a/5
Ötre ile yazılışı: yürüdi 87b/9

1.2. Ünsüzlerin yazılışı

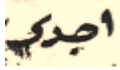
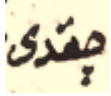
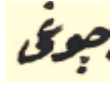
1.2.1. (P) Ünsüzünün Yazılışı

"P" yazılışı, Türkçe kelimelerin ön seslerinde pek yaygın değildir. Ancak, iç seste, ünlüler arasında, hece sonlarında ve hece başlarında genellikle "p" پ ile yazılır. Nadiren, "b" ب kullanımı da görülebilir. Ancak, kelime sonlarında bulunan "-up" ve "-üp" zarf-fiil ekleri genellikle "b" ب ile yazılır.

oқuyup 52a/5, getirüp 52a/6, çıkup 52b/8

1.2.2. (c, ç) Ünsüzünün Yazılışı

Kelimelerin içinde, başında veya sonunda "ç" ünsüzü bulunan kelimelerde, bu ünsüz genellikle "ج" veya "چ" harfleriyle yazılmıştır. Hatta aynı metinde, aynı kelimenin hem "ج" hem de "چ" ile yazıldığı gözlemlenir.

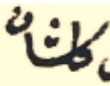
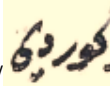
acdı 56a/4, cünki 56a/12, çıkdı 56b/3, çoğı 56b/4,

niçün 57a/9, gücün 58b/5, geç 58b/15

1.2.3. g Ünsüzünün Yazılışı

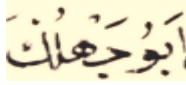
Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde, kelimelerin başında, içinde ve sonunda genellikle "kef" ك harfi günsüzü için kullanılmıştır. Ancak, aynı ünsüzün farklı yazılışları da mevcuttur, bazen üç noktalı "kef" ك şeklinde, bazen de keşideli "گ" olarak karşımıza çıkar.

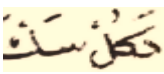
eger 59a/9, egerçi 59a/10, gel 59b/6,,

gölşen 60b/8, gördi / 61a/11

1.2.4. (ñ)Ünsüzünün Yazılışı

Bu döneme ait metinlerde, ünsüz genellikle "kef" ك harfiyle, bazen de üç noktalı "kef" ك şeklinde harfle ifade edilmiştir. Ayrıca, bu ünsüz bazen "(نك)" işaretiyle de gösterilmiştir.

şorña 62a/11, diñle 62a/12, Ebü Cehlün 84b/8

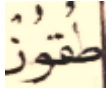
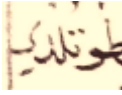
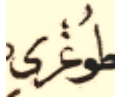
degülseñ 84b/8, aña 85a/2

1.2.5. (t, d) Ünsüzlerinin Yazılışı

Eski Anadolu Türkçesi döneminde, Eski Türkçedeki kalın ve ince sıradan t'lerin bazıları tonlulaşarak d'ye dönüşmüştür.

dürlü 81a/8

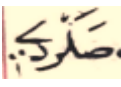
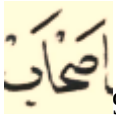
Kalın sıradan kelimelerin başındaki ünlülerde bulunup da "d"ye dönüşmemiş olan t'ler düzenli olarak "t" ile yazılmıştır.

toğuz 90a/12, tutuldu 90a/12, toğru 69a/13

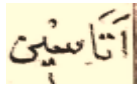
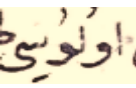
1.2.6. (s) Ünsüzünün Yazılışı

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde, "s" ünsüzü için iki farklı harf (س ve ص) kullanılmıştır.

İnce ünlülü kelimelerde genellikle (س) tercih edilirken, kalın ünlülü kelimelerde çoğunlukla (ص) kullanılmıştır.

şalardı 90a/4, şahrā 90a/8, aşhāb 90a/11

Ancak, bazı kalın ünlülü kelimelerde "s" harfi, ص yerine sin (س) ile yazılmıştır.

atasın 75a/10, ulusı 76a/13

1.2.7 (ğ) Ünsüzünün Yazılışı

Türkçede iç ve son sesteki /ğ/ ünsüzü, kalın sıradan seslerle birlikte /غ/ harfiyle gösterilir.

İç seste

toğru طُوغْرِي 69a/13, uğrāduğ اُوْغْرَادُق 50b/8, kulağuz قُولَاوْز 52a/2

Son seste

ayağ اِيَاغ 52a/3, çağ چَاغ 51b/9

1.2.8 (k) ünsüzünün Yazılışı

Ön seste

kaçan كَاچَن 51b/9, kıldı قَلْدِي 52a/4, kulı قُولِي 52a/9

İç seste

çıkdı چِکْدِي 52a/1, maḳāmı مَقَامِي 53a/4, arka اَرْكَا 61a/12

Son seste

ayruk اِيْرُق 77a/3, münāfık مُنَافِق 78b/10, haḳ حَق 80a/3

2.BÖLÜM

GRAMER

2.1. SES BİLGİSİ

2.1.1. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ

2.1.1.1. i/e Değişmesi

Eski Anadolu Türkçesi'nde e/i değişimi, Eski Türkçe'ye kıyasla şu şekilde ortaya çıkmıştır:

- Eski Türkçede ilk hecede "i" ünlüsü bulunan kelimeler, Eski Anadolu Türkçesi'nde de "i" olarak yazılmıştır . Bunlar Türkiye Türkçesinde e'lidir.
biş (ET) / biş (EAT) 52a/9 / beş (TT)
- Eski Türkçede "e" ünlüsü olan kelimeler, Eski Anadolu Türkçesi'nde "i" olarak değişmiştir.
eşit (ET) / işit-di (EAT) 61b/10
- Eski Türkçede e ile yazılan birkaç kelime, Eski Anadolu Türkçesi döneminde de "e" li olarak yazılmıştır . Bunlar Türkiye Türkçesinde i'lidir
ked- (ET) / gey- (EAT) 61a/12 / giy- (TT)

2.1.1.2. Yuvarlaklaşma

Kök kelimelerde Türkiye Türkçesinde düz kullanılan kelimeler Eski Türkçe döneminde ve Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak olarak kullanılmaktaydı.

karşu75b/9, girü 81b/4, berü 88a/7

Ünlüleri Yuvarlak Olan Ekler:

İyelik teklik ve çokluk birinci şahıs ekleri: -m /-muz/-müz

İyelik teklik ve çokluk ikinci şahıs ekleri: -ñ /-ñüz / -ñuz

Emir birinci çokluk şahıs eki: -alum /-elüm

Emir üçüncü teklik ve çokluk şahıs ekleri: -sun /-sün/-sunlar/-sünler

Çokluk birinci şahıs eki: -uz/-üz/-vuz/-vüz

Zarf-fiil eki -up/-üp

Zarf-fiil eki -uban/-üben

Yön gösterme hali eki -aru/-erü

Görülen zaman kip eki birinci ve ikinci şahıslarda ünlüsü yuvarlak olarak kullanılmaktadır. du/-dü

2.1.1.3. Ünlü Düşmesi

Eski Anadolu Türkçesinde ünlü düşmesi, orta hecede bulunan ünlülerin düşmesi veya birleşmesiyle ortaya çıkan bir ses değişikliği olarak ortaya çıkar. Bu durum genellikle /ı/, /i/, /u/, ve /ü/ gibi ünlülerin /ø/ olarak değişimiyle görülür.

Üzere > üzre 73b/1

oğulı > oğlı 76b/3

beñizer > beñzer 89b/2

2.1.1.4. Ünlü Türemesi

Eski Anadolu Türkçesinde ünlü türemesi örnekleri nadir görülse de bazı örnekler bulunmaktadır. Bu örnekler genellikle kelimelerin kökeninde veya kullanımında görülebilir.

Metinde ünlü türemesine uğramış kelimelerin bazıları aşağıda verilmiştir .

Emr > emir 81a/9, fikr > fikir 82b/12, kavı > kavi 85b/4

2.1.1.5. Ünlü Daralması

Eski Anadolu Türkçesi'nde ünlü daralması, bazı ünlü harflerinin belirli koşullar altında daralması veya değişmesi olarak tanımlanır. Bu daralma genellikle hece sonlarında veya belirli eklerle birleşme durumlarında görülür.

o>u yokarı > yukarı 88a/2

ö>ü yörü > yürürise 88b/13

e>i neçe > nice 89a/1

2.1.1.6. İnceleme

Eski Anadolu Türkçesi'nde, Eski Türkçe'de kalın ünlü olarak bilinen bazı kelimelerin ünlüleri incelmış veya değişmiş olabilir. Bu tür değişimler, dilin tarihî evrimi ve lehçe farklılıklarıyla ilişkilendirilir.

ı>i tıñla- / diñle-di 89a/12

u>ü uçun / içün 55a/14

a>e yana / yine 53b/7

2.1.2 Ünsüz Değişimleri

2.1.2.1. b>v Değişmesi

Eski Türkçe'de b sesi Eski Anadolu Türkçesi döneminde v'ye dönmüştür .

bir > vir-di 73a/7

seb > sev-mez 68b/3

2.1.2.2. k > ħ Değişmesi

Bu değişiklik kelime başında görülmez çünkü Türkçe kelimelerde "ħ " harfi ön ses durumunda bulunmaz. Bugün "ħ " ile başlayan kelimeler, Eski Türkçe döneminde "k" sesiyle başlamaktaydı.

taķı > daħı 55b/2

yok > yoħ 88b/9

çok > çoħ 88b/9

2.1.2.3. d > y Değişmesi

Eski Türkçede "d" ünsüzü Eski Anadolu Türkçesi döneminde "y" sesine dönüşmüştür.

adru > ayru 59a/4

adruk > ayruk 77a/3

ķod- > koy-up 76b/10

2.1.2.4. t-> d- Değişmesi

Kelime başındaki "t" sesinin zamanla "d"ye dönüşmesi, dilin evrimindeki önemli bir adımdır ve bu sürecin seyrini tam olarak anlamak oldukça karmaşıktır.

Eski Anadolu Türkçesinde kelime başında t'yi korumak ve d'ye dönmek gibi ikili bir durum meydana çıkmıştır. Bu tür ses değişimlerinin farklı eserlerde ve hatta aynı metinde bile görülmesi, dilin o dönemdeki çeşitliliğini ve gelişimini gösterir.

Metindeki İkili durum gösteren kelimeler şunlardır:

dur- > tır-mışdı 72a/6

doğru > toğru 78a/6

dut- > tıt-mışdı 84b/3

Eski Türkçe döneminde t'li Eski Anadolu Türkçesi metinde ise d'li olan bazı kelimeler aşağıda görölmektedir:

tegöl > degöl 84b/8

tirlik > dirlik 85a/3

tür > dür 85a/3

teve > deve 82a/1

teñlü > deñlü 81b/1

töşeyin > döşeyin 74a/12

Eski Türkçe döneminde ve Eski Anadolu Türkçesi t'li olan kelimeler:

tağ 79b/8, taş 79b/8, tol-duup 82b/4, tır- 87b/2, tamu60b/11, tañ 76a/13, toprağ 86b/10

2.1.2.5. k-> g- Değişmesi

Eski Türkçede " k " olan Eski Anadolu Türkçesi metnimizde g'li olarak kullanılan bazı kelimeler şunlardır :

getür-üp 52a/6, gerek 53a/3, göç 82b/3, göz- ini 86a/5, güneş 90a/10, gündüz 77a/13 güz 64a/5, gey 61a/12, gel-di 61b/4, git-di 62b/7, gör-ürüm 62b/11, göster-ür 65a/2, gibi 66b/9

2.1.2.6. Ünsüz Düşmesi

Eski Anadolu Türkçesi'nde ünlü düşmesi olduğu gibi ünsüz düşmesi de görülebilir. Ünsüz düşmesi, kelime köklerinde veya eklerde bulunan ünsüzlerin bazı dilbilgisel veya fonetik nedenlerle düşmesi anlamına gelir.

y > Ø

yit- > it-mişidi 85b/6

yiriş- > iriş-di 88b/8

l > Ø

oltur- > otur-di 73a/7

keltür- > getürdi 73a/7

g > Ø

Bazı eklerde de (-gan /-gen> -an /-en) (-gınça /-ginçe > -ınca /-ince) g düşmesi (**g**>Ø) görülmektedir.

Görenler 86a/1, Görince 87a/10

2.1.2.7. Ünsüz türemesi

Eski Anadolu Türkçesi'nde ünsüz türemesi nadir görülmektedir ve bu tür bir fenomenin örnekleri sınırlıdır. Ünsüz türemesi, bir kelimenin kökeninde veya yapısında yer alan ünsüzlerin belirli dilbilgisel veya fonetik nedenlerle değişmesini ifade eder.

Ünlü ile sonlanan bir kelimeye ünlü ile başlayan bir ek eklendiğinde, araya yardımcı olarak "y" ünsüzü eklenir.

di-y-üp 88b/8, oldı-y-ısa 53a/1, oğu-y-up 52a/5, müjde-y-i 52b/8, gösterme-y-e 53a/5
emri-y-ile 62a/14, havâ-y-ıdı 62b/6

2.2. Şekil Bilgisi

2.2.1 Yapım Ekleri

İsimden İsim Yapma Ekleri

+an/+en erenler 61b/8, muh̄it̄ ol+an

+daş karın+daş 67b/11, yol+daş+ı 90a/12

+çı/+çi el+çi 73a/2, 73a/3

+ıl yaş+ıl 56a/14

+layın ancı-layın 59a/10

+lı/+li/+lu/+lü yazı+lı 67a/3, ev+lü 57b/8, dūr-lü 60a/01, eksik+lü 63a/8

+ncı/+nci/+ıncı/+inci/+unci/+ünci iki+inci 71b/5, üç+ünci 72b/9

+sız sen+ siz 7b/4

İsimden Fiil Yapım Ekleri

+a-/+e- yaş+a- 91a/9

+et-: düz+et-miş 62b/9

+la-/+le-: ağır+la-dı 73a/11

+lan- /+len- guşsa+lan-dı 90a/1

+ra/+re öğ+re-t-di 63a/9

Fiilden İsim Yapma Ekleri

-an : kaç+an 62a/1, kıl+an 60b/9, otur+an 51b/2

-mak/-mek : ola it-meg+e 53a/3

-ma/-me : göster-me+ye 53a/5, bul-un-ma+ya 66a/4, alña-ma 71a/3

-ı/-i/-u/-ü : bil-i 89b/8

-ım/-im/-um : öl-üm 87a/3

Fiilden fiil Yapma Ekleri

-ıl/-ıl/-il/-ul/-ül aç-ıl-a 62b/10

-un/-ün yük-ün-dü 51a/5, bul-un-dı

-ış/-iş/-uş/-üş gör-ü-iş-di 50a/8

-der- dön-der-di 91b/8

-dur/-dür aldur-n 62 b/3, kal-dur-dı 69a/2

-ış/-iş/-uş/-üş dut-uş-dı 89b/6

2.2.2. SÖZCÜK TÜRLERİ

İsimler

İsim Çekimi

Çokluk Ekleri +ler +lar

Pādiṣāh+**lar** 56a/8, nebī+**ler** 56b/10, ḥācet+**ler** 56b/10

Cān+**lar** 60b/8, yer+**ler** 62b/2, iş+**ler** / bağış+**lar** / kerāmet+**ler** 57b/13,

felek+**ler** / ādem+**ler** /melek+**ler** 58b/7

İyelik Ekleri

1.tkşe. +m/+ım/+um/+üm sözüm 62b/15, benüm 63a/14,gözüm 50b/6,sözüm 52a/8, adum 54b/6,‘ahdüme 50a/7

2.tkşe. +ñ /+iñ/+uñ/+üñz dedeñ 80a/6

3.tkşe +ı/+i/+u/+ü/+sı/+si adı 70a/12, bilisi 86a/9

1.çkşe. +muz/+müz/+ımuz/+imüz/+umuz/+ümüz kamumuz 56a/1 murādımız 56a/1, hālımız 55b/11, kuvvetümüz 55b/11

2. çkşe. +ñuz/+ñüz/+uñuz/+uñuz yaluñuz 85b/6, melüduñuz 91b/5

3. çkşe. +lar-ı/+ler-i Göz-leri 91a/5, bun-ları, 64a/10, pehlüvân-ları 87b/3

Hâl Ekleri

- **Yalın Hâl +Ø** : maḥlûḳ+ Ø 50a/5, Aḥmed+ Ø 64b/6
- **İlgi Hali** : cihān+un 50a/4, ḥakk+un 53b/4. biri+nüñ 53b/8, maḳşüd+uñ 54a/1
- **Yükleme Hâli** +(y)ı/ (y)i, +nı, +n ve + Ø

Metinde 4 çeşit yükleme hâli eki kullanılmıştır.

1) +(y)ı/+(y)i/ + (n)ı+(n)i ‘ahdi+ni 51a/13, iş+i 51a/13, mektûb+ı 51b/4,

Muştafâ+ yı 58a/9

+nı bu+nı 51b/2

3) +n mektûbı+n söyler 53b/4

4)+ Ø iḥsân bil- 60a/2

- **Yönelme Hâli:** ḳavmin+e 50a/2, ceḥim+e 60b/8, şıfat+a 53a/9, cism+e 53a/8, ḥumetin+e 54a/13

- **Bulunma Hâli:** havâ+da 62b/8, ḳan+da 52b/8, vilayet+de 54a/7, Ḥasam+da 58a/13, el+de 58b/11, ben+de 58a/5, Muḥamme+ de 58a/6

- **Ayrılma Hâli:** fenâ+**dan** 50a/5, Haydar+**dan** 60b/10, ben+**den** 62a/8, için+**den** 53a/9, uğur+**dan** 57a/15, hak+**dan** 59a/4, cehennem+**den** 57b/14, emîrû'l-mü'minin+ **den** 58a/1, hudâ+**dan** 58a/11, dert+**den** /belâ+**dan** 58a/11, kerbelâ+**dan** 58a/13
- **Vasıta Hâli :** vech+ile 53a/8, şıdık+ıla 69a/9, Türk+ile 71b/3, gişi+ile 75a/6
- **Yön gösterme Hâli +ra /+re** iç+re 52a/9

SIFATLAR

Asıl Sayı Sıfatları: dört bin dört yüz 50a/6

İşaret Sıfatları: o şıdık 63a/3, bunu 57b/8

Sıra Sayı Sıfatları: iki-nci 64b/13, alt-ıncı 65a/10, beş-inci 65a/10

Belirsizlik Sıfatlar: ayruk 77a/3, ğayrı 52a/10, kamu 53a/9

Zamirler

Kişi Zamirleri: sana 60a/5, andan 60b/11, beni 62a/6, sana 59b/1, sen 59b/9, anun 60a/3, beümdür 63a/4

İşaret Zamirleri bu 50a/9, bunlar 53a/5, bunlara 65a/2, işbu 72a/5, andan 76b/2, anda 76b/8, şu 90b/5

Dönüşlülük Zamirleri: özün 59b/13, 59b/10, özini 52b/1, öziñ 59a/4

Soru Zamirleri: kim 50a/2, kimdür 60a/5, ne 59b/10, neden 62a/4, kim 50b/11, kimdür 51a/1, ne 56b/12

Belirsizlik Zamirleri çoğı 56b/4, birisi 52b/13

ZARFLAR

Yer ve Yön Zarfları: karşı 75b/9, gerü 54a/5, içeri 79a/12, yakın 86a/1

Zaman Zarfları: o dem 53a/9, gice 76a/12, ebed 69b/11, ol dem 91a/13, sonra 61a/7, evvel 62a/1

Soru Zarfları : neden 62a/3, ne 62b/2, nice 66b/1, niçün 80a/1

Miktar Zarfları : az 86a/12, biraz 91b/12, çok 82b/5, o deñlü 88a/4

Edatlar

Metinde yer,hal, sebep,zaman, benzetme,vs. bidiren son çekim edatlarının yalın ve hal ekleriyle birkikte kullanılmış .

Çekim Edatları

gibi : insān gibi 59b/10, anun gibi 53b/7

diyü: diyü 59b/10, diyü 62a/8

gerü :54a/5

ķadar: 55b/15

yüzinden: 68a/1

içün: 55a/14

içinde: 62b/10

Bağlama Edatlar

ķünkü : 51b/4

egerķi:egerķi 60a/1

meger: meger 61a/3

yaķud : 89b/10

daķı : daķı 61b/5,61b/6

eger: eger ķayrdur 53b/2

çü: çü 53b/3

Seslenme Edatlar

iy: 60a/13, 60b/6, 52b/4

FIİLLER

Fiil Çekimi

Fiil Çekimlerinde Kullanılan Şahıs Ekerli

Şahıs Zamiri Kökenli Şahıs Ekleri

1.tkşe +m/ +am/+em/+van /+ven

2.tkşe +sın/+sin/ +siñ

3.tkşe + Ø

1.çkşe +uz/ +üz/ +vuz/ +vüz

2.çkşe +sız/ +siz

3.çkşe +lar /+ler

İyelik Eki Kökenli Şahıs Ekleri

1.tkşe + m

2.tkşe +ñ

3.tkşe +

1.çkşe +k /+k

2.çkşe +ñuz/+ñüz

3.çkşe +lar/+ler

Emir Kipinde Kullanılan Şahıs Ekleri :

Emir kipinin her şahsı için ayrı bir ek kullanılmaktadır .

Fiil Çekminde Zaman

Basit Kipler

Görülen Geçmiş Zaman:

1.tkş /-dım,-dim,dum,düm/ (madum- medüm)

uç-**dum** 62b/6, kubbeye gör-**düm** 62b/8, di-**düm** 62b/6, bi-**medüm** 62b/3,

kapısına tur-**dum** 62b/13, bayıl-**dum** 62a/15, gör-**düm** 62b/13,

bil-**düm** 63a/10

2.tkşe. /-duñ,-düñ/ (medüñ/ -duñ mı / -düñ mi/ -maduñ mı)

buyur-**duñ** 61b/6, gir-**din** 87a/1, gel-**dün** /bil-**dün** 89a/11

3.tkşe. /-dı/-di (-madı /-medi)

taķır kıl-**dı** 64a/4, düş-**di** 68b/7, gönder-**di** 76a/1, vir-**di** 76a/5,

ʿarz ol-**dı** 61a/4, hürmet it-**di** 61a/12, gel-**di** 61a/3, oku-**dı** 76a/14, git-**di** 76b/2, kes-**di**

76b/3, gel-**di** 77a/8, dön-**di** 77a/12, Bil-me-**di** 78a/12

1.çkşe. -duk/-dük/ (-maduk/-medük)

bil-**dük** 75b/13, getir-**dük** 78a/5, Inan-**duķ** 78a/5

2.çkşe. -düñüz/ (-medüñüz)

işit-**düñüz** 81b/6

3.çkşe. -dılar/-diler/(-madılar/-mediler)

al-**dılar** 61a/9, 60a/4, kamu kıl-**dılar** 66b/17, görme-**di-ler** 88a/6, irme-**di-ler** 88a/6, di-**di-ler** 76b/1, kal-**madı** 76b/2, Bitür-**diler** 76b/3

Duyulan Geçmiş Zaman

1.tkşe. -mışam/-mişem/-mışamdur /-mişemdür/ (-mamışam/-memişem)

gel-mişem 83b/2

2.tkşe. -mişsin / (-memişsin)

da‘vet eyle-mişsin / di-mişsin 83b/6

3.tkşe. -mış/-miş / (-mişdür /-mışdurur /-mişdürür/-memiş/-mamışdur/-memişdür)

otur-mış / dir-miş 79b/1

1.çkşe. -mışuz/-mişiz/ (-mamışuz/-memişüz) Metinde öğrnei yoktur.

2.çkşe. -mışsız/-mişsiz/ (-mamışsız) Metinde öğrnei yoktur.

3.çkşe. -mışlar/-mişler/ (-memişler) dimemişler 62a/10

di-memişler 62a/10

Geniş Zaman

1.tkşe. -r/-ar/-er/-ur/-ür (-maz/-mez)

görürüm 62b/11, söyle-r 53b/4

2.tkşe. -rsin/-rsiñ/-arsın/-ersin/-ursın/-ürsin/(-mezsın/-rmısın/-ür misin)

bil-ürsin 55b/11

3.tkşe. -r/-ar/-er/-ur/-ür (-maz/-mez /-rmi /-ar mı /- er mi /-ur mı /-ür mi /-mez mi)

bil-ür 59b/13, taşdik ol-maz 59a/14, lezzet al-ur 69a/6, sev-mez 68b/3, kıl-maz 68b/2, ir-mez 68a/5, sev-mez 68b/3, kıl-maz 68b/2, ir-mez 68a/5

1.çkşe. -rüz /-erüz/-uruz/-ürüz/(-mazuz/-mezüz)

2.çkşe. -rsiz/-arsız/-ersiz/-ursız/-ürsiz/(-ür misiz)

kıl-ursız 91b/7, bil-ürsiz 91b/7

3.çkşe. -rlar/-rler/-arlar/-erler/ -urlar/-ürler /(-mezler)

uruş-**urlar** 89a/13, duruş-**urlar** 89a/13, öldür-**ürler**

91a/13, dik-**erler** 91b/1, yık-**ar**-lar 91b/1

Gelecek Zaman : a) -**ısar/-iser/-usar/-üser**

b) -**acak/-ecek**

c)-**ası**

1.tkşe. -**ısarvan/-iserven** Metinde örneği yoktur.

2.tkşe. a) -**ıarsın /-isersn** b) **eceksin**

‘azm id-**eceksin** / gid-**eceksin** 58b/14

3.tkşe. a)-**ısar/-iser/-yiser/-yısardur/-iserdür/usardur/-üserdür/--yısardur/ (-mayısar/-meyiser/-meyiserdür /-mayısar mıdur/)**

b)-**ası+dur**

ol-**ısar** 65b/6, kurtulma-**yısardur** 83b/3, vir-**iserdür** 50b/7

3.çkşe. -**ısarlar/-iserler/-yiserler/-ısarlardurur** çıkar-**ısarlar** 91a/2

Emir Kipi:

Emir çekimi her şahıs için ayrı bir ek vardır .

1.tkşe. - (y) ayım-(y) eyim –(y) ayın – (y) eyin

vir-**eyim** 61a/15, güldüreyim 83b/5

2.tkşe.-Ø/-**gıl/-gil/-ma /-me /- magıl /-megil /**

toğrı söyle-Ø 63a/11, bil- Ø 62b/14, dinleñ- Ø 64a/6

terk kıl-**gıl**, bil-**gil** 63a/3, berk kıl-**gıl** 59b/2, gaybet it-**me** 69a/13, egriye git-**me** 69a/13

3.tkşe. -**sun / -sün/-masın/-mesün /**

gel-**sün** 87a/3, bi-**sün** 87a/3

1.çkşe. -y alum/- y elüm / mayalum/-meyelüm

kır-**alum** 82a/8, kurtar-**alum** 82a/8, bil-**elüm** /kıl-**alum** 57b/6

2.çkşe. ñ/-uñ/-üñ/-ñuz/-ñüz/-uñuz/-ñünüz/-mañ/-meñ/-mañuz/-meñüz

bitür-**üñ**74a/1, getür-**üñ** 74a/1

3.çkşe. -sunlar /sünler /.masunlar /-mesünler Metinde örneği yoktur.

2.2.2.7.2.1.6. İstek Kipi - (y)a/ -(y)e

1.tkşe. -(y)am /-(y) em /(-mayam /-meyem) / -em mi

gidem 76a/4

2.tkşe. -(y)asın / -(y)esin / (-mayasın/-meyesin)

bil-**esin**, kıl-**asun** 67b/7, götür-**e-sün** 83b/10, otur-**a-sun** 83b/10, bil-**e-sin** 67b/5,

bul-**asın**50b/4, işit-**sün** 58b/10, gör-**esin**/ var-**asın**

3.tkşe. -(y) a/-(y) e/ -(maya/-meye/ -a mı/-a mi)

ola mı 82b/5

1.çkşe. -(y)avuz/--(y) evüz /(-myavuz/-meyevüz)

varavuz 83a/2, girevüz 83a/2, inanmayavuz/ dönmevüz 77a/3

2.çkşe. -(y)asız/-(y)esiz / (-mayasız/-meyesiz/ -e misiz)

olmayasız 81b/5

3.çkşe. -(y)alar -(y)eler / (-mayalar/-meyeler)

olalar 84a/4, geçmeyeler 83a/4

Dilek-Şart Kipi -sa/-se

3.tkşe. -sa/-se- /-masa/-mese

ol-**sa** 58b/7, gir-**se** 59a/9, var-**sa** 61b/9 63a/6

Birleşik Kipler

Hikâye -dı/ -di/-du/-dü

Duyulan Geçmiş Zaman Hikâyesi :

1.tkşe. -mişdüm/- mışdum/-mişdüm

3.tkşe. -mışdı/-mişdi/-mışdı/-mişdi/-mamışdı/-memişdi /-memişdi

vir-mışdi 70a/12, dut-mışdı 71b/11, otur-mışdı 72a/6,tur-mışdı 72a6,göç-mışdi 50a/3,git-mışdi 50a/4, bil-mışdi 80a/6, tut-mışdı 84b/3, yarat-mamışdı 62a/7, kıl-mışdı 75a/9

2.çkşe. bil-mışidük/ şal-mışidük 80b/10

Duyulan Geçmiş Zaman Hikâyesi:

3.tkşe. 'arz id-erdi 61a/7, ilyan üd-er-di / ihsân id-er-di 71b/9,korla-r-dı 72a/3,

2.Şart -sa/-se

Geniş Zamanın Hikâyesi:

3.tkşe. mışdı/-mişdi/-mışdı/-mişdi/-mamışdı/-memişdi /-memişdi

vir-mışdi 70a/12, dut-mışdı 71b/11, otur-mışdı 72a/6,tur-mışdı 72a6,göç-mışdi 50a/3, git-mışdi 50a/4, bil-mışdi 80a/6, tut-mışdı 84b/3

2.çkşe. bil-mışidük/ şal-mışidük 80b/10

Şart

Geniş Zamanın Şartı

2. tkşe. -rsen / -rısan /-riseñ /- arsan /-ersen / -urseñ /-ürseñ/-üriseñ/

(-mazısan/-mezseñ /-mazısan/-meziseñ

bilür-señ 60a/4, iter- señ 67b/7

2.2.2.7.2.3.2. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

2.tkşe bil-**dũñse** 60b/2, anla-**duñsa** 67b/8

3.tkşe. -**dısa/-dise /-dıysa/-diyse**

emr ol-**dısa** 61a/4

Zarf-Fiiler

-(y)ıban/ -(y)uban / -(y)üben: Metinde sadece yuvarlak şekli görülmüştür.

kon-uben 50a/1, aç-uben 51b/4, Ol-uben 54b/2, al-uban 74a/1

-(y)up/- (y)üp oku-yup 52a/5, Getür-üp 52a/6, İşid-üp 52a/1, gör-üp 60a/2

yağ-up 59b/3, Ur-up 50a/5, Gel-üp 50a/8, İşid-üp 73b/5, gör-üp74b/5

Birleşik Fiil

Eyle-: ‘ahd eyle 55b/3 . emr eyler 53b/4, terk eyle 60a/11,

hayret eyle-di 62b/16

kıl- : ‘ata kıl- 62b/5, takrîr kıl- 64a/4

it-: hürmet itdi 61a/12, beyân it 61b/9, niyâz it- 62b/7

ol-: şadır ol- 60b/11, hayrân ol-ursın 63a/1, rehber ol-dı 67a/12, er ol-dı 67a/12

3.BÖLÜM

METİN

(50a)

50a/1 konuben kıldılar bir birde ārām
işitgil nice geçdi serencām

50a/2 resūlile re'īs kim 'ahd kıldı
ki alup hucceti kavmine geldi

50a/3 arada altı ay geçmişidi hem
Muhammed dünyadan göçmişidi hem

50a/4 cehānūñ terkin urup gitmişidi
fenā milki o dem terk itmişidi

50a/5 fenādan riḥlet itmişdi bekāya
o maḥlūk irdügi dem ol araya

50a/6 o dört biñ dört yüz ādem kamu tırdı
re'īs öñlerine düşdi o öñürdi

50a/7 didi peygamber ile 'ahd kıldum
o 'ahdüme vefā itmege geldüm

50a/8 gelüp mescid kapısına irişdi
haber virdi bir aşḥābı görüşdi

50a/9 beni eylet resūlūñ hizmetine
bu ḥalk īmāna gelsün 'izzetine

50a/10 gözi yaş doldı aşḥābuñ didi āh
ki 'ahından serāser doldı dergāh

50a/11didi sir bāḳi oluñ Muhammed
bekāya riḥlet itdi nūr-ı Aḥmed

50a/12 **velehü eyzan**

50a/13 kanı ol sultān-ı dīni ka'be ehl-i şafā
dünyadan kıldı sefer ol ma'den-i mihr-i vefā

(50b)

50b/1 k̄almadı bākī cihān milkinin iy ‘ākīl yakīn
ol kim anuñ şānına nāzil olupdur k̄ul kefā

50b/2 bu cihān aña vefā kılaydı bārī kılmadı
pes vefādārı degüldür ol cihān dār-ı cefā

50b/3 dünyeyi zindān-ı mü’mindür didi hayrū’l-beşer
böyle buyurdi habīb-i hāk Muḥammed muştafā

50b/4 iy Yemīnī āl-i Aḥmedden temenna-yı du‘ā
eyle dāyım kim bulasın cümle rencüñe şifā

50b/5 **velehū eyzan**

50b/6 ‘Arab çünkim işitdi işbu sözi
fiğān itdi vü kan yaş tıldı gözi

50b/7 didi kanı gözüm nūr-ı Muḥammed
bana kim viriserdür müjde Aḥmed

50b/8 çü riḥlet eylemiş dārū’l-beḳāya
biz uğrāduk dirīgā kim cefāya

50b/9 haber virüñ kime degdi ḥilāfet
anuñ yirine kim ider imāmmet

50b/10 didiler bir ulu aşḥābı vardur
kamu aşḥāb içinde bellü erdür

50b/11 bu dem aşḥāb içinde ḥākīm oldur
aña vargıl kim anuñ luṭfı boldur

50b/12 ki şiddīk-i Ebu Bekr anuñ adı
yürü gir k̄atına bulgıl murādı

(51a)

51a/1 işitdi çün re’īs işbu kelāmı

ki bildi kimdür aşhābuñ imāmı

51a/2 ele aldı resülün nāmesini
kayuben taşrada hengāmesini

51a/3 girüben mescide virdi selāmı
selām-ı haḳ - ıdı evvel kelāmı

51a/4 kamu aşhāblar aldılar selāmın
idüp ‘izzet işitdiler kelāmın

51a/5 gelüp öpdü Ebū Bekrūñ elini
yükündü vü iki bükdi belini

51a/6 öñine kodı mektüb-ı resūli
ki nice ‘ahd idüpdür dīn uşulī

51a/7 ḫalīfe çünkim ol mektübı gördi
re’is karşı ayağ üstine tırdı

51a/8 beyān eyledi ḫālī evvel ahir
kamu ortaya kodı ‘ahdı zāhir

51a/9 didi kavlı itmişidüm Ahmedile
çırağ-ı dīn ü dil Muḫammedile

51a/10 ki kavmümi getürdüm hizmetine
ki kamu kul olalar ümmetine

51a/11 anuñçün baña seksen deve vire
ki kavmüm müjdesidür dīne gire

51a/12 Muḫammed Muştafā çün riḫlet itdi
sizi seccādesinde kodı gitdi

51a/13 anuñ ‘ahdini yerine götürün
size lāzımdur ol işi bitürün

(51b)

51b/1seven oldur Muḫammed Muştafāyı
ki anuñ ‘ahdine kıla vefāyı

51b/2 bunı böyle didi bu epsem oldu
oturan cem'iyet aḥvālī bildi

51b/3 çü mektübı ele aldı ḥālīfe
taḥayyür baḥrine daldı ḥālīfe

51b/4 açubēn mektübı yüzine sürdi
resülün ḥüccetidür çünki gördi

51b/5 didi fikr eyleyüben ne kılalum
bunı yegdür ki 'ömere şalalum

51b/6 çü yokdur bende tākāt bunı virem
cevāhir yüklü deve kıanda bulam

51b/7 Ebū Bekir ol re'īse didi ol dem
ḥaberümi oñat diñle iy ādem

51b/8 egerçi kim baña degdi ḥilāfet
bu 'ahdi virmege yok bende tākāt

51b/9 kaçan īmān u dīne girdüğüm çağ
resülün da'vetine irdüğüm çağ

51b/10 taşadduk eyledüm sercümle mālum
budur uş saña didüm cümle ḥālum

51b/11 velīkin vardurur bir ulu aşḥāb
aña var ḥālūñi 'arz it budur bāb

51b/12 ḥisābı yok-durur mālūñ kıyāsı
bu muştuluğa saña ol kıyāsı

51b/13 var aña ḥālūñi 'arz it ki vire
murāduñı aluban yola gire

(52a)

52a/1 ḥālīfe sözini işidüp ol er
aluban nāmeyi çıkdı o serāser

52a/2 kılağuz dutuban oñince sürdi
'ömerün ḥizmetine irdi girdi

52a/3 selām virdi vü ayağ üzre tırdı
eline aluban mektûbı virdi

52a/4 dil açdı hâlini takrîr kıldı
kaçan gördi ‘ömer mektûbı bildi

52a/5 açuben okuyup bildi tamâmet
ne resmile-yise bir bir hikâyet

52a/6 getürüp başını didi bürâder
bu deñlü kıanda seksen deve gevher

52a/7 ne hıod vardur ne hıod viribilürem
ki saña müjde bunca nesne virem

52a/8 yüri sözüm işit ‘oşmâna vargıl
anuñ emlâkı çokdur andan algıl

52a/9 zîrâ biş yüz kulu var hıocalardur
ğanîler içre şimdi hiç yücelerdür

52a/10 pes andan ğayrı bunu kimse virmez
bu deñlü gevheri hıç kimse bulmaz

52a/11 işüñ olurını görmek sezâdur
yörenmek şarpına ğâyet cezâdur

52a/12 yüri ‘oşmâna hâlün ‘arz eyle
virüp mektûbı ahvâlünü söyle

52a/13 pes ol er nâmeyi aldı vü gitdi
ki ‘oşmân hâzretine dâhı yetdi

(52b)

52b/1 hıuzurına girüp virdi selâmı
virüben nâmeyi didi kelâmı

52b/2 aña hem ‘arz kıldı mâcerâyı
çü ‘oşmân añladı sercümle râyı

52b/3 o mektûba nazar kıldı çü 'oşmân
resûlûñ nâmesidür bildi iy cân

52b/4 varup fikre biraz didi iy kişi
kim idebile bunuñ gibi işi

52b/5 ki seksen deve hep dürr-i cevâhir
kimûñ güci yiter virmege âhîr

52b/6 'Ömer gibi kişi virmeye anı
virem şanur-ıduñ ya'ni ki beni

52b/7 Ebû Bekr olmaya bu 'ahde kâdir
bu 'oşmandan nicesi ola zâhîr

52b/8 kaçan ola ki ben kul kâdir olam
bu deñlü müjdeyi ben kanda bulam

52b/9 budur sözüñ cevâbı añladuñsa
yüri git hâline var añladuñsa

52b/10 bu sözleri çü 'oşmân didi ol dem
re'îsüñ yüregine urdı verhem

52b/11 çıkup taşra 'Arap kaçıdı gâyet
dirîgâ hayf didi bî-nihâyet

52b/12 resûlûñ soñına kimler kâlıpdur
hilâfet tahtını kimler alupdur

52b/13 kanı birisi kim 'ahd-i resûli
yirine ilte bu kavlı-i uşûli

(53a)

53a/1 nübüvvet bâtin oldıysa âhîr
vilâyet kâbil-i kudretde zâhîr

53a/2 eger gayrı nebî dünyâya gelmez
hilâfet hod veliden hâlî olmaz

53a/3 gerek ola halîfede vilâyet

ki lāyık ola itmege imāmet

53a/ 4 vilāyet Aḥmedüñ kâyim maḳāmı
emîni vü yakînî hem imāmı

53a/5 vilāyet ehlinüñdür çün imāmet
niçün göstermeye bunlar kerāmet

53a/6 çü kâdir kudretin kılduḳda zāhîr
bu vechiyle düzüldi her mezāhir

53a/7 nizām-ı ‘ālem olduḳından icād
yiri milki kaçan kim ola ābād

53a/8 kaçan ḥaḳ emri cisme cān oldu
bilen cān ‘ilmini insān oldu

53a/9 kamu eşyā şıfāta mazḥar oldu
içinden biri zāta mazḥar oldu

53a/8 bu vechile ki icād oldu ‘ālem
ḥalīfe oldu hep eşyāya ādem

53a/9 emîn oldu yakîn esmā’-i zāta
o dem kim ḥākim oldu bu şıfata

53a/10 okudı ‘ilm-i esmā’i tamāmet
şıfātından çü fark itdi ‘alāmet

53a/11 emānet mektübı taḥrîr kıldı
şıfāt-ı nuṭḳını taḳrîr kıldı

(53b)

53b/1 bilüp özini kuṭb-ı ‘ālem oldu
çü zātun mazḥarı bu ādem oldu

53b/2 kamu eşyā vücūdında tamāmet
eger ḥayrdur şerdür ‘alāmet

53b/3 çü eşyā ālet-i kuṭb oldu üstād
kılur bātında hep zāhiri ābād

53b/4 çü hâkimdür añundur emr eyler
ki hakkun nuṭḡ-ı mektûbın söyler

53b/5 biraz kim devr ider bu rûzigârı
rücû‘ itdükde bulduḡda karârı

53b/6 kaçan kim bâtın ola kuṭb-ı zâhir
o kuṭbuñ yerine bir dâhı âhîr

53b/7 yine anuñ gibi bir kuṭb-ı ‘âlem
anuñ yirine naşb ola iy âdem

53b/8 nizâm-ı ‘âlemüñ çün böyle ola
birinüñ yirine çün biri gele

53b/9 nebîye çün velîler vâriş olur
kerâmâta velîler bâ‘iş olur

53b/10 çü rihlet eyledise faḡr-i ‘âlem
o cümle enbiyâya ḡatm-i ḡâtem

53b/11 gerek ola anuñ ḡâyım maḡâmı
vaşîsi vü emîn vü imâmı

53b/12 ‘Arap söylerdi bu sözi giderken
ki selmâna buluşdı seyr iderken

53b/13 didi Selmân aña nedür ḡikâyet
ayıt kim kimden eylersin şikâyet

(54a)

54a/1 nedür di maḡşûduñ sercümle zâhir
nedür di mâcerâ ki evvel âhîr

54a/2 ‘Arab oldı revân açdı dîni
egildi öpdî Selmânuñ elini

54a/3 resûlün ‘ahdini taḡrîr kıldı
ne ḡâl olduḡını tefsîr kıldı

54a/4 çü Selmân diñledi anuñ maḡâlı
neysne añladı sercümle ḡâlin

54a/5 didi ğam yime iy miskīn berü tır
ikilik peredsinden çık gerü tır

54a/6 seni gel bir kişiye iledeyim
aña aḥvālīñü taqrır ideyim

54a/7 vaşıyy-i Muşafā oldur muḳarrer
çü kâdridür vilâyetde mu‘azzez

54a/8 ‘Aliyü ‘ādil ā‘lādur adı
bulursın anda varıcaḳ murādı

54a/9 menâḳib-i haydar der şıfat-ı na‘t

54a/10 Muḥammed muşafā nūr-ı ḥudādur
‘Alīyi şanma kim andan cudādur

54a/11 muḥibb-i ḥānedan-ı Aḥmed olan
Süleymān-ı zamāndur ger gedādur

54a/12 Muḥammed Muşafāyı sevmeyenüñ
cehenem cānına lāyık sezādur

54a/13 anuñ evlādı nūrı ḥürmetine
günāhı mücrimüñ cümle ‘atādur

(54b)

54b/1 eḥadden nūr-ı Aḥmed fark olmak
Yemīnī key ḥaṭādur key ḥaṭādur

54b/2 **velehū eyzan**

54b/3 ḳulāvuz oluben öñine düşdi
getürdi ḥaḳret-i şāha irişdi

54b/4 çü girdiler imāmuñ ḥalvetine
irişdiler o şāhuñ ḥizmetine

54b/5 ‘Arab virdi selāmın ‘izetile
büküldi şāh öginde ḥizmetine

54b/6 ‘aleyk aldı vü Ḥaydar didi zīrām

şafâ geldüñ gel otur eyle ârām

54b/7 ‘Arab didi ki şaddağ ya vilāyet
ne hoş bildüñ benüm adum be-ğāyet

54b/8 atamıla anamdan ğayrı yā şāh
bu adum bilmezidi şāhid allāh

54b/9 kerāmet didüñ iy baħr-i vilāyet
senüñdür iki ‘ālemde ħilāfet

54b/10 varup öpdı ayağını imāmuñ
ne olur ħālī diñle nīk-i nāmuñ

54b/11 velī kin sen şalavāt yād kılğıl
niyāz-ı ħaydarı bünyād kılğıl

54b/12 **der na‘t-ı Murtaza şod**

(55a)

55a/1 gice yatup şabāhın cümle tırdılar
kuşand ı birbirinden öñürdiler

55a/2 ulu giçi er ü ‘avrat ferāvān
ķamu zıll-ı Ħisāya geldi i cān

55a/3 egerçi Hāşimīdür ger ķureyşī
derildi ol araya diñle işi

55a/4 meger zıll-ı ħisā bir ķara taş hem
ulu yalım ķaya her muķkem

55a/5 işit cum‘a ğünidi şabah ol dem
ķışābsız cem‘ olup etrafdan ādem

55a/6 ulu cem‘iyye -idi bellü bayıķ
şanasın ħaşridi anda ħalāyıķ

55a/7 emīrū‘l-mü‘mīnin şāh-ı vilāyet
vilāyet cümle Ħaydārdan ‘alāmet

55a/8 ayak üzre tırup oldı rivāna

nūridı arzdan tā āsümāne

55a/9 imām-ı ma‘şūmīn ardınca şāhıñ
nazar kıl kudretini göt ilāhuñ

55a/10 ne nürden ki cümle nūruñ aşlı
ol ibāhim Ḥalilūñ arı nesli

55a/11 Muḥammed ümmetinūñ pīşüvāsı
vilāyet zümresinūñ rehnümāsı

55a/12 daḡı zirām mektüb-ı emānet
hışāda cem’ olupdur tamāmet

55a/13 habīb-i ḥazretūñ kā’ m maḳāmı
muḥibb-i ḥānedānuñ ḥaḳ imāmı

55a/14 uruldı Ḥaydariçün anda menber
kaçan kim menbere aḡdı o server

55a/15 ḥudāya ḥamd idüp virdi şalavāt
didi evvel nedür bilūñ ḥikāyet

(55b)

55b/1 eline aldı mektüb-ı resūlı
bilūñ kim ‘ahdi kılmış dīn uşūlı

55b/2 daḡı gösterdi zīrāmıle ḥüccet
didi peygamberi diñleñ iy ümmet

55b/3 ki bu zīrāmıle ‘ahd eyle kılmış
kaçan zīrām īmān u dīne gelmiş

55b/4 dimiş kim yā resūlu’llāh baña sen
nedeñlü müjde virürsin eger ben

55b/5 ki ḳavmüm getürem ola müslümān
ḳamu mü’min ola vü ehl-i īmān

55b/6 dimiş ol faḡr-i ‘ālem saña seksen
deve virem cevāhīr yüklü aḡsen

55b/7 gözi ara vü arnı ağ ola hep
tüyi ızıl semiz hem şağ ola hem

55b/8 işidüp bildüğünüz mecāradur
bu borcu ödemege ne çāredur

55b/9 bu 'ahdi nicesine bitürsüz
ne vechile yerine yitürsüz

55b/10 bir uğurdan didi cümle alāyık
kerāmet işlemeklik saña lāyık

55b/11 bizüm hiç kuvvetümüz yetmez aña
bilürsin ālımız didük çü saña

55b/12 bu zikr olanı bizüm udretimüz
irişmez od bilürsin kuvvetimiz

55b/13 yine sizden olur bu derde çāre
senüñdür izz ü udret biz bī-çāre

55b/14 didi ol sāi-i kevşer ki yārān
işidüñ iy cümle mü'mīn müslümān

55b/15 ki bizde daı bu adar bunca esbāb
virevüz aña iy mabūl-i aşāb

(56a)

56a/1 gelüñ aa niyāz u nāz idelüm
amumuz ne dur o ve az idelüm

56a/2 kemāl-i a çü zāhirdür her işden
murādımız virür bu kara aşdan

56a/3 cevāhir yüklü seksen deveyi a
çü ardirdür bu aşdan vire mutlā

56a/4 buyurdı bu sözi řā-ı vilāyet
niyāz elini amu acdı tamāmet

56a/5 du‘ā-yı cünki bünyād itdi Haydār
didi i kādīr-i hayy ü muḳaddir

56a/6 ḥabībūñ ‘ahdi vü peymānı ḥaḳḳı
ḳamu mü ‘minleriñ ‘imānı ḥaḳḳı

56a/7 Muḥammed mu ‘cizātIn sen beyān it
ḳara taşdan çü kādīrsin ‘ayān

56a/8 ki sensin pādişāhlar pādişāhı
ḳamu ḥācetleriñ püşt ü penāhı

56a/9 ḳaçan Haydār du‘ā yı ahir itdi
ḥaḳı gör kim ne ḳudret zāhir itdi

56a/10 bunı böyle didi ḥaḳıñ gözin
mübārek ellerin sürdi yüzine

56a/11 ḥasen ḥulḳ-ı Rızāya didi şāh gel
bu elümdeki ḳamçıyı ele alın

56a/12 ‘imāma cünki ḳamçıyı şāha viridi
bi-ḥükm-i’llāh ‘imām ol taşı urdı

56a/13 ki ol tāşuñ adı zıll-ı hışādur
aña ḳamçı uran ḥulḳ-ı Rızādur

56a/14 o ḳarbıla, yarıldı ol ulu taş
içinden bir yaşıll ḥaṭ çıḳdı ḳardaş

56a/15 ki ‘İmrun ḥaṭṭı adı ol yazı
nice maḳbūldur o şāhuñ niyāzı

(56b)

56b /1 yine emr eyledi Haydār ‘imāma
ki bir ḳamçı urḡıl dīni temāma

56b/2 ‘aceb ḳudret yine bir taş yarıldı
‘imām taşa yine bir ḳamçı urdı

56b/3 içinden çıkdı seksen deve muṭlāk

vilāyet gözini gösterdi muḥakḳak

56b/4 kıtarı ve baharı ve cehāzı
cevāhir yüklü cümle çoğı azı

56b/5 kamunuñ karnı ağ ve gözi kara
tüy kıl mu'ayan āşkāra

56b/6 çü gördi cümle çoğı halkuñ azı
bir uğurdan kılup şükri nīyāzı

56b/7 şalavāt virdiler cümle tamāmet
didiler iy şaddak şāh-ı vilāyet

56b/8 ki sensin m'aden-i sırr-ı kerāmet
muḥibb olan saña görmez nedāmet

56b/9 didi zīrāma ol dem şāh-ı 'ālem
resülün müjdeseni algıl iy ādem

56b/10 nebīler 'ahdine kılur vefā'ı
bilür her dertlü ḥācetler devā'ı

56b/11 devlerin ve mihādın tutdı zīrām
şāhı hoş medḥ kıldı ol dil-ārām

56b/12 ne didügin idem size ḥikāyet
virün siz Aḥmede biñ biñ şalavāt

56b/13 der medḥ imām 'aleyh-i şalavātü vü's-selām ez-zebān-ı zīrām temmet

56b/14 hoş kerāmet m'adenisin yā 'alī iy vaṣī-i aḥmed maḥmūd sırr-ı Muştafā

(57a)

57a/1 geldüm ol kim ḥālī 'arḫ eyleyim
kim benümle böyle 'ahd eyledi ol bedr-i dücā

57a/2 zāhir oldı şāhum āşḥābıñ emīn bugün
ol sebebden cümlesi geldi nīyāz eyler saña

57a/3 ḳudret-i ḥakṣın bugün ḥakdan 'ayān itdüñ ḥakḳı

senden özge var mı ‘ālemde dahı ھاḳ rehnümā

57a/4 laḥme ki laḥmi cevābı demege demegdur
nefsün nefsi ḥiṭābıdır şaṇdur

57a/5 veḥdetüñ evşāfdur çüñkim Muḥammedden beyān
çüñkim nūr-ı muḥammeddür ‘alī şir-i ḥudā

57a/6 çüñkim bir nūrdan yartdı ol kerīm zü’l-celāl
Murtaẓādan muştafāyı fark iden ider ḥaṭā

57a/7 ger bulam dirseñ cehennem ateşinden sen emān
āl-i evladı ‘alīye can ki kılķıl fedā

57a/8 bil ‘alīyi kimdür īmān getir ikrār kıl
mü’minler ol aña taşdıķ etmegdür siz

57a/9 niçün evlād-ı resūli dīn yaķın itmeyesin
çündür bilürsiz şāfi’i rüz-ı cezā

57a/10 bu yemini bir günahkār bende evlādurur
senden umar yā emīrū’l mü’min derde şifā

57a/11 ḥāfız oğlı bende evlāda kıl cānıñ nişār
eyle evlādımıñ yoluna ola derdüñe devā

57a/12 ehl-i īmān şoden ḳavm-i zīrām

57a/13 yine biz geelüm söz evveline
rivāyet niçe olduğı biline

57a/14 kaçan zīrāma vaşıl emānet
īmāna getürdiler ḳavmi tamāmet

57a/15 o dört biñ o cümle sırrı gördi
bir uğurdan ḳamu barmaḳ götürdi

(57b)

57b/1 ḳamu īmāna geldi eri ‘avrat
bil ol demde ḳamu ol ḳavm-i d‘avet

57b/2 çün o maḥlūk tutdı rāh-ı dīni

‘alīye kıldı aşhāb āferīni

57b/3 didiler şıddık iy sultān murāddan
ki bu derde bulundı sende dermān

57b/4 īmān ehlini sensiz kavmın haq
ki sensin dest-i kudret şimdi mutlāk

57b/5 kemālūn dār-ı kerāmetsin ser-ā-ser
senūn ile dahı gayrı olmaz ber-ā-ber

57b/6 şehā mişlūn bu eşyā içre yoqdur
velākīn kâbli insānı çoqdur

57b/7 kamunuñ sañadur nāzı vü niyāzı
du‘acıllardur aşhāb çoğu āzı

57b/8 bunı böyle diyüp tağıldı aşhāb
kamu evlü evine geldi aşhāb

57b/9 ki zīrām kavm-ı taşşdı̄k itdi dīni
vir‘a idüp emīrū’l-mü’minini

57b/10 gelüben öpdı dest-i şāhı zīrām
aluben çün ol tutdı rāhı kavm

57b/11 varup iklimlerine oldılar şād
zalāletden çün ol kavm oldı āzād

57b/12 iderdi her biri hālince tã‘at
Muhammed dīnine kılup itã‘at

57b/13 kamu kudret haqdur işin işler
kerīm oldı kerāmetler bağışlar

57b/14 kebir kavmuñ şef‘i muştafādur
cehennemden qorqar eger haţadur

(58a)

58a/1 emīrū’l-mü’mininden bu hikāyet
olundı ibn-i ‘abbāsdan rivāyet

58a/2 şahīḥ kavil idüğine i'tikād it
diñleyin mu'temed necāta dek git

58a/3 kimüñ bu naḳle göñli tolu şekdür
ḥaḳıḳat bil ki o dahı işitdür

58a/4 kamu şek idenüñ evlādına la'net
yezīdüñ cümle bünyādına la'net

58a/5 Yemīnī bende evlāduñ ḳulıdur
ulu dergāhuñ bu miskīn ḳulıdur

58a/6 ilāhī bir ḥaḳı dīni Muḥammede
ḳıl anı cennet ehlinde muḥalled

58a/7 ki sensin düşmānuñ hep destgīri
ḥalāş eyle günāhdan ben esīri

58a/8 ulu adıñ çıkacak yā ilāhi
esīr ki ben ḳurbı pür günāhı

58a/9 bi-ḥamdü'lillāh ki ḥayr oldı 'alāmet
Muḥammed muştafāyı pek şalavāt

58a/10 allāhüme şalli 'ala muḥammed ve 'ala āli muḥammed

58a/11 'ināyetdür bize fazlı ḥudādan
umarım ḳurtara dertden belādan

58a/12 da'im şefā'at eyleye muḥammed
beli yardım 'alīyü'l- murtāzadan

58a/13 şāh ḥasanda bulduḳ mihr-i muḥabbet
şāh ḥüseyn şehīd düştı kerbelādan

58a/14 īmām-ı dīn īmām bāḳır ca'fer
delīl bize kāzım mūsā īrāzdan

58a/15 şāh taḳı yā naḳı 'askeri yā allāh
mehdī gelecekdür şāh-ı evliyādan

bu menzilden bilürsen gideceksin

58b/15 fenāda kıl bekā dārına dirlik
ikilik perdesin gec eyle birlik

(59a)

59a/1 cihān zeynini қо faqr ihtiyār it
saña sen cehd kıl kendüni yār it

59a/2 hevā-yı nefsi қо raḥmāna uyğıl
aña kim didi var şeytāna uyğıl

59a/3 kanā' at eyle şehveti marāzdan
ki dirlik ḥāşıl olur bu 'arzdan

59a/4 münezzeh kıl öziñ lehvī vü la'bden
ki ḥaḳdan ayrı düşme ol sebepten

59a/5 öziñ kırtar bu zulumāt-ı kafesten
yāḳīn ayrılmadan cismiñ nefesden

59a/6 adıñ zāhid urursuñ kodı lāfı
riyā' dirlik olmaz saña kāfī

59a/7 öziñ düriş ve şūfī oldı bayık
ursañ kim kıla izzet ḥalāyık

59a/8 ilüñ rızkıñ yiyüp dirsın yalanı
buña beñzer kamu fi'liñ қalanı

59a/9 eger zendür püserdür el virürseñ
ñgirse ḥalvet yalvarursın

59a/10 egerçi şüretüñ ādem özüñ dīv
azıdup ancılayın eyledüñ rīv

59a/11 hemān ārzū-yı nefsiñden olursın
özüñ zāhir de şafv göstereñ

59a/12 ki muḥib ola bu maḥlūk serāser
saña olmaya şöhretde berāber

59a/13 işüñ şoñını yād eyle i miskīn
dimāğūñ eyleme kibī ile kīn

59a/14 saña ‘izzet iderse cümle ḥalāyık
bu resme taşdıķ olmaz ḥaķāyık

(59b)

59b/1 saña büt olmasun bū cehl-i nāmūs
yakınlık ardına yak şem‘-i fānūs

59b/2 riyā-yı fi‘lūñi hep terk kılğıl
naşīḥat diñle dilde berk kılğıl

59b/3 fesāda virmiş emmāre dīmāğıñ
ḥazānı şek yakup būstānı bağıñ

59b/4 taşuñ şūfī içüñ toptolu şekdür
bu resme kişi ḥılķatde eşekdür

59b/5 şıfātuñ ādem ü fi‘lūñdür ayı
ne umarsıñ bu şirketden murāyī

59b/6 bu şeytān şıfātından gel berü ol
erenler ḥānınıñ payidārı ol

59b/7 ri‘āyet olma şeytān zümresine
saña zecr olmasın irticasına

59b/8 irişmeden sin içinde ‘azābıñ
yā niçün virmeyesin düşen ḥisābıñ

59b/9 sen seni alçağıle pinhān idersin
niçün sen saña būhtān idersıñ

59b/10 özüñ diyü etme insān gibi adıñ
ne idi bu kederinden murādıñ

59b/11 çün evvel bu idi maķşūda irmek
yakınıñdan yakın ol haķķı bilmek

59b/12 hadīs üzre bu söz meşhūr olupdur
ki kendi özün bilen haķķı bilüpdür

59b/13 özün bilenden olan t̄alib āgāh
bilür her yerde h̄azırdır çün allāh

(60a)

60a/01 muhīt olan oldır yakın cihāta
egerçi nuṭķa her dürlü şıfāta

60a/2 gözin görüp işitdigin dil
aña ihsān bilürsen cümle müşkil

60a/3 anuñ nuṭķını bil ehl-i yemīn ol
ķamu vesvese şeytāndan emīn ol

60a/4 haķķıñ nuṭķını haķdan bilme ayru
bilürsen olasın cehl ile şabru

60a/5 saña kimdür diyen bī-ma‘rifet ol
iriş ma‘nīye rahmānī -şıfāt ol

60a/6 riyāzet kılıcın şehvātı kes
ğāżab ‘alem ile ne zāyıl olur pes

60a/7 tevāzu‘ birle kes kibriñ başını
çü kibir ādemiñ ider zāyi‘ işini

60a/8 hased başın kes şıdķ ile dervīş
haseddür ādemi eyler bed-endīş

60a/9 ķanā‘at ile hırşuñ boynını ur
ki ķılmasın seni allāhdan dūr

60a/10 edeb hulk u tevāzu‘ hem şehāvet
eger insānsan ķıl saña ‘ādet

60a/11 riyā fi'liñi terk eyle kamu
revā mı hil'at-ı insāna tamu

60a/12 çün sensin rūy-i 'arza halīfe
ne lāyıkdur olasin ehl-i cīfe

60a/13 öziñi tanı iy evlād-ı ādem
ne hil'atsın yakīn iy nūr-ı ādem

60a/14 yakīn bilgil ki sensin iy nūr dīde
seniñçün hil'at oldı āferīde

(60b)

60b/1 özi sultān iken kulluğa kā'il
revā mı olasin şekl iy şemā'il

60b/2 revānı hıfz eylegil esmā'-i zātı
tecellā eyle andan her şıfātı

60b/3 Yeminiñ sözi düşen beyāndur
eger fehm eylerseñ hoş-beyāndur

60b/4 muhīt 'ālem ol hayy-ı mutlāk
yakīn bildiñse tahsīn şiddik

60b/5 **der-beyān-ı fazīlet**

60b/6 sözi çok etme iy ehl-i sühandān
ki dil ehline meşkili āsān

60b/6 'arz bu idi söz cem'ine iy cān
fazilet-nāme sultān-ı merdān

60b/7 velāyet ma'deni şīr-i hudādan
beyān ola vaşī-i muştafādan

60b/8 ki şerh eyle cānlar düşen ola
cahime irse bāğı gülşen ola

60b/9 niçe cennet şıfāt tutmaya tamu
ki na't-ı muştafā şerh ola kamu

60b/10 kılan evşāfı haydārdan rivāyet
işidiñ ne resm ile kılmış hikāyet

60b/11 ki cābir ibn-i ‘abdullāh enşār
bil andan şādır olmışdur aḥbār

60b/12 ki bir gün ḥātem-i peygamber Muḥammed
medīne içre oturmışdı Aḥmed

60b/13 kamu aşḥāblara çün tururdu
resülün ānı nūr berķ ururdu

(61a)

61a/1 zehī göz kim resülün göre yüzün
zī kulaķ kim işide tatlu sözün

61a/2 ulu meclis olup cem‘idi aşḥāb
ki Enes-idi ol işikde bevab

61a/3 meger Cebrāyil ol dem ḥāzır ol
ki ḥaķdan Aḥmede vahy-ile geldi

61a/4 irişdürdi resüle ḥaķ kelāmın
ne emr oldısa ‘arz oldı peyāmın

61a/5 bil aşḥāba emīn-i vahy her dem
virürdi arkasın i bn-i ādem

61a/6 hemān ol dem içinde şāhımdān
ḥuzūrına resülün irdi iy cān

61a/7 pes andan şoñra sözün ‘arz iderdi
gine destür alup andan giderdi

61a/8 göriceķ Ḥaydarı Cibrīl turdu
‘Alīyle karşı vardı vü yügürdi

61a/9 selām viridi resüle çünki Ḥaydar
Selāmın aldılar aşḥāb yekser

61a/10 oturdu karşıusına Muştafānuñ

- ‘Alī ol şāfī‘-i ol rüz-ı cezānuñ
 61a/11 çü Cibrilden resül ol hālî gördi
 ‘Alīye ‘izzet itdi qarşu vardı
- 61a/12 dağı döndermedi arka ‘Alīye
 gey ulu hürmet itdi ol velīye
- 61a/13 bunı böyle göricek nür-ı ‘izzet
 didi Cebrāiyle iy peyk-i hażret
- 61a/14 bugün senden ‘aceb sırr oldı zāhir
 nedür bu müşkili hall eyle aḥır
- 61a/15 saña müşkil olanı hall ideyim
 ne buyurduñ yoluña cānıla vireyim
- 61b/1 didi beyḡamber i peyk-i ilāhī
 baña gedügünce gāhi gāhī
- 61b/2 baña kim vahyi haḡdan getürürdüñ
 virüp aşḡaba arḡañ otururduñ
- 61b/3 benümle andan iderdüñ kelāmı
 getürdükçe baña haḡdan selāmı
- 61b/4 bugün kim ammum oḡlı geldi gördüñ
 aña kim ‘izzet itdüñ qarşu varduñ
- 61b/5 dağı döndermedüñ arḡañ ‘Alīye
 emīn ü şadık u gercek valīye
- 61b/6 haḡında laḡmuhu kelaḡmi buyurduñ
 dağı kim dammuka demmi buyurduñ
- 61b/7 didüm hem nesüke nefsi haḡında
 ki hürmetlüdür aşḡabı yaḡında
- 61b/8 ne deñlü kim erenle serveridür
 hemān aşḡab u ālümnden biridür
- 61b/9 neden itdüñ aña sen bunca ‘izzet
 beyan it sizde varsa ḡudret

61b/10 çü Cebrāyil işitdi bu kelāmı
didi iy cümle mürseller imāmı

61b/11 ‘Alīdūr bil bil baña üstād- ı evvel
tamāmın dirsem olur söz muṭavval

61b/12 er oldur üstādına ide ‘izzet
sebeb üstād olur insāna hürmmet

61b/13 ki mürşid anuñ üstādı olupdur
ki şāgirdine ol ‘ilm öğredüpdür

61b/14 odur merdāne şāgird-i ḥaḳīḳat
ki üstādın göricek kıla ‘izzet

(62a)

62a/1 kaçan kim eyledi ḥılḳat beni ḥaḳ
‘Alīdūr evvel üstādum muḥaḳḳaḳ

62a/2 anuñçün eyledim ben aña ‘izzet
baña ol mürşid-i ḥaḳdūr ḥaḳīḳat

62a/3 didi peygamber ol dem i berādūr
neden üstād olupdur saña Ḥaydar

62a/4 beyan eyle anı biz diñleyelüm
neden şāgirdi olduñ añlayalum

62a/5 didi Cebrāyil i sulṭan-ı kevneyn
müyyeserdür ṭapuña ḳābo ḳavseyn

62a/6 beni yaratuğında ḥayy ü ḳādir
vücūda gelmemişdi hıç meẓāhir

62a/7 yaratmamışdı ḥaḳ arz u semāyı
ne ‘arşı kürsi vü ve ne günü ayı

62a/8 hemān birkaç ferīşteleri ol ḥaḳ
ki benden ilerü ḥalḳ itdi muṭlaḳ

62a/9 su'āl itmiş olardan haḳ te'ālā
ki ben kimem diyü anlara mevlā

62a/10 dimiş ben benem sen daḥı sensi
dimemişler ki rabül-'ālemīnsin

62a/11 olardan şorña ḥalk itdi o ḥālīḳ
beni kim Cebreyilem vaḥye lāyīḳ

62a/12 cevāba aciz oldum yā Muḥammed
ne dem diñle iy cān dīni mü'abbed

62a/13 hemān ḥayrān u sergerdān ḳaldum
cevāba çünkim 'aciz oldum

62a/14 baña emri-yile haḳdan eyle pervāz
nice keşf olduḡını 'arz idem rāz

62a/15 ḥaḳuñ emri-yile pervāz ḳıldum
otuz biñ yıl tamām uçdum bayıldum

62a/16 yine evvelki ḳuvvetümce ḳuvvet
'ata ḳıldı baña oldumde ḳudret

(62b)

62b/1 otuz biñ yıl daḥı uçdum serāser
ki bir eşyāya olmadum berāber

62b/2 havāyıdı hemān yoḡıdı yerler
ne ḥod ṭaḡlar aḡaçlar baḥr ü berler

62 b/3 ḳonacak yir yoḡıdı bulmadum hīç
ne deñlü menzil aldurn bilmedüm hīç

62b/4 meded diyüp niyāz itdüm ilāha
ḳulına rehmeti çok pādişāha

62b/5 'ata ḳıldı baña bir anca ḳuvvet

62b/6 otuz biñ yıl daḥı uçdum tamāmet
havā-yıdı ki yoḡıdı nihāyet

62b/7 gücüm gitdi qarār itmege yir yok
niyāz itdüm o demde hālīka çok

62b/8 kanadum oynadup hayretde tırdum
havāda bir mu'allak kubbe gördüm

62b/9 gözüme göründi bir kubbe zāhir
kapısı yok düzetmiş şöyle kādır

62b/10 niyāz itdüm haķa açıla kapusın
görem içinde açıla yapusın

62b/11 görürüm kubbenüñ içinde ne vardur
müdevver altı üsti bir divārdur

62b/12 anı gördüm ki kubbenüñ kapısı
açıldı bir gevher cümle yapısı

62b/13 konuban kubbe kapusına tırdum
turur içinde bir kandīl gördüm

62b/14 asılmış kubbe ortasında kandīl
içi toptolu nürıdı yakīn bil

62b/15 yarısı yaşılıdı yarısı ak
işit sözümü iy sultān-ı āfāk

62b/16 didüm bir kandīl iki olmada nür
bu hayret eyledi beni bendendür

(63a)

63a/1 iy Cebrāyıl niçün hayrān olursın
bu deñlü işde sergerdān olursın

63a/2 bu kandīl içre yaşıl hāz nürıdur
ki ol āhır zamān peygamberidür

63a/3 bu yaşıl nür Muḥammed Muṣṭafānuñ
nürıdur bilgil o şıdķ u safānuñ

63a/4 benümdür işbu ak nür kim 'Alīyem

resulũñ ibn-i ‘ammi hem veli̇yem

63a/5 yũri var menzile hayretde ҡalma
seni ḣalk ideni bil ġāfil olma

63a/6 ķeĉan bundan mākāmuña varasın
nidā gele yine haĉdan ġoresin

63a/7 didi yā Cebrāyil ben kiem yāhūd sen
cevābuñ böyle virgil aĥsen

63a/8 za‘īf ҡulam kerīmā pādišāh sen
ulu sulṭānsın eksiklü ҡulam ben

63a/9 baña öġretti bunı Heydar ol dem
hemāndem uçdum iy nūr-ı muĉaddem

63a/10 haĉ emriyle ĉünkü mekāna geldüm
muĉırr-ı evvel cengim olıdı bildüm

63a/11 hemān haĉdan nidā iriṣdi böyle
ki ben kimem yā sen kim toġrı söyle

63a/12 didüm sen ḣālıķumsun maĥlūķam
ben eksiklü ҡulam sulṭānsın sen

63a/13 didi yā Cebrāyil taḥsīn ü ṣaddaĉ
iriṣmiṣsin ĉü mürṣide muĥaĉķaĉ

63a/14 beni ol ‘izzet-i cebbār-ı ‘ālem
emīn-i vahy idüp iy nūr-ı ādem

63a/15 ĉü ol mürṣidi nūr-ı ‘Alīdür
benim üstādum uṣda bu velīdür

(63b)

63b/1 ĉü ben ‘izzet öz üstādıma ķıldum
anuñ nūrın ezel mürṣid bildüm

63b/2 ki üstāduñ haĉı tañrı haĉıdur
olardan ‘izzet mā-baĉīdür

63b/3 münezzeh bilmüşüm fażl-ı Hıdayı
küfr di ehad zü'l kibriyâyı

63b/4 bi-ḥamdü lillāh cān gözile gördümün
cemāl-ı Muştahâyı Murtāzâyı

63a/5 Ḥasan ‘anīm Ḥüsseyin ırağı
ki cāndan sevmişem zeyn- ül‘abayı

63a/6 Muḥammed bākır C‘aferden iste
Kemāl-ı kâzım Ali Musa irazyı

63b/7 şāh taķi yanķı ‘askerī hem
Çağırsan iḥlāş eyle şāhib livâyı

63b/8 cihān vādī orda yansı
ķılındur kavmmuz aldun şehīd kerbelâyı

63b/9 sebeb ol oldu iy ḥatm-i nübüvvet
Alīye ķaldugum cānıla ‘izzet

63b/10, 63b/11, 63b/12, 63b/13, 63b/14 (...)

(64a)

64a/1 sebeb ol oldu iy ḥatm-i nübüvvet
Alīye ķaldugum cānıla ‘izzet

64a/2 bunı böyle didi vü ķıldı pervāz
resüle keşf oldu çünkim ol rāz

64a/3 gidicek Cebreyil didi peyember
ki Cebrāyile üstād oldu Ḥayder

64a/4 kamu aşḥāblara taķrīr ķıldı
bunı Cābir o dem taḥrīr ķıldı

64a/5 işidüp cümle eşḥāb-ı güzīde
resüle didiler i nūr-ı dide

64a/5 ‘Alī gibi ola mi dünyede er
aña beñzer ola mı hiç server

64a/6 didi peygamber i aşhāb diñleñ
ne dirsem fehmi idüp ‘aqlıla añlañ

64a/7 bilürsiz kim benem hatm-i nübüvvet
benümdür şer‘ ü dīn içinde kuvvet

64a/8 nübüvvet devri bende ola āhır
vilāyet devri ba‘de ola zāhır

64a/9 ‘Alīdür menba‘-ı nūr-ı vilāyet
añuñ evlādinuñdur hem imāmet

64a/10 on iki gışidür bunları tamāmı
ki işlāh itmegiçün haş u ‘āmı

64a/11 olaruñ devri çünkim ola āhır
‘Alīnūñ sırrı kimde olsa zāhır

64a/12 ki ol nūr-ı vilāyāt -ı ‘Alīdür
‘Alīnūñ nūrına iren velīdür

64b/1 vilāyet kankı erde olsa zāhır
‘Alīden ayru bilmeñ anı āhır

64b/2 iki gören anı müşrik işidür
ikilik dīv ü şeṭāyn cünbişidür

64b/3 bunı böyle buyurdu dīn uşūli
veli olur bulan nūra vuşūli

64b/4 kamu aşhāb işitdiler bu sırrı
uruben cümlesi toprağa yūzi

64b/5 didiler şükr çün bākī vilāyet
ki dīn işlāhıdur devr-i kıyāmet

64b/6 emīn oldu velī Aḥmed yerine
yüzüm toprağ olsun ḥāk-i derine

64b/7 tamām oldu çü kıssa bunda āhır
çü devr-i s̄nīyi gel diñle zāhır

64b/8 iki arn oldu bil devri cihānuñ
beyān idem saña sırrın nihānuñ

64b/9 ki Ādemden berü devr-i nübüvvet
vilāyet nūrı-yıla oldı kuvvet

64b/10 ikisi bir-idi tā devr-i sānī
irişince bir-idi bil ‘ayānī

64b/11 nebī devr-i ezelde Ādem oldu
ikincide Muḥammed ḥātem oldu

64b/12 Muḥammed yirine kāyim maḳāmi
vilāyet odı ḥaḳ iy nīknāmī

64b/13 ikinci arn kim devr-i vilāyet
vilāyet ehlinüñdür çün imāmet

(65a)

65a/1 olupdur evliyālar altı zümre
muṭī olan ayīm anlardur emre

65a/2 ‘Alīnūñ nūri bunlara kerāmet
iricek gösterür bunlar vilāyet

65a/3 bu altı zümreede iden taṣarruf
vilāyāt ‘Alīdür bī- tevaḳḳuf

65a/4 bunlar ayīm maḳāmdur bī- nedāmet
irince ‘ālem rüz-ı ıyāmet

65a/5 bu altı zümreye altı merātīb
mu‘ayyen böyle olunmuş bu tertīb

65a/6 ki bunlar üç yüz elli altı erdür
vilāyet issidür ṣāḥib- hünerdür

65a/7 ki evvel mertebe üç yüz velīdür
ki bunlar kāyinātūñ efḍaliūri

65a/8 kinci zümre bil kırk evlīyādur

ķamusı dirliğinde bī-rüyāur
65a/9 üçünci řabaķa yedide mesken
olur dördüncide beşi mu'ayyen

65a/10 beşinci řabaķa üçler maķāmı
biri altıncı menzilde tamāmı

65a/11 ki ol bir evlīyadur ķuřb-ı 'ālem
anuñ ĥükmindedür evlād-ı ādem

65a/12 o müfreddür iki olmaz yakīn bil
cihānda ĥükm anuñ bī-ķāl ü bī-ķīl

65a/13 mu'ayyen bil ķamu ehli- vilāyet
o ķuřb olduğına ider řehādet

(65b)

65b/1 ķarārı 'ālemüñ anuñ nūrıdur
ki bunca evliyānuñ serveridür

65b/2 zamīrin bilür eşyānuñ serāser
aña ĥikmetde ġayrı olmaz berāber

65b/3 ķalan eşyā řıfātuñ mazĥarıdur
bu 'ālem ķuřb-ı zātuñ mazĥarıdur

65b/4 olur dāĥil vücūdı cümle şeyde
tamāmet ĥükm anuñ emvāt u ĥayda

65zb/5 ķaçan kim bātına o vara server
anuñ yirine bulunmasa berāber

65b/6 cihān uçdan uca varur ĥarāba
berāber olısar eşyā türāba

65b/7 velīkin üçlerüñ ulusı ol dem
anuñ yirine naşb olur muķaddem

65b/8 anuñ olur tamāmet ĥükm-i řāĥī
ki ĥizmetķār idinür mihr ü māĥı

65b/9 beřüñ ulusın üçlere milāzım

kılur hâk çün budur takdîre lâzım

65b/10 katarlar yedinüñ kutbını bişe
yakīn kādir- durur haḵ cümle işe

65b/11 ulusun kırkların yediye yoldaş
 iderler böyle bilgil bunı kardaş

65b/12 katarlar üç yüzüñ kuṭbını kırka
kimsi çāme-püş kim hırka

65b/13 ol üç yüze bu maḥlūkuñ birini
katarlar bir olardan serverini

(66a)

66a/1 bu resme dev ider nūr-ı vilāyet
iderler hüküm tā rüz -ı kıyāmet

66a/2 budur bil qarn-ı s̄an̄inũñ beyānı
ki řerħ itdũm saña rũřen ‘ayānı

66a/3 yakın gelse kaçan rüz-ı kıyāmet
ki āhır ola bu devr-i vilāyet

66a/4 velī olmağa bulunmaya qābil
vilāyet nūrı olmağa muqābil

66a/5 ol üç yüzler yerine kıomaga er
bulunmaya yakīn bir ara servser

66a/6 olar āhır olup kırklar ola tām
yediler bāṭın olup qala bir nām

66a/7 ola çün beşile üçler tamāmet
vilāyet ref̄ olup qopa kıyāmet

66a/8 nizāmı ‘ālemüñ bu resme tertīb
ezelden böyle olunmuş bu terkīb

66a/8 Yemīnī sen erenler serverine
yüzüñ sürüp iriş hāk-ı derine

66a/9 ki bu devrũn olan ıutb-ı zamānı
göñüllerden kesen şekk ü gümānı

66a/10 cihanũn ıutbı ulu evliyāsı
anuñ ıāliblerinũn yok riyāsı

66a/11 ene'l- ıaı didi ‘ālemde serāser
anuñlan kimse olmadı berāber

66a/12 hezārān bāyezīd şiblī vü Mañşūr
anuñ ‘ilmi beyānında ımu dūr

(66b)

66b/1 nice ma‘rūfila bāyazīd zennūn-ı Mışrı
nice kerıı hezārān şeyı-i Başrı

66b/2 ıalur bir ‘aıd-i remzinde ıayrān
zihī sırr-ı vilāyet kāmīl insān

66b/3 zemīni vü semāyı bir nazarda
ıııup şabīt şıfātını beşerde

66b/4 kelāmı eyledi kendüde işbāt
şıfātılan didi kim uş benem zāt

66b/5 ‘āyān itdi ıaıııkat ‘ilm-i dūni
cihān ‘ālimleri oldu zebūnī

66b/6 aña kār itmedi sultān-ı cābir
ıulı oldu dil ü cānıla āıır

66b/7 vilāyet cezbesile ehl-i inkār
zarūretten ıamu ııldılar ikrār

66b/8 buyurdı ıaıı- şıfāt bir ādemem ben
beni bilũn ki ıutb-ı ‘ālemem ben

66b/9 sekiz yüz varınca hicret
cihāna gün gibi toıdı o ıudret

66b/10 ‘āyan itdi vilāyet nūrın ol māh
hemān kendüsi-yidi ıazret-i şāh

66b/11 zühür olup kamu mü'mine hādī
oluban virdi eşyāya murādı

66b/12 sekiz yüz seksen üç olunca hicret
fenā dünyādan ol şāh itdi riḥlet

66b/13 hüsām şāh-ıdı ismile o sultān
ġanī baba diridi ba'zı insān

(67a)

67a/1 nişāndur kisvet-i seb'al meşānc
anuñ yirine kim kûṭb oldu ġanī

67a/2 resūlūñ hicretinden aña āḥır
toḡuz yüz bir içinde oldu zāhir

67a/3 ki şimdi 'āleme kûṭb ol gelüpdür
adı aḡ yazılı sultān olupdur

67a/4 tamāmet ḥükmi cārīdür cihānda
egerçi āşikārā vü nihānda

67a/5 elinde bir avuç tozdur bu eşyā
ki emvâtı ider himmetde ihyā

67a/6 mu'ayyan her zamānuñ kûṭbı vardur
bu devrūñ ḥākim -i vaḡtı bu erdür

67a/7 nice arı nazardur kim yüzüni
görüben kûṭbuñ işide sözünü

67a/8 ki şarḡdan ġarb olarabir nazardur
tamāmet seyr ider ehl-i başardur

67a/9 fenādan fānī itmişdür özünü
ki gizler kāyinādan kendüzünü

67a/10 kimsi ṭoludur kimi delüdü
kimisi 'izzet eyler gey uludur

67a/11 tecellā-yı ḥaḡa ḡayrān olupdur

bu halk ol hâlde sergerdân olupdur

67a/12 anuñ erligine iren er oldu
erenler t̃alibine rehber oldu

(67b)

67b/1 bu resmedür zamānuñ hāli āhır
vilāyet nūrıdur uş k̃uṭb-ı zāhır

67b/2 benüm ‘aqlum bu deñlü irebildi
gözüm sultān ancak görebildi

67b/3 görüp gözüm irişdüğünce ‘aqlum
budur ancak ki didüm saña naqlüm

67b/4 sen ol t̃alib karındaş kim bilesin
bu ‘ilmi özüñe yoldaş kılasın

67b/5 dağı artuk bilesin ‘ilim- düni
bu ersārüñ olasın sen fününü

67b/6 ki ‘ilm ilter seni esmā-i zāta
kaçan ‘ālim kıılır ‘ilm-i şıfātı

67b/7 bilürsin ol dem esmāyı hākīkat
ki ismullāha iterseñ t̃arīkat

67b/8 didüğüm añladñusa ādem olduñ
ğam u şādī tamāmetbir dem olduñ

67b/9 Yemīnī itme sözi çok ‘abesdür
ki söz añlayana bu deñlü besdür

67b/10 çırağı nūr-ı hikmet Muştafāya
şalavāt vir sen ol kân-ı seḥāya

67b/11 **der medḥ-i nebī ve velī**

67b /12 zehī vāzı‘-ı şerī‘at sultān mīr-i maḥşer
dāmād u hem karındaş olmışdır aña Ḥaydar

67b/13 sultān -ı enbiyādur hem şefi‘-i kıyāmet

añun emîni oldı saķī āb-ı kevşer

(68a)

68a/1 şems-i duḥā yüzinden bir zerre rüşen olmış
yerile göge ṭolmış nūr u ziyāsı enver

68a/2 nuṭķı vü cisim zāhir oldı çü kāf-ı kūr'ān
yāsın nidā -yı nuṭķı ṭāhā ruḥ-ı muşavver

68a/3 rüşen yüzi nūrından itdi beyān anı kim
oldur muḥīṭ-i 'ālem eşyāya cimle yekser

68a/4 erkān-ı ḥacc u secde şavm u şalāt-ı ādem
ḫassām-ı cennet u nar şerḥ itdi kıldı defter

68a/5 'ilmini her ki bildi bir şemme muştafānuñ
zī devlet -i ḫaķīķat zī baḥt u ṭālī' aḥter

68a/6 sultān enbiyādur şallü 'alā Muḥammed
bil şah-ı evliyādur Ḥaydar vaşiyy-i Aḥmed

68a/7 mihr-i 'Alī kimüñ kim cānına kılsa üflet
baḥt u sa'ādet anuñ iki cīhānda devlet

68a/8 bulām deriseñ i cān raḥmet beķā evinde
ķıl düşmenine şāhuñ yād olduğınca la'net

68a/9 ol şāh -ı Murtażā kim ismi anuñ 'Alīdür
ḫuṭb-ı vilāyet oldur hep evliyāya raḥmet

68a/10 fażl u kerāmetini güş eyle cān u dilden
evlād-ı Murtażāya uy bulasın sa'ādet

68a/11 ol mü'minün ki ḫalbi pür oldı mihr-i Ḥaydar
zī ṭālī'ü mübārek zī raḥmet ü 'ināyet

68a/12 meydānda biñ nübāriz baş urmaya anuñla
ol mürde kim kıla şāh himmet idüp ḫimāyet

68a/13 ḫalbinde ol següñ kim ger ola buğz-ı Ḥaydar
bağrına tir ü ḫançer cānına zerh-i āfet

(68b)

68b/1 sultān-ı enbiyādur şallu ‘alā Muḥammed
bil şāh-ı evliyādur Ḥaydar vaşiyyi Aḥmed

68b/2 sultān-ı evliyāya her kim iderse inkār
kāferden ol eşeddür kılmaz nebīya ikrār

68b/3 her kim ‘Alīyi sevmez yokdur naşibi dīnde
cānına la‘net anuñ yād olduğınca herbār

68b/4 zī mülhid ehl-i ‘illet eyle ḥasīs ü nādān
ḥayn-i dīn-i Aḥmed merdūd şakī vü murdār

68b/5 her kim ki Muştafānuñ āline oldu ḥāyın
nāz-ı na‘īme irmez oldu ḥelāl aña nār

68b/6 çün Aḥmed oldu şāfi‘ mücrimlere şefā‘at
ider vekīkin itmez aña ki kıldı āzār

68b/7 evlādına ‘Alīnūñ kim ‘izzet itmezise
ol ḥaḫdan ayru düşdi ḥaḫ andan oldu bīzār

68b/8 kim Muştafādan ayru gördise Murṭazayı
yarın bekā evinde görmeye gözi dīdār

68b/9 sultān -ı enbiyādur şallü ‘alā Muḥammed
bil şāh-ı evliyādur Ḥaydar vaşiyyi Aḥmed

68b/10 sercümle enbiyāya server çü Muştafādur
nuṭkı kelām-ı ḥaḫdur peygamber-i Ḥudādur

68b/11 ayru bilen nebīden ol şāh-ı evliyāyı
bil dīn-i enbiyādan o müdbir-i cüdādur

68b/12 İskender ü Süleymān Sām-ı Suvār u Cemşīd
ol nūruñ işiginden sercümle bir gedādur

68b/13 rayat-ı ḥamd-ı zıllı irişdi şarka ğarba
virdi salāt eşyā bir şavt u bir sadādur

(69a)

69a/1 irişdi fezlı ḥaḫkuñ kılıç kuşandı Mehdī

görür gözi anuñ kim bu nûrila binâdur

69a/2 ‘Isâdur indi gökden deccâle merg irişdi
kaldurdı ölüler baş cem‘iyyete şalâdur

69a/3 ne ‘izzetile hılkat kılmış Yemînî ol haq
maşşer güninde şâfi‘ sultân-ı aşfiyadur

69a/4 sultân-ı enbiyâdur şallü ‘alâ Muḥammed
bil şâh- evliyâdur Ḥaydar vaşiyy-i Aḥmd

69a/5 yine şeyyâd-ı dil geldi beyana
ne medḥ ider bu zîbâ gülsitâna

69a/6 bu gülzâruñ nesîminde dil ü cân
nice lezzet alur gör kâmil insân

69a/7 ki ol lezzet Muḥammed Muştefânuñ
anuñ sevgüsidür hem Murtaẓânuñ

69a/8 ikisin sevmeg-imiş dîn ü îmân
ḥaḳîkat birdür anlar i müsülmân

69a/9 Muḥammed düşmenine eyle la‘net
olasın tâ ki sen şıdkıla ümmet

69a/10 daḥı âline aşḥâbına mutlak
gerek ihlâsıla şıdkuñ muḥaḳḳak

69a/11 namâz u ḥacc u erkân- ‘ibâdet
gücüñ yetdükçe eyle saña‘âdet

69a/12 şeri‘at emrin edâ eyle dâyim
şalât u şavma fi‘lûñ eyle kâyim

69a/13 işidüp gördüğüni geybet itme
koyup toḡru yolu egriye gitme

(69b)

69b/1 ba‘id ol cehd kal fil-i riyan
eger hıl‘etlenürseñ bu riyaḍen

69b/2 riyālu ʔāʔ stüñ olmaz şevābı
suʔāl olduğda müşkildür cevābı

69b/3 iki dillü iki yüzlülük itme
mürebbīsiz azarsın yola gitme

69b/4 ʔanāşır muktezāsınca kanaʔat
yiter artuğ dirüp yığsañ şenāʔat

69b/5 özüñe hemdem idinme hasūdı
ki olmaz ol ziyānuñ saña sūdı

69b/6 cihānuñ zīnetin bildüñ fenādur
hemān ʔiş u ʔabeş renc ü ʔinādur

69b/7 çü bildüñ el-ḥasūdu lā-yesūdı
ki lā-şeyʔdür ḥasūduñ bil vücūdı

69b/8 geçer nesne bāki kıala şanma
yele aldanma vü şuya dayanma

69b/9 fenāsın ihtiyār it çık kenāra
hevā-yı sīm ü zerden yanma nāra

69b/10 içine gireni yaķar bu külhān
beķā evindedür ābāda gülşen

69b/11 ebed ʔednına irgirgil vücūdūñ
ḥaķīķat kıblesin añla sūcūdūñ

69b/12 bu kıālī ķo yūri var ehl-i ḥāl ol
irişüp mürşid ehl-i kemāl ol

69b/13 ḥalāş ol rūy-ı şirketden baʔīd ol
nuḥüsetden çıkār necmūñ saʔīd ol

(70a)

70a/1 hemān cehd eylegil sen saña yār ol
ol fażīlet ḥāşıl it perhīzkār ol

70a/2 cehālet şīşesini taşā çalgıl
iriş ehl-i yakīnūñ elin algıl

70a/3 iki görme iki alñama birdür
bu vaḥdet şerhi kim dillerde birdür

70a/4 Yemīnī muhteşar kılğıl kelāmı
yemīn ehline irişdür selāmı

70a/5 bize faẓl-ı ‘Alīden kıl rivāyet
Fazīlet-nāmeden yine bir āyet

70a/6 okı kim cān ḥubūr dil şen olsun
bahār-ı meşnevīde gülşen olsun

70a/7 **Der Farilet-i Pencüm**

70a/8 çü şorduñ diñle bir ulu faẓāyıl
bu beşinci kerāmetden iy sāyıl

70a/9 ki evvel dem Muḥammed ḥātm-i mürsel
anuñ dīni ḳamu dinlerden efḍal

70a/10 kılupdı cümle da‘vet hāş u ‘āmı
anuñ dinine girdiler tamāmı

70a/11 varıdı ol zamān üç ulu sulṭān
bu yeryüzine ḥukm iderdi yeksān

70a/12 biri evlād-ı kisrī adı Pervīz
oda tapmaḳdan itmemişdi perhīz

70a/13 ki nüşīrvanuñ oğlı oğlıdur ol
aña ḥaḳs virmişdi devleti bol

(70b)

70b/1 ba‘id ol cehd kal fil-i riyadan
eger ḥil‘etlenürseñ bu riyāden

70b/2 riyālu ṭā‘stüñ olmaz şevābı
su‘āl olduḳda müşkildür cevābı

70b/3 iki dillü iki yüzlülük itme
mürebbîsiz azarsın yola gitme

70b/4 ‘anâşır muktezâsınca kana‘at
yiter artuķ dirüp yıķsañ şenâ‘at

70b/5 özüñe hemdem idinme hasûdı
ki olmaz ol ziyânuñ saña sûdı

70b/6 cihânuñ zînetin bildüñ fenâdur
hemân ‘iş u ‘abeş renc ü ‘inâdur

70b/7 çü bildüñ el-ḥasûdu lâ-yesûdı
ki lâ-şey’dür ḥasûduñ bil vücûdı

70b/8 geķer nesne bâki ķala şanma
yele aldanma vü şuya dayanma

70b/9 fenâsın ihtiyâr it çık kenâra
hevâ-yı sîm ü zerden yanma nâra

70b/10 içine gireni yaķar bu külḥân
bekâ evindedür âbâda gülşen

70b/11 ebed‘ednına irgirgil vücduñ
ḥaķîķat kıblesin añla sücûduñ

70b/12 bu ķâlî ķo yûri var ehl-i ḥâl ol
irişüp mürşid ehl-i kemâl ol

70b/13 ḥalâş ol rûy-ı şirketden ba‘îd ol
nuḥüsetden çıkar necmüñ sa‘îd ol

(71a)

71a/1 hemân cehd eylegil sen saña yâr ol
ol fazîlet ḥâşıl it perhîzkâr ol

71a/2 cehâlet şîşesini taşa çalgıl
iriş ehl-i yakîñüñ elin algıl

71a/3 iki görme iki alñama birdür

bu vahdet şerhi kim dillerde birdür

71a/4 Yemînî muhteşar kılğıl kelâmı
yemîn ehline irişdür selâmı

71a/5 bize fażl-ı ‘Alîden kıl rivāyet
Fazîlet-nâmeden yine bir âyet

71a/6 okı kim cān hūbūr dil şen olsun
bahār-ı meşnevîde gülşen olsun

71a/7 **Der Farilet-i Pencüm**

71a/8 çü şorduñ diñle bir ulu fazāyıl
bu beşinci kerāmetden iy sāyıl

71a/9 ki evvel dem Muḥammed ḥātm-i mürsel
anuñ dīni ḳamu dinlerden efḳal

71a/10 kılupdı cümle da‘vet hāş u ‘āmı
anuñ dinine girdiler tamāmı

71a/11 varıdı ol zamān üç ulu sulṭān
bu yeryüzine ḥükm iderdi yeksān

71a/12 biri evlād-ı kisrî adı Pervîz
oda ṭapmaḳdan itmemişdi perhîz

71a/13 ki nüşîrvanuñ oğlı oğlıdur ol
aña ḥaḳs virmişidi devleti bol

(71b)

71b/1 velîkin şükr-i ḥaḳḳı kılmazıdı
imān u dīn şerî‘at bilmezidi

71b/2 ‘Acem milkine ḥükm itdi serāser
ḥitā milkin bile şarḳa berāber

71b/3 daḥı Türkile Tātēra tamāmet
iderdi ḥükm anuñ-ıdı ‘alāmet

71b/4 velî āteş-perestidi ol ebter

‘acem kavmi tamāmet bile yekser

71b/4 tokuz ataya deñlü cedd ber-ced
olar āteş-perest-idi mü’ebbed

71b/5 ikinci pādişāh kim kayşeridi
temāmet milk-i Rūma serveridi

71b/6 adı İlyānıdı ol büt-perestüñ
işit vaşfını ol şirketde mestüñ

71b/7 bilād-ı Aşfer ü İflāk u Boğdan
Fireng-i Rusıla kūh-1 Alaman

71b/8 Dımışka vü tarablūsa Tunūsa
dahı Mağrib Fireng ü Endelüse

71b/9 bulara hükmi hep İlyān iderdi
dīnince ‘adlile ihsān iderdi

71b/10 üçünci pādişāhı diñle i cān
Necāşīdi ‘Arab milkine sultān

71b/11 Yemende dutmışıdı ol qarārı
‘Arab aña uyardı cümle varı

71b/12 sa‘īde Zengibara Mışra Berre
anun hükmi yürürdi Hinde Baħre

(72a)

72a/1 bu üç sultāna uyarlardı iy cān
bu yiryüzinde ne kim varsa sultān

72a/2 velīkin kayşer-i Rüm u Necāşī
bular hem Pervīze qorlardı başı

72a/3 kamu Pervīze virürlerdi bācı
medāyın şehrine iltüp ħarāci

72a/4 Uluyıdı bulardan aña Hüsrev
virilmişdi aña çün devlet-i nev

72a/5 velîkin diñlegil sen bir rivāyet
siyerden naql olur işbu hikāyet

72a/6 ki bir gün Muştafa oturmışıdı
bahābe cümle hāzır tırmışıdı

72a/7 didi peygāmbere ol demde ‘Abbās
şefā’ at senden umar cinnile nās

72a/8 üç ulu pādīşāh var bu zamānda
olaruñ hükmi cāri her mekānda

72a/9 biri İlyān-ı kayşer hem Necāşi
ki qorlar Hüsrev-i Pervīze bāşı

72a/10 bulara nāme gönder eyle da’vet
olalar ihlāşıla saña ümmet

72a/11 kaçan anlar gele imān u dīne
senüñ dīnüne kılmaz kimse kīne

72a/12 işidüp bu sözi peygamber-i hāq
didi hoş söyledüñ yā ‘ammi şadḍaq

72a/13 buyurdi yazdılar üç dürlü mektüb
Haber kim dürr-i meknünıdı mergüb

(72b)

72b/1 birini Ca’fer-i tayyāra virdi
alup Ca’fer ayağ üstine tırdi

72b/2 didi yūri Yemen şāhına varğıl
Necāşīye bu mektübı irürgil

72b/3 hāka ikrar idüp imāna gelsün
benem hatm-i nübüvvet şöyle bilsün

72b/4 cehennemden halās itsün vücūdın
benum dinüme girsün kim budur dīn

72b/5 buyurdi Cābire ol dem peyember

ikinci mektûbı sen al iy server

72b/6 ilet bizden yûri Pervvze nāme
‘acem milkine hüküm ider tamāme

72b/7 oda tapmağı koyup dīne gelsün
benem peygamber-i ahır ki bilsün

72b/8 olam dirise şulṭanlıḳda dāyım
benüm şer‘üm içinde ola ḳāyım

72b/9 üçünci mektubi Hāriṣe Aḥmed
virüp buyurdi ol şer‘i muḥalled

72b/10 ilet bu mektûbı İlyāna söyle
risālātum sen aña ma‘lûm eyle

72b/11 benüm dinüme eylesün itā ‘at
büti terk eyleyüp kılsun ‘ibādet

72b/12 ki ben ahır zamān peygamberiyem
hevā-yı nefsdan cümle beriyem

72b/13 bunu böyle buyurdi mīr-i maḥşer
yola girdi ol elçiler iy server
(73a)

73a/1 velī diñle nice oldı ḥikāyet
dilünle Aḥmede vir bin şalavāt

73a/2 dün ü gün gitdiler menzil firāvān
üç elçi menziline irdi iy cān

73a/3 Necāşīye irişdi çünki ṭayyār
ḥaber virdiler elçi geldi iy yār

73a/4 Yemen şulṭānına irdi çü Ca‘fer
Muḥammed elçisin bilince ol er

73a/5 yanına aldı gayet ḥürmet itdi
oḳuyup mektûbı ğey ‘izzet itdi

73a/6 kaçan ol mektübİ açdı vü gördi
İman nūrİ yüzden berķ urdı

73a/7 şalavāt virđi vü kılķdı oturđi
götürüp barmağın imān getürđi

73a/8 işitmiş-idi vaşfı Muştafayı
dağı đarb-ı ‘Aliyyü'l-murtażāyı

73a/9 Yemen milkin tamāmet ehl-i ĩmān
ķiluban eyledi sünnī müsülmān

73a/10 Necāşi geldi çün islām u dīne
ulu pīşķeş virüp tayyārı yine

73a/11 resüle gönderüp ‘izzetler itđi
ķatı ağırladı hürmetler itđi

73a/12 resüle geldi irişđi çü Ca‘fer
haber virđi ne ĥal oldısa ol er

73a/13 Necāşi geldüğün islām u dīne
anuñla itmedüğün kibr ü kīne

(73b)

73b/1 dağı pīşķeşleri öñine ķodı
ayağ üzre tırup tayyār didi

73b/2 selām eyler size şulţan Necāşi
maĥabbetden revāndur gözi yaşı

73b/3 duta mazur ki ķaldum ben kemīne
varup yüz sürmedüm nūr işigine

73b/4 şefa ‘at eylesün rüz-ı kıyāmet
ki bir mücrim ķulam ehl-i nedāmet

73b/5 işidüp buni Aĥmed şād oldı
necāşi küfrden āzād oldı

73b/6 du‘ā ķıldı Necāşīye peyember

ķamu aşķāblar amin didi yekser

73b/7 velīkin diñle Cābirden rivāyet
iricek Pervīze n'oldı hikāyet

73b/8 görenler Cābiri 'arz eylediler
ki elçi geldi diyüp söylediler

73b/9 işidüp elçi geldiğini Pervīz
didi gelişi ķandendur görün tī

73b/10 didiler Ka'be şehrinden bir adem
ķopupdur şimdi bil iy şā h-ı 'ālem

73b/11 yenī dīn zehīr itmiş yeñi millet
anuñ elçisi geldi ide da'vet

73b/12 aba ecdaduñuñ dinini bātil
Kıhisarvan diyü da'vī ider bil

73b/13 Muḥammeddür anuñ adını bil sen
elinden ķurtulumaz kimse aḥsen

73b/14 ğaḥab kıldı işidüp Pervīz anı
şu resme ķaladı kim ķaçdı ķanı

(74a)

74a/1 didi kim varuñ elçisin getirüñ
ķaberin aluban işin bitürüñ

74a/2 ulu dīvān ķurup Pervīz oturdı
ser-i bevvāb elçiyi getürdi

74a/3 selām virdi girüp dīvāna Cābir
selāmın aldı Cābirüñ o aḥır

74a/4 oturmışıdı taḥt üstinde Pervīz
imān nūri eşer ķılmadı herģiz

74a/5 iñen serķeş er-idi kati ğ addār
özin görüp resūle kıldı inkār

74a/6 hemāndem baş urup Cābir yügürdi

öñinde ƣodi mektübi vü ƣurdi

74a/7 didi i Hüsrev-i mîr-i zamâne
imân getür bugün fahr-i cihâna

74a/8 selâm eyler seña ƣañrı resûli
anun dini-durur dinler uşûli

74a/9 ki ol aħır zamân peygâğmberidür
ƣamu mürsellerüñ ol serveridür

74a/10 cevâbın ağızının diyince Câbir
didi Hüsrev oģuñ mektübın aħır

74a/11 oģundı mektüb ol dem fekk olup ƣay
yazılmış evvelâ Allâh-durur hay

74a/12 yaradan yiri gögi kürsi ‘arşı
döşeyen bu zemîni fevģa ferşi

74a/13 ol Allâhdur ki yaratdı cihânı
tamâmet âşikârâ vü nihâni

(74b)

74b/1 beni gönderdi peygamber zemîne
ki ģalkı da‘vet idem arı dîne

74b/2 eger devlet saña yârise Pervîz
oda ƣapmağdan eyle vakti perhîz

74b/3 ol âteş kim ƣapardı ceddüñ aģdem
söyündi ben cihâ na geldüğüm dem

74b/4 size yitmez mi mu‘ciz işbu âyet
benüm dînüm zuhûrı ol ‘alâmet

74b/5 yıkıldı ƣâk- kısırî yire düşdi
anı ceddñ görüp bağıri ƣutuşdı

74b/6 aƣup tabti yire Nüşîrevânı
kamu gördi bilenler ol zamânı

74b/7 baña ikrār idersen taht-ı kisrī
 karar ide heman olmaya kesrī

74b/8 eger inkār idersen saña cennet
 harām olur hem olursın muḥannet

74b/9 işidüp bu kelāmı Pervīz ol dem
 dönüben Cābire eyledi verhem

74b/10 kaçıyup eyledi ol bahtı kara
 resulün nāmesini pare pare

74b/11 didi kimdür beni ol da' vet ide
 bir alay cimri beni ümmet ide

74b/12 olam ben yedi iklīm padişāhı
 şalam üstine bir bölük sipāhi

74b/13 dutup getüreler anı görem ben
 neler idem aña ben göresin sen

(75a)

75a/1 buyurdı biñ gişi atlandı ol dem
 cebe vü cevşeni zeyn itdi muḥkem

75a/2 didi görüñ Muḥammed ne gişidür
 beni ol da' vet itmek ne işidür

75a/3 uruñ ayağını elini bende
 getürüñ eli baḡlu anı bunda

75a/4 bile koşdı bulara Cābiri hem
 didi var eyle di aña iy ādem

75a/5 ki tīz gelsün anı görem ne erdür
 kerāmāti nedür nice beşerdür

75a/6 o biñ gişile Cabir yola girdi
 nice günler gidüp menzile irdi

75a/7 yanınca bile ol biñ atlu adem
 Medine şehrine irdükleri dem

75a/8 hemandem şordılar kanı Muḥammed
dirimiş kim benüm şer üm muḥalled

75a/9 meger mescidde ol demde peyember
şalât-ı zuhrı kılmışdı o server

75a/10 bin gişi revān mescide irdi
selām virdi hemān Cābir ki girdi

75a/11 resūle naql idüben vaf u ḥālī
beyān itdi ne-yise her maḳālī

75a/12 didi mektubuñi iy tañrı ḥāşı
oḳuyıck hemān yırtdı o ‘āşı

75a/13 daḫi biñ atlu gönderdi ol ebter
ki ilteler seni iy şems-i en ver

(75b)

75b/1 işitdükde bu sözi ḥazret-i şah
didi Cābir ne herze yir o gumrāh

75b/2 ne itdür kisri kim anuñ başını
kesüp itlere yid ürem leşini

75b/3 medāyin milkini yıkam serāser
kılam ma'mürını ḥāke berāber

75b/4 ‘Alinün heybetin gördi peyember
didi bir dem mürüvvet eyle Ḥaydar

75b/5 ki ben çıkam olaruñla buluşam
haber alup haber virüp bilişem

75b/6 görelüm neye geldiler bilelüm
olara göre biz de iş kılalum

75b/7 buni böyle diyüp nür-ı hidāyet
çıkup mescidden ol bahr-i şefā‘ at

75b/8 kaçan anlara Ahmed karşı çıkdı

nażar kıldı bulardan yaña baķdı

75b/9 o bin gişı resūli ķunki gōrdi
ķamu atından indi ķarşı tırdi

75b/10 ķaçan kim gōrdiler Aķmed yüzini
ķamusi yavı kıldı kendüzini

75b/11 yüzi nūrından oldı cümle hayrān
olaruñ gōñline yol buldı ĩmān

75b/12 didiler iy yüzi günden münevver
olur mı nur senüñ vechüñden enver

75b/13 yaķın bildük ki sensin tarfı ķāsı
seni sevmeyene tañrı belāsı

(76a)

76a/1 velīkin bizi Pervīz-i zamāne
saña gönderdi iy nūr-ı yegāne

76a/2 ki iltevüz seni Perviz Şaha
şakın incinmegil biz pür-günāha

76a/3 didi peygamber anlara ki yārān
bugün mühlet virüñ siz baña yeksān

76a/4 yarın olsun sizüñle gidem ben
ne kim siz dirsiz eyle idem ben

76a/5 bular hem virdi mühlet kıldı ārām
işit kim n'olisar ahir serencām

76a/6 eşahdur işbu naķl ü bu rivāyet
ne resme olmış ol demde ķikāyet

76a/7 varıdı Hüsrevüñ bir oğlı bārī
dı Şīrūye-yidi şehriyarī

76a/8 dimāğındaydı kim Pervīz Şāhi
depeleyüp alaydı taķtgāhı

76a/9 bulur maḵsūdına ol gice rāhi
boğazlar Şīrūye Pervīz Şāhi

76a/10 atasın öldürüp çü kıldı pinhān
medāyīn iqlīmīne oldı sultān

76a/11 ḥaber virür gelüp Cebrāyil ol dem
ki kisrī öldi i nūr-ı mu'azzam

76a/12 anı oğli helāk itdi bu gice
yakīn bil va 'desi yetdi bu gice

76a/13 buni virüp ḥaber Cibrīl gitdi
işit kim dīn ulusı tanla n'itdi

76a/14 namāz-ı tañ kılup okudı evrād
cihānı kıldı ol virdile ābād

(76b)

76b/1 didiler ya Muhammed gel gidelüm
ne buyurdi-yısa Perviz idelüm

76b/2 didi Ahmed ki ḫanı şimdi Pervīz
eşer ḫalmadı andan gitdi hergiz

76b/3 bitürdiler o miskīnūñ işini
ki ogli kesdi Pervīzün başını

76b/4 bu gice atasına kıldı ḥamle
medāyīn milkine ḥükm itdi cümle

76b/5 helāk eyler seni bilgil hemāndem
aceb ḫaşd ide kendüzine ādem

76b/6 bu sözi yā Muḥammed söyleme sen
bunuñ gibi kelāmı eyleme sen

76b/7 ki ḥāşā Şīrūye bu işi ide
ulular gitmedügi yola gide

76b/8 didi tañrı resuli anda ol dem
inanmazısañuz bārī bir ādem

76b/9 saluñ varsun getürsün bellü aḥbār
didügüm gibi oldısa ger iy yār

76b/10 imāna gelüp ikrār ide misiz
koyup bātılı ḥaḳḳa gide misiz

76b/11 eger yalan-ısem olam size rām
kılam ḥizmetüñüzde sizüñ ārām

76b/12 kılam ben ihtiyār ez-dīn -i Zerdüst
koyup bu dīni Pervīze olam dost

76b/13 didi ol biñ süpahī yā Muḥammed
senünle ‘ahdīmüz olsun mü’ebbed

(77a)

77a/1 eger gerçek çıkarsa işbu sözün
bilevüz kim nebiyy-i ḥaḳdur özüñ

77a/2 göñülden getürelüm saña imān
dürüst olsun bu ḳavlim üz gey inan

77a/3 b’ahd ü ḳavlimüzden dönmeyevüz
biz ayruḳ bātıla inanmayavuz

77a/4 bu ḳavli te’ kīd eyleyüp hemāndem
Medāyin şehrine şalup bir ādem

77a/5 didiler turma yūri iy ḳarındaş
bize bellü ḥaber getür iy ḳardaş

77a/6 saña biz muntażiruz cümle bunda
giriftāruz yaḳīn bu ‘ahd ü pende

77a/7 ḥaber bilmege şalup bir süvārī
Medīnede dutup bunlar ḳarārī

77a/8 gice gündüz ol er turmadı gitdi
Medāyin şehrine çün geldi yetdi

77a/9 hemān şordi ol er Pervīz Şāhi

didiler oğlu öldürdi penāhi

77a/10 gice yaturken oğlu kesdi başın
düketdi atasınun 'ömr ü yaşın

77a/11 özi tahta geçüp tutdı diyārı
şīrūye eylemişdür işbu kārı

77a/12 haber alup ol ādem döndi yine
hemāndem 'azm kıldı der Medīne

77a/13 gice gündüz dimedi vü dürüşdi
Medīne şehrine geldi irişdi

(77b)

77b/1 gelüp yoldaşlara virdi selāmi
ne-yise 'arz idüp toğrı kelāmı

77b/2 didi siz sag olun Pervīz gitmiş
kamu tācıla tahtı terk itmiş

77b/3 yaturken bir gice şāh-i zamāne
bulaşdurmuş boğazın oğlu kana

77b/4 kesüp başını almış cümle varın
nüşīrvānı Hürmüz yādigārın

77b/5 bu işi işleyen Şīrūye merdūd
Medāyine od urup eylemiş düd

77b/6 Dağı olan veziri mīri dermiş
kamuñ mālın alup boynın urmuş

77b/7 işidicek ol ādemler bu sözi
resül işigine hep sürdi yüz

77b/8 varup ol dem resülün hizmetine
didiler cümle hāli hāzretine

77b/9 didiler sen hakuñ peygamberisin
kamu mürsellersün sen serverisin

77b/10 saña inanmayan uñ yok imānı

inanmadı çü Pervîz oldu fânî

77b/11 saña inanmadı çün Hüsrev-i Şâh
imânsuz gitdi dünyâdan o gümrâh

77b/12 özini bilmeyüp buldi cezâsın
bulur her gişi ahr çün sezâsın

77b/13 saña kasd itdi kendü düşdi bende
ne kılmış oğlu gör ol derdmende

(78a)

78a/1 hemân ol gice Pervîzüñ başını
kesüp öz oğlu bitürmüş işini

78a/2 taşarruf eylemiş tahtıla tâcın
aluban milkinüñ ders ü harâcın

78a/3 senüñ sözüñ kamudan gerçek oldi
ol âdem kim salındı şimdi geldi

78a/4 o'ahdi kim senüñle kılduk i mäh
imân getürelüm çün tanık Allâh

78a/5 vefa kılmak durur çün'ahde âdet
inanduk saña getürdük şebâdet

78a/6 imâna geldiler o biñ sipâh
yakîn çün buldılar bu toğru râhi

78a/7 Muhammed mu'cizâti oldi zâhir
imân getürdi ol biñ gişi tâhir

78a/8 dükendi çünki Pervîzüñ zamânı
ne resme olmuş işitdün beyânı

78a/9 şalavât vir eger olduñsa ümmet
şalavâtdur iki âlemde izzet

78a/10 **Der Zikr-i Ahmed Ve İmāmeyn**

78a/11 gör ne mu'cizler 'ayân itmiş Muhammed Muşafā

aña çün kaçd itdi Pervîz kendüye irdi cefâ

78a/12 kıldı serkeşlik resûlün nâmesin çâk eyledi
kendü oğlından irişdi gine gendüye cezâ

78a/13 bilmedi kim kendüye kimden irişdi saltanat
oldı çün küfrân-ı ni‘met ‘âkıbet irdi haţâ

(78b)

78b/1 hânedân-1 Mustafâya kaçd iden merdûd u har
ğendüye kimden umar maşşer güninde ol şifâ

78b/2 kim ki evlâd-1 resûli hor görüp cevri itdisi
şad hezârân lanet ol mel‘ ûna gelsün dâyima

78b/3 bende-i evlad olanlardur ‘azîz rûz-ı haşır
havz-ı kevşer sâkisidür çün ‘Aliyyü'l-murtażâ

78b/4 ben Hüseyin bende-i evlâdıyam kayim makam
Çün ulu kardeşidir anuñ Hasen hulk-ı Rızâ

78b/5 ‘Abid-i Bâkır imâm-ı Ca‘ fer-i şâdık yakîn
Müsî-i Kâzım ‘Ali Müsî Rızâ nûr u ziyâ

78b/6 hem Taķîür hem Naķîdür ‘Askeri âl-i resûl
iy Yemînî Mehdînüñdür devr-i âhırda livâ

78b/7 **Ahvâl-i Hâriş Ki Reften-i Dür-Kayşer**

78b/8 gel iy murğ-ı sühandân-ı zamâne
şürü‘ eyle bu zîbâ dâsitâna

78b/9 sühan tîrini çün koduñ kemâna
kemer kıl yayı kim ire nişâna

78b/10 ‘Ali medhini peykân it o tîre
münâfık bağrına zaḥm urup ire

78b/11 sözüñüñ darbıdır zehr-i helâhil
‘Adü-yı Haydara i merd-i kâmil

78b/12 hezāran la‘net i mü‘min müsülmān
cefā idenlere evlāda iy cān

78b/13 zehī nādān zehī ebter zehī har
ki albinde yir eyler buĝz-ı aydar

(79a)

79a/1 cılur ün medh-i aydar pāre pāre
Yezīdūñ yūregini yara yara

79a/2 iyelüm yine vaşf-ı Muştafayı
dağı fażl-ı ‘ Aliyyü'l-murtażāyı

79a/3 ü Pervīzūñ işi oldu tamāmet
gel imdi diñle ayşerden hikāyet

79a/4 açan kim Hariş ol dem elçi oldın
gice gündüz dimedi ‘azm ıldı

79a/5 yürüyüp gedi şahra vü beyābān
gelüp serhadd-i Rūma irdi i cān

79a/6 meger İlyān-1 ayşer tahtı muhkem
ulu oştantiniyyeydi i ādema

79a/7 irisdi Hāriş dīvāna ol dem
bakup gördi ki bir şehir-i mu‘azzam

79a/8 der ü dīvārı sercümle müzehheba
içi toptolu ādemdür müretteb

79a/9 irüp İlyān-1 ayşer apusına
özin bildürdi kimdür apusına

79a/10 didiler ayşere i şāh-1 ‘ālem
bir elçi geldi yalıñuz bir adem

79a/11 varuñ anı getürüñ didi İlyān
haberini alalum sercümle a‘yān

79a/12 varuban didiler Hārişe ardaş

içerü gir uruban kayşere baş

79a/13 çü destür oldı Hāriş girdi ol dem
görür taht üzre bir sultān-ı a'zam

(79b)

79b/1 ulu dīvān kurup Kayşer oturmuş
kamu kullarını yanına dirmiş

79b/2 selam viridi vü yüzin yire urdı
öñinde mektübı kodı vü tırdı

79b/3 didi i Kayşer-i Rüm-ı pür-āyīn
selām itdi saña ol rehber-i dīn

79b/4 anuñ adı Muḥammed Muṣṭafādur
yakīn bil şāfi'-i rüz-i cezadur

79b/5 'Arab ıqlīminüñ peygamberidür
kamu mürsellerüñ ol rehberidür

79b/6 işidüp Hārişüñ kayşer kelāmın
ayağ üzre tırup aldı selāmın

79b/7 buyurdi kırdılar bir kürsī-i zer
pes andan söyledi Hārişe kayşer

79b/8 oturgıl kürsinüñ üstinde kardası
çü yorgınsın aşupsın tağıla taşı

79b/9 oturdı Hāriş ol dem hizmet itdi
resüle kayşer-i Rüm 'izzet itdi

79b/10 işitmişidi vaşf-ı Muṣṭafāyı
dağı fażl-ı 'Aliyyü'l-murtażāyı

79b/11 pes andan el şunup mektübı aldı
okuyup añladı her ḥālī bildi

79b/12 yazılmış gördi mektüb içre i cān
yaradan ḥaḳ-durur kul cümle insān

79b/13 kādīm ü kâdir ü kahhar oldur
rahīm ü rāhīm ü ğaffār oldur

(80a)

80a/1 viren ol saña tâcî tahtgâhı
niçün yâd eylemez İlyân o şâhı

80a/2 bilürseñ cümle haqdandır bu ihsân
serâser Rûma kıldı seni sultân

80a/3 saña bunca keremler eyledi haq
kamusın ol virür bilgil muhaqqak

80a/4 haqı hak bil şaķın küfre inanma
bütüñ batıl-durur aña tayânma

80a/5 revâ mıdur ki sen evlâd-ı Herkıl
olasın işleyesin fi'l-i bâtıl

80a/6 dedeñ şem'ûna ümmet olmışıdı
ol anı haq peygamber bilmişidi

80a/7 atañ Kostantin azdı kâfir oldı
anunçün devleti tiz âhır oldı

80a/8 ne lâzımdur ki sen büte tapasın
atañ gibi dinüñ yire depesin

80a/9 atañı hem seni azdurdı iblīs
büte tapdurdı idüp size telbīs

80a/10 baña imân getürüp haq-perset ol
dimezem ben saña kim büt- perset ol

80a/11 benem âhır zamân peygember -i haq
benüm dīnūme ikrar it muhaqqak

80a/12 eger taşdıķ iderseñ sen bu dīne
senüñle idemez hiç kimse kīne

80a/13 eger inanmazısañ bellü bayık
olursın bil haķuñ kahrına lâyık

(80b)

80b/1 saña gönderürem bir ulu leşker
 harāb ider tamāmet Rüm-ı yekser

80b/2 ki ol leşkere sālār ola Hāydar
 kopardı bir elile bāb-ı Hāyber

80b/3 kaçan kim şala tīg-ı zū'l-fiķārı
 iki şak ola kıra cümle varı

80b/4 cihān halkı anuñla başa varmaz
 'Aliye bil cihānda kimse tırmaz

80b /5 budur sözüm saña didüm müselleme
 oñat fehmi eylegil Allāhdur ā'lem

80b/6 çü İlyān okudı mektübü gördi
 biraz dem tınmadı vü fikre vardı

80b/7 kaçıyup buşmadı çün hali bildi
 bakuban Hārişüñ yüzine güldi

80b/8 didi i kaşid-1 devr-i yegane
 selāmum ilet ol fahr-i cihāna

80b/9 yakīn bildük anı peygamberimiş
 zamān -ı āhıra ol rehberimiş

80b/10 dağı sen gelmedin biz bilmişidük
 işidüp vaşfin ādem şalmışidük

80b/11 varup gelen gişimüz anı gördi
 mu'cizinüñ haberin bize viridi

80b/12 'Alinüñ cümle 'ilmin hem kemālın
 cemālin hem dağı kahr u celālin

80b/13 kamu bilimişdük anı serāser
 'Aliye kimse olıma berāber

(81a)

81a/1 yūri var sen yine peygamberūñe
‘arab iqlīmine iriş yirūñe

81a/2 bizüm hem var-durur ‘ākıllarımız
dirlüm bir yire kāmillerimüz

81a/3 olaruñıla meşveret idelüm
ki ittifākıla yola gidelüm

81a/4 bunı böyle diyüp çok baħşış itdi
hemāndem Hāriş gönderdi gitdin

81a/5 gelüp Hāriş yine irdi eline
hemāndem girdi Aħmed ileyine

81a/6 resūle irgürüp kayşer selāmın
ne-yise söyledi bir bir kelāmın

81a/7 ne kim didi-yise İlyān-ı Kayşer
kamusın Hāriş ol dem didi v yekser

81a/8 didi Aħmed ‘āceb ademdür İlyān
ki kılmış Hārise çok dürlü ihsān

81a/9 görelüm hakķne emr iderse oldur
imāna gelse kayşer toĝru kuldur

81a/10 çü hāriş söyledi sercümle sözün
resūl öninde yire urdı yüzin

81a/11 alup destür gelüp evine girdi
yiyüp baħşışın İlyānuñ oturd

81a/12 velīkin diñle sen kayşer ne kıldı
çün aħır n'olacaĝın hāli bildi

81a/13 kamu rāhiblerin yanına dirdi
gelüben Ayasofya içre girdi

(81b)

81b/1 ne deñlü varisa erkān-ı devleta
yanına cem‘idüp hoş kıldı ‘izzet

81b/2 vezirin beglerin hep kıldı da'veta
ne deñlü varısa sultān u millet

81b/3 didi anlara cümle vaşf u hāli
o mektüb içre yazılan maḳāli

81b/4 didi şimden girü toḡru bilüñüz
cevābına bunuñ çāre kıluñuz

81b/5 eger olmayasız Aḥmede ümmet
gelür üstüñüze bir gün o millet

81b/6 hemān geldi bilün bugün ve yarın
işitdünüz 'Alinüñ zü'l-fikārın

81b/7 bizüm bütlerimüze didi bāṭıl
olabilür misiz aña muḳābil

81b/8 ya imān getürün buluñ 'ilacı
yaḥūd virün aña bac u ḥarācı

81b/9 ikisinden birin itmek gerekdür
işün aşlını görmek yigirekdür

81b/10 hele ben aña karşı varamazvan
'Ali geldükde karşı turamazvan

81b/11 bu sözi diyicek İlyān-ı Kayşer
hemān nutka gelüp sultān-ı Aşfer

81b/12 didi billah kayşer ne sezādur
ya bunuñ gibi sözler ne revādur

81b/13 Muḥammed didüğüñ pes ne gişidür
ki bunuñ gibi söz anuñ işidür

(82a)

82a/1 ki bir bölüj 'Arabdur yalıñ
deve südin içici aç u muḥtāc

82a/2 anı ayret bug n  ls y  millet
ki varup olarla anlara  mmet

82a/3 kimimiş vire anlara ar cı
dime bunu  gibi s z bize acı

82a/4 varısa ayret   bu d n i inde
 l rse  ome yirde sin i inde

82a/5 bu de l  yayaradan ne şaşırsın
 z   y t rme  l de d şersin

82a/6  dem şal leh   Rusa v  F renge
ulu leşker yıılsun aşd-ı cenge

82a/7 daı Bodan u  flak ceyş-i Aşfer
derils n bir yere serc mle leşker

82a/8 varalum c mle ol avmi ıralum
bu mal ı olardan utaralum

82a/9 budur bil anlaru  def ine  re
bu mehrem birle o ulur bu yara

82a/10 işid p bunu  ly n oldu mar r
gur rdur işiyi adan iden d r

82a/11 hem ndem şaldı  şıd her diy ra
altı bin altı y z çehre iş ra

82a/12 Fireng   R m u Rus ceyş-i Aşfer
amusın yanına cem   itdi ayşer

82a/13 daı Efl ku Bodan u Alman
derildi geldi hep bir yere i c n

(82b)

82b/1 ceri defter olup g ledi  ır
on iki kerre y z bin ceyş-i k f r

82b/2 dem r onlu-yıdı c mle erişi

öñürtlenmiş-idi gāyet irisi

82b/3 hemān göç eyleyüp qaser yürüdi
şanasın yiryüzin demür bürüdi

82b/4 çü qayşer qaşd kıldı ehl-i dīne
dimāğın tıldurup kibrile kīne

82b/5 görüp ol çok çeyriyi oldı gümrah
didi ola mı hīç benden ulu şāh

82b/6 qaçan kim Aḥmedüñ işin bitürem
Medāyin tahtına geçem oturam

82b/7 kim olur Yezdecürd-i şehriyārī
elinden alayum şehir ü diyārī

82b/8 ben olam Mādiyān bin yankō aşlı
ne layıq şāh ola Pervīz nesli

82b/9 bu fikri idüben ‘azm itdi gitdi
Haleb serḥaddine irişdi yetdi

82b/10 konup ol arada kıldılar ārām
işit kim nice olısar serancām

82b/11 pes ol dem qayşer otağına girdi
olan beglerini yanına derdi

82b/12 danışdı bunlara ne fikr idersiz
sizüñle bir daḥı tedbīr idelüm

(83a)

83a/1 ki bundan böylesi berdür be-gāyet
şusuzluktan dükenür bizde tākāt

83a/2 şusuz hem atumuz yorgun varavuz
olara dinç ola biz ele girevüz

83a/3 aña gönderelüm bir elçi varsun
hem anlaruñ nedür ḥalini görsün

83a/4 yazalum mektübü 'arz idelüm hāl
ki tā anlar bize geçmeyeler āl

83a/5 geline elçimüz biz dinç olalum
bu vechile olardan kīn alalum

83a/6 bu fikri kâmusı hoş gördi ol dema
hemâân gönderdiler mektüb u adem

83a/7 binüben ata kâşid yola girdin
Medīneye giderek vardı irdi

83a/8 bir aşhāba didi kanı peyembera
beni gönderdi kâşid aña kayşer

83a/9 alup aşhāb ol elçiye getürdi
resülün hâzretine çün yitürdi

83a/10 girüp elçi hemān virdi selāmı
kodi mektübü söyledi kelāmı

83a/10 işāret eyledi nūr-ı muḳaddem
didi mekübü gör 'Oşmana ol dem

83a/11 çü'Oşman aldı mektübü okudı
işidicek Kereb ol dem kaçıdı

83a/12 dimiş mektübda kayşer oluñ āgāh
baña beñzer bulunmaz dünyede şāh

(83b)

83b/1 benem çün Rūma kayşer ibn-i kayşer
çeri cem' eyledüm kim yeri şarşar

83b/2 şu kaşda gelmişem cümle diyāruñ
kamu kahr eyleyem sercümle varun

83b/3 saña tābi' olan kavm-i 'Arabdan
biri kurtulmayısardur bu harbdan

83b/4 'Alinün dutuban başını kesem

iledem Kuds kapusunda aşam

83b/5 seni vü ālūñi hep öldüreyima
cihān hālkını saña güldüreyim

83b/6 beni dinüñe da'vet eylemişsin
benem çün hatm-i peygamber dimişsin

83b/7 gel imdi bize göster mu'cizātun
mu'ayyen varısa haqdan berātun

83b/8 kuru da'vāyı meydāna gelgil
şakın kaçma bize merdāne gelgil

83b/9 yāhūd virürseñüz bāc u hārācı
olursañuz bāna cāndan du'ācı

83b/10 koyam öz hālūñe kim oturasın
nübüvvet da'visini götüresin

83b/11 ikisinden birini ihtyār it
ne yol saña kolay gelse aña git

83b/12 bunu böyle dimiş mektūbda İlyān
İşitdi cümle aşhāb sözi 'āyan

83b/13 resūl-i haq cevāba geldi ol dem
döndüp ol elçiye didi iy ādem

(84a)

84a/1 yüri İlyāna irişdür peyāmın
varıcak aña böyle di kelāmıl

84a/2 iñende devlete olmaya mağrūra
ki devletden düşer nāgāh olur dūr

84a/3 hemān vaktine hāzır olsun gāh
varuram aña emr iderse Allāh

84a/4 görelüm dīni toğru kaṅğı millet

bulınursa olalar aña ümmeta

84a/5 çü destür aldı elçi döndi gitdi
haberın iltüben kayşere yitdi

84a/6 derildi kayşerüñ ‘ayarı bildi
ışitdiler ki giden elçi geldi

84a/7 didi kayşer ki gördüñ mi resüli
nicedür yürüyüşü vü uşüli

84a/8 didi elçi şehā gördüm tamāmet
Muhammed yüzünü nürdan ‘alāmet

84a/9 güneş sandum bakamadum yüzine
ne deñlü didi toymadum sözine

84a/10 nicedür şekli fark olmaz nürından
ki güller açılır alrı derinden

84a/11 budur gördüğüm iy şultān-1 kayşer
kelāmin hod haber virdüm serāser

84a/12 dahı didi Muhammed saña i şāh
varuram haq şalarsa olsun āgāh

84a/13 ki kayşer olmasun kendüye mağrür
gurür ehli olur çün soñra maqhür

(84b)

84b/1 çün İlyān diñledi bu sözi ğāyet
biraz dem fikre ğarkkoldı be-ğāyet

84b/2 şakalın dutuban başını şaldı
kim-idüğün resülün gerçi bildi

84b/3 velīkin cehlını idemedi terk
dimāğın kibr ü kīn tutmışıdı berk

84b/4 cehlāt gişiyi eyleyen kem
mezellet dāmına ilter çü muhkem

84b/5 cehālet bir marāzdur bilgil acı

kemāl-i maʿrifet anuñ ʿilācı

84b/6 kemāl ehli Muḥammed yoldaşıdur
kamu cāhil Ebü Cehlün eşidür

84b/7 kemāl ehli olan özin bilendür
yākīn cāhil kuru daʿvi kılandur

84b/8 degülseñ ger Ebü Cehlün refīkı
iriş bul t̄alib üstād-ı haḳīkī

84b/9 kaçan kim bulasın bir arı mürşid
toğısar başuña nūrāni ḥurşid

84b/10 ki ol nūrıla z̄ulmet perdesinia
geçürür pīr olan perverdesini

84b/11 ḥalāş eyler cehāletden serāser
göge iltür komaz ḥaḳe berāber

84b/12 olıcak gişinün mürşidi kāmil
ider anı ḥaḳuñ ʿilimle ʿāmil

84b/13 görürsin bir gişinün z̄atı cāhil
özin bilmez şanur kendüyi kāmil

(85a)

85a/1 kuru daʿvi kılup söyler ʿibāret
ḥalife komış adın ehl-i gāret

85a/2 murāyidür ger aña el şunarsın
cehennem odına bile yanarsın

85a/3 riyā dirlik cehālet cemʿidür bil
riyāyı gel özünden dür kılgıla

85a/4 sözi toğrı özi toğrıdan olğıl
gönüller kapıcı oğrıdan olğıl

85a/5 **ʿAzimet Kerden Der Resül Be-Ḳayşer**

85a/6 gel imdi bu taraftan diñle aḥbār

resül-i hakñnice buyurdi i yār

85a/7 münācāt eyledi Allāha ol dem
hemān irişdi Cibrīl-i mükerrerem

85a/8 getürdi cānib-i haqdan selāmı
ki Cebryāil didi böyle peyāmı

85a/9 gazā emr itdi saña hak te‘ālā
ki varsun kayşere dir saña mevlā

85a/10 çü vākıf oldı peygamber bu hāle
hemān emr eyledi ol dem Bilāle

85a/11 nidā kılup Medīnede çığırdı
gaz dur diyü aşhābı kığırdı

85a/12 derildi otuz üç biñ gāzi aşhāb
saña şerh idevim dinle nedür bāb

85a/13 bahadır atı vü gendi yüreklü
ki buñ deminde cümlesi gereklü

(85b)

85b/1 beni Hāşim tamāmet altı biñ er
kureyşden dağı bindi anca server

85b/2 tamāmet otuz üç biñ ādem oldı
işit kim anda nicesi dem oldı

85b/3 kereb hem Māliki serleşker itdi
Medīneden resül ‘azm itdi gitdi

85b/4 kudur kavli eşah bilüp ol āgāh
Ki anda degül-idi hazret-i şāh

85b/5 gazā itmişidi Hind ıkimine
getüre anları islām u dīne

85b/6 yaluñuz Kanberile gitmişidi
ki Hind ilin müsülmān itmişidi

85b/7 didi aşhāblar i peygamber-i ḥaḳ
‘Ali bizümle degildür muhaḳḳaḳ

85b/8 o bileymişse hîç ḳayḡu yimezdük
biñine düşmenün birdür dimezdük

85b/9 didi peygamber Allāh uşda hāzır
bizüm her fi‘lümüze cümle nāzır

85b/10 ne diyelüm ki her cünbüş anuñdura
benüm degül yāḥūd şanma

85b/11 tevekkül ḥaḳḳa dutalum gidelüm
ne-yise emr-i ḥaḳ anı idelüm

85b/12 ḳaçan bu nuṭḳı peygamber buyurdı
hemāndem ḳalkdı leşker yola girdia

85b/13 ‘alemler Gice gündup yüklendi maḥmil
gice gündüz a gidüp menzil-be-menzil

(86a)

86a/1 ilrişdiler Halebşehrine yakın
görenler ḳayşere didi ki şaḳın

86a/2 irişdi uş Muḥammed bile leşker
demür ṭonlu ‘Arababṭālı yesker

86a/3 kimi Hāşimī vü kimi Kureyşī
bu resme pehlüvānlar cümle ceyşī

86a/4 beşi beş bin gişiyi daḡıdurlar
su resmile uruşçı yaḡıdurlar

86a/5 biri biñ gişiye ādem dimez hîç
gözini ırmayup baş eylemez pîç

86a/6 ikişer yayı birer süñüsü var
oları şanma şaḳın ḳorḳusu var

86a/7 atı dinç ü özi dinç ḳatı servera

niçün gâfil oturursın iy kayşer

86a/8 kaçan kim kayşer işitdi bu sözi
özi gey ditredi şarardı yüzi

86a/9 bilisi şaşdı vü 'aqlı ırıldı
kamu begler çü yanına derildi

86a/10 didi kayşer Muhammedün çerisi
ne deñlödür uvağıla irisi

86a/11 didiler otuz üç bin serverimiş
velikin gey bahadır leşkerimiş

86a/12 gelüben didi kayşer az gişidür
ya bu deñlü çerinün ne işidür

86a/13 gelüben baña karşı turabile
yahüd beni yerümden ırabile

(86b)

86b/1 hemân emr eyledi ol demde kayşer
demür tonlu donandı cümle leşker

86b/2 on iki kerre vüz biñ küfr ü bî-dîn
silâh dağınupa ata bindi prür-kîn

86b/3 alaylar bağlanup düzüldi leşker
neyistân oldu san süñü serâser

86b/4 kara şancağların çekdi yürüdi
şanasın 'âlemi âhen bürüdi

86b/5 bu resme düzdi kayşer leşkerini
kamuya bildürüp yirlü yirini

86b/6 hemân yürüdi karşı Muştafâya
resül-i haq çün irdi ol araya

86b/ 7 çü gördi kayşer-i Rümı vü leşker
gelüben karşı irdiler berâber

86b/8 buyurdi cümle aşhāba peygamber
demür tönlara ğark oldı serāser

86b/9 çalındı küsler açıldı ‘alemler
rikāb üstine geldi hep kademler

86b/10 otuz üç biñ süñü zeyn oldı kardaş
havāya tozdi cümle toprağ u taş

86b/11 zemīnūñ bir katı tozdi havāya
şadā-yı küs irüp taht-ı şerāya

86b/12 kızıl yaşıl ‘alem döndi bahāra
süñüler dili döndi lālezāra

86b/13 kılıçlar kabzasına dest uruldi
bu meclis öyleden soñra kuruldi

(87a)

87a/1 tamāmet ceyş-i kayşerden öñürdi
beni Hāşim hemān meydāna girdin

87a/2 hemāndem na'ra urdı anda ‘Abbās
benem ‘amm-i resül iy ehl-i vesvās

87a/3 ölüm ārzū iden meydāna gelsün
dahı ‘amm-i ‘Aīyem bellü bilsün

87a/4 işidüp na rasın ‘Abbāsuñ ol dem
hemān çalkkındı ol ceyş-i mu‘azzam

87a/5 hemān bir kāfir-i bi-din irişdi
ber ber oldı ‘Abbāsa duruşdı

87a/6 bahādır kāfir-idi ğayet ol er
ki Rümde yogıdı aña berāber

87a/7 kılur ‘Abbāsa bir süñü havāle
yahūd başın vire yā başın ala

87a/8 kuşağından dutuban anı ‘Abbās
havāya atdı ol dem gördi hep nāsı

87a/9 inerken kılıcıla urdı yara
yire düşdi oluban iki pāre

87a/10 anı görince kayşer ah kıldı
n'olacağın āhırın çünki bildi

87a/11 hemān emr eyledi bir pehlüvāna
muḳābil oldı 'Abbās-ı zamāna

87a/ 12 anuñ başın daḫı 'Abbās kesdi
belini бүkdі vü yayını yaşdın

87a/13 çü bir bir on yedi kāfir başının
kesüp meydānda zeyn itdi leşini

(87b)

87b/1 görürdi kayşerün ceyşi serāser
ki kimse olmadı aña berāber

87b/2 didi kayşer 'Ali midür bu tūran
yanına varanuñ boynunu uran

87b/3 ki bunca pehlüvānları haşāret
idüben eyledi bizi ḫaḳāret

87b/ 4 didiler bu 'Alinün hem resülün
ulu 'ammüsü budur bellü bilün

87b/5 ki bunlar ibn-i Hāşimdür serāser
olımaz kimse bunlara berāber

87b/6 birer birer varanı öldürürler
bu meydānı leşile taldururlar

87b/7 budur iş yegregi kim cümle leşker
ḫılalum bunlara biz ḫamle yekser

87b/8 aluban ortaya varın kıralum
bularun defterin şāhā dürelüm

87b/9 işidüp bu sözi İlyān -1 Kayşer

hemān emr eyledi yürüdi leşker

87b/10 kaçan kim kaçd idüp kayşer yürüdi
resülün leşkerin cümle bürüdi

87b/11 beni Hâşim kaçan kim cenge girdi
bölük bölük idüp küffârı kırdı

87b/12 olan aşhâblar cenge qarışdın
o dîn düşmenleri-yile uruşdı

87b/13 çalındı küs sinc ü nây ol dem
ne oldı diñle ol ceng-i mu ‘azzam

(88a)

88a/1 yirüñ bir katı toz oldı havāya
buḥār-ı kan irüp yirden semāya

88a/2 kara bulutlayın kanuñ buharı
karañu oldı kalkıcak yukarı

88a/3 yüzerdi kan içinde erilen at
yığılmışdı ölüler kat ber-ḳat

88a/4 o deñlü daḥı kırğun ins içinde
daḥı olmış degül bir cins içinde

88a/5 ne ḥod Sam-ı Süvāruñ Kahrımānuñ
ne ḥod Iskenderüñ yâ Ehrimānuñ

88a/6 bunuñ gibi şavaşı görmediler
bunuñ gibi zamāna irmediler

88a/7 daḥı Ādem-şafiden berü akdem
ne deñlü kim şavaş oldı muḳaddema

88a/8 bunuñ gibi daḥı ceng olmamışdur
Muḥammed gibi şulşān gelmemişdür

88a/9 kamu gāzilerün şultānı şāhı
Muḥammeddür ‘Alīdür bil penāhı

88a/10 nice devletlü leşkerdür o leşker
habīb-i haq ola ol leşkere ser

88a/11 her aşhāb olmışıdı şîr ü ejder
añılmazıdı anda kıymet-i ser

88a/12 şu deñlü ehl-i küfrün aqdı kanı
kırmızı geydi şanaydun cihanı

88a/13 zemīnün yüzi lāle-reng dutdı
nicesi kendüzin ol dem unutdı

(88b)

88b/1 başıdı hem leşidi cümle şahrā
dahı varduqça gey artdı o gavgā

88b/2 cihān başdan başa oldi qarañu
muḥanneṭler oluban eñü yañu

88b/3 on iki kerre yüz bin ceyş-i kafır
qamu aşhābı çevre aldı āḫır

88b/4 anı gördi resūl-i āferīde
münācāt eyledi ol nūr-ı dīde

88b/5 didi yā rabb sen irişdür ‘ināyet
buñaldı cümle aşhābum be-ğāyet

88b/6 meded irgür bize iy qādir Allāh
helāk itmeye aşhābi bu gümrāh

88b/7 du‘a idüp elin yüzine sürdi
haqa secde idüben örü tırdı

88b/8 hemāndem geldi Cebrāyıl irişdi
gazāñ ekber diyüp geldi görüşdi

88b/9 didi yā Cebreyil kāfır katı çok
‘Alī hem bizümile uş bile yok

88b/10 didi Cibril haq itdi selāmı

bu resme size gönderdi peyāmı

88b/11 ‘Alīyi da‘vet idüben getürsün
‘ Alī bu kāfirün işin bitürsün

88b/12 didi ya Cebreyil kim kanı Haydar
ki Hindistān ilindedür o server

88b/13 ki bir yılda irişmez aña atlu
ne deñlü yürürise ol kuvvetlü

(89a)

89a/1 kaçan irişiser ol merd-i ‘alem
haber nice irişdüriser ādem

89a/2 didi Cibril ki sen çağır gelür ol
ki haq virmişdür aña kudreti bol

89a/3 meger bir kum depe varıdı anda
çıkpup üstine Ahmed ol zamānda

89a/4 didi gel yā ‘Alī emr itdi Allāh
hemāndem didi lebbeyk kudretullāh

89a/5 belinde zü'l-fiķār altında Düldül
önünce bile kanber ol she kıl

89a/6 hemān şah ol depe üzre bulundı
‘Alīyi gör nice erdür bilindi

89a/7 selām virdi resülün hażretine
irişdi çün Muhammed hizmetine

89a/8 ‘aleyk aldı resül-i kāmil insān
şafa geldün didi iy şah-ı merdān

89a/9 didi şah ya habīballāh nedür hāl
baña arz eyle nicedür bu ahvāl

89a/10 didi kim olmadın küfr ehli gālīb
haq emri-yile olduķ saña tālīb

89a/11 şükür ol hālıķa irgürdi geldün

kalın ahvālî hōd gördün ve bildün

89a/12 resûlün sözünü dinledi Hāydar
nazar meydāna şaldı gördi leşker

89a/13 karışmış ceng idüben uruşurlar
er önlüsi muķābil duruşurlar

(89b)

89b/1 leşilen başılan tölmiş o meydān
aķar sil gibi şahrāda revan ķan

89b/2 geķid virmezdi er ķanı sūvāra
ķerisi ķayşerūñ benzer hışāra

89b/3 on iki kerre yüz biñ ehl-i zūnnār
ķuşatmış hep ķevre aşhābi i yār

89b/4 kaçan gördi bu hālî şāh-ı merdān
hemāndem na'ra urdı şir-i yezdān

89b/5 şanasın ra'd çağırdı felekden
ki 'aķl u huş ķalmadı melekden

89b/6 şanaydun nühfelek yir üzre düşdi
İşidüp kāfirün baķrı dutuşdı

89b/7 uğundı düşdi atdan ķayşer-i Rüm
eridi yūregi şankim yanan müm

89b/8 kalan kāfirlerūñ dutmadı ili
Birinde ķalmadı 'aķlıla bili

89b/9 ķamusı ķaldı sergerdan u hayrān
kaçan ayıldılar sercümle i cān

89b/10 didiler yire mi geķdi felekler
yaķud feryād mi ķıldılar melekler

89b/11 yine bindürdiler ķayşeri ata
yir isterdi ķayşer düşe yata

89b/12 didi kayşer nedür bu na'ra eyvâh
ki töldi ol şadâdan tağ-ı dergâh

89b/13 haber alup didiler 'Ali geldi
Muhammed ümmetine yârî geldi
(90a)

90a/1 işidüp kayşer ol dem guşşalandı
vezîrlrine qarındı ilendin

90a/2 hemândem ol erenler ihtiyârı
yapışdı çekdi ol dem zül-fiķârı

90a/3 varup ol leşkerüñ üstine irdin
bir uçdan girüben başladı kırdı

90a/4 kaçan kim zül-fiķârı şâh şalardı
beş on bin kâfiri iki bölerdi

90a/5 bir içim suyu içince bir âdem
yedi kez yüz biñ adem kırdı ol dem

90a/6 bu hâli gördi küfr ehli serâser
kalanı kaçdı tırmayup berâber

90a/7 kaçan kim ceyş-i aşfer hep kırıldı
kalan leşkeri yerinden ırıldı

90a/8 'alemler sernigün oldu vü düşdi
kılıç odundan o şahrâ dutuşdı

90a/9 kalan ashablar sercümle i ycân
oluban her biri hem şîr-i ğurrân

90a/10 tağıldı kayşerün alayı şındı
güneş ol demde kim mağribe indi

90a/11 sürüp ardını aşhâb kovdı gitdi
görün kim şâh ehl-i küfre n'itdi

90a/12 o dem kayşer oyunından ütöldin
toķuz bin yoldaşı diri dutuldı

90a/13 eli bağıu getürdiler serāser
resūl öñinde durğurup berāber

(90b)

90b/1 uzadup dest-i kudret şāh-ı merdān
yetişüp kayşerün ardından iy cān

90b/2 irişdi kayşeri kapdı atındana
bayıldı kayşer ol şāh heybetinden

90b/3 kaçan kim sākin oldu işbu gavğā
kılup ol leşkerün malını yağmā

90b/4 ğanīmet eyle oldu ol mekānda
ki hīç olmış degildür bir zamānda

90b/5 şu deñlü māl varıdı ol çeride
ki cem olmamış Ādemden beride

90b/6 anuñ gibi ğazā olmış degildür
‘Alī gibi hod er gelmiş degildür

90b/7 getürüp kayşeri şāh-ı vīlāyet
resūlün öñine kodı selamet

90b/8 resūlün yüzini kayşer çü gördi
başını aşığa eyledi tırdı

90b/9 hacīl oldu ol azğun pīşesinden
olup pişmān yavuz endīşesinden

90b/10 özinüñ didügi olmadı bildi
resūlüñ ileyinde secde kıldı

90b/11 didi iy mürveti çok kāmīl insān
kerem kāmısn it ben kula ihsān

90b/12 1 bu tuğyāndan ne küfr oldısa şādır
benüm bilüm degildür tañrı hāzır

90/13 o dem kim baña mektūbuñ irişdi

ne bilem kim sa'adet el virişdin

(91a)

91a/1 getürürdüm saña ben evvel ĩmān
baña māni' olup sercümle tuğyān

91a/2 ğulŭv idŭben ırdılar yirŭnden
çıkarısarlar āhır uş serŭnden

91a/3 eman virgil baña iy nŭr-ı raħmet
senŭndŭr yevm -i āhırda çŭ řefķat

91a/4 çŭ kayşer diledi ōzrin tamāmı
işidicek o mŭrseller imamı

91a/5 mŭbārek gŭzleri yaşıla tŭldı
raħĩm gŭnŭllŭ-yidi raħm kıldı

91a/6 resŭlullāh didi kim ya 'Alĩ sen
ne dirsın kayřerŭn haķķında aħsen

91a/7 hemāndem nuķķa geldi anda Ėaydar
didi budur kelāmum saña kayşer

91a/8 ĩmān getŭr resŭle daħı var ol
yine var iķlĩmŭne řehriyār ol

91a/9 saña yegdŭr bugŭn ķurtarasın baş
yigitsin var daħı yaşa nice yaş

91a/10 didi kayşer eya şah-ı vilāyet
Senŭñ ĥŭkmŭñdedŭr varum tamāmet

91a/11 size evvel getŭrmiřdŭm ĩmān
velĩkin māni 'oldı ehl-i ķŭfrān

91a/12 eger ben zāhir ĩmān getŭrŭrsem
varup Rŭm iķre taħta oturursam

91a/13 beni ol dem yerŭnden ķaldururlar
ğulŭv-i 'ām idŭben ōldŭrŭrler

(91b)

91b/1 hemā n bünyādımız bizüm yıkarlar
yirüme bir daḥı ḳayşer dikerler

91b/2 eger luṭf eyleyüp virürseñ emān
ki göñülden getürem saña ĩmān

91b/3 virem size yedi yıllık ḥarācı
Medīneye iletem yılda bācı

91b/4 bir ölmüş gişiyem āzād eyleñ
bağışlayup şuçumı şād eyleñ

91b/5 sizüñ melüduñuz Beytü'l-ḥaremdür
ezelden eyledüğünüz keremdür

91b/6 bilürem ben Muḥammed Muştafayı
daḥı hem sen 'Aliyyü'l- murtaẓāyı

91b/7 ḥilāfum yok bu sözümde bilürsiz
ger öldürüp veger āzād kııursız

91b/8 işidüp ḥāce-i 'ālem bu sözi
hemāndem Ḥaydara dönderdi yüzi

91b/9 didi Ḥaydar buni āzād eyle
yıkılmış göñlüni ābād eyle

91b/10 getürsün ol yedi yıllık ḥarācı
ṭoyunsun 'Arabuñ sercümle acı

91b/11 varup bu gine Rüma ḳayşer olsun
'Abes kāfir olunca bu er olsun

91b/12 imān nūrı biraz göñlinde vardur
ḳalan merduda baḳarsañ bu erdür

91b/13 resûli dinledi çün Һazret-i şāh
didi İlyān-ı Kayşer olgıl āgāh

4.BÖLÜM GRAMATİKAL DİZİN

ā, ‘a, a

a: -139- [Tr.] O, kişi zamiri.

a.+ ña git 83b/11
a.+ ña /11, 50b/2, 50b/11
51b/11, 51b/13, 52b/2 53b/13,
54a/6, 55b/11, 56a/13, 57a/8,
60a/2, 61b/4, 61b/9, 62a/2,
64a/6, 65b/2, 66b/6, 68b/5,
68b/6, 70a/12, 71a/12, 71b/120
a.+ ña 72a/4, 74b/13,
75a/4, 78a/10, 80a/4, 81b/7,
81b/8, 81b/10, 83a/3, 83a/8,
84a/1, 84a/3, 84a/4, 85a/2,
87a/6, 87b/1, 88b/13, 89a/2
a.+ nda 54a/8, 55a/6, 55a/14,
76b/8, 85b/2, 85b/4, 87a/2,
88a/11, 89a/3

a.+ ndan 52a/8, 52a/10, 54a/10,
61a/7, 68b/07, 76b/2, 79b/7,
79b/11

a.+ mı 52b/6, 58a/6, 73b/14,
74b/5, 75a/3, 75a/5, 76a/12,
79a/11, 80a/6, 80b/9, 80b/11,
80b/13, 84b/12, 85b/11, 87a/8,
87a/10, 88b/4

a.+ ñla 67a/2, 69b/11

a.+ nuñ 50b/1, 50b/9, 50b/11,
50b/12, 51a/13, 51b/1, 52a/8,
53b/7, 53b/11, 54a/4, 54a/13,
60a/3, 61b/13, 63b/1, 65a/11,
65a/12, 65b/1, 65b/4, 65b/7,
65b/8, 65zb/5, 66a/11, 66a/13,
67a/1, 67a/12, 68a/7, 68a/9,
68b/3, 69a/1, 69a/7, 70a/8,
70a/9, 71a/8, 71a/9, 71b/3
a.+ ñuñ 64a/10, 67b/12

a.+ nun 71b/13, 74a/8
 a.+ nuñ 73b/11, 73b/13, 75b/2, 78b/4, 79b/4, 81b/13, 87a/3, 90b/6
 a.+ nuñ 84b/5
 a.+ nuñçün 51a/11, 62a/2
 a.+ nunçün 80a/7
 a.+ ñundur 53b/4
 a.+ nuñdura 85b/10
 a.+ nuñla 68a/11
 a.+ nuñla 73a/13, 80b/4
 a.+ nuñlan 66a/12
‘azm: -1- [Ar.] Gayret.
 ‘a. itdi 85b/3, 58b/14, 82b/9
 ‘a. kıldı 77a/12, 79a/4
aba: -1- [Tr.] Aba, kıyafet.
 a.73b/12
ābād: -6- [Ar.] Ebedin çoğul şekli, ebedi.
 ā.53a/7, 53b/3, 76a/14
 ā.+ a 69b/10, 70b/10
 ā. eyle 91b/9
‘abbā: -2- [Ar.] Hırka, cepken, palto.
 ‘a+ sa 87a/5
 ‘a+ suñ 87a/4
‘abbās: -7- Özel isim.
 ‘a.58a/1,72a/7, 87a/2, 87a/7, 87a/8, 87a/11
‘abes: -3- [Ar.] Boş, anlamsız, saçma .
 ‘a.69b/6, 70b/6
 ‘a+ dür 67b/9
‘abid: -1-[Ar.] İbâdet eden, kulluk eden kimse.
 ‘a.78b/5
‘aceb: -4- [Ar.] Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

‘a.56b/2, 61a/14, 76b/5, 81a/8
‘acem: -3- [T.] Arap ırkından olmayan.
 ‘a.71b/2, 71b/4, 72b/6
acı: -3- [T.] Şiddetli, sert, keskin .
 a.82a/3, 84b/5, 91b/10
‘aciz: -1- [Ar.] Gücü yetmemek.
 ‘a. oldum 62a/13
 ‘a. 62a/12
aç-: -6-[T.] Kapalı bir şeyin örtüsünü kaldırmak, görünür hale getirmek.
 a.- dı 54a/2, 52a/4, 56a/4, 73a/6
 a.- uben 51b/4, 52a/5
açıl -: -3- [T.] Açık hâle getirilmek.
 a.- dı 62b/12,86b/9
 a.- ur 84a/10
ad: -13- [T.] Varlıkları tanımak için gerekli bilgi ve onlara verilen isim.
 a.+ ı 50b/12, 54a/8, 56a/15, 67a/3, 71b/7, 76a/7, 79b/4
 a.+ iñ 58a/8, 59a/6, 59b/10
 a.+ ın 85a/1
 a.+ ını 73b/13
 a.+ um 54b/7,54b/8
‘ad: -1- [Ar.] Sayma.
 ‘a+ lile 71b/10
Ādem: -44- [Ar.] İlk yaratılan insan ve ilk peygamber Hz. Adem.
 Ā. 50a/6, 51b/7, 53a/10, 53b/1, 53b/7, 55a/5, 56b/9, 59a/10, 59b/5, 63a/14,64b/9, 68a/4, 64b/11, 67b/8, 73b/10, 75a/7, 79a/10, 75a/4, 76b/5, 77a/4, 77a/12, 78a/3,76b/8, 79a/6, 83a/6, 90a/5,80b/10, 82a/6,

83b/13, 85b/2, 86a/5, 88a/7,
89a/1, 90a/5
Ā.+ den 90b/5
Ā.+ dūr 79a/8,81a/8
Ā.+ em 66b/8
Ā.+ i 60a/8
ā.+ iñ 60a/7
ā.+ ler 58b/7, 77b/7
evlād-ı ā. 60a/13, 65a/11
ā.nūr-ı ā. 60a/13

‘**adet**: -2- [Ar.] Işılmiş şey, usûl,
görenek
ā.78a/5,60a/10

‘**adil**: -1- [Ar.] Doğruluk, tarafsızlık.
‘a.54a/8

āfāk: -1- [Ar.] Ufuklar.
ā.62b/15

āferīde : -2-[F.] Yaratılmış, halkedilmiş
ā.60a/14, 88b/4

āferīn: -1- [F.] Yaşa, var ol, bravo.
ā.57b/2

āfet: -1-[Ar.] Belâ.
ā. 68a/13

āğ -: -3- [Tr.] Kaplamak, bürümek,
üzerini örtmek.
a.55b/7, 56b/5
a.- dı 55a/14

āğaç: -1- [Tr.] Tahta, odun, kereste .
a.+ lar 62b/2

āgāh: -5-[F.] Haberi olan.
ā.59b/13,83a/13,84a/12,
85b/4,91b/13

āğāz:- -1- [F.] Başlama.
ā. eyle 58b/12

āğız:-1- [Tr.]Ses çıkarmaya,soluk alıp
vermeye ve besinlerin sindirilmeye
başlandığı organ.
a.+ ının 74a/10

āh : -1- [Tr.] Ümitsizlik, beğenme,
hayranlık vb. duyguları ifâde eder.
ā.50a/10

‘**ahd**: -17- [Ar.] Yemin, söz verme,
sözleşme.

‘a.77a/3, 77a/6

‘a.+ dı 51a/8

‘a.+ ine 56b/10

‘a.eyledi 57a/1

‘a.+ i 55b/1, 55b/9

‘a.+ imüz 76b/13

‘a.+ üme 50a/7

‘a.eyle 55b/3

‘a.kıldı 50a/2

‘a. kıldum 50a/7

‘a.- i resûli 52b/13

‘a.+ e 52b/7

‘a.+ ine 51b/1

‘a.+ ini 51a/13, 54a/3

‘a. idüpdür 51a/6

ahbār: -3- [Ar.] Haberler, sözler,
söylentiler.
a.60b/13, 76b/9, 85a/5

āhen: -1-[F.] Demir, Zincir
ā. 86b/4

āhıra: -1-[Ar.] Ölümden sonra gidilecek
olan âlem
ā.80b/9

āhir: -30- [Ar.] Sonunda, âkıbet.
ā.51a/8, 52b/5, 53a/1, 53b/6,
54a/1, 58b/6, 64a/12,
64b/7,66a/3, 66a/6, 67b/1,
67a/2,72b/7,72b/12, 74a/3
74a/9, 74a/10, 77b/12,
81a/12, 82b/1, 61a/14, 63a/2,
64a/9, 80a/11,88b/3, 91a/2

ā.+ da 78b/6, 91a/3
 ā.+ in 87a/10
 ā. oldu 80a/7

Aḥmed: -27- Hz. Muhammed.
 A.50a/11, 50b/7, 54a/11, 54b/1,
 56b/14, 60b/14, 64b/6, 68b/1,
 68a/6, 68b/4, 68b/6, 68b/9,
 69a/4, 72b/9, 73b/5, 75b/10,
 81a/5, 81a/8, 89a/3, 73a/1
 A.+ den 50b/4
 A.+ e 56b/12
 A.+ e 81b/5
 A.+ ile 51a/9
 A.+ üñ 53a/
 A.+ üñ 82b/6
 A.+ e 61a/3

aḥsen: -4- [Ar.] Güzel olmak.
 a.55b/6, 63a/7, 73b/13, 91a/6

aḥter: -1- [Fars.] Yıldız.
 a.68a/5

aḥvāl: -6- [Ar.] Haller.
 a. 89a/9
 a.+ iñü 54a/6
 a.+ üñi 52a/12
 a.- 51b/2, 58b/2, 89a/11

‘ammi : -1- [Ar.] Amca.
 ‘a.87a/3

aḳ: -2- [Tr Beyaz.
 a.62b/15, 67a/3
ak
 a.63a/4

aḳ:- -2- [T.] Bulunduğu yerden daha
 alçak bir yere doğru gitmek.
 a.- ar 89b/1
 a.- dı 88a/12

aḳdem: -2- [Ar.] Eski olmak.

a.74b/3, 88a/7

‘aḳdi: -1- [Ar.] Akitten doğan
 sorumluluk.
 a.66b/2

‘aḳibet: -1- [Ar.] Son, nihâyet.
 ‘ā.78a/12

‘aḳil: -2- [A.] Akıllı.
 ‘ā.50b/1
 ‘ā.+ larımızı 81a/2

‘aḳl: -4- [Ar.] Hâfıza,us.
 ‘a.89b/5
 ‘a.+ um 67b/2, 67b/3
 ‘a +in 64a/7

‘aḳlı: -1- [Ar.] Akılla ilgili aḳl ve nispet
 eki –i ile ‘aḳlı
 a.86a/9

al:- -48- [Tr.] gerekeni yapmak üzere
 yanında bulundurmak.

a.- a 87a/7 72b/5
 a.- alum 79a/11, 83a/5
 a.- aydı 76a/8
 a.- ayum 82b/7
 a.- çağile 59b/9
 a.-danma 69b/8, 70b/8
 dı51a/2, 52a/13, 54b/6, 55b/1
 73a/5, 74a/3, 79b/6, 79b/11
 83a/12, 84a/5, 89a/8
 a.- dı 51b/3
 a.- dılar 51a/4, 61a/9
 a.- durn b/3
 a.- ğıl 52a/8, 56b/9, 70a/2, 71a/2
 a.- in 56a/11
 a.- mış 77b/4
 a.- nı 84a/10
 a.-uban 51b/13, 52a/1, 52a/3,
 74a/1, 87b/8
 a.- uben 57b/10

a.-up 50a/2, 61a/7, 72b/1, 75b/5,
77a/12, 77b/6, 81a/11, 83a/9,
89b/13

a.- updur 52b/12

a.- ur 69a/6

āl: -3- [Ar.] Âile, evlât, ahfat.

ā. 83a/4

ā.+ i 57a/7, 78b/6

ā'la: -1- [Ar.] Yükseklik.

ā.+ dur 54a/8

'ala: -1- [Ar.] Üzere, üzerine, üzerinde.

'a.58a/10

'alâmet: -7- [Ar.] İşâret, belirti, nişan.

'a.53b/2, 58a/9, 71b/3, 74b/4

84a/8, 53a/12, 55a/7

alay: -3- [Tr.] Kalabalık, topluluk .

a.74b/11

a.+ ı 90a/10

a.+ lar 86b/3

'âlem: -25- [Ar.] Kâinat, evren.

'ā.53a/10, 55b/6, 56b/9, 58b/6,

60b/4, 63a/14, 65a/4, 65b/3,

91b/8; faḥr-i 'ā.53b/10; kuṭb-ı

'ā.53b/1, 53b/7, 65a/11; muḥīṭ-i

'ā.68a/3 şāh-ı, 73b/10, 79a/10

'ā.+ de 54b/9, 57a/3, 66a/12,

78a/9

'ā.+ e 67a/3

'ā.+ em (kuṭb-ı 'ā.) 66b/8

'ā.+ i 86b/4

'ā.+ üñ 65b/1, 66a/8

'alem: -6- [Tr.] İşâret, alâmet, nişan.

'a. 60a/6, 89a/1, 86b/12

'a.+ ler 85b/13, 86b/9, 90a/8

âlet: -1- [Ar.] Araç, makine.

ā.+i kuṭb 53b/3

'aleyh: -1- [Ar.] Üzerine, onun üzerine.

'a- i salavâtü 56b/13

'alî: -31- [Ar.] Yüksek, yüce, büyük.

'a.56b/14, 57a/5, 61a/10, 64a/6,

68a/7, 88b/11, 89a/4, 91a/6

'a.+dür 61b/11, 62a/1, 63a/15,

64a/10, 64a/13, 65a/3, 88a/9

'a.+ye57b/2, 57a/7, 61a/11,

61a/12, 61b/5, 64a/1,

'a.+ den 64b/1, 70a/5, 71a/5

'a.+ nuñ 64a/13

'a.+ nüñ 64a/12, 65a/2, 68b/07

'a.+ yem 63a/4

'a.+ yi 57a/8, 68b/3, 89a/6

'a.+ yle 61a/8

'Alî: -15- [Ar.] Hz.Peygamber'in amca oğlu.

'A.78b/9, 85b/7, 87b/2,

89b/13, 78b/5, 88b/9,

88b/11, 90b/6,

'A.+ nün 75b/4, 83b/4, 87b/4

'A.+ nüñ 80b/12, 81b/6

'A.+ ye 80b/4, 80b/13

'A.+yü 54a/8

'âlim: -2- [Ar.] Çok bilen (kimse), bilici.

'ā.67b/6

'ā+ leri 66b/5

alñā-: -2- [Tr.] Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

a.- ma 70a/3, 71a/3

alt: -2- [Tr.] Bir şeyin yere bakan yüzü.

a.+ ı 62b/11

a.+ ında 89a/5

altı: -5- [Tr.] Beşten sonra, yediden önce gelen sayının adı.

a.50a/3, 65a/1, 65a/3, 65a/5

altı bin altı: -2- [Tr.] 6006 sayı.
a.82a/11

altı biñ :-1- [Tr.] 6000.
a.85b/1

‘ām: -1- [Ar.] Yıl, sene.
‘ā.91a/13

‘āmil: -1- [Ar.] Amel eden, işleyen.
‘ā.84b/12

‘amm : -3- [Ar.] Amca.
‘a.- i 72a/12, 87a/2, 87a/3

an: -5- [Tr.] O zamiri.
a.+ dan 58b/10, 60b/2, 60b/13,
61b/3.
a.+ a 59b/7

‘anāşır: -2- [Ar.] Unsurlar.
‘a. 69b/4, 70b/4

anca: -3- [Tr.] Ancak.
a. 62b/5, 85b/1, 67b/2

ancaç: -1- [Tr.] Yalnız, sâdece .
a. 67b/3

añıl- : -1- [Tr.] Hatırlanmak,
yâdedilmek.
a.- mazıdı 88a/11

añla -: -12-[Tr.] Akıl erdirmek.
a.70b/11,72a/4
a.- dı 52b/2, 54a/4
a.- dñusa 67b/8
a.- duksa 58b/9
a.- duñsa 52b/9
a.- ñ 64a/7
a.- yalum 62a/4
a.- yana 67b/9
a.-rdur 65a/1

a.- dı 79b/11

anlar: -12- [Tr.] O zamirinin çoğul hâli.
a. 69a/8, 72a/11, 83a/4
a.+a 62a/9, 75b/8, 76a/3, 81b/3,
82a/2, 82a/3
a.+ ı 85b/5
a.+ uñ 82a/9, 83a/3

ara: -4- [Tr.] Mesâfe.
a. 66a/5
a.+ ya 50a/5, 55a/3, 86b/6

‘Arab: -11- [Tr.] Arap yarım adasından
çıkıp yayılmış olan Sâmi bir kavminadı.
‘A. 50b/6, 54b/5, 54b/7, 54a/2,
71b/11, 71b/12, 79b/5,81a/1
‘A+ a 86a/2
‘A+ dur 82a/1
‘A+ uñ 91b/10

arada: -2- [Tr.] Orada.
a. 50a/3, 82b/10

ārām: -4- [Tr.] Durma, dinlenme.
ā. 54b/6, 56b/11, 76a/5, 76b/11

arı: -4- [Tr.] Tertemiz.
a. 55a/10, 67a/7, 74b/1, 84b/9

arqa: -1-[Tr.] Görünmeyen taraf.
a. 61a/12
a.+ añ 61b/5
a.+ sın 61a/5
a.+ ñ 61b/2

‘arş: -2- [Ar.] İslâm inancına göre
göğün en yüksek katı.
‘a.62a/7, 74a/12

art -: -1- [Tr.] Fazlalaşmak, tezâyüt
etmek.
a.-dı 88b/1

artuk:-3- [Tr.] artan şey, bakiye.
a. 67b/5, 69b/4, 70b/4

‘arz:-13- [Ar.] ‘arz + Türk. etmek, eylemek)

- ‘a. 60b/8
- ‘a. iderdi 61a/7
- ‘a. oldı 61a/4 ‘arz
- ‘a. eylediler 73b/8
- ‘a. idelüm 83a/4
- ‘a. idem 62a/14
- ‘a. idüp 77b/1
- ‘a.+ a 60a/12
- ‘a. eyleyim 57a/1
- ‘a. eyle 52a/12
- ‘a. it 51b/11, 51b/13
- ‘a. kıldı 52b/2

‘arzdān:-1- [Ar.] Dünyadan.
‘a.59a/3

aşamm:-1- [Ar.] Sağır.
a. 83b/4

āsān:-1- [Fr.] Kolay.
ā. 60b/7

aşfer:-4- [Ar.] Sarı.
a. 81b/11, 71b/8, 82a/7, 82a/12

aşhāb:-40- [Ar.] Arkadaşlar.
a.50b/10,50b/11,51b/11, 55b/15,
57b/2, 57b/7, 57b/8, 61a/9,
61b/8, 64a/7,
64b/4,83a/9,88a/11,83b/12,85a/1
1,90a/1
a.+ a 61a/5, 61b/2, 86b/8
a.+ ı 50a/8, 50b/10, 61b/7,
85a/10, 88b/3
a.+ i 88b/6, 89b/3
a.+ ina 69a/10
a.+ lar 51a/4, 73b/6, 85b/7,
87b/12
a.+ lara 60b/15, 64a/4

- a.+ um 88b/5
- a.+ uñ 50a/10, 51a/1
- ā.+ ıñ 57a/2
- a.+ a 83a/8
- a.+ lar 90a/9

aşıl :-1- [Tr.] Sallandırılmak.
a.- mış 62b/14

aşl:-2- [Ar.] Kaynak, kök.
a.+ ı 82b/8
a.+ ını 81b/9

āşikārā:-2- [F.] Açık
ā. 67a/4, 74a/13

‘aşk:-1- [Ar.] Aşırı muhabbet.
‘a+ dan 58b/1

āşüb:-1- [F.] Karışıklık, kargaşalık.
ā.+ ın 79b/8

at:-11- [Tr.] Binek hayvanı.
a. 72a/7, 75b/7
a.+ a 86b/2, 89b/11
a.+ añ 80a/8
a.+ dan 89b/7
a.+ ı 85a/12
a.+ ından 75b/9
a.+ ındana 90b/2
a.+ lu 88b/13
a.+ umuz 83a/2

at:-3- [Tr.] Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.
a. 88a/3
a.- up 74b/6
a.- dı 87a/8

ata:-6- [Tr.] Cet, dede, büyük baba .
a. 83a/7
a.+ mıla 54b/8
a.+ sın 76a/10
a.+ sina 76b/4
a.+ sınun 77a/10

a.+ ya 71b/5

‘aṭā’ : -2- [Ar.] Verme, ihsan.

‘a. 62b/5

‘a.+ dur 54a/13

ayağ: -6- [Tr.] Vücûdun, bacadan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basan kısmı.

a. 51a/7, 52a/3, 72b/1, 73b/1, 79b/6

a.+ ını 54b/10, 75a/3

‘ayān: -6- [Ar.] Açık, âşikâr, gözle görülür.

‘a.56a/7

‘a.- eyle 58b/10

‘a.- itdûñ 57a/3

‘a+ ı 66a/2

‘a.-itdi 66b/5, 66b/10

‘a.-itmiş 78a/10

ā‘yan: -2- [Ar.] Eşraf.

ā. a.79a/11, 83b/12

āyet : -3- [Ar.] Kur’ân-ı Kerim’in cümleleri, âyet.

ā.70a/5, 71a/5, 74b/4

ay: -1- [Tr.] Dünyanın uydusu.

a. 59b/5

ayıl :- -1- [Tr.] Ayılmak fiili.

a.- dılar 89b/9

ayrı: -6- [Tr.] Farklı ve değişik, başka.

a.59a/4

ayru

a.60a/4, 64b/1, 68/b07, 68b/8, 68b/11

ayrıl :- -1- [Tr.] Uzaklaşmak, onu geride bırakmak, ayrı düşmek.

a.- madan 59a/5

ayruḵ: -1- [Tr.] Başka, diğer.

a.77a/3

az: -7- [Tr.] Küçük bir bölüm, küçük parça, bir bütünün bir kısmı.

a.86a/12

a.+ dı 80a/7

a.+ durdı 80a/9

a.+ ğun 90b/9

a.+ ı 56b/4, 56b/6

a. idelüm kemāl-iḥaḵ 56a/1

‘azāb: -1- [Ar.] Organlarda duyulan ızdırap.

‘a+ ın 59b/8

Āzād: -5- [F.] Hür, köle olmayan.

ā. 57b/11, 73b/5, 91b/7

ā. eyle 91b/9

ā. eyleñ 91b/4

a‘zam: -1- [Ar.] Çok büyük.

a.79a/13

āzār: -1- [F.] Çıkışma, paylama, tekdir.

ā.68b/6

‘azīz: -1- [Ar.] Yüce, kıymetli, değerli.

‘a.78b/3

b

bāb: -3- [Ar.] Kapı.

b. 51b/11, 85a/11

b.- ı ḥayber 80b/2

bāc: -3- [F.] Vergi

b. 83b/9, 72a/3, 91b/3

ba‘de: -1- [Ar.] Sonra.

b. 64a/9

bāğ: -4- [F.] Bağ, bahçe.

b.+ ın 59b/3

b.+ lu 75a/3, 90a/13

b.+ ı 60b/10

bağışla :-1- [F.] Bağışla, affet.
b.- yup 91b/4

bağır :-3- [Tr.] Bağır, göğüs.
b.+ ı 89b/6
b.+ ma 68a/13, 78b/9

bahā :-2- [Ar.] Güzellik, zerâfet.
b.+ dır 86a/11
b.+ ra 86b/12

bahâdır :-1- [F.] Kahraman, cesur.
b. 87a/6

bahār :-2- [Ar.] Baharlar.
b.70a/6, 71a/6

baħr :-5- [Ar.] Deniz.
b. 62b/2, (b.- i şefâ‘)
75b/7
b.- i vilâyet 54b/9
b.+ e 71b/13
b.+ ine 51b/3

baħşış :-2- [F.] Bir hizmet karşılığında
bir kimseye fazladan verilen para.
b.81a/4
b.+ in 81a/11

baħt :-3- [F.] Nasip, uygun tâlih.
b. 74b/10
b. 68a/5, 68a/7

ba‘īd :-4- [Ar.] Uzak.
b.69b/1,,69b/13, 70b/1, 70b/13

bā‘ış :-1- [Ar.] Sebep olan şey, sebep.
b.53b/9

baķ :-6- [Tr.] Gözleri bir şey üzerine
çevirmek.
b.- ır 58a/14
b.- amadum 84a/9

b.- arsañ 91b/12
b.- dı 75b/8
b.- uban 80b/7
b.- up 79a/7

bākī :-4- [Ar.] Ebedî, ölümsüz, kalımlı.
b. 50b/1,50a/11,69b/8,
70b/8

baña :-21- [Tr.] Ben zamirinin yönelme
hâli.

b.+ a50b/7, 51a/11, 51b/8, 55b/4,
61b/1, 61b/2, 61b/3, 61b/11,
62a/2, 62a/14, 62b/5, 63a/9,
74b/7, 76a/3, 80a/10, 86a/13,
89a/9, 90/13, 91a/1, 91a/3,83b/9

bārī :-3-[F.] Hiç olmazsa.
b.50b/2, 76a/7, 76b/8

barmağ :-1- [Tr.] Parmak.
b.+ ın 73a/7

başar :-1-[Ar.] Görme, görme hassası
b.+ dur 67a/8

başrī :-1- [Ar.] Basralı.
b.66b/1

baş :-28- [Tr.] Vücudun üstünde
bulunan, kafa.
b.68a/11, 69a/2, 74a/6, 79a/12,
86a/5, 91a/9
b.+ a 80b/4, 88b/2
b.+ dan 88b/2
b.+ ı 72a/2
b.+ ıdı 88b/1
b.+ ılan 89b/1
b.+ ın 60a/8, 77a/10, 87a/, 87a/7
b.+ ını 52a/6, 60a/7,
75b/2, 76b/3,77b/4, 78a/1,
83b/4, 84b/2, 90b/8
b.+ ının 87a/13
b.+ uña 84b/9

başla -: -1- [Tr.] Bir işi yapmak üzere harekete geçmek.

b.- dı 90a/3

bâtl : -3- [Ar.] Doğru ve sahih olmayan.

b.80a/5, 81b/7,73b/12

bâtn: -5- [Ar.] Gizli olan, iç yüz, dâhil.

b.53a/1,53b/6, 66a/6

b.+ a 65zb/5

b.+ da 53b /3

bayık: -3-[Tr.] Belli, açık.

b. 55a/6, 59a/7, 80a/13

bayıl -: -2- [Tr.] Kendinden geç, bayıl.

b.- dı 90b/2

b.- dum 62a/15

be -: -4- (F. be- eki ve Ar. gâyet “son” ile be-gâyet) Son derece, pek çok, fazlasıyla

b.- gâyet 54b/7,83a/1, 84b/1, 88b/5

beķā: -7- [Tr.] Devamlılık.

b.58b/14, 68/b08, 68a/8, 69b/10, 70b/10

b.+ ya 50a/5, 50a/11

bel: -4- [Tr] İnsan vücûdunun orta kısmında göğüsle karın arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer.

b.+ i 58a/12

b.+ inde 89a/5

b.+ ini 51a/5

belā : -1- [Ar.] Dert, gam, keder.

b.+ dan 58a/11

b.+ āsı 75b/13

bellü: -7- [Tr.] Belli, bilinen, açık.

b. 50b/10, 55a/6, 76b/9, 77a/5, 80a/13, 87a/3, 87b/4

ben: -85- [Tr.] Tekil birinci şahsı gösterir.

b. 52b/8, 55b/4, 58a/7, 58a/8,

62a/2, 62a/9, 62a/10, 63a/7,

66b/8, 63a/8, 63a/11, 63a/12,

63b/1, 66b/8, 72b/12, 73b/3,

74b/3,74b/12,74b/13, 75b/5,

76a/4, 76b/12, 78b/4, 80a/10,

81b/10, 82b/8, 90b/11,

91a/1,91a/12, 91b/6

b.+ de 51b/6, 51b/8, 57a/10,

57a/11, 58a/5, 64a/9, 75a/3

77b/13, 78b/4,78b/3

b.+ den 62a/8

b.+ dendür 62b/16

b.+üm 54b/7, 62a/10, 64a/8,

66b/4, 67b/2, 72b/3, 72b/7,

72b/8, 74b/4, 75a/8, 85b/10,

90b/12, 80a/11, 83b/1, 83b/6,

87a/2

b.+ i 50a/9, 52b/6, 62a/1, 62a/6,

62a/11, 62b/16, 63a/14, 66b/8,

74b/1, 74b/11, 75a/2, 83a/8,

83b/6, 85b/1, 86a/13, 87a/1,

87b/11, 91a/13

b.+ im 63a/15

b.+ um 72b/4, 72b/11

b.+ ümdür 63a/4, 64a/8

beñzer: -4- [Tr.] Benzemek.

b.59a/8, 64a/6,83a/13,89b/2

ber: -4- [F.] Hayır sâhibi, iyi amel işleyen, sâlih kimse.

b. 87a/5

b.+ dür 83a/1

b.+ ler 62b/2

berāber: -16-[F.] Birlikte, bir arada.

b.59a/12, 62b/1, 65b/2, 65b/6
65b/5, 66a/12, 71b/2, 75b/3
80b/13, 84b/11, 86b/7, 87b/5
87a/6, 87b/1, 90a/6, 90a/13

berât: -1- [Ar.] Müsâade, izin.

b.+ un 83b/7

beri : -6- [Tr.] İki uzaklıktan daha yakın olanı, yakın, daha yakın yer.

b.+ yem 72b/12

b.+ de 90b/5

berü :

b.54a/5, 59b/6 , 64b/9, 88a/7

berk: -2-[Tr.] Sağlam, kuvvetli, katı, sert.

b. kılğıl 59b/2

b. 84b/3

berķ: -2- [Ar.] Şimşek

b. 60b/15

b. urdı 73a/6

berķit: -1- [Tr.] Sağlamlaştır, yerleş.

b. 88a/3

beş: -7- [Tr.] 5 sayı

b.+ i beşbin 86a/4

b.+ i 65a/9

b.+ ile 66a/7

b.+ inci 65a/10, 70a/7, 71a/7

b.+ üñ 65b/9

beş bin: -1-[Tr.] 5000 sayı

b.86a/4

beşer: -2- [Ar.] İnsan, insanoğlu

b.+ de 66b/3

b.+ dür 75a/5

beyân: -16-[Tr.] Açıklama, anlatma, söyleme.

b.57a/5, 60b/9, 68a/3

b.- ı faẓîlet 60b/5

b.+ dur 60b/3

b.+ ı 66a/2, 78a/8

b.+ ında 66a/13

b. eyledi 51a/8

b. idem 64b/8

b. it 56a/7, 58b/4

b. itdi 75a/11

b.+ a 69a/5

b. eyle 62a/4

b. it 61b/9

beyğamber: -1-[F.] nebî, resul

b. 61b/1

beytü'l-ğarem: -1- [Ar.] Yas ve mâtem evi, hüznler evi

b.+dür 91b/5

bî -: -8-[Ar.] Harf-i târif (el) almış Arapça kelimelerin başına gelen ve bunlara “ile” anlamı katarak zarflar teşkil eden ön ek

b.65a/3, 65a/4, 65a/8, 65a/12, 86b/2

b.- çäre 55b/13

b.- ma'rifet 60a/5

b.- nihâyet 52b/11

bîzâr: -1- [F.] Bıkmış, usanmış.

b. 68b/7

bîl -: -125-[Tr.] Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak

b.57a/8, 57b/1, 58a/3, 58b/8, 58b/11, 60a/3, 60b/13 61a/5, 61b/11, 62b/14, 63a/5 64b/8, 64b/10, 65a/12, 65a/13 66a/2, 68a/6, 68b/1, 68b/11, 69a/4, 69b/7, 70b/7 73b/10, 73b/12, 73b/13, 76a/12, 79b/4, 80a/4, 80a/13, 80b/4, 82a/9, 85a/3, 88a/9

b.- di 51a/1, 51b/2, 52a/4, 52a/5, 52b/3, 68a/5, 68b/9, 79b/11,

80b/7, 81a/12, 84a/6, 84b/2,
 87a/10, 90b/10
 b.- diñse 60b/4
 b.- düğüñüz 55b/8
 b.- dük 75b/13, 80b/9
 b.- düm 63a/10, 63b/1
 b.- düñ 54b/7, 69b/6, 69b/7,
 70b/6,
 70b/7, 89a/11
 b.- dürdi 79a/9
 b.- elüm 75b/6
 b.- em 90/13
 b.- en 53a/8, 59b/12, 68b/11
 b.- enden 59b/13
 b.- endür 84b/7
 b.- enler 74b/6
 b.- esin 67b/4, 67b/5
 b.- evüz 77a/1
 b.- eymişse 85b/8
 b.- gil 58b/13, 60a/14, 63a/3,
 65b/11, 76b/5, 80a/3, 84b/5
 b.- imişdük 80b/13
 b.- ince 73a/4
 b.- ine 57a/13
 b.- isi 86a/9
 b.- işem 75b/5
 b.- me 60a/4
 b.- medi 78a/12
 b.- medüm b/3
 b.- mege 77a/7
 b.- mek 59b/11
 b.- meñ 64b/1
 b.- meyüp 77b/12
 b.- mez 84b/13
 b.- mezidi 54b/8, 71b/1
 b.- mişidi 80a/6
 b.- mişidük 80b/10
 b.- sün 72b/3, 87a/3
 b.- üm 90b/12
 b.- üñ 55a/15, 55b/1,
 66b/8, 87b/4
 b.- ün 81b/6
 b.- üñüz 81b/4
 b.- üp 53b/1, 85b/4

b.- üpdür 59b/12
 b.- ür 56b/10, 59b/13, 65b/2
 b.- ürsen 58b/5, 58b/14, 60a/2,
 60a/4
 b.- ürseñ 80a/2
 b.- ürsin 55b/11, 55b/12, 67b/7
 b.- ürsiz 57a/9, 64a/8, 91b/7
 b.-i 89b/8

bile: -8- [Tr.] hatta, hem de, üstelik
 b.71b/2, 71b/4, 75a/4, 75a/7,
 85a/2, 86a/2, 88b/9, 89a/5

billah: -1- [Tr.] “Allah için, Allah hakkı
 için” anlamında bir yemin sözü
 b. 81b/12

bin: -9- [Ar.] (Bir şeyin veya bir
 hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları
 sarkıtarak oturmak
 b. 73a/1, 75a/10, 75b/9, 82b/8,
 90a/4
 b.+ di 85b/1, 86b/2
 b.- dürdiler 89b/11
 b.- üben 83a/7

biñ: -6- [Tr.] 1.000 sayısı.
 b.62b/1, 68a/11, 75a/1, 75a/6,
 78a/6, 78a/7, 86a/5, 86b/2

binā: -1- [Ar.] Her türlü mîmârî eser,
 yapı, ev.
 b.+ dur 69a/1

bir: -118- [Tr.] Bir, tek, eşi olmayan,
 yalnız.
 b.50a/1, 50a/8, 50b/10, 51b/11,
 53b/6, 53b/7, 54a/6, 55a/4,
 55b/10, 56a/14, 56b/2, 56b/6,
 57a/6, 57a/10, 57a/15, 58a/6,
 60b/14, 62b/1, 62b/5, 62b/8,
 62b/9, 62b/11, 62b/12, 62b/13,
 62b/16, 65a/11, 65b/13, 66a/5,
 66a/6, 66b/2, 66b/3, 66b/8,

67a/5, 67b/8, 68a/1, 68a/5,
68b/12, 68b/13, 70a/5, 70a/7,
71a/5, 71a/7, 72a/5, 72a/6,
73b/4, 73b/10, 74b/11, 74b/12,
75b/4, 76a/7, 76b/8, 77a/4,
77a/7, 77b/3, 79a/7, 79a/10,
79a/13, 79b/7, 80b/1, 80b/2,
81a/2, 81a/6, 81b/5, 82a/1,
82a/7, 82a/13, 82b/12, 83a/3,
83a/8, 84b/5, 84b/9, 84b/13,
86b/11, 87a/5, 87a/7, 87a/11,
87a/13, 88a/1, 88a/4, 88b/13,
89a/3, 90a/5, 90b/4, 91b/1, 91b/4
b.+ de 50a/1
b.+ dör 69a/8, 70a/3, 71a/3
b.+ er 86a/6
b.+ i 53a/9, 53b/8, 65a/10,
70a/11, 72a/9, 83b/3, 86a/5,
90a/9
b.+ idi 64b/10
b.+ in 81b/9
b.+ inde 89b/8
b.+ ini 65b/13, 72b/1, 83b/11
b.+ inün 53b/8
b.+ isi 52b/13
b.+ le 60a/7, 82a/9
b.+ lik 58b/15

biraz: -5- [Tr.] Bir parça, azıcık.
b. 52b/4, 53b/5, 80b/6, 84b/1,
91b/12

birbir: -2- [Tr.] İki veya daha fazla şey.
b. 52a/5
b.+ inden 55a/1

birerbirer: -1-[Tr.] Bir sayısının, her
birine bir veya her defasında bir tâne
anlamına gelen üleştirme şekli
berâber .
b. 87b/6

biri: -3- [Tr.] Bir kimse, herhangi bir
şahıs. b. 57b/12, 71a/11

b.+ dör 61b/8

birkaç: -1-[Tr.] az sayıda.
b. 62a/8

biş: -2-[Tr.] Beş sayısı.
b. 52a/9
b.+ e katar/lar

bit :- -1-[Tr.] Tükenmek, tamamlanmak.
b.- rün 51a/13

bitür:- -6- [Tr.] Sona erdirmek,
tamamlamak.
b.- diler 76b/3
b.- em 82b/6
b.- miş 78a/1
b.- sün 88b/11
b.- ün 74a/1
b.- ürsiz 55b/9

biz: -36- [Tr.] Çoğul birinci şahsı
gösterir.
b.50b/8, 55b/13, 57a/13,
62a/4, 70a/5, 71a/5, 75b/6,
76a/2, 77a/3, 77a/6, 80b/10,
83a/2, 83a/5, 87b/7
b.+ de 55b/15, 83a/1
b.+ den 72b/6
b.+ e 58a/11, 58a/14, 58b/10,
77a/5, 80b/11, 82a/3, 83a/4,
83b/7,
83b/8, 88b/6
b.+ i 76a/1, 87b/3
b.+ üm 55b/11, 55b/12, 81a/2,
81b/7, 85b/9, 91b/1
b.+ ümile 88b/9
b.+ ümle 85b/7

bniâdem: -1-[Ar.] Âdem oğulları.
b.61a/5

boğaz: -2- [Tr.] ağızla gırtlak arasındaki
dar kısım.

b.+ in 77b/3
b.+ lar 76a/9

bol: -2-[Tr.] Çok, fazla.
b.70a/12, 71a/12

boy: -2- [Tr.] Boy, uzunluk.
b.+ nını 60a/9
b.+ nin 77b/6

boyn: -1-[Tr.] Kafa ile beden arasındaki bölüm. b.+ unı 87b/2

böl:-1-[Tr.] İki veya daha fazla parçaya ayırmak
b.- erdi 90a/4

bölük: -3- [Tr.] Bölünmüş bir bütünün parçası, parça, kısım.
b.74b/12, 87b/11
b. idüp 87b/11

böyle: -21-[Tr.] Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

b.50b/3, 51b/2, 53b/8, 56a/10,
57a/1, 57b/8, 61a/13, 63a/7,
63a/11, 64a/2, 64b/3, 65a/5,
65b/11, 66a/8, 72b/13, 75b/7,
81a/4, 83b/12, 84a/1, 85a/7
b.+ si 83a/1

bu: -229-[Tr.] İşaret zamiri.
b.50a/9, 50b/2, 50b/11, 51b/2,
51b/8, 51b/12, 52a/6, 52a/10,
52b/7, 52b/8, 52b/10, 52b/13,
53a/6, 53a/10, 53a/11, 53b/1,
53b/5, 53b/12, 54b/8, 55b/3,
55b/8, 55b/9, 55b/12, 55b/13,
55b/15, 56a/2, 56a/3, 56a/4,
56a/11, 57a/10, 57b/3, 57b/6,
58a/1, 58a/3, 58a/5, 58b/12,
58b/14, 59a/3, 59a/5, 59a/12,
59a/14, 59b/4, 59b/5, 59b/6,

59b/10, 59b/11, 59b/12, 60b/8,
61a/14, 61b/10, 62b/16, 63a/1,
63a/2, 63a/3, 63a/15, 64b/4,
65a/3, 65a/5, 65b/3, 65b/13,
66a/1, 66a/3, 66a/8, 66a/10,
67a/5, 67a/6, 67a/11, 67b/1,
67b/2, 67b/4, 67b/5, 67b/9,
69a/1, 69a/5, 69a/6, 69b/1,
69b/10, 69b/12, 70a/3, 70a/7,
70a/10, 70b/1, 70b/10, 70b/12,
71a/3, 71a/7, 71a/10, 72a/1,
72a/8, 72a/12, 72b/2, 72b/10,
74a/12, 74b/9, 75b/1, 76a/6,
76a/12, 76b/4, 76b/6, 76b/7,
76b/12, 77a/2, 77a/3, 77a/4,
77a/6, 77b/5, 77b/7, 78a/6,
78b/7, 80a/2, 80a/12, 81b/11,
82a/4, 82a/5, 82a/8, 82a/9,
82b/9, 83a/5, 83a/6, 83b/3,
84b/1, 85a/5, 85a/9, 85b/12,
86a/3, 86a/8, 86a/12, 86b/5,
86b/13, 87b/2, 87b/4, 87b/6,
87b/9, 88b/6, 88b/10, 88b/11,
89a/9, 89b/4, 89b/12, 90a/6,
90b/12, 91b/7, 91b/8, 91b/11,
91b/12
b.+ dur /5, 51b/10, 51b/11,
52b/9, 58b/4, 65b/9, 66a/2,
67b/3,
72b/4, 84a/11, 85b/4, 87b/4,
87b/7, 91a/7
b.+ lar 72a/2, 76a/5
b.+ lara 71b/10, 72a/10, 75a/4
b.+ lardan 72a/4, 75b/8
b.+ lur 76a/9
b.+ ñ 85a/12
b.+ ña 59a/8
b.+ nca 52a/7, 55b/15, 61b/9,
65b/1, 80a/3, 87b/3
b.+ nda 64b/7, 75a/3, 77a/6
b.+ ndan 63a/6, 83a/1
b.+ nı 51b/2, 51b/5, 51b/6,
52a/10, 56a/10, 57b/8, 61a/13,
64a/2,

64a/4, 64b/3, 65b/11, 81a/4,
82a/10, 83b/12
b.+ ni 73b/5, 75b/7, 76a/13,
91b/9
b.+ nlar 53a/5, 65a/2, 65a/4,
65a/6, 65a/7, 77a/7, 87b/5
b.+ nlara 65a/2, 82b/12, 87b/5,
87b/7
b.+ nları 64a/11
b.+ nu 72b/13
b.+ nuñ 52b/4, 58b/6
b.+ nuñ 76b/6, 81b/4, 81b/12,
81b/13, 82a/3, 88a/6, 88a/8

bugün: -9-[Tr.] İçinde bulunulan gün.
b.57a/2, 57a/3, 61a/14, 61b/4,
74a/7, 76a/3, 81b/6, 82a/2,
91a/9

buhâr: -2-[Tr.] Isı etkisiyle sıvı ve bâzı
katı cisimlerin gaz durumuna geçmiş
hâli

b.+ ı 88a/1, 88a/2

bul -: -29- [Tr.] (Arayarak veya rastgele)
Bir şey, bir kimse veya bir durumla
karşılaşmak.

b.- am ebübekir 51b/6
b.- am 52b/8
b.- âm 68a/8
b.- an 64b/3
b.- arun 87b/8
b.- asın 50b/4, 68a/10, 84b/9
b.- dılar 78a/6
b.- di 75b/11, 77b/12
b.- duk 58a/13
b.- dukda 53b/5
b.- ğıl 50b/12
b.- inursa 84a/4
b.- madum b/3
b.- maz 52a/10
b.- uñ 81b/8
b.- unmasa 65z/5
b.- unmaya 66a/4, 66a/5

b.- ur 77b/12
b.- ursın 54a/8
b.- uşam 75b/5
b.- uşdı 53b/12
b.- utlayın 88a/2
b. 84b/8
b.+ am 57a/7
b.+ undı 57b/3

buyur-: -16- [Tr.] Bir şeyin yapılmasını
kesin olarak bildirmek, emretmek.

b.- dı 50b/3, 56a/4, 64b/3, 66b/8,
72a/13, 72b/5, 72b/9, 72b/13,
75a/1, 79b/7, 85a/5,
85b/12, 86b/8
b.- diyısa 76b/1
b.- duñ 61b/6
b.+ duñ 61a/15

bühtân: -1-[F.] Çiçek bahçesi, bostan.
b. idersiñ 59b/9

bük -: -2-[F.] Kendisine tapınılan resim
ve heykel.
b.- di 51a/5, 87a/

bükül -: -1- [Tr.] Katlanmak, dürülmek.
b.- di 54b/5

bünyād -3-[F.] Bünyat, esas, temel.
b. 54b/11, 56a/5
b.+ ına 58a/4
b.+ dımu 91b/1

bürāder: -1-[F.] Kardeş, dost.
b. 52a/6

bürü-: -1- [Tr.] Sarılmak, örtünmek.
b.+ di 82b/3, 87b/10

büt: -6- [Tr.] Bacağın dizden kalçaya
kadar olan kısmı.
b.71b/7, 80a/8, 80a/10
b.+ e 80a/9

b.+ i 72b/11
b.+ lerimüze 81b/7

bütûn: -1- [Tr.] Eksiksiz, tam, yekpâre
b. 80a/4

bākî: -1- [Ar.] Ebedî, ölümsüz, kalımlı.
Karşıtı: FÂNÎ
b. 64b/5

c

cābir: -14- i. (Ar. cebr “zorlamak; kırık sarmak, islâh etmek”ten cābir)
c.64a/4, 66b/6, 74a/3, 74a/6,
74a/10, 75a/10, 75b/1, 75a/6,
c.+ den 73b/7
c.+ e 72b/5, 74b/9
c.+ i 73b/8, 75a/4
c.+ üñ 74a/3

ca‘fer: -5- Cāferiye mezhebine bağlı kimse.
c.58a/14, 72b/1, 73a/4, 73a/12
c.+ i 72b/1

cāhil: -3- [Ar.] Bilgisiz (kimse)
c.84b/6, 84b/7, 84b/13

cān: -33- [F.] Ruh, insan ve hayvanların yaşamalarını sağlayan, ölümle birlikte bedenden ayrılan madde dışı varlık.
c.52b/3, 53a/8, 55a/2, 57a/7, 60b/8, 61a/6, 62a/12, 68a/8, 68a/10, 69a/6, 70a/6, 71a/6, 71b/11, 72a/1, 73a/2, 78b/11, 79a/5, 79b/12, 82a/13, 89b/9, 90a/9, 90b/1
c.+ dan 83b/9
c.+ ıla 61a/15, 64a/1, 66b/6

c.+ iñ 57a/11
c.+ ina 54a/12, 68a/7,
68b/3, 68a/13
c.+ lar 60b/10

cānib: -1- [Ar.] Taraf.
c.+ i 85a/7

cārî: -2- [Ar.] Geçerli.
c.+ dür 67a/4
72a/8

caḥim: -1- [Ar.] Cehennem.
c.60b/10

cebbār: -1- [Ar.] zor kullanan (kimse).
c.63a/14

cebrā’il: -16- [Ar.] Vahiy meleği.
c.58b/2, 61a/3, 61b/10, 62a/5,
63a/7, 63a/1, 63a/13, 76a/11,
88b/8, 64a/3, 85a/7, 88b/9,
88b/12
c.+ e 61a/13, 64a/3
c.+ em 62a/11

cedde: -3- [Ar.] abaanne veya anneanne, nine
c.71b/5
c. üñ 74b/3, 74b/5

cefā: -4- [Ar.] Eziyet, sıkıntı, ezâ.
c.50b/2, 78a/10
c.+ ya 50b/8
c. idenlere 78b/11

ceḥālet: -6- [Ar.] Bilgisizlik, bilmezlik, habersizlik.
c.70a/2, 71a/2, 84b/5, 84b/4,
85a/3
c.+ den 84b/11.

cehd: -5- [Ar.] Çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme, uğraşma

c. 59a/1, 69b/1, 70b/1
c. eylegil 70a/1, 71a/1

cehenem: - 5- [Ar.] Günahkârların
öldükten sonra âhirette azap
görecekleri, cezâlarını
çekecekleri
yer.
c.54a/12, 57a/7, 85a/2
c.+ den 57b/14, 72b/4

cehl: -3-[Ar.] câhillik, cehâlet .
c.60a/4
c.- i nāmūs 59b/1
c.+ ini idemedi 84b/3

cem´: -10- [Ar.] Toplama.
c.55a/5, 55a/12, 82a/12, 90b/5,
58b/3
c. eyledüm 83b/1
c. idüp 81b/1
c.+ idür 85a/3
c.+idi 61a/2
c. ine 60b/8

cem´iyet: -1- [Ar.] Topluluk.
c.51b/2, 69a/2
c. idi 55a/6

ceng: -6- [Fr.] Silâhlı çatışma, savaş,
harp, muhârebe, kıtal.
c.82a/6, 87b/11, 87b/12,
88a/8, 89a/13
c.+im 63a/10, 87b/13

cevâb: -9- [Ar.] Bir soruya, bir söz veya
yazıya, bir durum ve ihtiyâca söz, yazı
veya başka bir ifâde yoluyla verilen
karşılık, yanıt
c.+ a 62a/12, 62a/13, 63a/7,
83b/13
c.+ ı 52b/9, 57a/4, 69b/2, 70b/2
c.+ ın 74a/10
c.+ ına 81b/4

cevâhir: -4-[Ar.] Elmas, zümrüt, pırlanta
gibi değerli taşlar.
c.51b/6, 52b/5, 56a/3, 56b/4

ceyş: -8- [Ar.] Asker, ordu.
c.- i aşfer 82a/7, 82a/12
c.- i aşfer 90a/7
c.- i kafir 88b/3
c.- i kâfir 82b/1
c.- i kayşerden 87a/1
c.- i mu´azzam 87a/4
c.- i serâser 87b/1

cezâ: -5-[Ar.] İyi veya kötü karşılık.
c.57a/9, 78a/11
c.+ dur 52a/11
c.+ nuñ 61a/10
c.+ sın 77b/12

cezbe: -1-[Ar.] İnsanın çok
duygulandığı bir şey karşısında aşırı bir
heyecan ve coşkunlukla kendinden
geçmesi durumu
c.+ sile 66b/7

cîfe: -1-[Ar.] Kokmuş ceset, leş
c.60a/12

cibrîl : -6-[Ar.] Cebrâil .
c.61a/8, 76a/13, 88b/10, 89a/2
c.- i 85a/6
c.+ den 61a/11

cihân: -25- [F.] Evren.
c. 50b/1, 50b/2, 58b/13, 59a/1,
65b/6, 66b/5, 74b/3, 83b/5,
88b/2, 80b/4
c.+ a 66b/9, 74a/7, 80b/8
c.+ da 65a/12, 67a/4, 68a/7,
80b/4
c.+ ı 74a/13, 76a/14, 88a/12
c.+ uñ 64b/8, 69b/6, 70b/6
c.+ üñ 66a/11

cihāt: -1-[Ar.] Yönler.
c.+ a 60a/1

cimri: -1- [Fr] Soysuz.
c.74b/11

cins: -1-[Ar.]Çeşit .
c. 88a/4

cism: -3- [Ar.] Madde, nesne
c. 68a/2
c.+ e 53a/8
c.+ iñ 59a/5

cum‘a: -1-[Ar.] Perşembe ile cumartesi arasındaki günün adı, haftanın altıncı günü.
c. 55a/5

cümle : -54-[Ar.] Tümce.
c. 50b/4, 51b/10, 53b/10, 54a/13, 55a/1, 55a/7, 55a/10, 55b/10, 55b/14, 56b/4, 56b/6, 56b/7, 57a/15, 58a/4, 58b/6, 58b/7, 58b/13, 59a/14, 60a/2, 61b/10, 62b/12, 64a/5, 65b/4, 70a/9, 71a/9, 71b/12 , 72a/6, 72b/12, 75b/11, 76b/4, 77a/6, 77b/4, 77b/8, 79b/12, 80a/2, 80b/3, 80b/12, 81b/3, 82a/8, 82b/2, 83b/2, 83b/12, 85b/9, 86a/3, 86b/1, 86b/8, 86b/10, 87b/7, 87b/10, 88b/1, 88b/5, c.+ si 64b/4, 85a/12

ç

cünkü: -1- [F.] Çünkü.
c. 56a/5

çağ : -2- [Moğ] Zaman, vakit.
ç. 51b/9

çağır: -2-[Tr.] Şarap, içki
ç.89a/2
ç.- dı 89b/5

çāk: -1- [F.] Yırtık.
ç. eyledi 78a/11

çal -: -3- [Tr.] Gitmek, gelmek vb.
ç.- gıl 70a/2, 71a/2
ç.- ındı 86b/9

çalın-:1- [Tr.] Gizlice alınmış, aşırılmış olmak -
ç.- dı 87b/13

cāme: -1- [F.] Elbise, çamaşır, giyecek şey.
ç.65b/12

çāre: -5- [F.] İstenen noktaya varmak.
ç. 55b/13, 58b/13, 82a/9
ç.+ dur 55b/8
ç. kıluñuz 81b/4

çek -: -2- [Tr.] (Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.
ç.- di 86b/4, 90a/2

çeri: -5- [Tr.] Ordu, kökü kesin olarak belli değildir.
ç. 83b/1
ç.+ de 90b/5
ç.+ nüñ 86a/12
ç.+ si 86a/10, 89b/2

çevre: -2- [Tr.] renkli nakışlarla, sırma, altın veya gümüşle işlenmiş dört köşe örtü
ç. 88b/3, 89b/3

çığır : -1-[Tr.] Dar yol, patika.
ç.- dı 85a/10

çık - :-16- [Tr.]Dışarı çıkmak

- ç.- am 75b/5
 ç.- ar 69b/13, 70b/13
 ç.- arısarlar 91a/2
 ç.- arsa 77a/1
 ç.- dı 52a/1,
 52b/11,56a/14,56b/3, 75b/8
 ç.- up 75b/7, 89a/3
 ç. 54a/5, 69b/9, 70b/9
 ç.- acak 58a/8

çihâr: -1- [Ar.] Yüksek sesle, alenen, cehren.

- ç. um 58b/2

çok: -16- [Tr.] Az olmayan, fazla, ziyâde

- ç. 56a/1, 58b/5, 60b/7, 62b/4,
 62b/7, 67b/9, 81a/4, 81a/8,
 82b/5,88b/9, 90b/11
 ç.+ dur 52a/8, 57b/6
çoğ
 ç.+ ı 56b/4, 56b/6
 ç.+ u 57b/7

çü: -95- [F.] Çünkü, mâdemki.

- ç. 50b/8, 51b/3, 51b/6, 52b/2,
 52b/3, 52b/10, 53a/6, 53a/12,
 53b/1,53b/3, 53b/4, 53b/10,
 54a/4, 54a/7, 54b/4, 55b/11,
 56a/3,
 56a/7, 56b/6, 58b/11, 60a/7,
 61a/11, 61b/10, 63a/13, 63a/15,
 63b/1,
 64b/7, 68a/2, 68b/10, 69b/7,
 70a/7, 70b/7, 71a/7, 73a/4,
 73a/12,
 76a/10, 77b/10, 79a/3, 79a/13,
 79b/8, 80b/6, 81a/9, 82b/4,
 84a/5,
 84b/4, 85a/9, 86a/9, 86b/7,
 87a/13, 90b/8, 91a/3, 91a/4
 kemâl-iḥaḳ ç. 56a/2

çün

- ç. 51a/1, 51a/12, 53a/5, 53b/8,
 53b/9, 57b/2, 57b/10, 57b/11,
 58b/14, 59b/11, 59b/13, 60a/12,
 60b/15, 64b/5, 64b/13, 65b/9,
 66a/7,
 68b/6, 72a/4, 73a/10, 77a/8,
 77b/11, 77b/12, 78a/4, 78a/6,
 78a/10, 78a/12, 78b/3, 78b/4,
 78b/8, 79a/1, 80b/7, 81a/12,
 83a/9, 83b/1, 83b/6, 84a/13,
 84b/1, 86b/6,89a/7, 91b/13

çünkü: -8- [F.] Şu sebepten ki .

- ç. 51b/4, 56a/12, 61a/9, 63a/10,
 73a/3, 75b/9, 78a/8, 87a/10

çünkim: -7-

- ç. 50b/6, 57a/5, 57a/6, 62a/13,
 64a/2, 64a/12

d, d

dahı: -37- [Tr.] Ve, ile.

- d. 55a/12, 55b/2, 55b/15, 57a/3,
 57b/5, 61a/12, 61b/5, 61b/6,
 62a/10, 62b/1, 62b/6, 67b/5,
 69a/10, 71b/3, 71b/9, 73a/8,
 73b/1, 75a/13,77b/6, 79a/2,
 79b/10, 80b/10, 80b/12, 82a/7,
 82a/13, 82b/12, 84a/12, 85b/1,
 87a/5, 87a/3, 88a/4, 88a/7,
 88a/8, 88b/1, 91a/8, 91a/9,
 91b/1, 91b/6

dahi

- d. 58a/3, 88a/4

dāhıl:-1-[Ar.] ilticâ eden

- d. 65b/4

da'im :-1- [Ar.] Devam eden, devamlı

- d. 58a/12

taḳ:-1- [T.] Takmak.
d.+ up 86b/2

dal :-1-[Tr.] doğru gitmek, içine doğru sokulmak .
d.- dı 51b/3

dām:-1-[F.] geyik gibi orman hayvanlarının ortak adı.
d.+ ına 84b/4

danış :- -1- [Tr.] söz buyurmak.
d.- dı 82b/12

dār:-3- [F.] Kavga, savaş, mücâdele .
d.- ı cefâ 50b/2
d.+ ına 58b/14, 58b/15

ḍarb:-2- [Ar.] vurma.
ḍ.+ ıla 56a/14
ḍ.- ı 73a/8

dārü l-beḳāya:-1- [Ar.] Öbür dünya, bekâ âlemi.
d. 50b/8

da'vā:-5- [Ar.] korunmasını sağlamak .
d. 73b/12
d.+ yı 83b/8
da'vī (Ar. da'vā'dan Fars. da'vi) .
d.+ sini 83b/10
d. 84b/7, 85a/1

da'vet:-9- [Ar.] Çağırma, gelmesini isteme.
d. 57b/1, 70a/9, 71a/9, 72a/10, 73b/11
d. eylemişsin 83b/6
d. idem 74b/1
d. idüben 88b/11
d.+ ine 51b/9

dayan :-2-[Tr.] Kendini dayamak, Abanmak.

d.- ma 69b/8, 70b/8

dāyim:-2-[Ar.] Sürekli.
d. 50b/4, 69a/12

dāyima :-1- [Ar.] Her vakit, her zaman
d. 78b/2

de - :-4- [Tr.] söylemek
d.- mde 62b/7
d.- meğdur 57a/4
d.- mege 57a/4
d.- rmiş 77b/6

deccāl:-1- [Ar.] fesatçı ve yalancı kimse.
d.+ e 69a/2

def' :-1- [Ar.] Öteye itme.
d.+ ine 82a/9

defter:-3- [F.] Defter.
d. 68a/4, 82b/1
d.+ in 87b/8

degül:-9- [Tr.] Değil.
d. 85b/10, 88a/4
d.+ idi 85b/4
d.+ señ 84b/8
d. dür 50b/2, 85b/7, 90b/4, 90b/6, 90b/12

dek:-1- [Tr.] Kadar.
d. 58a/2

delīl:-1-[Ar.] İspat edici belge, kanıt.
d. 58a/14

delü:-1-[Tr.] Akıl dengesi bozulmuş,
d.+ dür 67a/10

dem:-59- [Ar.] Kan.
d.50a/4, 50a/5, 50b/11, 51b/7, 52b/10, 53a/11, 55a/5, 56b/9,

61a/3, 61a/5, 61a/6, 62a/3,
62a/12, 63a/9, 64a/4, 65b/7,
67b/7, 67b/8, 70a/8, 71a/8,
72b/5, 74a/11, 74b/3, 74b/9,
75a/1, 75a/7, 75b/4, 76a/11,
76b/8, 77b/8, 79a/4, 79a/7,
79a/13, 79b/9, 80b/6, 81a/7,
82b/11, 83a/11, 83a/12, 83b/13,
84b/1, 85a/6, 85a/9, 85b/2,
87a/4, 87a/8, 87b/13, 88a/13,
90/13, 90a/1, 90a/2, 90a/5,
90a/12, 91a/13
d.+ de 57b/1, 76a/6, 86b/1,
d.+ inde 85a/12

demür: -5-[Tr.] Demir.
d. 82b/2, 82b/3, 86a/2, 86b/1,
86b/8

deñlü: -20- [Tr.] “ölçü”den - Kadar .
d. 52a/6, 52b/8, 52a/10, 58b/9,
61b/8, 63a/1, 67b/2, 67b/9, 71b/5,
81b/1, 81b/2, 82a/5, 84a/9,
86a/12, 88a/4, 88a/7, 88a/12,
90b/5
d.+ dür 86a/10

dep-: -1-[Tr.] Vurmak.
d.+ sin 80a/8

depe: -2-[Tr.] Tepe.
d. 89a/3, 89a/6

depele -: -1- [Tr.] Öldürmek.
d. - üp 76a/8

derd: -18- [F.] Sıkıntı, zorluk, üzüntü.
d. 54a/9, 54b/12, 56b/13, 58b/2,
60b/5, 77a/12, 78a/9, 79a/8
d.+ e 55b/13, 57a/10, 57b/3
d.+ düñe 57a/11

d.+ ine 64b/6, 66a/9
d.+ mende 77b/13
dert
d.+ den 58a/11
d.+ lü 56b/10

dergāh: -2-[F.] der “kapı” ve yer
bildiren -gāh > -geh ekiyle der-gāh >
der-geh)
d. 89b/12
d.+ uñ 58a/5

deri: -1-[Tr.] Deri .
d.+ señ 68a/8

deril -: -5- [Tr.] Toplanmak.
d.- di 55a/3, 82a/13, 84a/6,
85a/11, 86a/9

derin: -1- [Tr.] Dip.
d.+ den 84a/10

dermān: -1- [F.] İlâç, şifâ, devâ, çâre.
d. 57b/3

ders: -1- [Ar.] öğrenilmesi gereken şey.
d. 78a/2

dervîş: -1- [F.] tarîkat müntesibi
d. 60a/8

dest: -5- [F.] El.
d. 86b/13
d.- i kudret 57b/4, 90b/1
d.- i şâhı 57b/10
d.+ gîri 58a/7

destür: -4- [F.] İzin, ruhsat, müsâade.
d. 61a/7, 79a/13, 81a/11, 84a/5

dîv: -2- [F.] Çok iri ve kuvvetli,
korkunç masal tipi/şeytan.

d. 59a/10, 64b/2, 66a/1
d.+ lerin 56b/11

devā: -1-[Ar.] İlâç.
d. 57a/11

deve: -8- [Tr.] Acakları ve boynu çok
uzun yük ve binek hayvanı.
d. 51a/11, 51b/6, 52a/6, 52b/5,
55b/6, 56b/3, 82a/1
d.+ yi 56a/3

devlet: -10-[Ar.] Mutluluk, saâdet, tâlih,
baht
d.- i hâkîkat 68a/5
d.+ a 81b/1
d.+ den 84a/2
d.+ e 84a/2
d.+ i 70a/12, 71a/12, 80a/7
d.+ lü 88a/10
d. 68a/7, 74b/2

devr: -15- [Ar.] Dönme, kendi eksenini
etrâfında hareket etme
d. 64b/5, 64b/7, 64a/9, 64a/12,
64b/8, 64b/10, 64b/11, 64b/13,
66a/3
d.+ i 78b/6, 80b/8
d.+ üñ 66a/10, 67a/6
d. ider 53b/5

dîdâr::-1- [F.] Yüz, güzel yüz, çehre.
d. 68/b08

dîde:-2-[F.] Göz.
d. 60a/14, 88b/4

Dımışk :-1- Şam.
d.+ a 71b/9

dîn: -54- [Ar.] İman, inanç.
d. 51a/6, 51a/9, 57a/9, 57b/2,
58a/14, 64a/8, 64b/3, 64b/5,

69a/8, 71b/1, 72b/4, 73b/11,
76a/13, 79b/3, 82a/4, 86b/2,
87b/12
d.+ de 68b/3
d.+ e 51a/11, 51b/9, 55b/3,
72b/7, 72a/11, 73a/10, 73a/13,
74b/1, 80a/12,
82b/4, 85b/5
d.+ i 50a/13, 57b/9, 58a/6, 54a/2,
62a/12, 68b/4, 68b/11, 70a/8,
71a/8, 74a/8
76b/12, 84a/4
d.+ ince 71b/10
d.+ ine 57b/12, 70a/9, 71a/9
d.+ üm 74b/4
d.+ üñe 72a/11, 83b/6
d.+ ini 73b/12
d.+ ler 74a/8
d.+ üme 72b/4, 72b/11
d.+ üñ 80a/8

diñle-: -1- [Tr.] Dinlemek, kulak
tutmak.
d. 79a/3

dir: -1-[Tr.] Topla, bir araya getir.
d.+ lik 59a/6

dîvân: -4-[Ar.] Büyük meclis
d. 74a/2, 79b/1
d.+ a 74a/3, 79a/7

di- :-165- [Tr.] Duygu ve düşüncelerini
sözle anlatmak, söylemek.
d. 52a/2, 54a/1, 64a/5, 75a/4,
84a/1
d.-di 50a/7, 50a/10, 50a/11,
50b/3, 50b/7, 51a/9, 51b/2,
51b/5, 51b/7, 52a/6, 52b/1,
52b/4, 52b/10, 52b/11, 53b/13,
54a/5, 54b/6, 54b/7, 55a/15,
55b/2, 55b/10, 55b/14, 56a/10,
56a/11, 56b/9, 59a/2, 61a/13,

61b/1, 61b/10, 62a/3, 62a/5,
 63a/7, 63a/13, 64a/2, 64a/3,
 64a/7, 66a/12, 66b/4, 72a/7,
 72a/12, 72b/2, 73b/1, 73b/6,
 73b/9, 74a/1, 74a/7, 74a/10,
 74b/11, 75a/2, 75a/4, 75a/12,
 75b/1, 75b/4, 76a/3, 76b/2,
 76b/8, 76b/13, 77b/2, 79a/11,
 79b/3, 80b/8, 81a/7, 81a/8,
 81b/3, 81b/4, 81b/7, 81b/12,
 82b/5, 83a/8, 83a/11, 83b/13,
 84a/7, 84a/8, 84a/9, 84a/12,
 85a/7, 85b/7, 85b/9, 86a/1,
 86a/10, 86a/12, 87b/2, 88b/5,
 88b/9, 88b/10, 88b/12, 89a/2,
 89a/4, 89a/8, 89a/9, 89a/10,
 89b/12, 90b/11, 91a/6, 91a/7,
 91a/10, 91b/9, 91b/13
 d.- diler 50b/10, 56b/7, 57b/3,
 58b/1, 64a/5, 64b/5, 73b/10,
 75b/12,
 76b/1, 77a/5, 77a/9, 77b/8,
 77b/9, 79a/10, 79a/12, 87b/4,
 89b/10,
 89b/13, 86a/11
 d.- diyise 81a/7
 d.- dügi 90b/10
 d.- dügüm 67b/8, 76b/9
 d.- dügün 81b/13
 d.- dük 55b/11
 d.- düm /5, 51b/10, 61b/7,
 62b/16, 63a/12, 67b/3
 d.- düñ 54b/9
 d.- me 82a/3
 d.- medi 77a/13, 79a/4
 d.- memişler 62a/10
 d.- mez 86a/5
 d.- mezdük 85b/8
 d.- mezem 80a/10
 d.- mezseñ 58b/6
 d.- miş 55b/4, 5b/6, 83a/13,
 83b/12
 d.- mişsin 83b/6
 d.- r 85a/8

d.- rise 72b/8
 d.- rmiş 79b/1
 d.- rsem 61b/11
 d.- rsin 91a/6
 d.- yelüm 79a/2, 85b/10
 d.- yen 60a/5
 d.- yicek 81b/11
 d.- yince 74a/10
 d.- yüp 57b/8, 62b/4, 75b/7,
 81a/4, 88b/8
 d.+ miş 62a/10

dik -: -1 Tr.] Yerleştirmek, koymak.
 d.- erler 91b/1

dil: -18- [Tr.] Dil, lisan.
 d. 51a/9, 52a/4, 58b/3, 58b/11,
 60a/2, 60b/7, 66b/6, 69a/5, 69a/6,
 70a/6, 71a/6
 d.+ de 59b/2
 d.+ den 68a/10
 d.+ i 86b/12
 d.+ iñde 58b/4
 d.+ lerde 70a/3, 71a/3
 d.+ lü 70b/3

dile -: -1- [Tr.] Ummak, temennî etmek,
 niyaz etmek.
 d.- di 91a/4

dillü -: -1- [Ar.+T.] Bir dine bağlı olan.
 d. 69b/3

dimāğ: -4- [Ar.] Beyin.
 d.+ ın 82b/4, 84b/3
 d.+ ındaydı 76a/8
 d.+ uñ 59a/13

dinç: -4- [Tr.] Sağlam.
 d. 83a/2, 83a/5, 86a/7

diñle -: -28- [Tr.] İşitmek için kulak
 vermek, isteyerek duymak.

d. 51b/7, 54b/10, 55a/3, 59b/2,
62a/12, 64b/7, 70a/7, 70a/8,
71a/7, 71b/11, 71a/8, 73a/1,
73b/7, 85a/5, 85a/11, 87b/13,
81a/12

d.- di 54a/4, 84b/1

d.- dükse 58b/9

d.- ñ 55b/2, 64a/7

d.- yelüm 62a/4

d.- yin 58a/2

d.- gül 72a/5

d.- di 89a/12, 91b/13

dir -:12- [Tr.] Bir araya getirmek,
birleştirmek, toplamak.

d.- di 81a/13

d.- elüm 81a/2

d.- imiş 75a/8

d.- sem 64a/7

d.- señ 57a/7

d.- sin 59a/8

d.- üp 69b/4, 70b/4

d.+ i 90a/12

d.+ idi 66b/13

d.+ lik 58b/15

d.+ siz 76a/4

dirlik: -3-[Tr.] huzur, rahat, iyi geçim
d. 59a/3, 85a/3
d.ginde 65a/8

dīvār: -1- [F.] Duvar.
d.+ dur 62b/11

dīyār: -4- [Ar.] Memleket, ülke
d.+ a 82a/11
d.+ ı 77a/11, 82b/7
d.+ uñ 83b/2

dol -:2-[Tr.] (Boş bir şey veya yer)
İçine giren bir şeyle dolu hâle gelmek,
boş olmaktan çıkmak.

d.- dı 50a/10

d.- dıdergāh 50a/10

dost: -1- [F.] Güvenilir kimse, enis,
arkadaş.

d. 76b/12

dön -:8-[Tr.] Kendi mihveri veya başka
bir şey etrâfında hareket etmek.

d.- dermedi 61a/12

d.- di 77a/12, 84a/5, 86b/12

d.- düp 83b/13

d.- meyvüz 77a/3

d.+ dermedüñ 61b/5

dört biñ: -1[Tr.] 4000 sayısı.

d. 57a/15

dört biñ dört yüz: -1- [Tr.] 4400 sayısı.

d. 50a/6

döşe: -1-[Tr.] Bir şeyi bir yere sermek,
yaymak.

d.- yen 74a/12

du‘ā : -4- [Ar.] Allah‘a (c.c.) yakarma,
yalvarış.

d. 50b/4, 73b/6

d.- yı 56a/5

d.+ yı 56a/9

du‘acı: -2- [Ar.] Biri için Allah‘a duâ
eden kimse.

d. 83b/9

d.+ dur 57b/7

dur: -6- [Tr.]Apmakta olduğu hareketi
kesmek, hareketsiz kalmak.

d.- an 58b/11

d.- maz 58b/11

d.- ur 74a/8, 78a/5, kıatar/lar

d.- elüm 87b/8

dūr: -3- [F.] Uzak, farklı, ayrı.

d. 60a/9, 66a/13, 82a/10

dürîş: -1- [Tr.] Karşı karşıya gelmek, savaşmak.

d.- urlar 89a/13

dürüş -: -2- [Tr.] Karşı karşıya gelmek, mücâdele etmek, çarpışmak.

d.- dı 87a/5

d.- di 77a/13

dut -: -10- [Tr.] Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.

d.- di 88a/13

d.- madı 89b/8

d.- mışdı 71b/120

d.- uban 52a/2, 83b/4, 87a/8

d.- up 74b/13, 77a/7

d.+ a 73b/3

d.+ alum 85b/11

ducâ: -1- [Ar.] Gecenin karanlığı, zulmet

d. 57a/1

duldul: -1- [Tr.] Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye hediye ettiği katırın adı.

d.89a/5

dün: -1- [Tr.] İçinde bulunulan günden bir önceki gün.

d.73a/2

dünyâ :- 8 - [Ar.] 1. Ölmeden önceki bu hayat, dünya hayatı. (Bk. dünya)

d.+ dan 50a/3, 50a/13, 66b/12, 77b/11

d.+ ya 53a/2

2. dünya

d.+ de 64a/6, 83a/13

d.+ yi 50b/3

dürr : -2- [Ar.] İnci.

d.- i 52b/5, 72a/13

dürüst: -1-[F.] Doğruluktan ayrılmayan, özü sözü bir, mert, doğru:
d. 77a/2

düş-: -17- [Tr.] Yukarıdan aşağıya doğru inmek.

d.- di 50a/6, 54b/3, 68b/7,

74b/5, 77b/13, 87a/9, 89b/6,

89b/7, 90a/8

d.- e 89b/11

d.- en 59b/8, 60b/3, 60b/10

d.- er 84a/2

d.- me 59a/4

d.+ ti 58a/13

d.- sin 82a/5

düşmân: -5- [F.] Düşman, hasım.

d.+ uñ 58a/7

d.+ ine 68a/8, 69a/9

d.+ leriyle 87b/12

d.+ ün 85b/8

düz -: -1-[Tr.] Müstevî.

d.- di 86b/5

düzet-: -1- [Tr.] Düzeltmek, düz etmek.

d.- miş 62b/9

düzül -: -2- [Tr.] Düzene gir, tertip edilmek.

d.- di 53a/6, 86b/3

e

ebter: -3- [Ar.] Kendisinden sonra zürriyeti kalmayan (kimse)
e. 71b/4, 75a/13, 78b/12

Ebū Bekir: -3- [Ar.] İlk halife olan Hz. Ebubekir'in ismidir
e. 50b/12, 51a/5, 51b/7

Ebū Cehl: -2- [Ar.] Kureyş kabilesinde Mahzûmoğullarının üyesiydi ve Mekke

şehrinin (Muhammed'in ordusuna teslim olmadan önceki) lideriydi.
e.+ üñ 84b/6,84b/8

ecdad: -1- [Ar.] Atalar, dedeler.
e.+ uñuñ 73b/12

edā: -1-[Ar.] Tarz, üslûp, davranış veya anlatış biçimi.
e. 69a/12

edeb: -1- [Ar.] Edebiyatla ilgili
e. 60a/10

efdal: -2- [Ar.] Çok (daha, en, pek) fazîletli, çok üstün.
e. 70a/8, 71a/8

eflāk: -1-[Ar.] Felekler, gökler
e.+ u 82a/13

eger: -20-[F.] Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şâyet.
e. 53a/2, 53b/2, 55b/4, 57b/14, 58b/7, 59a/9, 60a/10, 60b/3, 69b/1, 70b/1, 74b/2, 74b/8, 76b/11, 77a/1, 78a/9, 80a/12, 80a/13, 81b/5, 91a/12, 91b/2

egerçi: -5- [F.] Eğerçi, her ne kadar.
e. 51b/8, 55a/3, 59a/10, 60a/1, 67a/4

egil -: -1- [Tr.] Eğik bir durum almak, bir yöne doğru çarpılmak
e.- di 54a/2

egri: -1-[Tr.] Doğru ve kırık çizgi biçiminde olmayıp yönünü değiştirerek devam eden, aynı istikâmet üzere gitmeyen, çarpık. Karşıtı: DOĞRU
e. 69a/13

eḥad: -1- [Ar.] Kişi, kimse, şahıs
e.+ den 54b/1

ehl: -38- [A.] Bir cemaate, topluma mensup bulunanlar.

e. 58b/3
e.- i başardur 67a/8
e.- i cîfe 60a/12
e.- i gâlib 89a/10
e.- i gâret 85a/1
e.- i ḥāl 69b/12, 70b/12
e.- i ĩmān 55b/5, 73a/9
e.- i 'illet 68b/4
e.- i inkār 66b/7
e.- i kemāl 69b/12, 70b/12
e.- i küfrān 91a/11
e.- i küfre 90a/11
e.- i küfrūñ 88a/12
e.- i nedāmet 73b/4
e.- i süḥandān 60b/7
e.- i vesvās 87a/2
e.- i yaḳīñüñ 70a/2, 71a/2
e.- i zünnār 89b/3
e.- i ĩmān şoden 57a/12
e.+ i 50a/13,82b/4, 84a/13, 84b/6, 84b/7, 90a/6
e.+ inde 58a/6
e.+ ine 60b/7, 70a/4, 71a/4
e.+ ini 57b/4
e.+ inüñdür 64b/13
e.+ inüñdür 53a/5
e.- i yemīn 60a/3
e.- vilāyet 65a/13

ejder: -1- [Tr.] Ejderhâ, büyük yılan.
e. 88a/11

ekber: -1- [A.] Çok büyük.
e. 88b/8

eksik: -2- [Tr.] Eksik, noksan.
e.+ lü 63a/8, 63a/12

el: -47- [Tr.] El, kudret, güç.

e. 59a/9, 79b/11, 85a/2, 90a/13
 e.+ çi 73a/2, 73a/3, 73b/8, 73b/9,
 79a/4, 79a/10, 83a/3, 83a/10,
 84a/5, 84a/6, 84a/8
 e.+ çiler 72b/13
 e.+ çimüz 83a/5
 e.+ çisi 73b/11yenî
 e.+ çisin 73a/4, 74a/1
 e.+ çiye 83b/13
 e.+ çiyi 83a/9
 e.+ çiyi 74a/2
 e.+ de 58b/11
 e.+ e 51a/2, 56a/11, 83a/2
 e.+ i 75a/3, 90a/13
 e.+ in 51a/5, 70a/2, 71a/2, 88b/7
 e.+ inde 67a/5
 e.+ inden 73b/13, 82b/7
 e.+ ine 52a/3, 55b/1, 81a/5
 e.+ ini 54a/2, 56a/4, 75a/3
 e.+ lerin 56a/10
 e.+ ümdeki 56a/11
 e.+ üñe 59a/9
 e. aldı 51b/3
 e. +ile 80b/2

emânet: -3- [A.] Emânet.
 e. 53a/13, 55a/12, 57a/14

emîn: -10- [Ar.] Güvenilir, inanılır,
 îtimat edilir.
 e. 53a/11, 53b/11 gerek, 57a/2,
 60a/3, 61a/5, 61b/5, 64b/6
 e.+ i 53a/, 63a/14, 67b/12

emîrû' l mü' minin: -3- [Ar.]
 "Mü' minlerin başı" anlamında
 halîfeler için kullanılan unvan.

emlâk: -1- [Ar.] Mülkler.
 e.+ ı 52a/8

emr: -18- [Ar.] Emir, söz, buyruk.
 e. 87a/11

e.+ e 65a/1
 e.+ i 53a/8, 85b/11
 e.+ iyile 62a/14, 62a/15, 89a/10
 e.+ iyle 63a/10
 e. eyledi /1, 85a/9, 86b/1, 87b/9
 e. eyler 53b/4
 e. iderse 81a/9, 84a/3
 e. itdi 85a/8, 89a/4
 e. oldısa 61a/4

emvât: -2- [Ar.] Ölüler .
 e. 65b/4
 e. ider 67a/5

enbiyâ: -4- [Ar.] Nebîler.
 e.+ dan 68b/11
 e.+ dur 68a/6
 e.+ ya 53b/10, 68b/10

endişe: -1- [Tr.] Merak, kuruntu.
 e.+ sinden 90b/9

enşâr: -1- [Tr.] Mekke'den hicret eden
 müslümanlara yardım eden Medineliler.
 e. 60b/13

enver: -3- [Ar.] Çok (daha, en, pek)
 nurlu, çok parlak ve aydınlık
 e. 68a/1, 75b/12
 şems-i e. 75a/13

er : -27- [Tr.] Adam, erkek kişi.
 e. 52a/13, 55a/2, 61b/12, 67a/12,
 73a/4, 73a/12, 77a/8, 77a/9,
 87a/6, 89a/13, 89b/2, 90b/6,
 91b/11
 e.-dür 50b/10, 65a/6, 67a/6, 75a/5,
 89a/6, 91b/12
 e.- idi 74a/5, 89b/7
 e.- ilen 88a/3
 e. 52a/1, 64a/6, 66a/5, 85b/1
 e.+ ligine 67a/12

Eren: -5- [Tr.] evliyâ.

e. 61b/8
e.+ ler 59b/6, ler 66a/9,67a/12,
90a/2

eri- -1-[Tr.] zeveban etmek.
e. 57b/1

erkān: -3- [Ar.] Bir şeyde temel
durumunda olan taraflar, çok kuvvetli ve
güçlü olan yönler, esaslar, direkler
e. 68a/4,69a/11
e.+ ı 81b/1

ersār: -1- [Ar.] Gizli olan, sırlar.
e.+ üñ 67b/5

esīr: -2- [Ar.] Tutsak.
e. 58a/8
e.+ i 58a/7

esmā: -4-[Ar.] İsimler, adlar.
e.+ yı 53a/11,67b/7, 67b/6
esmā'
60b/2

eşed: -1- [Ar.] Çok şiddetli.
e.+ dür 68b/2

eşek: -1-[Tr.] Binek ve yük hayvanı.
e.+ dür 59b/4

eşerr: -2- [Ar.] Çok şerli ve kötü.
e. 74a/4, 76b/2

eşyā: -13- [Ar.] Nesneler.
e. 53a/9, 53b/2, 53b/3, 57b/6,
65b/3, 65b/6, 67a/5, 68b/13
e.+ nuñ 65b/2
e.+ ya 53a/10, 62b/1, 66b/11,
68a/3

et -: -5- [Tr.] Etmek.
e.- me 58b/12, 59b/10, 60b/7
taşdīk e.- megdür 57a/8
kitābet e.- seler 58b/8

eṭraf: -1- [Ar.] Taraflar, yanlar.
e.+ dan 55a/5

ev: -6- [Tr.] Ev, hâne.
e.+ inde 68/b08, 68a/8
e.+ indedür 69b/10, 70b/10
e.+ ine 57b/8, 81a/11

evlā: -1- [Ar.] Daha uygun, daha iyi,
daha lâyük
e.+ da 57a/11

evlād: -1- [Ar.] Sülâle, zürriyet.
e. 78b/3, 78b/11
e.- ı âdem 60a/13, 65a/11
e.- ı kisrî 70a/11, 71a/11
e.- ı resûli 57a/9
e.+ ı 54a/13, 57a/7,68a/10,
78b/2, 80a/5
e.+ ımıñ 57a/11
e.+ ına 58a/4, 68/b07
e.+ ınıñdur 64a/10
e.+ ıyam 78b/4
e.+ uñ 58a/5
e.+ urur 57a/10

evliyā: -11-[Ar.] Evliyâ, ermiş, velî.
e.+ dur 65a/8
e.+ ya 68a/9
e.+ dur 65a/11
e.+ yādan 58a/15
e.+ dur 69a/4
şāhı e.+ dur 68b/1
e.+ lar 65a/1
e.+ nuñ 65b/1
e.+ sı 66a/11
şāh-ı e. 68b/11
e.+ dur 68a/6

evrād: -1-[Ar.] Okunması âdet edinilen
sûre, dúa.
e. 76a/14

evşāf: -2- [Ar.] Nitelikler, vasıflar
e.+ dur 57a/5
e.+ ı 60b/12

evvel: -14- [Ar.] Evvel, önce, önde.
e.51a/3, 51a/8, 54a/1, 55a/15,
59b/11, 61b/11, 62a/1, 65a/7,
70a/8, 71a/8, 91a/1, 91a/11
e.+ ine 57a/13
e.+ ki 62a/16

evvelā: -1- [Ar.] İlk önce, ilk olarak.
e.74a/11

ey-: -1- [Tr.] Hitap edilen kimsenin
dikkatini çekmek veya anlamı
güçlendirmek için kullanılır
e.- ler 60a/8

eyā: -1-[F.] Ey, hey.
e. 91a/10

eyle -: -94- [Tr.] “Etmek, yapmak”
anlamında yardımcı fiil [Eski yazı
dilinde yaygın iken zamanla
yerini etmek yardımcı fiiline
bırakmıştır.
e. 50a/9, 50b/4, 51a/8, 52a/12,
54b/6, 55b/3, 57a/1, 57a/11,
58a/7, 58b/5, 58b/10, 58b/12,
58b/15, 59a/3, 59a/13, 60b/2,
60b/10, 60a/11, 61a/14, 62a/4,
62a/14, 66b/4, 68a/10, 68b/4,
69a/9, 69a/11, 69a/12, 72a/10,
72b/10, 74b/2, 75a/4, 75b/4,
76a/4, 78b/12, 84b/11, 87a/11,
78b/7, 90b/4, 91b/9
e.- di 62a/1, 62b/16, 73a/9,
74b/9, 74b/10, 78a/11, 80a/3,
83a/11, 85a/6, 85a/9, 86b/1,
87b/9, 87b/3, 88b/4, 90b/8,
e.- diler 73b/8
e.- dim 62a/2
e.- dise 53b/10

e.- düğünüz 91b/5
e.- düm 51b/10, 83b/1
e.- düñ 59a/10
e.- gil 60b/2, 70a/1, 71a/1
e.- me 59a/13, 76b/6
e.- mez 80a/1, 86a/5
e.- miş 50b/8, 77b/5, 78a/2
e.- mişdür 77a/11
e.- mişsin 83b/6
e.- ñ 91b/4
e.- r 73b/2, 76b/5
e.- r 53b/4, 57a/2, 67a/10, 74a/8
e.- rseñ 60b/3
e.- rsin 53b/13
e.- sün 72b/11, 73b/4
e.- ye 58a/12
e.- yem 83b/2
e.- yen 84b/4
e.- yim 57a/1
e.- yüben 51b/5
e.- yüp 72b/11, 77a/4, 82b/3,
91b/2

eyvāh: -1- [Tr.] Kötü bir haber veya
olay karşısında duyulan üzüntüyü,
korku, panik, pişmanlık, esef,
hayıflanma gibi duyguları ifâde etmek
için kullanılır.
e. 89b/12

ez -: -1-[F.] Türkçe -den ekinin karşılığı
olan ve Farsça veya Arapça kelime ve
terkiplerin başına gelerek birleşik zarflar
teşkil eden ön ek.
e.- zebān-ı 56b/13

ezel: -4- [Ar.] Başlangıcı olmayan
geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur
edilemeyen zaman. Karşıtı: EBED
e. 63b/1
e.+ de 64b/11
e.+ den 66a/8, 91b/5

f

fahır -: -4- [Ar.] Övünme, iftihar, gururlanma

f.- i 55b/6, 74a/7, 80b/8

f.- i 'âlem 53b/10

fakır: -1- [Ar.] Fakirlik, yoksulluk.
f. 59a/1

fānī: -3- [Ar.] Son bulucu, sonlu, ölümlü, kalımsız.

f. 77b/10

f.+ dür 58b/11

f. itmişdür 67a/9

fānūs: -1- [Ar.] Uzun ayaklı süslü fener. şem'-i f. 59b/1

farq: -4- [Ar.] Başkalık, farklılık.

f. 53a/12, 54b/1

f. olmaz 84a/10

f. iden 57a/6

Fazāyil: -2- [Ar.] Fazîletler.

f. 70a/7, 71a/7

fazîlet: -8- [Ar.] Dürüstlük, iffet, nâmus, merhamet.

f. 58b/4, 60b/5, 70a/1, 70a/5,

71a/1, 71a/5

f.- i 58b/2

f.- nâme 60b/8

faẓl: -6- [Ar.] Cömertlik, iyilik, lutuf, kerem.

f. 58a/11, 68a/10

f.+ ı 70a/5, 71a/5, 79a/2, 79b/10

fedā: -1- [Ar.] Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme.

f. 57a/7

fehm: -2- (Ar. fehm +Türk. etmek, eylemek) Anlamak, idrak etmek

f. 64a/7

f. eylerseñ 60b/3

fekk: -1- [Ar.] Ayırma, açma.

f. 74a/11

felek: -3- [Ar.] Gökyüzü, semâ.

f.+ den 89b/5

f.+ ler 58b/7, 89b/10

fenā: -11- [Ar.] “geçici olmak, tükenmek, yok olmak”tan. Hoş gitmeyecek durumda olan, istenen veya gereken nitelikte bulunmayan, kötü, bet.

f. 50a/4, 66b/12

f.+ da 58b/15

f.+ dan 50a/5, 67a/9

f.+ dur 58b/13, 69b/6, 70b/6

f.+ sın 69b/9, 70b/9

f.+ ya 58b/13

ferş: -2- [Ar.] Yeryüzü, kır, sahra..

f. 74a/12

f.+ leri 62a/8

feryād: -1- [Fars.] Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, âvâze, figan.

f. 89b/10

fesād: -1- [Ar.] Tabîî halden çıkma, bozulma, bozukluk

f.+ da 59b/3

fevķ: -1- [Ar.] Üst, üst taraf, yukarı

f. 74a/12

fevt: -1- [Ar.] Bir şeyi bir daha ele geçmeyecek şekilde kaybetme, elden kaçırma.

f. etme 58b/12

furşat: -2- [Ar.] Bir şeyin yapılması için uygun düşen, elden kaçırılmayacak durum ve zaman, vesîle.

f. 58b/11, 58b/4
f.+ ı 58b/12

fiğān: -1- [Ar.] Feryat.
f. itdi 50b/6

fikr: -7- [Ar.] Düşünce, zihinde
tasarlanan şey, düşün
f.+ e 52b/4, 80b/6, 84b/1
f.+ i idüben 82b/9
f.+ i 83a/6
f. eyleyüben 51b/5
f. idersiz 82b/12

fi'l: -9-[Tr.] Olup gerçekleşmiş iş,
yapılıp gerçekleşmiş hareket veya
davranış, kasıtlı kasıtsız her türlü iş,
eylem, amel
f. 59b/2, 69a/12
f.+ iñi 60a/11 iriyā
f.- i 80a/5
f. 59a/8
f.+ e 85b/9
f.- i riyadan 69b/1, 70b/1
f.+ dür 59b/5

firāvān: -1-[F.] Çok, aşırı, bol.
f. 73a/2

firengi : -3-[F.] Frenklere âit, Frenk
tarzında.
f. 71b/9, 82a/12
f.+ i 71b/8

fünūn: -1- [Ar.] Fenler, ilim kolları,
bilim dalları
f.+ ı 67b/5

ğ, g

ğaffār: -1-(Ar. ğufrān “affetmek,
bağışlamak”tan ğaffār) “Kullarının

günahlarını affeden, bağışlaması çok
olan”.

ğ. 79b/13

ğāfil: -2- [Ar.] Dalgın, dikkatsiz ve
düşüncesiz (kimse).
ğ. 63a/5, 86a/7

gāh: -2- (Fars. gāh’tan gāhi > gehi) Ara
sıra, bâzan, bâzı defa
g. 84a/3
gāhī g. 61b/1

ğālib: -1- [Ar.] Üstün gelen, yenen,
galebe çalan (kimse).
ehl-i ğ. 89a/10

ğam: -2- [Ar.] Kaygı, tasa, keder.
ğ. 54a/5, 67b/8

ğani: -2- [Ar.] Zengin.
ğ. 66b/13
ğ.+ ler 52a/9

ğanīmet: -1- [Ar.] Savaşta düşmandan
alınan savaş esirleri, sivil esirler,
menkul ve gayrimenkul mallar
ğ. eyle 90b/4

ğarb: -2- [Ar.] batı
ğ. 67a/8
ğ.+ a 68b/13

ğāret: -1- [Ar.] Düşman toprağına
yağma için yapılan hücum, akın, çapul.
ehl-i ğ. 85a/1

ğark: -2- [Ar.] (Suya) batma, batırma,
boğulma.
ğ. 84b/1, 86b/8

gavgā: -2- [F.] Kavga.
g. 88b/1
g. 90b/3

ġāyet: -6- [Ar.] Çok, pek, pek çok, son derece.

ğ. 52a/11, 52b/11, 73a/5,
87a/6, 82b/2, 84b/1

ġayr: -1- [Ar.] Başka bir kimse, başkası.

ğ.+ ı 52a/10, 53a/2, 54b/8,
65b/2, 57b/5

ġayret: -2- [Ar.] İçten gelerek çalışma, belli bir şey için çabalama, didinme, çaba, ceht.

ğ. 82a/2
ğ.+ üñ 82a/4

gaz: -1- [F.] Cismin üç hâlden sıvı veya katı olmayanı.

g. 85a/10

ġazā: -3- [Ar.] cihat

g. 85a/8, 90b/6
ğ. itmişdi 85b/5

ġazab: -2- [Ar.] Aşırı hiddet.

ğ. 60a/6, 73b/14

ġāzi: -2- [Ar.] Gazâ eden.

ğ. 85a/11
g.+ lerün 88a/9

geç :- -10- [Tr.] Belli bir zamandan sonra olan.

g. 58b/11, 79a/5, 89b/10
g.- di 50a/1
g.- me 58b/12
g.- meyeler 83a/4
g.- mişdi 50a/3
g.- üp 77a/11
g.- ürür 84b/10
g. eyle 58b/15

geçer: -2- [Tr.] Yürürlükte bulunan, geçerli olan.

g. 69b/8, 70b/8

gedā: -2- [F.] Dilenci, yoksul, fakir.

g.+ dur 54a/11, 68b/12

gel :- -95- [Tr.] Gelmek, yaklaşmak.

g. 54a/6, 54b/6, 56a/11, 58b/3,
59b/6, 76b/1, 83b/7, 85a/3,
85a/5, 64b/7, 78b/7, 79a/3,
81b/11, 89a/4
g.+ dūr 58a/15
g.- di 55a/2, 57a/2, 57b/1, 57b/8,
61a/3, 61b/4, 69a/5, 73a/3,
73a/10, 86b/9, 73a/12, 73b/8,
73b/11, 77a/8, 77a/13, 78a/3,
79a/10, 81b/6, 82a/13, 83b/13,
84a/6, 88b/8, 89b/13, 91a/7
g.- digini 73b/9
g.- diler 75b/6, 78a/6
g.- dügin 73a/13
g.- dügüm 74b/3
g.- dükde 81b/10
g.- düm mukırr-ievvel 63a/10
g.- düm 50a/7, 57a/1
g.- düñ 54b/6
g.- dün 89a/8, 89a/11 şükür
g.- e 53b/8, 63a/6, 72a/11
g.- elüm 57a/13
g.- en 80b/11
g.- gil 83b/8
g.- ine 83a/5
g.- işi 73b/9
g.- medin 80b/10
g.- memişdi 62a/6
g.- memişdür 88a/8
g.- mez 53a/2
g.- miş 55b/3, 90b/6
g.- mişem 83b/2
g.- se 66a/3, 81a/9, 83b/11
g.- sün 50a/9, 72b/3, 72b/7,
75a/5, 78b/2, 87a/3
g.- üben 57b/10, 81a/13, 86a/12,
86a/13, 86b/7
g.- üñ 56a/1

g.- üp 50a/8, 51a/5, 76a/11,
76b/10, 77b/1, 79a/5, 81a/5,
81a/11
g.- üpdür 67a/3
g.- ür 81b/5, 89a/2

gendüz: -4- [Tr.] Kendisi, şahsı, zatı,
nefsi. bk. gendözü, gendözi)

g.+ in 88a/13
g.+ ine 76b/5
g.+ ini 75b/10
g.+ üni 67a/9

ger: -8-[F.] Eğer.

g. 54a/11, 55a/3, 57a/7, 68a/13,
76b/9, 85a/2, 91b/7
g. ebücehlün 84b/8

gerçek: -3- [Tr.] Yaptıklarında ve
söylediklerinde sadık olan, doğru
söyleyen. (Bk. girçek
g. 61b/5, 77a/1, 78a/3

gerçi: -1-[Fars.] Aslına bakılırsa,
aslında.

g. 84b/2

gerek: -4- [Tr.] Şart olan (şey), lâzım.
g. 53a/3, 69a/10
g.+ dür 81b/9
g.+ lü 85a/12

getür-: -34- [Tr.] Getir.

g. 57a/8, 74a/7, 77a/5, 91a/8
g.- di 54b/3, 73a/7, 74a/2, 78a/7,
83a/9, 85a/7
g.- diler 57a/14, 90a/13
g.- dük 78a/5
g.- dükçe 61b/3
g.- e 85b/5
g.- eler 74b/13
g.- elüm 77a/2, 78a/4
g.- em 55b/5, 91b/2
g.- mişdüm 91a/11

g.- sün 76b/9, 88b/11, 91b/10
g.- ün 74a/1
g.- üñ 75a/3, 79a/11, 81b/8
g.- üp 52a/6, 80a/10
g.- ürdün 61b/2
g.- ürsem 91a/12
g.+ düm 51a/10
g.- rüp 90b/7

gevher: -3- [F.] Cevher, mücevher.

g. 52a/6, 62b/12
g.+ i 52a/10

gey: -8- [Tr.] Giymek.

g. 61a/12, 67a/10, 77a/2, 73a/5,
86a/8, 86a/11, 88b/1
g.- di 88a/12

ğeybet: -1- [Ar.] Gâiplik, hazır olmama,
meydanda bulunmama, görünmeme.
ğ. 69a/13

gibi: -19- [Tr.] Benzerlik bildirir;
benzer, benzeyen.

g. 52b/4, 52b/6, 53b/7, 59b/10,
64a/6, 66b/9, 76b/6, 76b/9,
80a/8, 81b/12, 81b/13, 82a/3,
88a/6, 88a/8, 89b/1, 90b/6

gice: -13- [Tr.] Gece.

g. 55a/1, 76a/9, 76a/12, 76b/4,
77a/8, 77a/10, 77a/13, 77b/3,
78a/1, 79a/4, 85b/13

gid -: -15- [Tr.] gitmek.

g.- e 76b/7, 76b/10
g.- eceksin 58b/14
g.- elüm 76b/1, 81a/3, 85b/11
g.- en 84a/6
g.- erdi 61a/7
g.- erek 83a/7
g.- erken 53b/12
g.- eyim 76a/4
g.- icked 64a/3

g.- in 83a/7
g.- üp 75a/6, 85b/13

gine: -3- [Tr.] Yine, tekrar.
g. 61a/7, 78a/11, 91b/11

gir -: -30- [Tr.] Dışarıdan içeriye geçmek.

g. 50b/12, 52a/2
g.- di 72b/13, 75a/6, 75a/10,
79a/12, 79a/13, 81a/5, 81a/11,
81a/13, 82b/11, 85b/12, 87b/11
g.- diler 54b/4, 70a/9, 71a/9
g.- din 87a/1
g.- düğüm 51b/9
g.- e 51a/11, 51b/13
g.- eni 69b/10, 70b/10
g.- evüz 83a/2
g.- se 59a/9
g.- sün 72b/4
g.- üben 51a/3, 90a/3
g.- üp 52b/1, 74a/3, 83a/10

giriftâr-: -1- [F.] Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ.
g.+ uz 77a/6

gişi: -18- [Tr.] İnsan, kimse, şahıs.
g. 75a/1, 75a/10, 75b/9, 77b/12,
78a/7
g.+ dür 64a/11, 75a/2, 81b/13,
86a/12
g.+ le 75a/6
g.+ müz 80b/11
g.+ nüñ 84b/12, 84b/13
g.+ ye 86a/5
g.+ yem 91b/4
g.+ yi 82a/10, 84b/4, 86a/4

git-: -23- [Tr.] Gitmek.
g. 52b/9, 58a/2, 83b/11
g.-di 51a/12, 52a/13, 62b/7,
76a/13, 76b/2, 77a/8, 77b/11,
82b/9,

84a/5, 85b/3, 90a/11
g.- diler 73a/2
g.- din 81a/4
g.- me 69a/13, 69b/3, 70b/3
g.- medügi 76b/7
g.- miş 77b/2
g.- mişidi 50a/4, 85b/6

gizle: -1- [Tr.] (Bir şeyi) Başkasından gizli tutmak, bilerek, isteyerek.
g.+er 67a/9

göç: -2- [Tr.] Göç etmek.
g. eyleyüp 82b/3
g.- mişidi 50a/3

gök: -3- [Tr.] Gökyüzü, yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe biçimindeki mâvi boşluk
g.+ den 69a/2
gög:
g.+ e 68a/1
g.+ i 74a/12

göñül: -11- [Tr.] İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek

g.+ den 58b/3, 77a/2, 91b/2
g.+ lerden 66a/10
g.+ ler 85a/4
g.+ lüyidi 91a/5

göñl:
g. 58a/3
g.+ ine 75b/11
g.+ üñ 58b/13
g.+ inde 91b/12
g.+ ni 91b/9

gönder-: -11- [Tr.] Göndermek.
g. 72a/10
g.- di 74b/1, 75a/13, 76a/1,
81a/4, 83a/8, 88b/10

g.- diler 83a/6
 g.- elüm 83a/3
 g.- üp 73a/11
 g.- ürem 80b/1

gör :- -75- [Tr.] (Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

g. 56a/9, 69a/6, 77b/13, 78a/10, 83a/11
 g.- di 51a/7, 51b/4, 52a/4, 56b/6, 57a/15, 61a/11, 73a/6, 74b/6, 75b/4, 75b/9, 79a/7, 79b/12, 80b/6, 80b/11, 83a/6, 86b/7, 87a/8, 88b/4, 89a/12, 90a/6, 90b/8
 g.- diler 75b/10
 g.- dise 68/b08
 g.- düğüm 84a/11
 g.- düğünü 69a/13
 g.- düm 62b/8, 62b/13, 84a/8
 g.- düñ 61b/4
 g.- düñ 84a/7
 g.- dün 89a/11 şükür
 g.- ebildi 67b/2
 g.- elüm 75b/6, 81a/9, 84a/4
 g.- em 62b/10, 74b/13, 75a/5
 g.- en 64b/2
 g.- enler 86a/1
 g.- esin 63a/6, 74b/13
 g.- ıcek 61a/8, 61a/13, 61b/14
 g.- ince 87a/10
 g.- me 70a/3, 71a/3
 g.- mediler 88a/6
 g.- mek 52a/11, 81b/9
 g.- meye 68/b08
 g.- mez 56b/8
 g.- sün 83a/3
 g.- üben 67a/7
 g.- ün 73b/9, 90a/11
 g.- üñ 75a/2
 g.- üp 60a/2, 67b/3, 74a/5, 74b/5, 78b/2, 82b/5
 g.- ür 69a/1, 79a/13

g.- ürsin 84b/13
 g.- ürüm 62b/11
 g.- i 89b/4
 g.- üm 62b/12

göre: -2- [Tr.] Uygun şekilde, uygun olarak.

g. 61a/1, 75b/6

görün : -1-[Tr.] Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükme, zuhur etmek.
 g.- di 62b/9

görüş:- -2- [Tr.] Görmek işi, görme.
 g.- di 50a/8, 88b/8

göster :- -6- [Tr.] Belirt, anlat.
 g. 83b/7
 g.- di 55b/2, 56b/3
 g.- meye 53a/5
 g.- sin 59a/11
 g.- ür 65a/2

götür :- -4- [Tr.] Taşı, ulaştır, koy.
 g.- di 57a/15
 g.- esin 83b/10
 g.- üñ 51a/13
 g.- üp 73a/7

göz:- -16- [Tr.] İnsanda ve hayvanda görme organ

g.+ i 50a/10, 50b/6, 55b/7, 56b/5, 68/b08, 69a/1, 73b/2
 g.+ in 60a/2
 g.+ ine 56a/10
 g.+ ini 56b/3, 86a/5
 g.+ leri 91a/5
 g.+ üm 50b/7, 67b/2
 g.+ üme 62b/9
 g. 61a/1

gumrah: -41-[Fars.] olunu kaybetmiş, yolunu şaşırmış (kimse).

g. 75b/1, 77b/11, 82b/5, 88b/6

ğurūr: -2- [Tr.] Kendini beğenme,
büyüklük taslama,

ğ. 84a/13

ğ.+ dur 82a/10

güc: -4- [Tr.] Kuvvet, derman, tâkat.

g.+ i 52b/5

g.+ üm 62b/7

g.+ üñ 58b/5, 69a/11

göl -: -2-[Tr.] Mutlu olmak.

g.- di 80b/7

g.- di 82b/1

gül: -1-[F.] Gül ağacı.

g.+ ler 84a/10

güldür -: -1- [Tr.] Mutlu etmek.

g.- eyim 83b/5

gülsitān: -1-[F.] Gül bahçesi, gülü çok
olan yer, gülşen, gülzar

g.+ a 69a/5

gülşen: -5-[Fars.] Gül bahçesi, gülistan,
gülzar.

g. 60b/10, 69b/10, 70b/10,

70a/6, 71a/6

gülzār: -1-[F.] Gül bahçesi, gülşen,
gülistan.

g.+ uñ 69a/6

gümān: -1-[F.] Şüphe.

g.+ ı 66a/10

gün: -12- [Tr.] Gelecekte herhangi bir
zamanı belirlemek için kullanılır.

g. 60b/14, 66b/9, 72a/6, 73a/2,
81b/5

g.+ den 75b/12

g.+ düz 77a/8

g.+ i 62a/7

g.+ inde 69a/3, 78b/1

g.+ ler 75a/6

g.- idi 55a/5

günāh: -4-[F.] Allah'ın emirlerine
aykırı olan davranış, mâsiyet

g.+ a 76a/2

g.+ dan 58a/7

g.+ ı 54a/13, 58a/8

g.+ kār 57a/10

gündüz: -3- [Tr.] Güneşin doğmasından
batımına kadar geçen aydınlık zaman.

g. 77a/13, 79a/4, 85b/13

güneş: -2- [Tr.] Güneş.

g. 84a/9, 90a/10

güş: -1-[F.] işitmek, dinlemek, kulak
vermek.

g. eyle 68a/10

güzīde: -1-[Tr.] Seçkin, seçilmiş,
mümtaz, elit.

g.+ 64a/5

h, ħ, ḥ

haber: -20- [Ar.] Nakledilen söz.

ḥ. 50a/8, 50b/9, 72a/13, 73a/3,

73a/12, 75b/5, 76a/11, 76a/13,

77a/5, 77a/7, 77a/12, 84a/11,

89a/1, 89b/13

ḥ.+ in 74a/1, 79a/11, 80b/11,

84a/5

ḥ.+ ümi 51b/7

ḥabīb: -4-[Tr.] Sevilen kimse, sevgili,
dost.

ḥ.- i ḥaḥ 50b/3

ḥ.- iḥaḥ ola 88a/10

ḥ.+ üñ 56a/6

h.- i 55a/12

ḥabībuallāh: -1-[Ar.] "Allah'ın sevgili-si" Hz. Muhammed
ḥ. 89a/9

ḥacc: -1-[Ar.] İslâm dîninde şer'an zengin sayılan her müslümanın ömründe bir defa kurban bayramı günlerinde belli usûllere göre Kâbe'yi ziyâret etmesi şeklindeki farz ibâdet
ḥ. 69a/11

ḥâcet: -2-[Ar.] Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç
ḥ.+ ler 56b/10
ḥ.+ leriñ 56a/8

ḥacî: -1-[Ar.] mahçup olmuş (kimse)
h. 90b/9

ḥādî: -1-[Ar.] Doğru yolu gösteren, hidâyet eden kimse
h. 66b/11

ḥadîs: -1-[Ar.] Haber, söz, kıssa.
ḥ. 59b/12

ḥāfiz: -1-[Ar.] Koruyan, muhâfaza eden kimse.
ḥ. 57a/11

ḥaḳ: -70-[Ar.] Doğru, gerçek.
ḥ. 50b/3, 51a/3, 53a/8, 55a/12, 56a/3, 57a/3, 57b/4, 61a/4, 62a/1, 80a/4, 85a/8, 62a/7, 62a/8, 62a/9, 63a/10, 64b/12, 65b/9, 66a/9, 66b/8, 68/b07, 69a/3, 72a/12, 80a/3, 80a/6, 80a/10, 80a/11, 84a/12, 85b/7, 85b/11, 89a/2, 89a/10
ḥ.+ a 62b/10, 67a/11, 72b/3, 88b/7
ḥ.+ dan 57a/3, 59a/4, 60a/4, 61a/3, 61b/2, 61b/3, 62a/14, 63a/6,

63a/11, 64b/6, 68/b07, 82a/10, 83b/7, 85a/7
ḥ.+ dandur 80a/2
ḥ.+ dur 68b/10, 77a/1
ḥ.+ durur 79b/12
ḥ.+ dür 62a/2
ḥ.+ ı 56a/9, 58a/6, 63b/2, 80a/4
ḥ.+ ıdur 63b/2
ḥ.+ ında 61b/6
ḥ.+ sın 57a/3
ḥ.+ uñ 62a/15
ḥ.+ uñ 80a/13, 84b/12
ḥ.- itdi 88b/10
ḥ.- dur 57b/13.
ḥ.+ e 75b/3
ḥ.+ uñ 77b/9
ḥ.+ e 84b/11

ḥaḳâret: -1-[Ar.] Küçük düşürme, hor görme.
ḥ. 87b/3

ḥaḳâyık: -1-[Ar.] Hakîkatler, gerçekler
ḥ. 59a/14

ḥaḳîkat: -10-[Ar.] Gerçek, asıl.
ḥ 58a/3, 61b/14, 62a/2, 66b/5, 69a/8, 67b/7, 69b/11, 70b/11, 68a/5, 84b/8

ḥâkim: -4-[Ar.] Hâkimiyet kurmuş olan, egemen

ḥ. 50b/11, 53a/11.
ḥ.+ dür 53b/4
ḥ.+ i 67a/6

ḥaḳḳ: -16-[Ar.] Doğru, gerçek.
ḥ. 56a/1, 70a/12, 71a/12
ḥ.+ a 76b/10, 85b/11
ḥ.+ ı kılmazıdı 71b/1
ḥ.+ ı 56a/6, 57a/3, 59b/11, 59b/12
ḥ.+ iñ 60a/4
ḥ.+ ında 91a/6
ḥ.+ un 53b/4

h.+ uñ 69a/1
 h.+ ne 81a/9
 h.+ nice 85a/5

hāl: -31- [Ar.] Davranış, tutum, tavır.
 h. 54a/3, 73a/12, 83a/4
 h.+ de 67a/11
 h.+ e 85a/9
 h.+ ımız 55b/11
 h.+ i 51a/8, 54b/10, 57a/1,
 61a/11, 67b/1, 75a/11, 79b/11,
 81a/12
 h.+ in 54a/4
 h.+ ince 57b/12
 h.+ ine 52b/9
 h.+ ini 52a/4
 h.+ um 51b/10
 h.+ ün 52a/12
 h.+ üne 83b/10
 h.+ üni 51b/11, 51b/13
 ehl-i h. 69b/12, 70b/12
 h.+ ini 83a/3
 h.+ i 77b/8, 81b/3, 90a/6
 h. 89a/9
 h.+ i 80b/7

hālāş: -5-[Ar.] Kurtulma, kurtuluş.
 h. eyle 58a/7
 h. 69b/13, 70b/13
 h. itsün 72b/4
 h. eyler 84b/11

hālāyık: -4-[Tr.] İnsanlar, halk.
 h. 55a/6, 59a/7, 59a/14
 h. 55b/10

Halebşehr: -1- [Ar.] Halep şehri.
 h.+ ine 86a/1

hālīf: -6- [Tr.] Birinin yerine geçen kimse, vekil.
 h. 51b/3, 52a/1, 53a/10, 60a/12
 h.+ e 51a/7
 h.+ de 53a/3

hālīk: -4- [Ar.] Yaratıcı, yaratan, esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır

h. 62a/11
 h.+ a 62b/7, 89a/11 şükür
 h.+ umsun 63a/12

hālķ: -7-[Ar.] Yaratma, yok iken var etme.

h. 50a/9, 67a/11
 h.+ iñ 56a/10
 h.+ ını 83b/5
 h.+ uñ 56b/6
 h. ideni 63a/5
 h. itdi 62a/11

hāl: -2- [Ar.] Bağlı bir şeyi, bir düğümü açma h. eyle 61a/14
 h. ideyim 61a/15

hālvet: -2-[Ar.]]Yalnız kalma, tenhâya çekilme.

h. 59a/9
 h.+ ine 54b/4

hāmd: -2- [Ar.] Allah'a (c.c.) şükür.
 h.+ ı 68b/13
 h. idüp 55a/15

hāmle: -2- [Ar.] İleriye doğru atılma, atılış
 h. 76b/4, 87b/7

hān: -1- [F.] Yolcuların konakladığı bina.
 h.+ ınıñ 59b/6

hānçer: -1-[Ar.] Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak h. 68a/13

hānedān: -1- [F.] Hz. Muhammed'in (s.a.v.) .soyu.

h.+ ı 78b/1

ḥar: -1- [F.] Eşek, eşek gibi insan.
ḥ. 78b/1, 78b/12

ḥarāb: -1- [Ar.] Yıkık dökük, yıkılmaya
yüz tutmuş, vîran.
ḥ.+ a 65b/6

ḥarāc: -6- [Ar.] Bir vergi çeşidi, haraç.
ḥ. 91b/3, 91b/10
ḥ.+ ı 81b/8, 82a/3, 83b/9
ḥ.+ ın 78a/2

ḥarām: -1- [Ar.] Kâbe.
ḥ. 74b/8

ḥarb: -1- [Ar.] savaş, cen.
ḥ.+ den 83b/3

ḥāris : -9- [Ar.] Koruyucu, bekçi,
gözcü, muhâfız
ḥ. 79b/9, 81a/5, 81a/7, 81a/9
ḥ.+ e 72b/9, 79b/7,
79a/12, 79a/13, 81a/8

haris: -5- [Ar.] Çiftçi, ekip biçen, zirâat
yapan kimse, harras
ḥ. 79a/4, 79b/6, 79a/7, 80b/7
ḥ.+ i 81a/4

ḥaş: -1- [Ar.] Özgü.
ḥ. 64a/11, 70a/9, 71a/9
ḥ.+ ı 75b/13

ḥased: -2- [Ar.] Haset, çekememe,
kıskançlık.
ḥ. 60a/8
ḥ.+ dür 60a/8

ḥasen: -2- [Ar.] Hasan bin Ali Ebu
Talib.
ḥ. 56a/11, 78b/4

ḥāşıl: -3- [Ar.] Meydana gelmek, elde
etmek.
ḥ. 59a/3, 70a/1, 71a/1

ḥasīs: -1- [Ar.] cimri, pinti, bahil.
ḥ. 68b/4

hasūd: -4- [Ar.] Çok kıskanç, haset
eden, kıskanan (kimse).
ḥ.+ ı 69b/5, 70b/5
ḥ.+ uñ 69b/7
ḥ.+ duñ 70b/7

ḥaşır: -1- [Tr.] Dirilme, mahşere çıkma.
ḥ. ḥavz-ıkevser 78b/3

hâşim: -5- i. (Hâşim adından
Hâşimiyye) Celvetî tarikatının XVIII.
yüzyılda, Hâşim Baba da denen Seyyid
Mustafa Hâşim Efendi tarafından
kurulan, Bayrâmîlik ve Melâmîlik
etkileri taşıyan bir kolu.
ḥ. 85b/1, 87a/1, 87b/11
ḥ.+ ĩ 55a/3, 86a/3

ḥaşr: -1- [Ar.] Dirilme, mahşere çıkma
ḥ.+ di 55a/6

ḥaṭ: -1- [Ar.] Yazı
ḥ. 56a/14

ḥaṭā: -6- [Ar.] Yanlış, yanlışlık .
ḥ.+ dur velehüeyzan 54b/1
ḥ.+ dur 54b/1, 57b/14
ḥ.+ yĩ 58b/1

ḥātem: -3- [Ar.] Mühür.
ḥ. 53b/10, 64b/11
ḥ.- i 60b/14

ḥatm: -7- [Ar.] Bitirme, sona erdirmeye,
tamamlama.
ḥ.- i 53b/10]

h.- i nübüvvet 64a/1, 64a/8,
72b/3
h.- i peygamber 83b/6
h.- i mürsel 70a/8, 71a/8

ḥaṭṭ: -1- [Ar.] Yazı.
h.+ ı 56a/15

havā: -7- [Ar.] Dünyâyı belli bir
yüksekliğe kadar kaplayan, bütün
canlıların nefes yoluyla alıp verdikleri,
çok miktarda oksijen, azot ve az
miktarda asit, su buharı ve başka
gazlardan meydana gelmiş renksiz,
kokusuz, hafif gaz.
h.+ da 62b/8
h.+ ya 86b/10, 86b/11, 87a/8,
88a/1
h.+ yıldı 62b/2, 62b/6

ḥavāle: -1- [Ar.] Bir işi, bir şeyi
başkasına devretme.
h.87a/7

ḥavz: -1- [Ar.] Havuz.
h.78b/3

ḥaydar// ḥaydār: 25[Tr.] Yiğit,
cesur,Hız. ALİ.
h. 54b/6, 56a/5, 56a/9, 61a/9,
62a/3, 68a/6, 68a/13, 68b/1,
69a/4, 75b/4, 80b/2, 88b/12,
89a/12, 91a/7, 91b/9
h.+ a 78b/10, 91b/8
h.+ ı 54b/11, 61a/8
ḥaydār
h. 55a/14, 68b/9, 68a/11, 79a/1
h.+ dan 55a/7, 60b/12

vaşf-ı h. 58b/8

ḥayf: -1-[Ar.] Eyvah, yazık, heyhat.
h. 52b/11

ḥayr: -1-[Ar.] İyilik.
h. 58a/9

ḥayrān : -5-[Ar.] Gözü kamaşmak,
şaşırmak.
h. 63a/1i, 66b/2, 67a/11,
75b/11,89b/9

ḥayrū'l beşer: -1- [Ar.] İnsanların
hayırlısı Hz. Muhammed (s.a.v.).
h. 50b/3

ḥayy: -3- [Ar.] Diri, canlı, hayat sâhibi
(kimse).
h. 56a/5, 62a/6
h.- ı muṭlâk 60b/4

ḥaz: -1- [Ar.] Pay, nasip.
h. 63a/2

ḥazān : -1- [F.] Güz, sonbahar.
h.+ ı 59b/3

ḥāzır: -4- [Ar.] Şimdi var olan, bir
yerde bulunmak.
h. 72a/6, 84a/3, 85b/9,90b/12

ḥazret: -10- [Ar.] Şahıs veya kutsal
sayılan varlık isimlerinin başına getirilip
Farsça isim tamlaması şeklinde
kullanılır ve saygı ifâde eder.
h. 61a/13
h.- i şāh 66b/10,75b/1
h.+ i 54b/3, 85b/4,91b/13
h.+ ine 52a/13, 83a/9, 89a/7
h.+ üñ 55a/12
h.+ ine 77b/8

helāhil: -1- [Ar.] (Zehir için) Öldürücü.
h.78b/10

helāk: -3-[Ar.] Ölme, mahvolma, yok
olma
h. 76b/5

h. -itdi 76a/12
h. - itmeye 88b/6

helâl: -1- [Ar.] Dînin yasaklamadığı
(şey, hareket ve davranış).
Karşıtı: HARAM
h. 68b/5

hele: -1- [F.] özellikle, bilhassa,
bâhusus, her şeyden önce.
h. 81b/10

hem: -28- [F.] Aynı zamanda, üstelik,
ve, ile.

h. 50a/3, 52b/2, 53a/, 55a/4,
55b/7, 60a/10, 61b/7, 63a/4,
64a/10, 67b/12, 69a/7, 72a/2,
72a/9, 74b/8, 75a/4, 76a/5,
78b/6, 80a/9, 80b/12, 81a/2,
83a/2, 83a/3, 85b/3, 87b/4,
88b/1, 88b/9, 90a/9, 91b/6

hemân: -45- [F.] Hemen, derhal.
h.59a/11, 61a/6, 61b/8, 62a/8,
62a/13, 62b/2, 63a/11, 66b/10,
69b/6,70a/1, 70b/6, 71a/1,
74b/7,75a/10, 75a/12, 77a/9,
78a/1, 81b/6, 81b/11,82b/3,
83a/6, 83a/10, 84a/3, 85a/6,
85a/9, 86b/1, 86b/6, 87a/1,
87a/4, 87a/5, 87a/11, 87b/9,
89a/6
h.+dem 63a/9, 77a/12, 81a/4,
81a/5, 85b/12, 87a/2, 88b/8,
89a/4,89b/4, 90a/2, 91a/7, 91b/8

hemândem: -7- [F.] Hemen, o anda,
derhal.
h.74a/6, 76b/5, 77a/4, 82a/11
hemandem
h. 69b/5, 70b/5,75a/8

hep:-16- [F.] Her zaman, dâima.

h.52b/5, 53a/10, 53b/3, 55b/7,
58a/7, 59b/2, 68a/9, 71b/10,
77b/7, 81b/2, 82a/13, 83b/5,
86b/9, 87a/8, 89b/3, 90a/7

her:-23- [F.] Hepsi, tamamı.
h.53a/6, 55a/4, 56a/2, 56b/10,
57b/12, 59b/13, 60a/1, 60b/2,
61a/5, 67a/6, 68a/5, 68b/2,68b/3,
68b/5, 72a/8, 75a/11, 77b/12,
79b/11, 82a/11, 85b/9, 85b/10,
88a/11, 90a/9

hergiz:-2- [F.] Asla, kat'iyen, hiçbir
vakit, hiçbir şekilde
h.76b/2,74a/4

herz:-1- [F.] Boş, abes, beyhûde söz,
hezeyan.
h.+ e 75b/1

hevâ: -4- [Tr.] Heves, arzu, istek.
h.+ yı 59a/2
h.+ yı 69b/9, 70b/9, 72b/12

heybet:-2- [Ar.] Ululuk, azamet .
h.+ in 75b/4
h.+ inden 90b/2

hezârân:-4- [F.] Ululuk, azamet
h. 66a/13, 66b/1, 78b/2,78b/11

hiç: -12- [F.] Olumsuz cümlelerde ve
soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir,
kat'iyen, asla.
h.52a/10, 62a/6, 64a/6, 80a/12,
82b/5, 85b/8, 86a/5, 90b/3,90b/4,
hiç
52a/9, 55b/11

hıfz: -1-[Ar.] Koruma, saklama,
muhâfaza etme.
h. eylegil 60b/2

hırka: -1- [Ar.] Özellikle elbise üstüne giyilen, ceket boyunda, yün veya pamukludan yapılmış, önden açık, kollu giyecek.
h. 65b/12

hicret: -3- [Ar.] Göç.
h.+ inden 67a/2
h. 66b/9, 66b/12

hidāyet: -1- [Ar.] Doğru yolu gösterme, hakka sevketme. Karşıtı: DALÂLET:
h. 75b/7

hikāyet: -11- [Ar.] Hikâye.
h. 52a/5, 53b/13, 55a/15, 56b/12, 58a/1, 60b/12, 72a/5, 73a/1, 73b/7, 76a/6, 79a/3

hikmet: -2- [Ar.] Hakîmlık, bilgelik
h. 67b/10
h.+ de 65b/2

hilāf: -1- [Ar.] Ters, aykırı.
h.+ um 91b/7

hilāfet: -5- [Ar.] Halîfe olma durumu.
h. 50b/9, 51b/8, 52b/12, 53a/2, 54b/9

hil'at: -4- [Ar.] Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan
h.+ sın 60a/13
h. 60a/14
h.+ lenürseñ 69b/1, 70b/1
h.- ı 60a/11riyā

hilkat: -3- [Ar.] Yaratma, yaratılma, yaratılış
h.+ de 59b/4
h. 62a/1, 69a/3

himāyet: -1-[Ar.] Himâye.
h. 68a/11

himmet: -2-[Ar.] Yardım, ihsan.
h.+ de 67a/5
h. idüp 68a/11

Hind: -4- Özel isim Hindistân
h. 88b/12
h.+ e 71b/13 h. 85b/5, 85b/6

hisāb: -2-[Ar.] Hesap, Alacaklı veya verecekli olma durumu.
h.+ ı 51b/12
h.+ in 59b/8

hişār: -2- [Ar.] Bir yerin korunması için yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bâzan etrâfı hendeklerle çevrili küçük kale, kerman.
h. 82a/11
h.+ a 89b/2

hiṭāb: -1- [Ar.] Sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme, tevcih etme
h. 71b/2
h.+ dūr 57a/4

hiżmet: -10-[Ar.] Dînî hizmetlerde görevli kimse, din görevlisi.
h. 65b/8
h.+ ine 50a/9, 51a/10, 52a/2, 54b/4, 54b/5, 77b/8, 89a/7
h.+ üñüzde 76b/11
h. itdi 79b/9

hoca: -1- [Fars] Dînî hizmetlerde görevli kimse, din görevlisi.
h.+ lardur 52a/9

hod: -9- [F.] Kendi, bizzat.
h. 52a/7, 53a/2, 55b/12, 62b/2, 84a/11, 88a/5, 89a/11şükür

hord:-1-[F.] Tembel, uyuşuk, gayretsiz kimse.

h. 78b/2

hoş: -6-[Tr.] Beğenilen, güzel, iyi, latif.
h. 56b/11, 56b/14, 60b/3.72a/12,
81b/1, 83a/6

hubür: -2- [Ar.] Aşırı sevinç, sürur
h.70a/6, 71a/6

huccet: -1-[Ar.] Delil, vesîka, senet, belge.

h.+ i 50a/2

hudâ: -5- [F.] Allah, Tanrı, Cenâbıhak.
h.+ dan 58a/11, 60b/9
h.+ dur 68b/10
h.+ ya 55a/15
şir-i h. 57a/5

hulk: -1- [Tr.] Doğuştan olan huy, yaratılış, tabiat.

h. 60a/10

h.- ı rızāya 56a/11

h.- ı rızā 'abid-ibākır 78b/4

hurüş:-1-[F.] Bağırma, coşma, telaş.
h.+ uñ 60a/9

huş: -1- [F.] Akıl, şuur.
h. 89b/5

huzur: -2-[Ar.] İç rahatlığı, hâinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma, kendini rahat ve memnun hissetme durumu

h.+ ına 52b/1

h.+ ına 61a/6

hüccet:-2- [Ar.] Delil, vesîka, senet, belge.

h. 55b/2

h.+ idür 51b/4

hüküm: -16- [Ar.] Hüküm, karar.

h. 65a/12, 65b/4, 66a/1, 71b/3

h.- i şāhī 65b/8

h.+ i 67a/4, 71b/10, 71b/13,
72a/8

h.+ indedür 65a/11

h.+ üñdedür 91a/10

h. ider 72b/6

h. iderdi 70a/10, 71a/10

h. itdi 71b/2, 76b/4

hüner -1- [F.] beceriklilik, mahâret
h.+ dür 65a/6

hür: -1-[Ar.] Cennet kızı, huri
h.+ müz 77b/4

hurmet: -5- [Ar.] Bir şeye veya bir kimseye değer vermektan ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve îtinâ gösterme duygusu, saygı

h. 61b/12

h.+ ine 54a/13

h.+ ler itdi 73a/11

h.+ lüdü 61b/7

h. itdi 73a/5

husrev:-6- [F.] Hükümdar, şah, pâdişah

h. 72a/4, 74a/10, 76a/7

h.- i pervîze 72a/9

h.+ i 74a/7, 77b/11

i, î

ikişer: -1- [Tr.] İki sayısının her birine iki veya her defasında iki tâne anlamına gelen üleştirme şekli

ı.+ şer 86a/6

îmām : -1- [Tr.] Cemâatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse

i. 56b/2

i.- 1 58a/14

ır -: -5- [Tr.] Ayırmak, uzaklaştırmak

1.- abile 86a/13

1.- dılar 91a/2

1.- mayup 86a/5

1.- ıldı 86a/9, 90a/7

ıslāḥ: -1- [Tr.] İyi duruma koyma, düzeltme, iyileştirme.

1.+ idur 64b/5

iy: -83-[Tr.] Hitap, seslenme sözü.

i. 50b/4, 51b/7, 52b/3, 52b/4, 54a/5, 55a/2, 55b/2, 55b/14, 55b/15, 56a/5, 59a/13, 60b/1, 61a/5, 61a/6, 61a/10, 61a/13, 61b/1, 61a/5, 61b/10, 61b/14, 62a/2, 62a/3, 62a/5, 62a/12, 62b/15, 63a/9, 63a/14, 64a/1, 64a/5, 64a/7, 64b/5, 64b/7, 64b/12, 68a/8, 69a/8, 70a/7, 71a/7, 71b/11, 72a/1, 72b/5, 72b/13, 73a/2, 73a/3, 73b/10, 74a/7, 75a/4, 75a/12, 75a/13, 75b/12, 76a/1, 76a/11, 76b/9, 77a/5, 78a/4, 78b/4, 78b/7, 78b/10, 78b/11, 79a/5, 79a/6, 79a/10, 79b/3, 79b/12, 80b/8, 82a/13, 83b/13, 84a/11, 84a/12, 85a/5, 85b/7, 86a/7, 87a/2, 88b/6, 89a/8, 89b/3, 89b/9, 90a/9, 90b/1, 90b/11, 91a/3

‘ibādet: -2- [Ar.] İnsanın tek Tanrılı dinlerde Allah’a, diğer din ve inanışlarda ise inanıp bağlandığı kudrete kulluğunu göstermek üzere yaptığı hareketler, tapma, tapınma

‘i. 69a/11, 72b/11

İbāhim: -1-Hz. İbrahim (a.s.).

i.55a/10

‘ibāret: -1- [Ar.] Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu

‘i. 85a/1

iblis: -1- [Ar.] Şeytan

i. 80a/9

ibni ‘Abbāsdan: -1- İbn Abbas diye meşhur olan Abdullah,Hz.

Peygamber’in amcası oğlu.

i.58a/1

ibni ‘ammi: -1- Amca oğlu.

i. 63a/4

icād: -1- [Ar.] Var etmek, meydana getirmek.

i. 53a/7

iç: -31-[Tr.] Dahil, dışın karşıtı.

i.+ erü 79a/12

i.+ i 62b/14, 79a/8

i.+ ici 82a/1

i.+ im 90a/5

i.+ ince 90a/5

i.+ inde 50b/10, 50b/11, 58b/6,

59b/8, 61a/6, 62b/10, 62b/11,

62b/13,

64a/8, 67a/2, 72b/8, 82a/4,

88a/3, 88a/4

i.+ inden 53a/9, 56a/14, 56b/3

i.+ ine 69b/10, 70b/10

i.+ re 52a/9, 79b/12, 91a/12

i.+ üñ 59b/4

içre: -5- [Tr.] İçinde.

i. 57b/6, 60b/14, 63a/2, 81a/13,

81b/3

id -: -93- [Tr.] Etmek.

i.- e 61b/12, 76b/7

karar i.- e 74b/7

kaşd i.- e 76b/5

ümmet i.- e 74b/11
 vet i.- e 74b/11
 i.- ebile 52b/4
 ‘azm i.- eceksen 58b/14
 az i.- elüm kemāl-iḥaḳ 56a/1
 i.- elüm 85b/11
 ‘arz i.- elüm 83a/4
 meşveret i.- elüm 81a/3
 nāz i.- elüm 56a/1
 perviz i.- elüm 76b/1
 tedbīr i.- elüm 82b/12
 i.- em 56b/12, 74b/13
 ‘arz i.- em 62a/14
 beyān i.- em 64b/8
 da‘vet i.- em 74b/1
 cehlīni i.- emedi 84b/3
 i.- emez 80a/12
 i.- en 65a/3, 82a/10
 ārzū i.- en 87a/3
 fark i.- en 57a/6
 ḳaşd i.- en 78b/1
 ḥalḳ i.- eni 63a/5
 cefā i.- enlere 78b/11
 şek i.- enün 58a/4
 i.- er 50b/9, 57a/6, 60a/7, 65a/13,
 66a/1, 67a/8, 68b/6, 69a/5,
 73b/12, 84b/12
 devr i.- er 53b/5
 emvātī i.- er 67a/5
 ḥarāb i.- er 80b/1
 ḥükm i.- er 72b/6
 i.- erdi 57b/12, 71b/3
 ‘arz i.- erdi 61a/7
 ḥükm i.- erdi 70a/10, 71a/10
 iḥsān i.- erdi 71b/10
 ilyān i.- erdi 71b/10
 i.- erdüñ 61b/3
 seyr i.- erken 53b/12
 i.- erler 65b/11, 66a/1
 i.- erse 68b/2
 emr i.- erse 81a/9, 84a/3
 ‘izzet i.- erse 59a/14
 iḳrār i.- ersen 74b/7
 inkār i.- ersen 74b/8

taşdıḳ i.- erseñ 80a/12
 bühtān i.- ersiñ 59b/9
 pinhān i.- ersin 59b/9
 fikr i.- ersiz 82b/12
 şerh i.- evim 85a/11
 i.- eyim vaşiyy-imuştafā 54a/6
 i.- eyim 76a/4
 ḥall i.- eyim 61a/15
 i.- inür 65b/8
 ‘ām i.- üben 91a/13
 ceng i.- üben 89a/13
 da‘vet i.- üben 88b/11
 fikri i.- üben 82b/9
 ḡulūv i.- üben 91a/2
 naḳl i.- üben 75a/11
 secde i.- üben 88b/7
 i.- ügine 58a/2
 i.- üp 51a/4, 64a/7, 72b/3, 80a/9
 ‘arz i.- üp 77b/1
 bölük i.- üp 87b/11
 cem‘ i.- üp 81b/1
 du‘a i.- üp 88b/7
 ḥamd i.- üp 55a/15
 himmet i.- üp 68a/11
 ḳaşd i.- üp 87b/10
 vahy i.- üp 63a/14
 ‘ahd i.- üpdür 51a/6
 vir‘a i.- üpemīrū‘lmqū’minin
 57b/9

idin : -2- [Tr.] Edinmek, Kendini bir şeyin sâhibi ve mâliki kılmak, sâhibi olmak.

i. 55a/6, 59b/10, 59b/11, 69b/5, 70b/5 i., 60b/8, 61a/2

iḥlās : -2- [Ar.] Riyâsız ve yapmacıksız inanış.

i.+ 1la 69a/10, 72a/10

iḥsān : -5- [Ar.] Bağışlama, bağışta bulunma.

i. 60a/2, 80a/2, 90b/11, 81a/8

i. iderdi 71b/10

ihtiyār: -6- [Ar.] Seçme, intihap etme, tercih etme

i. 76b/12

i.+ ı 90a/2

i. it 59a/1, 69b/9, 70b/9.83b/11

iḥya: -1- [Ar.] Diriltme, canlandırma
i. 67a/5

i-: -3- [Tr.] Ek fiil.

i. ken 58b/4, 58b/11, 60b/1

iki: -31- [Tr.]birden sonra gelen sayı

i. 51a/5, 54b/9, 62b/16, 64b/2,

64b/8, 65a/12, 68a/7, 69b/3,

70a/3, 70b/3, 71a/3, 78a/9,

80b/3, 87a/9, 90a/4

i.+ lik 54a/5, 58b/15, 64b/2

i.+ nci 64b/13, 65a/8, 71b/6,
72b/5

i.+ ncide 64b/11

i.+ si 64b/10

i.+ sin 69a/8

i.+ sinden 81b/9, 83b/11

iklīm :-7-[Tr.] Yeryüzünün herhangi bir yerinin hava şartlarına göre uzun yılların ortalamasına dayanan durumu.

i.74b/12

i.+ ine 81a/1

i.+ e 76a/10

i.+ inüñ 79b/5

i.+ üñe 91a/8

iklīm

i.+ lerine 57b/11

i.+ ine 85b/5

ikrār: -6- [Ar.] Gizlemeyip açıklama, itiraf etme.

i. kıl 57a/8, 66b/7, 68b/2.80a/11

i. ide 76b/10

i. idersen 74b/7

il: -4- [Tr.] il, vilâyet

i.+ i 89b/8

i.+ in 85b/6

i.+ indedür 88b/12

i.+ üñ 59a/8

‘ilac: -2- [Ar.] İlaç, çare.

‘i.+ ı 81b/8

‘i 84b/5

ilāh: -3- [Ar.] Tanrı, Allah (c.c.).

i.+ a 62b/4

i.+ i 58a/8

i.+ uñ 55a/9

ilāhī : -2- [Ar.] Allah ‘a (c.c.) hitap sözü.

i. 58a/6, 61b/1

ile: -9- [Tr.] İki kelimeyi, iki öbeği birbirine bağlayan bağlaç

i. 50a/7, 57b/5, 59a/13, 60a/4,

60a/6, 60a/8, 60a/9, 60b/12

i.+ yinde 90b/10

iled :- -2- [Tr.] Ulaştır, götür.

i.- eyim 54a/6

i.+ m 83b/4

ilen :- -1- [Tr.] inkisar etmek, kargılamak.

i.- din 90a/1

ilet :- -4- [Tr.] Götürmek veya getirmek, ulaştırmak, eriştirmek.

i. 72b/6, 72b/10, 80b/8

i.- em 91b/3

‘ilim: -11-[Ar.] Bilme, biliş

‘i.- düni 67b/5

‘i.+ le 84b/12

‘ilm

‘i. 61b/13, 67b/6

‘i- dünî 66b/5
 ‘i.+ i 67b/4, 67b/6
 ‘i.+ in 80b/12
 ‘i.+ ini 68a/5
 ‘i.- i esmâ’i 53a/12
 ‘i.+ ini 53a/8

‘illet: -1- [Ar.] Hastalık.
 ehl-i ‘i. 68b/4

ilt -: -7- [Tr.] Götür, ulaştır.
 i.- eler 75a/13
 i.- er 67b/6, 84b/4
 i.- evüz 76a/2
 haberin i.- üben 84a/5
 i.- üp 72a/3
 i.- ür 84b/11

ilyân: -19- Özel isim.
 i.79a/11, 80a/1, 80b/6, 81a/8,
 82a/10, 83b/12, 84b/1
 i.- ı kayşer 72a/9, 87b/9, 91b/13
 i.+ a 72b/10, 84a/1
 i.+ ı 79a/6, 79a/9, 81a/7, 81b/11
 i.+ ıdı 71b/7
 i.+ uñ 81a/11
 i. iderdi 71b/10

imām: -13- [Ar.] Kendisine uyulan,
 öncülük eden.
 i. 56a/12, 58a/14, 78b/5
 i.+ı 51a/1, 53a/, 53b/11, 55a/12,
 61b/10, 91 a/4
 i.+ uñ 54b/4, 54b/10
 i. 56b/13
 i.+ a 56a/12

imāmet: -4- [Ar.] Önderlik.
 i. 53a/3, 53a/5, 64a/10, 64b/13

imān: -34- [Tr.] Allah’a (c.c.) inanma
 i. 51b/9, 55b/3, 57a/8, 57b/4,
 69a/8, 71b/1, 72a/11, 73a/7,

74a/4, 74a/7, 77a/2, 78a/4, 78a/7,
 81b/8, 91a/8, 91a/11, 91b/12
 75b/11, 80a/10, 91a/1, 91a/12,
 91b/2
 i.+ a 50a/9, 57a/14,
 57b/1, 76b/10, 78a/672b/3, 81a/9
 i.+ ı 56a/6, 77b/10
 i.+ suz 77b/11
 ehl-i i. 55b/5, 73a/9

imdi: -3- [Tr.] O hâlde, böyle ise.
 i. 79a/3, 83b/7, 85a/5

in -: -6- [Tr.] inmek fiili.
 i.- cinmegil 76a/2
 i.- di 69a/2, 90a/10
 i.- erken 87a/9
iñ
 i.- en 74a/5
 i.- ende 84a/2

‘inā: -2- [Ar.] Kap kaçak
 ‘i.+ dur 69b/6, 70b/6

inan -: -9- [Tr.] İnanmak işi, güven,
 emniyet, itimat.
 i. 77a/2
 i.- duğ 78a/5
 i.- ma 80a/4
 i.- madı 77b/10, 77b/11
 i.- mayan 77b/10
 i.- mayavuz 77a/3
 i.- mazısañ 80a/13
 i.- mazısañuz 76b/8

‘ināyet: -3- [Ar.] Lütuf, iyilik.
 ‘i. 68a/11, 88b/5
 ‘i.+ dür 58a/11

inkār: -4- [Ar.] Kabul ve tasdik
 etmeme, tanımama. Karşıtı: İKRAR.
 i. 68b/2, 74a/5
 i. idersen 74b/8
 ehl-i i. 66b/7

ins: -1- [Ar.] İnsan

i. 88a/4

insān: -12- [Ar.] İnsan, birey.

i. 53a/8, 59b/10, 66b/2, 66b/13,

69a/6, 79b/12, 89a/8, 90b/11

i.+ a 60a/11, 61b/12

i.+ ı 57b/6

i.+ san 60a/10

ir -: -36- [Tr.] Eriş-, kavuş-, var-, ulaş-, yetiş.

i.- di 52a/2, 61a/6, 73a/2, 73a/4, 75a/6, 75a/10, 78a/10, 78a/12, 79a/5, 81a/5, 83a/7, 86b/6

i.- diler 86b/7

i.- din biruçdan 90a/3

i.- dügi 50a/5

i.- dükleri 75a/7

i.- ebildi 67b/2

i.- en 64a/13, 67a/12

i.- girgil 69b/11, 70b/11

i.- gür 88b/6

i.- gürdi 89a/11şükür

i.- ıcek 73b/7

i.- ince 58b/8

i.- mediler 88a/6

i.- mek 59b/11

i.- mez 68b/5

i.- se 60b/10

i.- üp 79a/9, 86b/11, 88a/1

i.- ürgil 72b/2

i.+ dügüm 51b/9

i.+ e 78b/8, 78b/9

irgür -: -1- [Tr.] Ulaştır-, eriştir-.

i.- üp 81a/6

iri: -1- [Tr.] kocaman

i.+ si 86a/10

iriş -: -42- [Tr.] Ulaş, isabet et.

i. 66a/9, 70a/2, 71a/2, 81a/1

i.-di 50a/8, 54b/3, 63a/11, 68b/13, 69a/1, 69a/2, 73a/3, 73a/12, 77a/13, 78a/11, 78a/12, 79a/7, 82b/9, 85a/6, 86a/2, 87a/5, 88b/8, 89a/7, 90/13, 90b/2

i.- diler 54b/4, 86a/1

i.- dügünce 67b/3

i.- dür 70a/4, 71a/4, 84a/1, 88b/5

i.- dürdi 61a/4

i.- düriser 89a/1

i.- ince 64b/10

i.- iser 89a/1

i.- mez 55b/12, 88b/13

i.- mişsin 63a/13

i.- üp 69b/12, 70b/12

i. 60a/5, 84b/8

irtica: -1- [Ar.] Ümit etme, umma.

i.+ sına 59b/7

isbāt: -1- [Ar.] Ortaya konan kuvvetli delil. i. 66b/4

islām: -3- [Ar.] İslam dini, Müslüman.

i. 73a/10, 73a/13, 85b/5

ism: -2-[Tr.] Kişi, ad.

i. 68a/9

i.+ ile 66b/13

ismullāh: -1- [Ar.] Allahın İsmi.

i.+ a 67b/7

issi: -1- [Tr.] sâhip.

i.+ dür 65a/6

iste -: -1- [Tr.] İste, dile, söyle

i.- rdi 89b/11

iş: -28-[Tr.] Uğraş, çalışma, yapma.

i. 75b/6, 87b/7

i.+ çüñ 52a/11

i.+ de 63a/1i

i.+ den 56a/2
 i.+ e katar/lar
 i.+ i 51a/13, 55a/3, 76b/7, 77b/5, 79a/3
 i.+ ide 67a/7
 i.+ idicek 77b/7
 i.+ idür 75a/2, 81b/13, 86a/12
 i.+ iginden 68b/12
 i.+ igine 77b/7
 i.+ in 57b/13, 74a/1, 82b/6, 88b/11
 i.+ ini 60a/7, 76b/3, 78a/1
 i.+ ler 57b/13
 i.+ üñ 59a/13
 i.+ ün 81b/9

işbu: -9- [Tr.] Bu işaret sıfatının yazıda kullanılan eski bir şekli, işte bu.

i.50b/6, 51a/1, 63a/4, 72a/5, 74b/4, 76a/6, 77a/1, 77a/11, 90b/3

işid -: - 41- [Tr.] Kulak yoluyla duymak.

i.- e 61a/1
 i.- icek 83a/12, 91a/4
 i.- üñ 55b/14
 i.- üp 52a/1, 64a/5, 69a/13, 72a/12, 73b/5, 74b/9, 79b/6, 80b/10,
 82a/10, 87a/4, 87b/9, 89b/6, 90a/1, 91b/8

İşit-:

i.52a/8, 62b/15, 71b/7, 76a/5, 82b/10, 85b/2i.- di 50b/6, 51a/1, 61b/10, 83b/12, 86a/8
 i.- digin 60a/2
 i.- diler 51a/4, 64b/4, 84a/6
 i.- dükde 75b/1
 i.- düñ 78a/8
 i.- düñüz 81b/6
 i.- dür 58a/3
 i.- gil 50a/1
 i.- mişidi 73a/8, 79b/10

i.- sün 58b/10

işle -: -3- [Tr.] İşle, yap.

i.- yen 77b/5
 i.- yesin 80a/5
 i.+ lik 55b/10

it -: -95- [Tr.] Etmek, yapmak.

i.- di 53a/12, 61a/12, 68a/3, 81a/4, 82a/12
 āazm i.- di 85b/3
 ahir i.- di 56a/9
 ‘ayān i.- di 66b/5
 ‘āyan i.- di 66b/10
 ‘azm i.- di 82b/9
 beyān i.- di 75a/11
 emr i.- di 85a/8
 figān i.- di 50b/6
 halk i.- di 62a/8, 62a/11, 88b/10
 helāk i.- di 76a/12
 hizmet i.- di 79b/9
 hüküm i.- di 71b/2, 76b/4
 hürmet i.- di 73a/5
 hürmetler i.- di 73a/11
 ‘izzet i.- di 61a/11, 73a/5, 79b/9
 ‘izzetler i.- di 73a/11
 kasd i.- di 77b/13, 78a/10
 riḥlet i.- di 50a/11, 51a/12
 selām i.- di 79b/3
 serleşker i.- di 85b/3
 şāh i.- di 66b/12
 şerḥ i.- di 68a/4
 taşşdīk i.- di 57b/9
 zāhir i.- di 56a/9
 zeyn i.- di 75a/1, 87a/13
 cevri.- di 78b/2
 rüçū‘ i.- dükde 53b/5
 niyāz i.- düm 62b/4, 62b/7, 62b/10
 şerḥ i.- düm 66a/2
 i.- düñ 61b/9
 ‘ayān i.- düñ 57a/3
 i.- dür 75b/2
 i.- erseñ 67b/7

i.- me 69a/13, 69b/3, 70b/3
i.- medi 66b/6
i.- medügin 73a/13
i.- mege 50a/7, 53a/3, 62b/7
işlāh i.- megiçün 64a/11
i.- mek 75a/2, 81b/9
i.- memişdi 70a/11, 71a/11
helāk i.- meye 88b/6
yakīn i.- meyesin 57a/9
i.- mez 68b/6
‘izzet i.- mezise 68/b07
‘ayān i.- miş 78a/10
su’āl i.- miş 62a/9
terk i.- miş 77b/2
zehīr i.- miş 73b/11yenī
rihlet i.- mişdi 50a/5
fānī i.- mişdür 67a/9
i.- mişidi 85b/6
gazā i.- mişidi 85b/5
terk i.- mişidi 50a/4
kavl i.- mişidüm 51a/9
ḥalās i.- sūn 72b/4
i. 90b/11
beyān i. 58b/4
beyan i. 61b/9
ihtiyār i. 69b/9, 70b/9
ihtyār i. 83b/11
i’tikād i. 58a/2
peykān i. 78b/9
revān i. 58b/4
yār i. 59a/1
i.+ lere 75b/2
i.+ me 67b/9
i. 70a/1, 71a/1, 80a/11
‘arz i. 51b/11, 51b/13
beyān i. 56a/7
ihtiyār i. 59a/1

iṭā‘at: -1- [Ar.] Etmek, yapmak.
i. 57b/12

i’tikād: -1- [Ar.] İnanma, kalben tasdik ederek inanma, inanç, inan.
i. it 58a/2

ittifāk: -1- [Ar.] Fikir birliğine varma, uyuşma, anlaşmaya varma.
i.+ ıla 81a/3

iy: -13- [Tr.] Ey, Bir hitap
i.50b/1, 53b/7, 54b/9, 56b/7,
56b/9, 56b/14, 57b/3, 58b/3,
60a/13, 60a/14, 60b/7, 60b/8

‘izz: -1- [Ar.] İzzet.
i. 55b/13

‘izzet: -2- [Ar.] Değer, saygı.
‘i. 59a/7, 61b/9, 61b/12, 61b/14,
62a/251a/4, 61a/13, 63b/1,
63b/2, 64a/1, 78a/9, 81b/1
‘i. iderse 59a/14
‘i. itdi 61a/11
‘i. itdün 61b/4
‘i.+ ile 54b/5
‘i.+ i 63a/14
‘i.+ ile 69a/3
‘i.+ ler itdi 73a/11
‘i. eyler 67a/10
‘i. itdi 73a/5, 79b/9
‘i. itmezise 68/b07

k, k

ka‘be: -2- Kâbe.
k. 50a/13, 73b/10

kābil : -2- [Ar.] Kabul eden, alan, alıcı.
k. 66a/4
k.- i 53a/1

kābl: -1- [Ar.] Önce, evvel, mukaddem
k.+ i 57b/6

kabza: -1- [Ar.] (Kılıç, tabanca, ok vb.nin) Tutulacak yeri
k.+ sina 86b/13

kaç: -3- [Tr.] Ne kadar, nice.

ķ.+ an 52a/4
ķ.- dı 73b/14, 90a/6
ķ.- ma 83b/8

ķaçan: -32- [Tr.] Ne vakit, ne zaman ki.
ķ.51b/9, 52b/8, 53a/7, 53a/8,
53b/6, 55a/14, 55b/3, 56a/9,
57a/14, 62a/1, 63a/6, 65zb/5,
66a/3, 67b/6, 72a/11, 73a/6,
75b/10,
80b/3, 82b/6, 84b/9, 85b/12,
86a/8, 87b/10, 87b/11, 89a/1,
89b/4,
89b/9, 90a/4, 90a/7, 90b/3
ķaçan
k. 75b/8, 79a/4

ķadar : -1-[Tr.] Bir şeyin, kıyaslandığı
diğer bir şey ölçüsünde, derecesinde
veya büyüklüğünde olduğunu anlatır
ķ. 55b/15

ķadem: -1- [Ar.] Ayak, adım.
ķ.+ ler otuzüçbiñ 86b/9

ķadīm: -1- [Ar.] Geçmişı uzun zamāna
dayanan, eski.
ķ. 79b/13

ķādīr: -1- [Ar.] “Her şeye gücü yeten,
kuvvet ve kudretine hiçbir sınır
olmayan/
ķ.+ sin 56a/7

ķādir: -8- [Ar.] Kudret ve kuvvet
sāhibi, yapabilme gücüne mālīk olan
(kimse), muktedir
ķ. 52b/7, 52b/8, 53a/6, 62a/6,
62b/9, 79b/13, 88b/6
ķ.- i 56a/5

ķādr: -1- [Ar.] Değer, kıymet
ķ.+ dūr 54a/7

ķāf: -1-[Ar.] Arap alfabesinin yirmi
birinci harfi.// Arap alfabesindeki “K”
harfi.

ķ.- ı ķur’ān 68a/2

ķafes: -1- [Ar.] Kaçış engellemek için
yapılan mahfaza.
ķ.+ tenm 59a/5

ķāfī: -1- [Ar.] Yeten, yetişen.
ķ. 59a/6

ķāfir: -13- [Tr.] Gerçeği örtmek, inkar
etmek.
ķ. 87a/13, 88b/9, 91b/11
ķ.- i 87a/5, 90a/4
ķ.+ idi 87a/6
ķ.+ lerüñ 89b/8
ķ.+ ün 88b/11, 89b/6
ķ. oldı 80a/7
ceyş-i ķ. 82b/1, 88b/3
ķ.+ den 68b/2

ķahhar: -1- [Ar.] Çok kahreden, ezen,
mahveden, yok eden
ķ.79b/13

ķahr: -3- [Ar.] İnsanın içine işleyen
derin üzüntü, sıkıntı, keder
ķ. 80b/12
ķ.+ ına 80a/13
ķ. eyleyem 83b/2

ķahremān: -1- [Tr.] Savaşta yiğitlik ve
cesāret göstererek korkusuzca dövüşen
kimse, yiğit, bahādır.
ķ.+ uñ 88a/5

ķak : -4- [Tr.] Kalkmak.
ķ.- dı 52b/11
ķ.- yup 74b/10, 80b/7
ķ.+ dı 83a/12

ķal -: -71- [Tr.] Kal, dur, var ol

ķ. 65a/12, 69b/1, 70b/1, 73b/14
 ķ.- a 66a/6, 69b/8, 70b/8
 ķ.- an 65b/3, 89a/11 şükür, 89b/8,
 90a/7, 90a/9, 91b/12
 ķ.- anı 59a/8, 90a/6
 ķ.- dı 89b/9
 ķ.- dugum 64a/1
 ķ.- dum 62a/13, 73b/3
 ķ.- durdı 69a/2
 ķ.- m 63a/5
 ķ.- madı 76b/2, 89b/5, 89b/8
 ķ.- ur 66b/2
 ķ.- madı 50b/1
 k.- ıpdur 52b/12

ķalb: -3- [Ar.] Kalp, insan vücudundaki organ.

ķ.+ i 68a/11
 ķ.+ inde 68a/13, 78b/12

ķaldur:- -1-[Tr.] Yerden yukarı kaldır.
 ķ.- ururlar 91a/13

ķalk :- -3- [Tr.] Doğrul, kalk.
 ķ.- dı 73a/7, 85b/12
 ķ.- ıcak 88a/2

kāmil: -7- [Tr.] Olgun, noksansız.
 k. 69a/6, 84b/12, 84b/13, 90b/11
 k.+ lerimüz 81a/2
 merd-i k. 78b/10
 resül-i k. 89a/8

ķamu: -59- [Tr.] Bütün, hep, herkes.
 ķ. 50a/6, 50b/10, 51a/4, 51a/8,
 51a/10, 53a/9, 53b/2, 55a/2,
 55b/5, 56a/4, 56a/6, 56a/8,
 57a/15, 57b/1, 57b/8, 57b/13,
 58a/4, 59a/8, 60a/3, 60a/11,
 60b/11, 60b/15, 64a/4, 64b/4,
 65a/13, 66a/13, 66b/7, 66b/11,
 70a/8, 71a/8, 72a/3, 73b/6,
 74a/9, 74b/6, 75b/9, 77b/2,

77b/9, 79b/1, 79b/5, 80b/13,
 81a/13, 83b/2, 84b/6, 86a/9,
 88a/9, 88b/3
 ķ.+ muż 56a/1
 ķ.+ nuñ 56b/5, 57b/7
 ķ.+ nuñ 77b/6
 ķ.+ sı 65a/8, 83a/6, 89b/9
 ķ.+ sın 80a/3, 81a/7, 82a/12
 ķ.+ ya 86b/5
 ķ.+ dan 78a/3

ķamus:-1- [Ar.] sözlük, büyük lugat kitabı.

ķ.+ i 75b/10

ķan: -20- [Tr.] Kan, damardaki sıvı.
 ķ.50b/6, 88a/1, 88a/3, 89b/1
 ķ.+ a 77b/3
 ķ.+ da 51b/6, 52a/6, 52b/8
 ķ.+ dendur 73b/9
 ķ.+ ı 50a/13, 50b/7, 52b/13,
 73b/14, 75a/8, 76b/2, 82a/2,
 83a/8, 88a/12,
 88b/12, 89b/2
 ķ.+ kı 64b/1

ķana‘at: -4-[Ar.] Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kısmetine, kendisinever ilene râzı olma
 ķ.59a/3, 60a/9, 69b/4, 70b/4

ķanber: -2- (Hz. Ali ‘nin kölesi Kanber ‘in adından) Her işin içinde, her toplantıda bulunmak merakında olanlar için sitem ve şaka yollu söylenen.
 ķ. 89a/5
 ķ.+ ile 85b/6

ķandıl:-4-[Ar.] Sıvı hâlindeki yağa batırılmış bir fitilin yanması sûretiyle ışık veren aydınlatma âleti.
 ķ. 62b/13, 62b/14, 62b/16, 63a/2

kanuñ:-1- [Ar.] İnzibat.
k. 88a/2

kapı: 8- [Tr.] Kapı
k.+ cı 85a/4
kapu
k.- sına 50a/8
k.+ sı 62b/9, 62b/12
k.+ sin 62b/10
k.+ sına 62b/13
k.+ sında 83b/4
k.+ ına 79a/9

kara: -11- [Tr.] Kömür renginde olan
rengin adı. Karşıtı AK.
k. 55a/4, 55b/7, 56a/2, 56a/7,
74b/10, 86b/4, 88a/2
k.+ a 56b/5
k.+ nı 66a/2
k.+ ñu 88b/2

kār: -1- [F.] Bir iş sonucunda elde
edilen fayda, çıkar.
k. 56a/2, 88a/2, 66b/6

karañ: -1- [Tr.] Işıklı olmama durumu.
k.+ u 88a/2

karār: -7- [Tr.] Bir iş veya mesele
hakkında verilen kesin hüküm.
k. 62b/7
k.+ ı 53b/5, 65b/1, 71b/120,
77a/7
k. ide 74b/7

kardaş: -8- [Tr.] Kardeş.
k. 56a/14, 58b/10, 65b/11, 77a/5,
79a/12, 86b/10
k.+ ı 79b/8
k.+ ıdur 78b/4

karın: -1- [Tr.] Vücutta iç organların
bulunduğu bölüm.
k.+ dı 90a/1

karındaş: -3- [Tr.] Kardeş.
k. 67b/4, 77a/5
k.+ ındaş ındaş 58b/10

karış :-2- [Tr.] Aramakarışık olmak.
k.- dın 87b/12
k.- mış 89a/13

karn: -4- [Ar.] yüzyıl, asır
k.+ ı 55b/7, 56b/5
k. 64b/8, 64b/13

karşu: -12- [Tr.] Bir şeyin karşısı, karşı.
k. 51a/7, 61a/8, 61a/11, 61b/4,
75b/9, 81b/10, 86b/6
k.+ usına 61a/10
k. 75b/8, 86a/13, 86b/7

kaş: -1- [Tr.] Gözlerin üzerinde kavisli
bir çizgi meydana getirecek biçimde yer
alan kısa kıllar
k.+ da 83b/2

kaşd: -7- [Ar.] Niyet, istek, amaç, gāye
k.+ ı 82a/6
k. ide 76b/5
k. iden 78b/1
k. idüp 87b/10
k. itdi 78a/10
k. kıldı 82b/4
k. itdi 77b/13

kāşid: -3- [Tr.] Kasteden, bir şeyi
yapmaya niyet eden (kimse)
k. 82a/11, 83a/7, 83a/8

kassām: -1- [Ar.] Bölen, taksim eden,
kısım kısım ayıran (kimse).
k.- icennet u 68a/4

kat: -7- [Tr.] Huzur, yan, ön.

k. 88a/3

ķ.+ ı 73a/11, 86a/7

ķ.+ ına 50b/12

k.+ ı 86b/11, 88a/1, 88b/9

katre: -2- [Tr.] Damla.

ķ.+ lar 65b/12, 65b/13

ķuķb: -1- [Tr.] Yerkürenin ekseninin geçtiği, ekvatora en uzak iki noktadan her biri.

ķ.- ı 'âlem 53b/1

ķavl: -7- [Tr.] Söz, kelâm.

ķahîķ ķ. 58a/2

ķ.- i uķûli 52b/13

ķ.+ i 77a/4, 85b/4

ķ.+ im 77a/2

ķ.+ imüzden 77a/3

ķ. itmişdüm 51a/9

ķavm: -15- [Tr.] Aynı soydan gelen, dil, töre ve kültürleri ortak insan topluluğu, budun.

ķ. 55b/5, 57b/10, 57b/11

ķ.+ ın 57b/4

ķ.+ i 57a/14, 71b/4, 82a/8, 83b/3

ķ.+ ine 50a/2

ķ.+ uñ 57b/14

ķ.+ üm 51a/11

ķ.+ ümi 51a/10

ķ.- ı 57b/9

ķ.- i 57a/12, 57b/1

ķay -: -1- (Eski Türk. kay-mak “saygı göstermek, meyletmek”).

ķ.- uben 51a/2

ķaya: -1- [Tr.] Sert ve irir taş kütlesi.

ķ. 55a/4

ķayģu: -1- [Tr.] Kaygı, endişe.

ķ. 85b/8

ķāyim: -7- [Tr.] Ayakta duran.

ķ.53b/11, 65a/1, 64b/12, 65a/4, 69a/12, 72b/8, 78b/4

ķayķer: -66- Roma ve German imparatorlarına verilen unvan.

ķ.72a/9, 79b/1, 79a/6, 79b/6,

79a/9, 79b/7, 81a/6, 81a/7,

81a/9, 81a/12, 81b/11, 81b/12

82b/3, 83a/13, 82a/12, 82b/4,

82b/11, 83a/8, 84a/7, 84a/11,

84a/13, 86a/7, 86a/8, 86a/10,

86a/12, 86b/1, 86b/5, 87a/10,

87b/2, 87b/9, 87b/10, 89b/11,

89b/12, 90a/1, 90a/12, 90b/2,

90b/8, 91a/4, 91a/7, 91a/10,

91b/1, 91b/13, 91b/11

ķ.- i rüm 72a/2, 89b/7

ķ.- i rümı 86b/7

ķ.+ den 79a/3

ceyķ-i ķ.+ den 87a/1

ķ.+ e 79a/10, 79a/12, 84a/5,

85a/8, 86a/1

ķ.+ i 79b/3, 79b/9, 89b/11,

90b/2, 90b/7

ķ.+ idi 71b/6

ķ.+ üñ 84a/6, 89b/2

ķ.+ ün 87b/1, 90a/10, 90b/1,

91a/6

ķ. ibniķayķer 83b/1

ķāzı: -1- [Tr.] Kazıma, silme.

k. 58a/14

ķelām: -20- [Ar.] Söz, ifade.

ķ.+ ı eyledei 66b/4

ķ.+ ı 51a/1, 51a/3, 52b/1, 61b/3,

61b/10, 68b/10, 70a/4, 71a/4,

74b/9, 76b/6, 77b/1, 79b/6,

83a/10

ķ.+ ın 51a/4, 61a/4, 81a/6, 84a/1,

84a/11

ķ.+ um 91a/7

kem: -1- [F.] Kötü, fenâ, değersiz, âd
k. 84b/4

kemâl: -8- [Ar.] Olgun.
k.- ihağ çü 56a/2
k.- ima' rifet anuñ 84b/5
k.+ ın 80b/12
k.+ üñ 57b/5
k. 84b/6, 84b/7
ehl-i k. 69b/12, 70b/12

kemân : -1- [F.] Çene altına dayanıp sol
kol üzerine yatırılarak sağ eldeki yayla
çalınan dört telli çalgı
k.+ a 78b/8

kemer: -1- [F.] Bele bir kere
dolandıktan sonra bağlanan veya
tokalanan bel bağı
k. 78b/8

kemîn: -1- [F.] Çok az.
k.+ e 73b/3

kenâr: -2- [F.] Bir şeyin bitiş kısmı,
bitiş yeri, uçta kalan kısmı.
k.+ a 69b/9, 70b/9

kendi: -12- [Tr.] Kişinin öz varlığı, zâtı.
k.59b/12

kendü
k.77b/13, 78a/11,85a/12
k.+ de 66b/4
k.+ ñi 59a/1
k.+ siyidi 66b/10
k.+ ye 78a/10, 78a/12, 84a/13
k.+ yi 84b/13
k.+ ye 78b/1

kerāmāt: -13- [Tr.] Bir ermişin, Allah'ın
kendisine yakın kullarına lutfettiği
olağanüstü şeyler yapma gücü ile ortaya
koyduğu, akıl sınırlarını aşan tabiat üstü
iş, hârikulâde hâl

k.+ a 53b/9
k.+ i 75a/5
kerāmet
k.+ den 70a/7, 71a/7
k.+ ini 68a/10
k.+ ler 57b/13
k.+ sin 57b/5
k. 53a/5, 54b/9, 55b/10, 56b/14,
65a/2
sırr-ı k. 56b/8

kerbelā: -1- Bağdat civârında Hz.
Hüseyin'in şehit edildiği ve türbesinin
bulunduğu yerin ismi olup mecâzen
"mâtem yeri" mânâsına gelir
k.+ dan 58a/13

kerem: -3- [Ar.] Cömertlik, ihsan.
k. 90b/11
k.+ dür 91b
k.+ ler eyledi 80a/3

kerīm: -3- [Tr.] Kerem sâhibi (kimse),
cömert, âlîcenap.
k.57a/6, 57b/13
k.+ ā 63a/8

kerre: -4- [Ar.] .] Defa, kez, sefer.
k. 82b/1, 86b/2, 88b/3, 89b/3

kes-: -11- [Tr.] Kes, kopar.
k. 60a/6, 60a/7,60a/8
k.- di 76b/3, 77a/10, 87a/
k.- en 66a/10
k.- üp 75b/2, 77b/4, 78a/1,
87a/13

keşf: -2- [Ar.] Varlığı bilinmeyen bir
şeyi bulup ortaya çıkarma.
k. 62a/14, 64a/2

kevneyn: -1- [Ar.] Dünya ve ahiret
alemi.
k. 62a/5

kevs̱er:-2- [Ar.] Cennette bir nehir veya havuz.

ābı k. şems-iḍḥā 67b/12

sāḳi-i k. 55b/14

key:-2- [F.] Çok, pek çok.
k. 54b/1

kez:-1-[Tr.] Defa, kere, sefer.
k. 90a/5

ķıl :- -2- [Tr.] Yerine getir, yap.
ķ.- glup 85a/1
ķ.- lur 65b/9

ķible: -2- [Tr.] Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kābe'nin bulunduğu yön.
ķ.+ sin 69b/11, 70b/11

ķıl :- -96-[Tr.] Etmek, eylemek, yapmak.
ķ. 55a/9, 56b/5, 57a/8, 57a/11, 58a/6, 58b/15, 59a/1, 59a/4, 60a/10, 68a/8, 70a/5, 71a/5, 78b/8
ķ.- a 59a/7, 61b/14, 68a/11
ķ.- alum 51b/5, 75b/6, 87b/7
ķ.- am 75b/3, 76b/11, 76b/12
ķ.- asın 67b/4
ķ.- aydı 50b/2
ķ.- dı 50a/13, 52a/4, 52b/3, 53a/13, 54a/3, 56b/11, 57b/2, 62b/5, 64a/2, 68a/4, 68b/6, 73b/6, 73b/14, 74a/5, 75b/10, 76a/5, 76a/14, 76b/4, 77a/12, 78a/11, 79a/4, 80a/2, 81a/12, 81b/1, 81b/2, 87a/10, 90b/10, 91a/5
‘ahd ķ.- dı 50a/2
‘arz ķ.- dı 52b/2
ķaşd ķ.- dı 82b/4
nażar ķ.- dı 75b/8
taḥrīr ķ.- dı 64a/4

taḥrīr ķ.- dı 64a/4
ķ.- dılar 50a/1, 66b/7, 82b/10, 89b/10
ķ.- duk 78a/4
ķ.- dukda 53a/6
pervāz ķ.- dum otuzbiñ 62a/15
ķ.- dum 63b/1
ķ.- dum 50a/7
ķ.- ğı 54b/11
ķ.- ğıl 54b/11, 58b/13, 71a/4
ķ.- ğıl 59b/2
ķ.- ğıl 70a/4
terk ķ.- ğıl 59b/2
ķ.- ğıla 85a/3
ķ.- ır 67b/6
ķ.- ķıl 57a/7
ķ.- madı 50b/2, 74a/4
ķ.- maķ 78a/5
ķ.- masın 60a/9
ķ.- maz 68b/2, 72a/11
ḥaḳķı ķ.- mazıdı 71b/1
ķ.- mış 55b/1, 55b/3, 60b/12, 69a/3, 77b/13, 81a/8
ķ.- mışdı 75a/9
ķ.- uñuz 81b/4
ķ.- up 56b/6, 57b/12, 66b/3, 76a/14, 85a/10, 90b/3
ķ.- updı 70a/9, 71a/9
ķ.- ur 53b/3, 56b/10, 87a/7
ķ.- ursız 91b/7
ķ.- an 60b/12
ķ.- dı 76a/10

ķılıc//:-5-[Tr.] Kılıç.

ķ.+ ıla 87a/9

ķ.+ ın 60a/6

ķılıç

ķ. 69a/1, 90a/8

ķ.+ lar 86b/13

ķīn: -5- [F.] Kendisine yapılan bir şeyi hazmedememekten doğan devamlı ve gizli düşmanlık, garaz, buğz.
k.59a/13, 83a/5, 84b/3

k.+ e 72a/11, 73a/13

ķır :-5-[Tr.] Vurarak veya ezerek parçala.

ķ.- alum 82a/8, 87b/8

ķ.- dı 87b/11, 90a/3, 90a/5

ķırıl -: -1- [Tr.] Kırıl-, parçalan.

ķ.- dı 90a/7

ķırķ: -4- [Tr.] 40 sayısı.

ķ. 65a/8

ķ.+ a 65b/12

ķ.+ lar 66a/6

ķ.+ laruñ 65b/11

ķırmızı: -1- [Ar.] Kan rengi, al renk.

ķ. 88a/12

ķ. 64b/7

ķıyāmet: -7- [Ar.] Dünya hayatının bitmesi.

ķ. 64b/5, 65a/4, 66a/7

rüz-ı ķ. 66a/1, 66a/3, 73b/4

şefi'-i ķ. 67b/12

ķıyās: -2- [Ar.] Karşılaştırma.

ķ.+ ı 51b/12

ķıymet: -1- [Ar.] Değer

ķ.+ i 88a/11

ķızıl: -2- [Tr.] Parlak kırmızı renk.

ķ 55b/7, 86b/12

ķi: -164- [Tr.] Ki bağlacı.

ķ. /1, 50a/2, 50a/10, 50b/12,
51a/1, 51a/6, 51a/10, 51a/11,
51b/1, 51b/5, 51b/13, 52a/7,
52a/13, 52b/5, 52b/6, 52b/8,
53a/3, 53a/10, 53b/4, 53b/12,
54a/1, 54b/7, 55a/10, 55b/3,
55b/5, 55b/14, 55b/15, 56a/8,
56a/13, 56a/15, 56b/8, 57a/4,

57a/7, 57b/3, 57b/4, 57b/9,
58a/3, 58a/7, 58a/8, 58a/9,
58b/10, 59a/3, 59a/4, 59a/12,
59b/12, 60a/9, 60a/14, 60b/7,
60b/10, 60b/11, 60b/13, 60b/14,
61a/3, 61b/7, 61b/13, 61b/14,
62a/8, 62a/9, 62a/10, 62b/1,
62b/6, 62b/12, 63a/2, 63a/11,
63b/2, 64a/3, 64a/11, 64a/13,
64b/5, 64b/9, 65a/6, 65a/7,
65a/11, 65b/1, 65b/8, 66a/2,
66a/3, 66a/10, 66b/8, 67a/3,
67a/5, 67a/8, 67a/9, 67b/3, 67b/6,
67b/7, 67b/9, 68a/5, 68a/11,
68b/5, 68b/6, 69a/7, 69a/9,
69b/5, 69b/7, 70a/8, 70a/12,
70b/5, 70b/7, 71a/8, 71a/12,
72a/6, 72a/9, 72b/7, 72b/12,
73b/3, 73b/4, 73b/8, 74a/9,
74a/13, 74b/1, 75a/5, 75a/10,
75a/13, 75b/5, 75b/13, 76a/2,
76a/3, 76a/11, 76b/2, 76b/3,
76b/7, 78b/2, 78b/12, 79a/7,
80a/5, 80a/8, 80b/2, 81a/3,
81a/8, 81b/13, 82a/1, 82a/2,
83a/1, 83a/4, 84a/2, 84a/6,
84a/7, 84a/10, 84a/13, 84b/10,
85a/7, 85a/8, 85a/12, 85b/4,
85b/6, 85b/10, 86a/1, 87a/6,
87b/1, 87b/3, 87b/5, 88b/12,
88b/13, 89a/2, 89b/5, 89b/12,
90b/4, 90b/5, 91b/2

ķibir: -1- [Ar.] Büyüklük taslama.

ķ.60a/7

ķibr: -4- [Ar.] Büyüklük taslama, kendini herkesten üstün görme, burun büyüklüğü.

ķ.73a/13, 84b/3

ķ.+ iñ 60a/7

ķim: -130- [Tr] Hangi kişi soru eki.

ķ. 50a/2, 50b/1, 50b/4, 50b/7,
50b/8, 50b/9, 50b/11, 51b/8,

52b/4, 52b/13, 53a/7, 53a/11,
 53b/5, 53b/6, 53b/13, 54a/10,
 55a/14, 55b/1, 55b/4, 56a/9,
 57a/1, 59a/2, 59a/7, 61a/1,
 61b/2, 61b/4, 61b/6, 61b/8,
 62a/1, 62a/11, 63a/4, 63a/11,
 64a/8, 64b/13, 65b/12, 65b/5,
 66b/4, 67a/1, 67a/7, 67b/4,
 68b/07, 68b/08, 68a/3, 68a/7,
 68a/11, 68a/13, 68b/2, 68b/3,
 68b/5, 69a/1, 70a/3, 70a/6,
 71a/3, 71a/6, 71b/6, 72a/1,
 72a/13, 72b/4, 73a/13, 73b/14,
 74a/1, 74b/3, 75a/8, 75b/2,
 75b/10, 76a/4, 76a/5, 76a/8,
 76a/13, 77a/1, 78a/3, 78a/4,
 78a/12, 78b/2, 78b/8, 79a/4,
 80a/10, 80b/3, 81a/7, 82b/6,
 82b/7, 82b/10, 83b/1, 84b/3,
 83b/10, 84b/9, 85b/2, 86a/8,
 87b/7, 87b/10, 87b/11, 88a/7,
 88b/12, 89a/10, 90/13, 90a/4,
 90a/7, 90a/10, 90a/11, 90b/3,
 91a/6
 k.+ ile 82b/4
 k.+ iñ 60a/7
 k.+ de 64a/12
 k.+ den 53b/13, 78a/12, 78b/1
 k.+ dür 51a/1, 57a/8,
 60a/5, 74b/11, 79a/9
 k.+ e 50b/9
 k.+ em 62a/9, 63a/11
 k.+ i 67a/10, 86a/3
 k.+ idüğün 84b/2
 k.+ imiş 82a/3
 k.+ isi 67a/10
 k.+ ler 52b/12
 k.+ se 52a/10, 66a/12, 87b/5
 k.+ si 65b/12, 67a/10
 k.+ üñ 52b/5, 58a/3, 68a/7
 k. 68a/9

kimsiz:-3- [Tr.] Kimsesiz.

k.+ e 72a/11, 73b/13, 87b/1

kimse: -4- [Tr.] Kim olduğu bilinmeyen.
 k. 52a/10, 80a/12, 80b/4, 80b/13
 k.+ e 72a/11, 73b/13, 87b/1

kīn: -1- [F.] Gizli düşmanlık, garaz.
 k. 54b/11

kisvet: -1- [Ar.] Elbise, üst baş, kılık
 kıyâfet.
 k.+ i 67a/1

kişi: -4- [Tr.] İnsan, kimse, şahıs.
 k.+ ye 54a/6
 k. 52b/4, 52b/6, 59b/4

kitâbet: -1- [Ar.] Yazı yazma.
 k. etseler 58b/8

ko -: -20- [Tr.] Koy, bırak.
 k. 59a/1, 59a/2, 69b/12, 70b/12
 79b/2
 k.-dı 51a/6, 51a/8, 51a/12, 59a/6,
 64b/12, 73b/1, 90b/7
 k.- di 74a/6, 83a/10
 k.- maz 84b/11
 k.- me 82a/4
 k.- mış 85a/1
 k.- yam 83b/10
 k.+ mağa 66a/5
 k.- duñ 78b/8

kol -: -1- [Tr.] Kol.
 k.- dı 84b/1

kolay: -1- [Tr.] Güçlüğü olmayan (iş).
 Karşıtı: ZOR
 k. 83b/11

kon -: -4- [Tr.] Kon, bir yere in.
 k.- acağ b/3
 k.- uban 62b/13
 k.- uben 50a/1
 k.- up 82b/10

ķop -: -2- [Tr.] Meydana ķık, zuhur et.
ķ.- a 66a/7

ķ.- updur 73b/10

ķopar -: -1-[Tr.] Koparmak
ķ.- dı 80b/2

ķorķu-: -1- [Tr.] Bir tehlike veya tehlike
ihtimâli ķarşıısında duyulan űrkűtűcű
duygu

ķ.+ sı 86a/6

ķoŗ -: -1- [Tr.] Yanına katmak, arkadaŗ
olarak vermek, terfik etmek.

ķ.- dı 75a/4

ķov -: -1- [Tr.] yanından defetmek.
ķ.- dı 90a/11

ķoy -: -4- [Tr.] Yerleŗtirmek .
ķ.- up 69a/13, 72b/7, 76b/10,
76b/12

ķubbe-: -6- [Tr.] Yarım kűre űeklinde
olan binâ, dam.
ķ. 62b/8, 62b/9, 62b/13, 62b/14
ķ.+ nűñ 62b/11, 62b/12

ķudret -: -14-[Ar.] Kuvvet, gűç, tâkat,
iktidar.
ķ.55b/13, 56a/9, 56b/2, 57b/13,
61b/9, 66b/9
ķ.+ de 53a/1
ķ.+ i 57a/3,89a/2
ķ.+ iműz 55b/12
ķ.+ in 53a/6
ķ.+ ini 55a/9
dest-i ķ. 57b/4, 90b/1

ķudretu ‘llâh-: -1- [A.] Allah‘ın (c.c.)
kudreti, gűcű, kuvveti.
ķ. 89a/4

ķuds-: -1- [Ar.] Mukaddes ve műbârek
olma, mukaddeslik, kutsallık.
ķ. 83b/4

ķűh1-: -1- [Ar.] Sűrme.
ķ. 71b/8

ķul-: -17- [Tr.] Kul, yaratılan insan.
ķ. 50b/1, 51a/10, 52b/8, 79b/12,
89a/5
ķ.+ a 90b/11
ķ.+ am 63a/8, 63a/12, 73b/4
ķ.+ ı 52a/9, 66b/6
ķ.+ ına 62b/4
ķ.+ larını 79b/1
ķ.+ luĝa 60b/1
ķ.- dur 81a/9
ķ.- ıdur 58a/5

ķulaĝ-: -2- [Tr.] Kulak.
ķ.+ uz 52a/2
ķulak
61a/1

ķur -: -3- [Tr.] Çatmak.
ķ.- dılar 79b/7
ķ.- up 74a/2
ķ.- up 79b/1

ķurb-: -1- [Ar.] Yakınlık .
ķ.+ ı 58a/8

ķureyŗ-: -3- [Ar.] Kureyŗ kabilesi.
ķ.+ ĩ 55a/3,86a/3
ķ.+ den 85b/1

ķurtar-: -3- [Tr.] Kurtaran.
ķ. 59a/5
ķ.+ a 58a/11
ķ.- asın 91a/9

ķurtul-: -2- [Tr.] uzaklaŗmak, selâmete
çıkma, halâs olma.
ķ.- mayısardur 83b/3

ķ.- umaz 73b/13

ķuru: -3- [Tr.] Nemi, suyu olmayan.
ķ. 83b/8, 84b/7, 85a/1

ķurul-: -1- [Tr.] Hazırlanmak.
ķ.- dı 86b/13

ķur'an: -1- Kur'an-ı Kerim.
ķāf-ı ķ. 68a/2

ķuşaķı: -1- [Tr.] Bele bağlanan uzun,
enli veya ensiz kumaş.
ķ.+ dan 87a/8

ķuşan: -2- [Tr.] Beline bağlamak.
ķ.- dı 55a/1
ķ.- dı 69a/1

ķuşat-: -1- [Tr.] Etrâfını sarmak,
muhâsara etmek
ķ.- mış 89b/3

ķuţb: -18- [Ar.] Mânevi mertebelerin en
yükseğinde olan kimse.
ķ. 65b/3, 66a/10
ķ.- ı 'âlem 65a/11
ķ.- ı zâhir 53b/6, 67b/1
ķ.- ı 'âlem 53b/7
ķ.- ıvilâyet oldur 68a/9
ķ.+ ı 66a/11, 66b/8, 67a/6
ķ.+ ını 65b/12
ķ.+ uñ 53b/6, 67a/7
ķ. 65a/13, 67a/1, 67a/3
âlet-i ķ. 53b/3
ķ.+ ını ķatar/lar

ķuvvet: -8- [Ar.] Güç, sağlamlık.
ķ. 62b/5, 62a/16, 64a/8, 64b/9
ķ.+ imüz 55b/12
ķ.+ lü 88b/13
ķ.+ ümce 62a/16
ķ.+ ümüz 55b/11

ķüffâr: -1- [Ar.] Kafirler, inanmayan.
ķ.+ ı 87b/11

ķüfr: -7- [Ar.] İnkâr etmek, inanmamak.
ķ. 86b/2, 89a/10, 90a/6, 90b/12
ķ.+ den 73b/5
ķ.+ e 80a/4
ehl-i ķ.+ e 90a/11

ķufrân: -3- [Ar.] nankörlük
ķ. + ı 78a/12
ehl-i ķ. 88a/12, 91a/11

ķülhân: -2- [Fasr] Kapalı büyük ocak,
cehennemlik.
ķ. 69b/10, 70b/10

ķürsî: -4- [Ar.] kalabalığa karşı
konuşanların üstüne çıktığı yüksekçe
yer.
ķ. 62a/7, 74a/12
ķ.+ i 79b/7
ķ.+ nüñ 79b/8

ķüs: -3- [Tr.] Küsmüş, dargın kimse
ķ. 86b/11, 87b/13
ķ.+ ler 86b/9

l

lâfi: -1- [F.] Bir düşünce anlatan kelime
veya kelime dizisi, söz, lakırdı.
l. 59a/6

lâle: -1- [Tr.] Çok yıllık soğanlı bitki.
l. 88a/13

lâlezâr: -1- [F.] Lâle bahçesi.
l.+ a 86b/12

la'net: -6- [Ar.] Allah'ın rahmetinden,
af ve merhametinden mahrum olma.
l. 58a/4, 68a/8, 68b/3, 69a/9,
78b/11

l. ol 78b/2

lāyik: -6- [Ar.] Uygun, yaraşır, münâsip
l. 53a/3, 54a/12, 55b/10, 62a/11,
80a/13, 82b/8
l.+ dur 60a/12

lāzım: -3- [Ar.] Gerekli, lüzumlu.
l. 65b/9
l.+ dur 51a/13, 80a/8

lebbeyk: -1- [Ar.] Buyrunuz, ne
emrettiniz efendim
l. 89a/4

leh: -1- [Ar.] *Edat.*
l. 82a/6

lehvī: -1- [Ar.] Eğlence.
l. 59a/4

leş: -8- [F.] Kokmuş hayvan ölüsü, lâşe
l. 87b/6
l.+ idi 88b/1
l.+ ilen 89b/1
l.+ ini 75b/2, 87a/13
l.+ kerī 90a/7
l.+ kerūñ 90a/3
l.+ kerün 90b/3

leşker: -18- [F.] Asker.
l. 80b/1, 82a/6, 82a/7, 85b/12,
86b/1, 86a/2, 86b/3, 86b/7, 87b/7,
87b/9, 89a/12
l.+ dür 88a/10
l.+ e 80b/2, 88a/10
l.+ in 87b/10
l.+ ini 86b/5
l. ḥabīb-iḥaḥ 88a/10
l.- imiş 86a/11

lezzet: -2- [Ar.] Ağızla duyulan tat,
çeşni.
l. 69a/6, 69a/7

livā: -1- [Ar.] Bayrak, sancak.
l. 78b/6

luṭf : -2- [Ar.] İyi muamele, iyilik.
l. 50b/11
l. eyleyüp 91b/2

m

mācerā : -2- [Ar.] Serüven
m.+ yı 52b/2
m. 54a/1

ma‘den: -4- [Ar.] Cevher.
m. 60b/9
m.+ i 50a/13, 56b/8
m.+ isin 56b/14

mağrib: -2- [Ar.] Batı.
m. 71b/9
m.+ e 90a/10

mağrūr: -1- [Ar.] Gururlu, kendini
beğenmiş.
m. 82a/10, 84a/13
m.+ a 84a/2

māh: -2- [F.] Gökteki ay, kamer.
m. 66b/10, 78a/4

maḥabbet: -1- [Ar.] Sevgi.
m.+ den 73b/2

maḥlūk: -6- [Ar.] Yaratılan.
m. 57b/2
m.+ ı 82a/8
m. 50a/5, 59a/12
m.+ am 63a/12
m.+ uñ 65b/13

maḥmil: -1- [Ar.] Kapalı sepet,
tahtirevan.
m. 85b/13

maḥmūd: -1- [Ar.] Övülmüş.

m. 56b/14

maḥşer: -4- [Ar.] Haşır meydanı.
m. 58b/8, 69a/3, 72b/13, 78b/1

maḳāl: -3- [Ar.] Söz, laf.
m.+ ın 54a/4
m.+ i 75a/11, 81b/3

maḳām: -8- [Ar.] Mevkî.
m.78b/4
m.+ dur 65a/4
m.+ ı 53a/, 53b/11 gerek, 55a/12,
65a/10
m.+ i 64b/12
m.+ uña 63a/6

maḳbūl: -2- [Ar.] Kabul edilen.
m.- i 55b/15
m.+ dur 56a/15

maḳhūr: -1- [Ar.] Elden gelen şey, güç.
m. 84a/13

maḳşūd: -3- [Ar.] Maksat, amaç, gaye.
m.+ da 59b/11
m.+ duñ 54a/1
m.+ ına 76a/9

māl: -4- [Ar.] Mülk.
m. 90b/5
m.+ ın 77b/6
m.+ uñ 51b/12
m.+ ını 90b/3

mālik: -1- [Ar.] Hz. Peygamber'in
soyağacından.
m.+ i 85b/3

ma'lum: -2- [Ar.] Herkes tarafından
bilinen

m. 51b/10,72b/10

ma'mūr: -1- [Ar.] Yerleşik, ahâlisi
olan, meskûn.
m.+ ını 75b/3

ma'nî: -2- [Ar.] Sebebi bilinmeyen.
m. 60a/5,91a/11

mānî: -1- [Ar.] Engel.
m. 91a/1

manşūr: -1- [Ar.] Zafere ulaşan.
m. 66a/13

maraz: -2- [Ar.] Hastalık, illet.
m. 59a/3
m.+ dur 84b/5

ma'rūf: -1- [Ar.] Bilinen, belli, mālûm.
m.+ ıla 66b/1

ma'sūm: -1- [Ar.] Suçsuz, günahsız
(kimse), bîgünah
m.+ ĩn 55a/9

maẓhar: -5- [Ar.] Ortaya çıkma,
görünme, tecellî etme yerleri.
m. 53a/9
m.+ ı 53b/1
m.+ ıdur 65b/3

meclis: -2- [Ar.] Bir konuyu konuşmak,
görüşmek için yapılan toplantı, içtimâ.
m. 61a/2, 86b/13

medāyin: -8- [Ar.] Şehirler.
m.72a/3, 75b/3, 76b/4,
76a/10,77a/4, 77b/5,77a/8, 82b/6

meded: -2- [Ar.] Yardım, imdat,
nusret
m. 62b/4, 88b/6

medh: -5- [Ar.] övme, övgü, senâ.
m.- i haydar 79a/1
m. 56b/11, 56b/13, 69a/5
m.+ ini 78b/9

medīne: -9- [Ar.] Medine şehri.
m. 60b/14, 75a/7, 77a/12, 77a/13
m.+ de 77a/7, 85a/10
m.+ den 85b/3
m.+ ye 83a/7, 91b/3

meger: -5- [Ar.] Fakat, yalnız, ancak.
m. 55a/4, 61a/3, 75a/9, 79a/6,
89a/3

mehdī: -3- [Ar.] Hidayete eriştiren.
m. 58a/15, 69a/1
m.+ nūndür 78b/6

mekān: -3- [Ar.] Yer, mahal.
m.+ a 63a/10
m.+ da 72a/8, 90b/4

mektüb: -35- [Ar.] Mektup, nâme, yazılı kağıt.
m. 72a/13, 74a/11, 79b/12,
81b/3, 83a/6
m.+ a 52b/3
m.+ da 83b/12
m.+ ı 51a/6, 51a/7, 51b/3, 51b/4,
52a/3, 52a/4, 52a/12, 53a/13,
55a/12, 55b/1
72b/2, 72b/5, 72b/10, 73a/5,
73a/6, 79b/2, 79b/11,
80b/6, 83a/4, 83a/10, 83a/11
83a/12
m.+ ın 53b/4, 74a/10
m.+ i 72b/9, 74a/6
m.+ uñ 90/13
m.+ uñi 75a/12

melek: -3- [Ar.] Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip içmeyen, cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece Allah'a itâat

etmek ve dâima hayra vâsıta olmak üzere yaratılmış olan sayısız nûrânî varlıklardan her biri.

m.+ den 89b/5
m.+ ler 58b/7, 89b/10

menākib: -1- [Ar.] Menkıbeler,
m.- i haydar der 54a/9

menba'ı: -1- [Ar.] Bir suyun kaynayıp çıktığı yer, pınar, kaynak
m. 64a/10

menzil: -8- [Ar.] Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak
m. 73a/2, 85b/13, b/3
m.+ de 65a/10
m.+ den 58b/14
m.+ e 75a/6
m.+ ine 73a/2

menzile: -1- [Ar.] Rütbe, makam, pâyê.
m. 63a/5

merātib: -1- [Ar.] Mertebeler, rütbelere, dereceler
m. 65a/5

merd: -2- [F.] Yiğit, cesur (kimse), bahadır.
m.- i 'alem 89a/1
m.- i kāmīl 78b/10

merdān: -6- [F.] Mert insanlar, mertler, yiğitler
m. 60b/8
m.+ e 61b/14, 83b/8
şāh-ı m. 89a/8, 89b/4, 90b/1

merdūd: -1- [Ar.] Kovulmuş, defedilmiş.
m. 68b/4, 77b/5, 78b/1
m.+ da 91b/12

mergüb: -1- [Ar.] Güzel, makbul şey.
m. 69a/2, 72a/13
m.

mertebe: -1- [Ar.] Kademe, derece,
basamak, sıra.
m.65a/7

mescid: -5- [Ar.] büyük ibâdet yeri,
câmi.
m. 50a/8
m.+ de 75a/9
m.+ den 75b/7
m.+ e 51a/3, 75a/10

mesken: -1- [Ar.] Oturulan, ikâmet
edilen yer, ev, konut, ikâmetgâh.
m. 65a/9

mest: -1- [F.] İçki vb. sarhoşluk veren
bir şeyin etkisiyle şuûru zayıflamış,
kendinden geçmiş (kimse), sarhoş
m.+ üñ 71b/7.

meşhûr: -1- [Ar.] Herkesçe bilinen, adı
sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli.
m. 59b/12

meşreb: -1- [Ar.] Yol, gidiş, meslek.
m. 58b/1

meşveret: -1- [Ar.] Bir konu hakkında
tecrübeli kimselere, o konuyle ilgili
olanlara danışma, fikir alma, müşâvere
etme
m. idelüm 81a/3

mevlâ: -2- [Ar.] Kâinâtın yegâne sâhibi
ve efendisi durumunda olan Allah.
m. 62a/9, 85a/8

meydân: -8- [Ar.] geniş yer, açıklık,
alan, sâha.
m. 87b/6, 89b/1

m.+ a 83b/8, 87a/1, 87a/3,
89a/12
m.+ da 68a/11, 87a/13

mezâhir: -2- [Ar.] Ortaya çıkma,
görünme, tecellî etme yerleri
m.53a/6, 62a/6

mezellet: -1- [Ar.] Alçalma,
bayağılaşma, hakir ve zelil olma
durumu, bayağılık, hakirlik.
m. 84b/4

mı: -12- [Tr.] soru eki.
m. 64a/6, 74b/4, 75b/12, 84a/7,
89b/10
m.+ dür 87b/2
mi
m.57a/3, 60a/11 riyâ, 60b/1,
64a/6, 82b/5

mîr: -3- [F.] Baş, başkan, reis, âmir,
emîr, bey
m. 77b/6
m.+ i 72b/13, 74a/7

mısr: -1- [Ar.] Mısır.
m.+ a 71b/13

mihâd: -1- [Ar.] Yatak, döşek.
m.+ ın 56b/11

mihr: -5- [F.] Güneş.
m.- i haydar 68a/11
m.- i muhabbet 58a/13
m.- ü mâhı 65b/8
m.+ i 50a/13, 68a/7

milk: -12- [Ar.] Mülk kelimesinin eski
metinlerde kullanılan bir şekli .
m. 73a/9
m.+ i 50a/4, 53a/7, 71b/6
m.+ in 71b/2

m.+ ine 71b/2, 71b/11, 72b/6,
76b/4

m.+ ini 75b/3

m.+ inin 50b/1

m.+ inüñ 78a/2

millet: -5- [Ar.] Millet, topluluk.
m.73b/11,81b/2, 81b/5, 82a/2,
84a/4

miskîn: -4- [Ar.] Fakir, düşkün.
m. 54a/5, 58a/5, 59a/13
m.+ üñ 76b/3

mişl: -1- [Ar.] Eş, benzer.
m.+ üñ 57b/6

mu: -2- [Tr.] soru eki.
m. 56a/7, 87b/13

mu'allak: -1- [Ar.] bir yere asılmış
olan, asılı.
m. 62b/8

mu'ayyan: -6- [Ar.] Belli, belirli.
m.56b/5,65a/5,65a/9,65a/13,67a/
6,83b/7

mu'azzam: -3-[Ar.] Çok büyük, çok iri,
pek kocaman.
m. 79a/7
ceyş-i m. 87a/4
nūr-ı m. 76a/11

mu'azzez: -1- [Ar.] izzet ve şeref sâhibi
m. 54a/7

mu'ciz: -3- [Ar.] Kısa, özlü,
veciz.
m. 74b/4
m.+ inüñ 80b/11
m.+ ler 78a/10

muhabbet: -2-[Ar.] Sevgi.
mihir-i m2. 58a/13

m.+ den 58b/1

muḥakḳak: -7-[Ar.] doğru, gerçek.
m. 56b/3, 62a/1, 63a/13, 69a/10,
80a/3, 80a/11,85b/7

muḥalled: -3- [Ar.] Ebedi, kalıcı.
m. 58a/6, 72b/9, 75a/8

Muḥammed: -53- Hz.Peygamber'in adı
(s.a.v).

m. 50a/3, 50a/11, 50b/3, 50b/7,
51a/12, 51b/1, 54a/10, 54a/12,
55a/11, 56a/7, 57b/12, 58a/9,
58a/10, 58a/12, 60b/14, 62a/12,
63a/3, 64b/11, 64b/12, 68a/6,
68b/1, 68b/9, 69a/4, 69a/7,
69a/9, 70a/8, 71a/8, 73a/4,
75a/2, 75a/8, 76b/1,76b/6,
76b/13, 78a/7, 78a/10, 79b/4,
81b/13, 84a/8, 84a/12, 84b/6,
86a/2, 88a/8, 89a/7, 89b/13,
91b/6

m.+ de 58a/6

m.+ den 57a/5

m.+ dür 57a/5, 73b/13, 88a/9

m.+ ile 51a/9

m.+ üñ 86a/10

muḥîṭ: -3- [Ar.] Çepeçevre kuşatan,
etrâfını çeviren, çevreleyen ihâta eden
(şey).

m.- i 'âlem 68a/3

m. 60a/1, 60b/4

muḥib: -3- [Ar.] Seven.
m. 59a/12
m.+ i 55a/12
muḥibb
m. 56b/8

muḥkem: -4- [Ar.] Daha değerli, daha
üstün.

m. 55a/4, 75a/1, 79a/6, 84b/4

muhtâc: -1-[Ar.] İhtiyacı olan.
m.82a/1

muhteşar: -2- [Ar.] Öz, derli toplu.
m. 71a/4
m. kılğıl 70a/4

muķābil: -4- [Ar.] Karşı karşıya olan.
m. 66a/4, 81b/7, 87a/11, 89a/13

muķaddem: -4- [Ar.] Daha değerli,
daha üstün.
m. 65b/7
m.+ a 88a/7
nūr-ı m. 63a/9, 83a/11

muķadder: -1-[Ar.] Değeri biçilmiş,
kıymeti belirlenmiş.
m. 56a/5

muķarrer: -1- [Ar.] Şüphesiz,
muhakkak.
m. 54a/7

muķtezā: -2- [Ar.] gerek, îcap
m.+ sınca 69b/4, 70b/4

muntazir: -1- [Ar.] beklenen:
m.+ uz 77a/6

murād: -7- [Ar.] İstek, dilek.
m.+ dan 57b/3
m.+ ı menākib-ihaydar 54a/8
m.+ ı 50b/12,66b/11
m.+ ımız 56a/2
m.+ iñ 59b/10
m.+ uñı 51b/13

murdār: -1- [Ar.] Kirli, pis.
m. 68b/4

murtaza: -5- [Ar.] Seçilmiş, razı
olunmuş.
na‘tı m. 54b/12

m.+ dan 57a/6]
m.+ nuñ 69a/7
m.+ ya 68a/10
m.+ yı 68/b08

muştafa: -27- Hz. Muhammed Mustafa
(s.a.v).

m. 50b/3, 51a/12, 56b/14,
60b/11,72a/6
m.+ ā 78a/10
m.+ dan 60b/9, 68/b08
m.+ dur 57b/14, 68b/10, 79b/4
m.+ nuñ 68a/5, 68b/5
m.+ ya resül-iḥak 86b/6
m.+ ya 67b/10, 79b/10
m.+ yı 51b/1, 57a/6, 58a/9,
91b/6
m.+ nuñ 61a/10
m.+ yı 54a/12
m. 54a/10
m.+ ya 78b/1
m.+ ı 73a/8
vaşf-ı m. 79a/2
m.+ nuñ 69a/7
m.+ nuñ 63a/3

muṭlāk: -4- [Ar.] Kayıtsız, şartsız.
m. 56a/3, 56b/3, 57b/4,
62a/8,69a/10
ḥayy-ı m. 60b/4

muṭavval: -1- [Ar.] Uzatılmış, sürekli.
m. 61b/11

mübārek: -3- [Ar.] Bereketli,
muhterem.
m. 56a/10, 68a/11, 91a/5

mücrim: -3- [Ar.] suçlu, kabahatli
kimse
m. 73b/4
m.+ lere 68b/6
m.+ üñ 54a/13

müdbir:- -1- [Ar.] bahtsız, bedbaht (kimse)

m.- i 68b/11

mufred: -1- [Ar.] Basit şeyler, mürekkep olmayan şeyler.

m.+ dür 65a/12

müjde:- -6- [F.] sevindirici haber, muştı.

m.+ 50b/7, 52a/7, 55b/4, 56b/9

m.+ sidür 51a/11

m.+ yi 52b/8

mü'mîn: -7- [Ar.] İmân sahibi kimse.

m. 55b/5, 55b/14

mü'min

m.+ ler 57a/8, 58b/10

m. 50b/3

m.+ ün 68a/11

m. 78b/11

münâcât: -2- [Ar.] Allah'a yalvarıp yakarma, duâ ve niyazda bulunma

m. eyledi 85a/6

m. 88b/4

münâfik: -1- [Ar.] İki yüzlü, ara bozucu.

m. 78b/9

münevver: -1- [Ar.] Işıklı, nurlu.

m. 75b/12

münezzeh: -1- [Ar.] Eksiklik, noksanlık, kötülük vb.nden arındırılmış olan, uzak, berî

m. 59a/4

mürde: -1- [F.] Ölü, ölmüş (kimse)

m. 68a/11

müretteb: -1- [Ar.] Sıralanmış, sıralı.

m. 79a/8

mürsel: -7- [Ar.] Gönderilmiş, yollanmış

m.+ ler 61b/10, 91a/4

m.+ lerün 74a/9, 77b/9, 79b/5

hâtm-i m. 70a/8, 71a/8

mürşid: -8- [Ar.] Rehber, kılavuz, önder

m. 61b/13, 62a/2, 63b/1, 63a/13,

63a/15, 69b/12, 70b/12, 84b/9

m.+ di 84b/12

mürüvvet: -2- [Ar.] Yiğitlik, mertlik.

m. eyle 75b/4

m.+ i 90b/11

müslümân: -4- [Ar.] slâm dîninden olan kimse, müslim, Muhammedî.

m. 55b/5, 55b/14, 78b/11, 69a/8, 73a/9, 85b/6

müşkil: -5- [Ar.] Müşkül, zor, güç.

m. 60a/2, 61a/14, 61a/15

m.+ dür 69b/2, 70b/2

müşrik: -1- [Ar.] Allah'a ortak koşanlar.

m. 64b/2

müyyeser: -1- [Ar.] Kolaylıkla olan, kolaylıkla yapılan, kolaylaştırılmış.

m.+ dür 62a/5

müzehheb: -1- [Ar.] Altın suyuna batırılmış

m.+ a 79a/8

mü'ebbed: -2- [Ar.] Sonsuz, ebedî, dâimî

m. 71b/5, 76b/13

n

nādān: -2-[F.] Câhil, bilmez
n. 68b/4, 78b/12

nāgāh: -1-[F.] Zamansız, vakitsiz.
n. 84a/2

naḳl: -6- [Ar.] Bir yerden bir yere
götüren, taşıyan, nakleden kimse veya
şey
n. 72a/5, 76a/6
n.+ üm 67b/3
n. idüben 75a/11
n.+e 58a/3

nām: -2-[F.] İsim, ad
n. 66a/6
n.+un 54b/10

namāz: -2-[F.] İslâm dînincede belli
kurallara göre günde beş vakit yapılması
müslümanlar üzerine farz kılınmış olan
ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil
eden ibâdet
n. 69a/11
n.+ ı 76a/14

nāme: -11-[Fars.] Mektup
n. 72a/10, 72b/6
n.+ den 70a/5, 71a/5
n.+ sidür 52b/3
n.+ sin 78a/11
n.+ sini 51a/2, 74b/10
n.+ yi 52a/1, 52a/13, 52b/1

nāmūs: -1- [Ar.] iffet, hayâ
n. 59b/1

nār: -4- [Ar.] Ateş.
n.+ a 69b/9, 70b/9
n. 68a/4, 68b/5

na're: -2- [Ar.] Yüksek sesle bağırarak,
haykırmak
n. 87a/2, 89b/12, 89b/4

nās: -1- [Ar.] İnsanlar, halk.
n. 72a/7

naşb: -2- [Ar.] Dikme, saplama, koyma,
yerleştirme
n. 53b/7, 65b/7

naşīb: -1- [Ar.] Kısmet.
n.+ i 68b/3

naşīhat: -1- [Ar.] Öğüt
n. 59b/2
n.- ı 60b/11

na't: -3- [Ar.] sıfat.
sıfat-ı n. 54a/9
n.- ı 60b/11
n.- ı murtaza 54b/12

nāy: -1-[F.] Ney çalan kimse, neyzen
n. 87b/13

nāz: -1- [Ar.] birl. geçişli f. (Ar. nazm +
Türk. etmek, eylemek)
1. Vezin ve kâfiye ile manzum olarak
yazmak veya söylemek
n. idelüm 56a/1

naẓar: -7- [Ar.] Bakış, bakma, göz atma
n. 52b/3, 55a/9, 89a/12
n.+ da 66b/3
n.+ dur 67a/7
n.+ durv 67a/8
n. kıldı 75b/8

nāz: -2-[F.] Kendini beğendirmek
amacıyla takınılan edâlı tavır, cilve
n. 57b/7, 68b/5

nāzir: -1- [Ar.] Bakan, nazar eden
n. 85b/9

nāzil: -1- [Ar.] Yukarıdan aşağıya inen
n. 50b/1

ne: -83- [Ar.] Hangi şey.
n. 51b/5, 52a/5, 52a/7, 54a/3,
54b/7, 54b/10, 55a/10, 55b/8,
55b/9, 56a/1, 56a/9, 56b/12,
58b/1, 58b/9, 59b/5, 59b/10,
60a/6, 60a/12, 60a/13, 60b/12,
61a/4, 61a/15, 61b/8, 62a/7,
62a/12, 62b/2, 62b/11, 64a/7,
69a/3, 69a/5, 72a/1, 73a/12,
75a/2, 75a/5, 75b/1, 75b/2,
76a/4, 76a/6, 76b/1, 77b/13,
78a/8, 78a/10, 80a/8, 81a/7,
81a/12, 81b/1, 81b/2, 81b/12,
81b/13, 82a/5, 82b/8, 82b/12,
83b/11, 84a/9, 85b/10, 86a/10,
86a/12, 87b/13, 88a/5, 88a/7,
88b/13, 90/13, 90b/12, 91a/6,
n.+ dür 53b/13, 54a/1, 55a/15,
61a/14, 75a/5, 89a/9, 89b/12
n.+ ler 74b/13
n.+ ye 75b/6
n.+ yise 75a/11, 81a/6, 85b/11

nebī: -7- [Ar.] Tanrı buyruğunu kullara
bildiren kimse, peygamber.
n. 77a/1
n.+ den 68b/11
n.+ ler 56b/10
n.+ ya 68b/2
n. 53a/2, 64b/11
n.+ e 53b/9

Necāṣī: -10- Habeş imparatorlarına
verilen unvân.
n. 72a/2, 72a/9, 73a/10, 73a/13,
73b/2, 73b/5
n.+ di 71b/11
n.+ ye 72b/2, 73a/3, 73b/6

necāt: -1- [Ar.] Kurtulma, kurtuluş,
halâs.

n.+ a 58a/2

necm: -2- [F.] Yıldız.
n.+ üñ 69b/13, 70b/13

nedāmet: -3- [Ar.] Pişmanlık.
n. 56b/8, 65a/4
ehl-i n. 73b/4

nedeñ: -1- [Tr.] Ne sebepten, niçin
n.+ lü 55b/4

neden: -3- [Tr.] Ne sebepten, niçin.
n. 61b/9, 62a/3, 62a/4

nefes: -1- [Ar.] Akciğerlere hava alıp
verme ve bu yolla alınıp verilen hava,
soluk
n.+ den 59a/5

nefs: -6- [Ar.] Kişinin kendiyle ilgili,
zâtına âit.
n.+ den 72b/12
n.+ i 57a/4, 59a/2, 61b/7
n.+ iñden 59a/11
n.+ ün 57a/4

nesīm: -1- [Ar.] hoş ve latif rüzgâr.
n.+ inde 69a/6

nesl: -2- [Ar.] Zürriyet, sülâle.
n.+ i 55a/10, 82b/8

nesne: -3- [Tr.] varlık, şey.
n. 52a/7, 69b/8, 70b/8

nev: -1- [F.] Yeni
n. 72a/4

ney: -1- [F.] Kamış.
n. 58b/3

neyistān: -1- [F.] Kamışlık, sazlık.
n. 86b/3

nîk:- -1- [F.] İyi, hoş, güzel.
n.- i 54b/10

niyâz: -3- [F.] Mûsikîmizde yüz elli yıllık bir birleşik makam.

n.+ ın 58b/3
n.+ ı 56b/6
n. eyler 57a/2

nice: -23- [Tr.] Çok, pek çok, birçok.
n.50a/1, 51a/6, 56a/15, 62a/14,
66b/1, 67a/7, 69a/6, 73a/1,
75a/5, 75a/6, 82b/10,
88a/10,89a/1,89a/6, 91a/9
n.+ dür 84a/7, 84a/10, 89a/9
n.+ si 52b/7, 85b/2, 88a/13
n.+ sine 55b/9

niçe: -2- [Tr.] Çok, pek çok, birçok.
n. 57a/13, 60b/11

niçün: -7- [Tr.] neden, hangi sebeple.
n.53a/5, 57a/9, 59b/8, 59b/9,
63a/1i, 80a/1, 86a/7

nidâ: -4- [Ar.] Seslenme, çağırma,
n. 63a/6, 63a/11, 85a/10
n.+ yı 68a/2

nihân: -3- [F.] Gizli, saklı, gizlenmiş,
saklanmış.

n.+ da 67a/4
n.+ i 74a/13
n.+ uñ 64b/8

niḥāyet: -1- [Ar.] Son.
n. 62b/6

ni'met: -1-[Ar.] Lutuf eseri olan iyilik,
ihسان, bağış.
n.78a/12

nisâr:-1- [Ar.] Saçma, saçılma, serpmeye.

n. 57a/11

nişân: -2- [F.] İşâret, belirti, iz.
n.+ a 78b/8
n.+ dur 67a/1

nîyâz: -8- [F.] Duâ, Yalvarma, yakarma.
n. 56a/1, 56a/4,56a/15
n.- ı 54b/11,57b/7
n. itdüm 62b/4, 62b/7, 62b/10

niẓām: -3- [Ar.] kural, düzen, usûl.
n.- ı 'âlem olduğundan 53a/7
n.- ı 'âlemüñ çün 53b/8
n.+ ı 66a/8

n'ol -: -4- [Tr.] Ne ol.
n.- acağın 81a/12, 87a/10
n.- dı 73b/7
n.- isar 76a/5

nuḥûset: -2- [Ar.] Uğursuzluk, şeâmet
n.+ den 69b/13, 70b/13

nūr: -55- [Ar.] Gözle görülen aydınlık,
maddî şeyleri görmeye yarayan ışık,
ziyâ

n. 60a/14, 60b/15, 62b/16, 63a/3,
63a/4, 63a/15, 64a/5, 64a/10,
68a/1, 73b/3, 78b/5,
n.- ı âdem 60a/13
n.- ı aḥmed veleḥüeyzan 50a/11
n.- ı ḥudâdur'alîyi 54a/10
n.- ı mu'azzam 76a/11
n.- ı muḥaddem 63a/9, 83a/11
n.- ı vilâyet 66a/1
n.+ dan 57a/6, 84a/8
n.+ den 55a/10
n.+ ı 50b/7, 54a/13, 66a/4, 73a/6,
76a/1, 88b/4, 91b/12
n.+ ıdı 55a/8
n.+ ıdur 65b/1, 67b/1
n.+ ıla 84b/10
n.+ ın 66b/10

n.+ ından 68a/3, 84a/10
 n.+ i 65a/2, 74a/4
 n.+ ıla 69a/1
 n.+ uñ 55a/10, 68b/12
 n.- ı 54b/1, 57a/5, 63a/14
 n. 64a/13, 75b/12
 n.- ı hidāyet 75b/7
 n.- ı ʿizzet 61a/13
 n.- ı raḥmet 91a/3
 n.+ a 64b/3
 n.+ ıdı 62b/14
 n.+ ıdur 63a/2, 63a/3
 n.+ ın 63b/1
 n.+ ına 64a/13
 n.- yıla 64b/9

nūrāni: -1- [Ar.] Işıklı.
 n. 84b/9

nuṭḡ: -13- [Ar.] Nutuk, söz, kelim.
 n.+ a 60a/1, 91a/7
 n.+ ı 58b/12, 68a/2, 68b/10,
 85b/12
 n.+ ını 53a/13
 n.- ı 53b/4
 n.+ ı 58b/3
 n.+ ını 60a/3
 n.+ a 81b/11
 n.+ ını 60a/4

nübüvvet: -7- [Ar.] Peygamberlik,
 nebîlik.
 n. 53a/1, 64a/9, 64b/9, 83b/10
 ḫatm-i n. 64a/1, 64a/8, 72b/3

nü-şîrevān: -4- [F.] Heykel.
 n.+ ı 74b/6
 n.+ nuñ 70a/12, 71a/12
 n.+ ı 77b/4

o

o:-52- [Tr.] 3.tekil şahıs.

o. 50a/4, 50a/5, 50a/6, 50a/7,
 52a/1, 52b/3, 53a/11, 53b/6,
 53b/10, 54b/4, 55a/14, 56a/1,
 56a/15, 57a/15, 57b/2, 58a/3,
 62a/11, 62b/7, 63a/3, 64a/4,
 65a/12, 65a/13, 65z/5, 66b/9,
 66b/13, 68b/11, 74a/3, 75a/6,
 75a/9, 75a/12, 75b/1, 75b/9,
 76b/3, 77b/11, 78a/6, 78b/9,
 79b/9, 80a/1, 81b/3, 81b/5,
 85b/8, 87b/12, 88a/4, 88a/10,
 88b/1, 88b/12, 89b/1, 90/13,
 90a/8, 90a/12, 91a/4
 o.+ dur 61b/14

od: -2- [Tr.] Ateş, alev.
 o. 77b/5
 o.+ ına 85a/2

odun: -1- [Tr.] Yakılmak üzere kesilmiş
 ağaç.
 o.+ dan 90a/8

oğl: -13- [Tr.] Oğul.
 o.+ ı 57a/11, 61b/4, 70a/12,
 71a/12, 77a/9, 77b/3, 77b/13,
 78a/1
 o.+ ından 78a/11
 o.+ i 76b/3, 76a/7, 76a/12, 77a/10
 o.+ dur 70a/12, 71a/12

oķı: -10- [Tr.] Okumak.
 o. 70a/6, 71a/6
oķu
 o.- dı 53a/12, 76a/14, 80b/6
 o.- yıck 75a/12
 o.- yup 52a/5, 73a/5, 79b/11
 o.+ dı 83a/12

oķun -: -1- [Tr.] okunmak.
 o.- dı 74a/11
 o. 74a/10

ol -: -379- [Tr.] Meydana gelmek / Gerçekleşmek

o. 50a/5, 50a/13, 50b/2, 51a/7, 51b/12, 52a/1, 52b/8, 52a/13, 53a/3, 53a/7, 53b/6, 53b/7, 53b/8, 53b/11, 55a/3, 55a/5, 55a/8, 55a/10, 56a/13, 57a/2, 59b/6, 59a/7, 60a/14, 67b/12, 66a/6, 59a/3, 76b/13, 60a/3, 60a/5, 61a/2, 61a/3, 61a/6, 64a/1, 68a/11, 68a/13, 68b/12, 69a/3, 69a/7, 69b/13, 70a/1, 70a/12, 70b/12, 70b/13, 71a/1, 71a/12, 71b/4, 71b/7, 72a/5, 72a/7, 73a/1, 74a/9, 74a/13, 74b/3, 75a/1, 76b/8, 77b/7, 78b/2, 78a/3, 79a/7, 79a/13, 80a/10, 82a/8, 82b/10, 83a/6, 83b/13, 84b/10, 85a/6, 85a/9, 85b/4, 86b/1, 87a/4, 87a/6, 87a/8, 87b/13, 88a/13, 89a/2, 89a/5, 89a/6, 90a/1, 90a/2, 90a/3, 90a/5, 90b/2, 90b/3, 91a/8, 91b/10,
o.- sun 76a/4
o.- a 55b/5, 55b/7, 59a/12, 60b/9, 60b/10, 60b/11, 64a/6, 64a/9, 64a/12, 66a/3, 66a/6, 66a/7, 68a/13, 80b/2, 80b/3, 82b/5, 82b/8, 83a/2, 88a/10
o.- abilür 81b/7
o.- alar 51a/10, 72a/10
o.- alum 83a/5
o.- am 72b/8, 74b/12, 76b/11, 76b/12, 82b/8
o.- an 54a/11, 56b/8, 59b/13, 60a/1, 66a/10, 77b/6, 82b/11, 83b/3, 84b/7, 84b/10, 87b/12
o.- anı 55b/12, 61a/15
o.- arabir 67a/8
o.- aruñıla 81a/3
o.- asın 60a/4, 60a/12, 60b/1, 67b/5, 69a/9, 80a/5

o.- dı 51b/2, 53a/8, 53a/9, 53a/10, 53a/11, 53b/1, 53b/3, 54a/2, 57a/2, 57b/11, 58a/9, 61a/4, 61a/14, 64a/1, 64a/2, 64a/3, 64b/6, 64b/7, 64b/8, 64b/11, 66b/5, 66b/6, 67a/1, 67a/2, 67a/12, 68b/07, 68a/2, 68a/11, 68b/5, 68b/6, 73b/5, 75b/11, 76a/10, 77b/10, 78a/12, 79a/3, 79a/13, 80a/7, 82a/10, 82b/5, 85a/9, 85b/2, 86b/3, 86b/8, 86b/10, 87a/5, 87a/11, 87b/13, 88a/1, 88a/2, 88a/7, 90a/8, 90b/3, 90b/4, 90b/9
o.- dılar 57b/11
o.- dın 79a/4
o.- dır 57b/13, 60a/1
o.- dışa 61a/4, 73a/12, 76b/9, 90b/12
o.- dıysa 53a/1
o.- di 78a/3, 78a/7, 88b/2
o.- duğı 54a/3, 57a/13, 62a/14
o.- duğına 65a/13
o.- duğıncı 68a/8, 68b/3
o.- duğından 53a/7
o.- duk 89a/10
o.- dukda 69b/2, 70b/2
o.- dum 62a/12, 62a/13
o.- duñ 67b/8
o.- duñsa 78a/9
o.- dur 50b/11, 51b/1, 54a/7, 61b/12, 68a/3, 68a/9, 79b/13, 81a/9
o.- ğıl 85a/4, 91b/13
o.- ıcak 84b/12
o.- ıdı 63a/10
o.- ımaz 80b/13, 87b/5
o.- ısar 65b/6, 82b/10
o.- ma 59b/7, 63a/5
o.- mada 62b/16
o.- madı 66a/12, 87b/1, 90b/10
o.- madın 89a/10
o.- madum 62b/1
o.- mağa 66a/4

o.- mak 54b/1
 o.- mamış 90b/5
 o.- mamışdur 88a/8
 o.- masın 59b/7
 o.- masun 59b/1, 84a/13
 o.- maya 52b/7, 58b/8, 59a/12, 74b/7, 84a/2
 o.- mayasız 81b/5
 o.- maz 53a/2, 57b/5, 59a/6, 59a/14, 65a/12, 65b/2, 69b/2, 69b/5, 84a/10, 70b/2, 70b/5
 o.- mış 68a/1, 76a/6, 88a/4, 90b/4, 90b/6
 o.- mışdır /11
 o.- mışdur 60b/13
 o.- mışdı 80a/6, 88a/11
 o.- miş 78a/8
 o.- sa 58b/7, 64a/12, 64b/1
 o.- sun 64b/6, 70a/6, 71a/6, 77a/2, 84a/3, 84a/12, 91b/11
 o.- uban 66b/11, 87a/9, 88b/2, 90a/9
 o.- uben 54b/3
 o.- uñ 50a/11, 62a/4, 83a/13
 o.- un 77b/2
 o.- unca 66b/12, 91b/11
 o.- undı 58a/1
 o.- unmuş 65a/5, 66a/8
 o.- up 61a/2, 66a/6, 66a/7, 66b/11, 74a/11, 82b/1, 90b/9, 91a/1
 o.- updur 50b/1, 55a/12, 59b/12, 61b/13, 62a/3, 65a/1, 67a/3, 67a/11
 o.- ur 53b/9, 54b/10, 55b/13, 60a/6, 61b/11, 61b/12, 64b/3, 65a/9, 65b/4, 65b/7, 65b/8, 74b/8, 75b/12, 82b/7, 84a/2, 84a/13
 o.- urını 52a/11
 o.- ursañ 58b/6
 o.- ursañuz 83b/9
 o.- ursın 59a/11, 63a/1i, 80a/13
 o.- ursınmuḥannet 74b/8

ol: -147- [Tr.] 3. Kişi çoğul şahıs eki.
 o. 50b/1, 51a/13, 51b/7, 52b/10, 52b/7, 57a/11, 58b/3, 72b/8, 55b/6, 55b/14, 56a/12, 56a/14, 56a/15, 56b/9, 56b/11, 57a/1, 57a/6, 57a/8, 57b/1, 57b/10, 57b/11, 59a/4, 59b/11, 60b/4, 61a/3, 61a/10, 61a/11, 61a/12, 61b/13, 62a/2, 62a/3, 62a/8, 63a/2, 63a/9, 63a/14, 63a/15, 64a/2, 64a/13, 65a/1, 65a/11, 65b/7, 65b/13, 66a/5, 66a/6, 66b/10, 66b/12, 67a/3, 67a/11, 67b/4, 67b/7, 67b/10, 68b/7, 68a/11, 68b/2, 68b/11, 69b/1, 69b/5, 69b/12, 70a/10, 70b/1, 70b/5, 70b/12, 71a/10, 71b/12, 71b/5, 72b/5, 72b/9, 72b/13, 73a/4, 73a/6, 73a/12, 74a/9, 74a/11, 74b/4, 74b/6, 74b/9, 74b/10, 74b/11, 75a/2, 75a/7, 75a/9, 75a/13, 75b/7, 76a/6, 76a/9, 76a/11, 76a/14, 76b/13, 77a/8, 77a/9, 77a/12, 77b/8, 77b/13, 78a/1, 78a/7, 78b/1, 79a/4, 79b/3, 79b/5, 80a/1, 80a/3, 80a/6, 80b/2, 80b/8, 80b/9, 81a/7, 82b/5, 82b/11, 83a/9, 83a/11, 83a/12, 86b/6, 87b/13, 88a/10, 88b/4, 88b/13, 89a/1, 89a/3, 89a/11, 89b/12, 90a/10, 90b/4, 90b/5, 90b/9, 91a/13
 o.+ ardan 62a/9
 o. şah-ı murtaẓā 68a/9
 o.+ lar 84a/4
 o.+ lardur 78b/3
 o.+ a 75b/6, 83a/2
 o.+ dan 62a/11, 63b/2, 65b/13, 82a/8, 83a/5
 o.+ ı 86a/6
 o.+ la 82a/2

o.+ uñ 64a/12
o.+ uñ 72a/8, 75b/11
o.+ uñla 75b/5

on iki: -5- [Tr.] 12 Sayısı.
o. 64a/11,82b/1,
86b/2,88b/3,89b/3

orta: -3- [Tr.] Orta.
o.+ sında 62b/14
o.+ ya 51a/8, 87b/8

‘oşman: -8- [Tr.] Osmanlılar’la ve
Osmanlı Devleti ile ilgili.
‘o. 52a/13, 52b/2, 52b/3, 52b/10
‘o.+ a 52a/8, 52a/12,83a/11
‘o.+ dan 52b/7

otağ: -1- [F.] Büyük çadır
o.+ ına 82b/11

otur: -17- [Tr.] Oturmak, yerleşmek.
o. 54b/6
o.+ an 51b/2
o.- am 82b/6
o.- asın 83b/10
o.- dı ser-ibevvāb 74a/2
o.- dı 61a/10, 79b/9
o.- di 73a/7
o.- ğıl 79b/8
o.- mış 79b/1
o.- mışdı 60b/14
o.- mışdı 72a/6, 74a/4
o.- ursam 91a/12
o.- ursın 86a/7
o.- dı 81a/11
o.- urduñ 61b/2

otuz biñ: -2- [Tr.] 30.000 sayısı
o. 62b/6,62a/15

otuz üç bin: -4-[Tr.] 33.000 sayısı.
o. 86a/11
otuzüçbiñ

o. 85a/11, 85b/2,86b/10

oyna-: -1- [Tr.] Eğlenmek
o. 62b/8

oyun: -1- [Tr.] Eğlence.
o.+ ından 90a/12

öde -: -1- [Tr.] Tediye etmek.
ö.- mege 55b/8

öl -: -9- [Tr.] Can vermek, hayatı sonra
ermek.

ö.- di 76a/11
ö.- dürdi 77a/9
ö.- düreyima 83b/5
ö.- dürüp 76a/10, 91b/7
ö.- dürürler 91a/13
ö.- miş 91b/4
ö.- üler 88a/3
ö.+ üm 87a/3
ö.+ ler 69a/2
ö.- señ 82a/4

öldür -: -1-[Tr.] Öldürmek, ölümüne
sebepe olmak.
ö.- ürler 87b/6

ömr: -1- [Ar.] Müddet, hayat.
ö. 77a/10

öñ: -13- [Tr.] Karşısına çık, önüne çık.
ö.+ ine 51a/6, 54b/3
ö.+ lerine 50a/6
ö.- ince 52a/2
ö.- ür-diler 55a/1
ö.+ inde 74a/6, 79b/2, 81a/9,
90a/13
ö.+ ine 73b/1, 90b/7
ö.- üben 74b/9
ö.- ünçe 89a/5

öñürdi -: -2- [Tr.] Önce, ilk önce.
ö.- di 50a/6,87a/1

öp -: -4- [Tr.] Sevgi ve saygısını göstermek üzere dudaklarını bir şeye değdirmek.

ö.- di 51a/5, 54a/2, 54b/10, 57b/10

ör: -1- [Tr.] İplik, yün.
ö.+ ü 88b/7

öyle: -1- [Tr.] Ona benzer, onun gibi.
ö.+ den 86b/13

öz: -32- [Tr.] Benlik, manevi varlık.
ö.63b/1, 78a/1, 83b/10
ö.+ iñ 59a/4, 59a/5
ö.+ iñ 59a/7
ö.+ i 60b/1, 77a/11, 85a/4, 86a/7, 86a/8
ö.+ in 74a/5, 79a/9, 84b/7, 84b/13
ö.+ ini 53b/1, 77b/12
ö.+ iñi 60a/13
ö.+ inüñ 90b/10
ö.+ rin 91a/4
ö.+ ün 59b/12, 59b/13
ö.+üñ 59a/10, 59a/11, 59b/10, 77a/1, 82a/5
ö.+ ünden 85a/3
ö.+ üñe 67b/4, 69b/5, 70b/5
ö.+ üni 67a/9

özge: -1- [Tr.] Gayri, başka.
ö. 57a/3

p

pādişāh: -8- [F.] Taht sâhibi.
p.63a/8, 71b/6, 72a/8
p.+ a 62b/4
p.+ ı 56a/8, 71b/11, 74b/12
p.+ lar 56a/8

pāre: -4- [F.] Sayı, adet.
p.74b/10, 79a/1, 87a/9

payidār: -1- [F.] Kalıcı, devamlı, sâbit.
p.+ ı 59b/6

pehlüvān: -3- [F.] Pehlivan, yiğit.
p.+ a 87a/11
p.+ lar 86a/3
p.+ ları 87b/3

pek: -1- [Tr.] Sert, katı.
p. 58a/9

penāh: -3- [F.] Sığınacak yer, melce.
p.+ ı 56a/8, 88a/9
p.+ i 77a/9

perde: -3- [F.] ışığı engellemek veya iki yeri birbirinden ayırmak için gerilen kumaş, naylon vb.
p.+ sin 58b/15
p.+ sinia 84b/10
p.+ sinden 54a/5

perest: -4- [F.] tapan, taparcasına seven
p.80a/10
p.+ idi 71b/4, 71b/5
p.+ üñ 71b/7

perhîz: -3- [F.] belli miktarlarda yeme, diyet, rejim.
p.70a/11, 71a/11, 74b/2

perhîzkār: -2- [F.] Haram ve yasak olan şeylerden kaçınan, bunlara karşı kendini tutan (kimse), müttakî.
p. 70a/1, 71a/1

pervāz: -3- [F.] Uçma, uçuş.
p.62a/14, 64a/2
p. kıldum otuzbiñ 62a/15

pervîz : Özel isim -27- [Tr.]
p. 71a/11, 72a/9, 73b/9, 73b/14, 74a/2, 74a/4, 74b/2, 74b/9, . 76a/2, 76a/8,

76a/9, 76b/2, 77a/9, 77b/2,
77b/10, 78a/10, 82b/8
p.+ e 72a/2, 72a/3, 72b/6, 73b/7,
76b/12
p.+ i 76a/1
p.+ ün 76b/3
p.+ üñ 78a/1, 78a/8, 79a/3

pes: -9- [F.] Yeter, kâfî.
p. 50b/2, 52a/10, 52a/13, 60a/6,
61a/7, 79b/7, 79b/11, 81b/13,
82b/11

peyām: -4- [F.] Haber
p. 61a/4
p.+ ı 85a/7, 88b/10
p.+ ınvar-ıca 84a/1

peyember: -32- [F.] Hz. Muhammed
(s.a.v.).

p. 64a/3, 72b/5, 73b/6, 75b/4,
75a/9
p.+ a 83a/8
peygamber
p. 50a/7, 60b/14, 62a/3, 64a/7,
74b/1, 76a/3, 80a/6, 85a/9,
85b/9, 85b/12, 86b/8, 83b/6
p.+ e 72a/7
p.+ i 55b/2, 68b/10, 72a/12,
72b/7, 80a/11, 85b/7
p.+ idür 63a/2, 74a/9, 79b/5
p.+ imiş 80b/9
p.+ isin 77b/9
p.+ iyem 72b/12
p.+ üñe 81a/1

peyk: -2- [F.] Haber ve mektup taşıyan
kimse, haberci.
p.- i hâzret 61a/13
p.- i 61b/1

peykân: -1- [F.] Okun ucundaki sivri
demir, temren .
p. it 78b/9

peymân: -1- [F.] Ant, yemin.
p.+ ı 56a/6

pîç: -1- [F.] Kıvrım, büküm.
p. 86a/5

pîr: -1- [F.] Yaşlı, ihtiyar kimse.
p. 84b/10

pîşe: -1- [F.] Sanat, meslek
p.+ sinden 90b/9

pîşkeş: -2- [F.] Hediye, armağan,
peşkeş.
p. 73a/10
p.+ leri 73b/1

pinhân: -2- [F.] Gizli.
p. 76a/10
p. idersin 59b/9

pişmân: -1- [F.] esef eden, nâdim
p. 90b/9

pur: -3- [F.] Dolu.
p. 58a/8, 68a/11, 76a/2

püser: -1- [F.] Erkek evlât, oğul
p.+ dür 59a/9

püş: -1- [F.] giyinmek, örtmek”ten.
p. 65b/12

puşt: -1- [Far] Arka, sırt
p. 56a/8

r

rabb: -1- [Ar.] Allah c.c
r. 88b/5

ra’d: -1- [Ar.] Gök gürültüsü.
r. 89b/5

rāh : -4- [F.] Usul, tarz, sistem.

r.- ı 57b/2, 57b/10

r.+ i 76a/9, 78a/6

raḥīm: -2- [Ar.] Esirgemek, bağışlamak.

r. 79b/13, 91a/5

rāhib: -1- [Ar.] korkmak, çekinmek”ten.

r.+ lerin 81a/13

raḥm: -1- [Ar.] Merhamet etme, acıma.

r. 91a/5

raḥmān: -2- [Ar.] merhamet eden, nîmet veren” anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dir.

r.+ a 59a/2

r.+ î şîfât 60a/5

raḥmet: -4- [Ar.] Merhamet.

r. 68a/8, 68a/9, 68a/11

nür-ı r. 91a/3

rām: -1- [F.] İtâat eden, boyun eğen.

r. 76b/11

rayat: -1- [Ar.] Sancaklar, bayraklar.

r.+ ı 68b/13

rāz: -2- [F.] Gizlenen şey, sır.

r. 62a/14, 64a/2

ref’: -1- [Ar.] Yukarı kaldırma, yükseltme

r. 66a/7

refīk: -1- [Ar.] Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş

r.+ ı 84b/8

rehber : -4- [F.] Yol gösteren, kılavuz, delil.

r. 67a/12

r.+ i 79b/3

r.+ idür 79b/5

r.+ imiş 80b/9

re’īs: -6- [Ar.] Başkan, âmir.

r. 50a/2, 50a/61a/151a/7

r.+ e 51b/7

r.+ üñ 52b/10

remz: -1- [Ar.] işâret, resim, harf, kısaltma vb., sembol.

r.+ inde 66b/2

renc: -4- [F.] Ağrı, sızı.

r. 58b/469b/6, 70b/6

r.+ ñe 50b/4

reng: -1- [F.] Renk .

r. 88a/13

resm: -14- [Ar.] Tasvir, timsal.

r.+ e 59a/14, 59b/4, 60b/126a/1,

66a/8, 73b/14, 76a/6, 78a/8,

86a/3, 86b/5, 88b/10

r.+ edür 67b/1

r.+ ile 86a/4

r.+ ileyise birbir 52a/5

resûl: -56- [Ar.] Peygamber, nebî.

r.- i âferîde 88b/4

r.- i kâmil 89a/8

r.- iḥaḳ cevāba 83b/13

r.- iḥaḳ çün 86b/6

r.+ e 73a/11, 73a/12, 75a/11,

79b/9, 81a/6

r.+ ı 55b/1

r.+ i 51a/6, 74a/8, 75b/9, 84a/7,

85a/5, 91b/13

evlād-ı r.+ i 57a/9

r.+ ile 50a/2

r.+ üñ 50a/9, 51a/2, 51b/9,
52b/3, 52b/12, 60b/15, 61a/6,
67a/2
r.+ ün 54a/3, 83a/9, 89a/12,
90b/7, 90b/8
r.+ üñ 78a/11, 84b/2, 90b/10
r. 77b/7, 81a/9, 85b/3, 90a/13
āl-i r. 78b/6
r.- üñ 56b/9
r.+ i 76b/8
r.+ üñ ibniammi 63a/4
r.+ üñ 74b/10
r. 74a/5
‘ahd-i r. 52b/13
r.+ e 61a/4, 61a/9, 64a/5, 91a/8
r.+ üñ 77b/8
r.+ ün 61a/1, 87b/10, 89a/7
r.+ üñ 87b/4
r. 61a/11
‘amm-i r. 87a/2

resülullāh: -2- Allah‘ın resûlu.
r. 55b/4, 91a/6

revā: -4- [F.] Lâyık, uygun, yerinde.
r. 60a/11, 60b/1, 80a/5
r.+ dur 81b/12

revān: -6- [F.] Akan, yürüyen, giden.
r. 54a/2, 75a/10, 89b/1
r.+ dur 73b/2
r.+ ı 60b/2
r. it 58b/4

rızā: -3- [Ar.] Râzı olma, kalben hoş
görüp kabul .
r. 56a/11, 78b/5, 78b/4

rızķ: -1- [Ar.] Allah tarafından herkese
takdir edilen nîmet
r.+ iñ 59a/8

ri‘āyet: -1- [Ar.] Saygı, sayma, îtibar.
r. 59b/7

rihlet: -6- [Ar.] Rihlet, göç, vefat.
r. 66b/12
r. eyledise 53b/10
r. eylemiş 50b/8
r. itdi 50a/11, 51a/12
r. itmişdi 50a/5

rikāb: -1- [Ar.] Büyük bir kimsenin katı,
huzuru.
r. 86b/9

risālāt: -1- [Ar.] İnsanları dîne dâvet
etme işi, peygamberlik, resullük .
r.+ um 72b/10

rivāyet: -10- [Ar.] Bir haberi, söz veya
olayı nakletme, anlatma.
r. 57a/13, 58a/1, 58b/5, 60b/12,
70a/5, 71a/5, 72a/5, 73b/7,
76a/6
r.+ in 58b/9

riyā: -6- [Ar.] Gösteriş.
r. 85a/3
r.+ den 69b/1, 70b/1
r.+ lu 70b/2
r.+ sı 66a/11
r.+ yı 85a/3

riyāzet: -1- [Ar.] Dünya lezzetlerinden
sakınmak sûretiyle nefsi terbiye etme,
ahlâkı güzelleştirme.
r. 60a/6

riyā‘: -1- [Ar.] özü sözü bir olmama,
iki yüzlülük.
r. 59a/6

ruh: -1- [Tr.] Can.
r.- ı muşavver 68a/2

rüy -: -3- [F.] Yüz, çehre.
r.- i 60a/12

r.+ ı 69b/13, 70b/13

rücū : -1- [Ar.] Dönme, geri dönme.
r. itdükde 53b/5

rüm: -10- Roma imparatorluğu.
r. 79b/9, 82a/12, 91a/12
r.+ a 80a/2, 83b/1
r.+ da 87a/6
r.+ ı 79b/3, 80b/1
kayşer-i r. 72a/2, 89b/7

rüma: -3- Roma imparatorluğu
r. 79a/5, 91b/11
kayşer-i r. 86b/7

rüşen: -3- [F.] Parlak, aydın, aydınlık.
r. 66a/2, 68a/1, 68a/3

rüz -: -8- [F.] Gün, gündüz.
r. 65a/4
r.- ı 57a/9, 61a/10, 66a/1, 66a/3,
73b/4, 78b/3
r.+ i 79b/4

S, Ş

sa'adet: -3- [Ar.] Mutlu olma, mutlu ve
mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık
s. 68a/7, 68a/10, 90/13

şabāh: -3 - [Ar.] Günü başlangıcı,
gündüzün ilk saatleri.
ş. 55a/5
ş.+ ın 55a/1
s.+ e 72a/6

sabīt: -1- [Ar.] Yerinde duran, yer
değiştirmeyen, durağan.
s. 66b/3

şabr: -1- [Ar.] Sızlanmadan dayanma,
tahammül gösterme.

ş.+ u 60a/4

şad: -1- [F.] Yüz sayısı, 100
ş. 78b/2

sadā: -3- [Ar.] Yankı, ses.
s.+ dur 68b/13
ş.+ dan 89b/12
ş.+ yı 86b/11

şaddak: -4- [Ar.] Doğrudur, gerçektir.
ş. 54b/7, 56b/7, 63a/13, 72a/12

şādık: -2- [Ar.] Doğru sözlü.
ş. 61b/5, 78b/5

şādır: -2- [Ar.] Ortaya çıkan, meydana
gelen, zuhur eden.
ş. 60b/13, 90b/12

şafā: -5- [Ar.] Gönül şenliği, rahat,
huzur, kedersizlik.
ş. 50a/13, 54b/6, 89a/8
ş.+ dan 58b/1
s.+ nuñ 63a/3

şafī: -1- [Tr.] Temiz, hâlis, saf.
ş.+ den 88a/7

şāg: -2- [Tr.] Vücutta kalbin bulunduğu
tarafın karşısında olan Karşıtı: SOL.
ş. 55b/7, 77b/2

şahīh: -2- [Ar.] Yalan veya hayal ürünü
olmayan, gerçek, doğru.
ş.+ ın 58b/9
ş. kâvil 58a/2

şāhib: -1- [Ar.] Arkadaş.
ş. 65a/6

şahrā: -3- [Ar.] geniş yer, kır, ova
ş. 79a/5, 88b/1

ş.+ da 89b/1

sa'îd: -3- [Ar.] Kutlu, uğurlu, mübârek
s. 69b/13, 70b/13, 71b/13

şakâl: -1- [Tr.] Sakal.
ş.+ ın 84b/2

şakî: -3- [Ar.] kadehlere içki koyan
kimse.

s. 67b/12
s.- i kevser 55b/14
s.+ sidür 78b/3

şakın: -6- [Tr.] İyi ya da kötü bir işi
yapmaktan çekinmek, uzak durmak, bir
iş terketmek.

ş. 58b/12, 76a/2, 80a/4, 83b/8,
86a/1, 86a/6 , 90b/3

şal -: -8- [Tr.] Salmak, koy vermek,
serbest bırakmak, bırakmak

ş. 82a/6
ş.- alum 51b/5
ş.- ardı beşo 90a/4
ş.- dı 82a/11, 84b/2, 89a/12
ş.- mışidük 80b/10
ş.- up 77a/7

şalâ: -2- [Ar.] Namaz.
ş. 80b/3
ş.+ dur 69a/2

şalât : -4- [Ar.] Namaz.
s. 68b/13, 69a/12
ş.- ı 68a/4
ş.- ızuhri kılmışdı 75a/9

şalavât: -11- [Ar.] Hz.
Peygamber'imizi yüceltmek.
ş. 54b/11, 55a/15, 56b/7, 56b/12,
58a/9, 67b/10, 73a/1, 73a/7,
78a/9,
'aleyh-i s. 56b/13

ş.+ dur 78a/9

Salın-: -1- [Tr.] Salınma, sarkıtılma.
s.- ndı 78a/3

şallü'alâ: -3- [Ar.] Muhammed için
okunan ve değişik şekillerinde bulunan
salât cümlelerinden birisi.

ş. 68a/6, 69a/4, 68b/9

salţanat: -1- [Ar.] Hükümdarlık,
sultanlık.
s. 78a/12

sâm: -2- Nübüvvet zincirinde bir nebi.
s. 68b/12, 88a/5

saña: -60- [Tr.] Sen zamirinin yönelme
hâli.

s.+ a 51b/10, 51b/12, 52a/7,
55b/6, 55b/10, 55b/11, 56b/8,
57a/2, 59a/1, 59a/2, 59a/6,
59a/12, 59a/14, 59b/1, 59b/9,
60a/5, 60a/10, 61a/15, 62a/3,
64b/8, 66a/2, 67b/3, 69b/5,
70a/1, 70b/5, 71a/1, 72a/10,
74b/8, 74b/2, 76a/1, 77a/2,
77a/6, 77b/10, 77b/11, 77b/13,
78a/5, 79b/3, 80a/1, 80b/1,
80a/3, 80a/10, , 83b/3, 83b/5,
83b/11, 84a/12, 85a/8, 85a/11,
89a/10, 91a/1, 91a/7, 91a/9,
91b/2

s.+ dur 57b/7
s.+ sın 82b/3, 86b/4, 89b/5
s.+ ydun 88a/12, 89b/6

şan -: -9- [Tr.] Sanmak, olduğunu
düşünmek, addetmek, farzetmek.

ş.- dum 84a/9
ş.- ma 54a/10, 69b/8, 70b/8,
85b/10, 86a/6
ş.- ur 84b/13
ş.- ıduñ 52b/6

şāñ
ş.+ dur 57a/4

şāñī: -4- [Ar.] İkinci.
s.+ nūñ 66a/2
s. 64b/7, 64b/10, 67a/1

şavaş: -1- [Tr.] Cenk, harp.
ş. 88a/7

şavm: -2- [Ar.] Oruç
ş. 68a/4, 69a/12

şavt: -1- [Ar.] Ses.
ş. 68b/13

saz: -1- [Tr.] Yapan, eden.
s.+ in 58b/3

sebeb: -4- [Ar.] Neden.
s. 61b/12, 64a/1
s.+ den 57a/2, 59a/4

seccāde: -1- [Ar.] halı, kilim, kumaş,
hasır vb.
s.+ sinde 51a/12

secde: -3- [Ar.] Secde etmek.
s. 68a/4, 90b/10
s. idüben 88b/7

sefer: -1- [Ar.] Yolculuk, seyahat.
s. 50a/13

seg: -1- [F.] Köpek.
s.+ ün 68a/13

sehāvet: -1- [Ar.] Cömertlik, el
açıklığı.
s. 60a/10

sekiz yüz: -1- [Tr.] 800 Sayısı.
ben s. 66b/9

sekiz yüz seksen üç: -1- [Tr.] 883
Sayısı.
s. 66b/12

seksen: -6- [Tr.] 80 Sayısı
s. 51a/11, 52a/6, 52b/5, 55b/6,
56a/3, 56b/3

selām: -26- [Ar.] Merhaba, hayırlı işler
s. 52a/3, 61a/9, 73b/2, 75a/10,
89a/7
s.+ i 51a/3, 52b/1, 61b/3, 70a/4,
71a/4, 83a/10, 85a/7, 88b/10
s.+ in 51a/4, 54b/5, 61a/9, 74a/3,
79b/6, 81a/6
s.+ i 77b/1
s.+ um 80b/8
s. eyler 74a/8
s. itdi 79b/3
s. virdi 74a/3, 79b/2

selamet: -1- [Ar.] Esenlik, güvenlik.
s. 53b/13, 54a/4, 90b/7

semā: -3- [Ar.] Gökyüzü.
s.+ ya 88a/1
s.+ yı 62a/7, 66b/3

semiz: -1- [Tr.] Yağlı.
s. 55b/7

sen: -74- [Tr.] Sen zamiri.
s.+ den 57a/3, 57a/10, 61a/14,
72a/7
s.+ i 54a/6, 59b/9, 60a/9, 63a/5,
67b/6, 75a/13, 75b/13, 76b/5,
80a/2, 80a/9, 83b/5
s.+ iñçün 60a/14
s.+ sin 56a/8, 56b/8, 57b/4,
58a/7, 60a/12, 60a/14, 62a/10,
75b/13
s.+ siz 57b/4
s.+ ün 57b/5, 72a/11, 78a/3,
91a/10

s.+ ündür 55b/13
 s.+ ündür 91a/3
 s.+ ünle 76b/13
 s.+ ünle 78a/4, 80a/12
 s. 54b/11, 55b/4, 56a/7, 57a/7,
 59a/1, 59b/9, 61b/9, 62a/10,
 63a/7, 63a/8, 63a/11, 63a/12,
 66a/9, 67b/4, 67b/5, 67b/10,
 69a/9,
 70a/1, 71a/1, 72a/5, 72b/5,
 72b/10, 73b/13, 74b/13, 76b/6,
 77b/9,
 80a/5, 80a/8, 80a/12, 80b/10,
 81a/1, 81a/12, 88b/5, 89a/2,
 91a/6,
 91b/6

ser: -3- [F.] Baş, kafa
 s.- ibevvāb elçiye 74a/2
 s. 88a/10, 88a/11

serāser: -19- [F.] Baştan başa,
 tamâmıyle.
 s. 50a/10, 52a/1, 57b/5, 59a/12,
 62b/1, 65b/2, 66a/12, 71b/2,
 75b/3, 80a/2, 80b/13, 84a/11,
 86b/3, 87b/1, 86b/8, 87b/5,
 90a/6, 90a/13
 s.+ e 84b/11

şerāya: -1- [Ar.] Seriyeler, müfrezeler.
 ş. 86b/11

sercümle: -15- [F.] Bütün, hep.
 s. 51b/10, 52b/2, 54a/1, 54a/4,
 68b/10, 68b/12, 79a/8, 79a/11,
 81a/9, 82a/7, 83b/2, 89b/9,
 90a/9, 91a/1, 91b/10

serencām: -2- (Fars. ser “baş” ve
 Ar. encām “son, âkıbet” ile ser-encām)
 Bir iş, bir durum veya olayın iyi veya
 kötü sonu, âkıbeti:
 s. 50a/1, 76a/5

sergerdan: -4- (Fars. ser “baş”
 ve gerdān “dönen” ile ser-gerdān) Başı
 dönen

s.+ dān 62a/13, 63a/1i,
 67a/11, 89b/9

serḥaddi: -2- [Tr.] Hazîne vekîli
 s.+ i 79a/5
 s.+ e 82b/9

serkeş: -2- (Fars. ser “baş”
 ve keş “çeken” ile ser-keş) Dik başlı s.+
 lik 78a/11
 s. 74a/5

sernigün: -1- [F.] Ters dönmüş, baş
 aşağı, tepetaklak.
 s. 90a/8

server: -18- [F.] başkan, reis.
 s. 55a/14, 64a/6, 65zb/5, 68b/10,
 72b/5, 72b/13, 75a/9, 85b/1,
 86a/788b/12
 s.+ idi 71b/6
 s.+ idür 65b/1, 74a/9
 s.+ ine 66a/9
 s.+ ini 65b/13
 s.+ isin 77b/9
 s.- imiş 86a/11
 s.+ dūr 61b/8

sev -: -6- [Tr.] Sevgi duymak.
 s.- meyene 75b/13
 s.- en 51b/1
 s.- güsidür 69a/7
 s.- megimiş 69a/8
 s.- meyenün 54a/12
 s.- mez 68b/3

sevāb: -2- [Tr.] İyi ve güzel davranışlar
 karşılığında Allah tarafından verilen
 mükâfat.
 s.+ ı 69b/2, 70b/2

seyr: -2- [Ar.] Yürüyüş, yürüme, gidiş.
s. 67a/8
s. iderken 53b/12

sezā: -4- [F.] Yaraşır, uygun, lâyük.
s.+ dur 52a/11, 54a/12, 81b/12
s.+ sın 77b/12

şiddīk : -3- Hz. Ebû Bekir Sıddīk.
ş. 57b/3, 60b/4
ş.+ i ebubekr 50b/12

şidk:- -5- [Tr.] Saflık, doğruluk, temizlik.
ş. 60a/8, 63a/3
ş.- ı 58b/1
ş.+ ıla 69a/9
ş.+ uñ 69a/10

şifāt: -16- [Ar.] Sıfatlar, vasıflar.
ş.+ a 53a/9, 60a/1
ş.+ ı 53a/13, 60b/2, 67b/6
ş.+ ılan 66b/4
ş.+ ından 53a/12, 59b/6
ş.+ ını 66b/3
ş.+ uñ 59b/5, 65b/3
ş. 60b/11, 66b/8
rahmānī ş. 60a/5
ş.- ı na 't 54a/9
ş.+ a 53a/11

şīm: -2- [F.] Gümüş.
s. 69b/9, 70b/9

şın:- -1- [Tr.] Yenilmek, bozguna uğramak, mağlûp olmak.
ş.- dı 90a/10

sırr -8- [Tr.] Allah'ın akıl ermeyen hikmeti.
s. 61a/14
s.- ı kerāmet 56b/8

s.+ ı 56b/14, 57a/15, 64a/12,
64b/4, 66b/2
s.+ ın 64b/8

sil: -1- [Ar.] Verem.
s. 89b/1

silāh: -1- [Ar.] Düşmanı öldürmek, imhâ etmek veya kendini savunmak maksadıyla kullanılan her türlü âlet.
s. 86b/2

sipāh: -2- [F.] Asker, ordu.
s.+ i 74b/12
s. 78a/6

sir: -1- [F.] Sarımsak.
s. 50a/11

siyer: -1- [Ar.] Hz. Muhammed'in hayâtı ve onun hayâtını konu edinen ilim dalı, bu dalda yazılan eser.
s.+ den 72a/5

siz: -20- [Tr.] Siz, çoğul ikinci şahıs.
s. 56b/12, 57a/8, 76a/3, 76a/4, 77b/2
s.+ de 61b/9
s.+ den 55b/13
s.+ e51a/13, 56b/12, 73b/2, 74b/4, 76b/11, 80a/9, 88b/10, 91a/11, 91b/3
s.+ i 51a/12
s.+ üñ 76b/11, 91b/5
s.+ üñle 82b/12

soñ: -2- [Tr.] Son.
ş.+ ına 52b/12
ş.+ ını 59a/13

soñra: -2- [Tr.] Sonra.
ş. 84a/13, 86b/13

şor-: -3- [Tr.] Sormak, soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

ş.- di 77a/9

ş.- duñ 70a/7, 71a/7

söyle-: -14- [Tr.] Söylemek, sözle bildirmek.

s. 52a/12, 58b/12, 63a/11, 72b/10

s.- di 79b/7, 81a/6, 81a/9, 83a/10

s.- diler 73b/8

s.- dūñ 72a/12

s.- me 76b/6

s.- r 53b/4

s.- rdi 53b/12

s.- ye 58b/11

söylet: -1- [Tr.] Söylemek işini başkasına yaptırmak.

s. 58b/3

söyün-: -1- [Tr.] Sönmek.

s.- di 74b/3

söz: -41- [Tr.] Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.

s. 57a/13, 59b/12, 60b/8, 61b/11, 67b/9, 81b/13, 82a/3

s.+ i 50b/6, 53b/12, 56a/4, 60b/3, 60b/7, 67b/9, 72a/12, 75b/1,

76b/6, 77b/7, 81b/11, 83b/12,

84b/1, 85a/4, 86a/8, 87b/9, 91b/8

s.+ in 61a/1, 61a/7, 81a/9

s.+ ine 84a/9

s.+ ini 52a/1

s.+ ler 81b/12

s.+ leri 52b/10

s.+ üm /5, 52a/8

s.+ ümde 91b/7

s.+ ümi 62b/15

s.+ üñ 52b/9

s.+ üñ 77a/1, 78a/3

s.+ üni 67a/7, 89a/12

s.+ üñüñ 78b/10

şu: -4- [Tr.] Su, nehir, akarsu.

s.86a/4

ş.+ ya 69b/8, 70b/8

ş.+ yı 90a/5

su'âl: -3- [Ar.] Sorulan şey, soru.

s. itmiş 62a/9

s. 69b/2, 70b/2

şuç: -1-[Tr.] Suç, kabahat.

ş.+ umı 91b/4

şufî: -2- [Ar.] derviş, mutasavvıf.

ş. 59a/7, 59b/4

sultân: -26- [Ar.] Hükümdâr, sultan, Hz. Muhammed (s.a.v.).

s. 50a/13, 57b/3, 60b/1, 66b/13,

67a/3, 67b/2, 68a/6, 70a/10,

71a/10, 71b/11, 72a/1, 73b/2,

76a/10, 80a/2, 81b/2

s.+ a 72a/1

s.+ ı 60b/8, 62a/5, 66b/6, 68b/9,

69a/3, 69a/4, 79a/13, 81b/11,

88a/9

ş.+ lıkda 72b/8

ş.- ı kayşer 84a/11

ş.+ ına 73a/4

s.+ sın 63a/8, 63a/12

şun-: -1- [Tr.] Sunmak, arz etmek, takdim etmek.

ş.- sın 85a/2

şûret: -1- [Ar.] Suret, biçim.

ş.+ üñ 59a/10

şusuz: -1- [Tr.] Susamış.

ş. 83a/2

şusuzluk: -1- [Tr.] Susuz olma, susuz kalma durumu.

ş.+ tan 83a/1

sür-: -1- [Tr.] Sürmek, değdirmek,
dokundurmak, sıvamak.
s.- rdi 52a/2

sucūd: -2- [Ar.] Secde etme.
s.+ duñ 70b/11
s.+ uñ 69b/11

sühān: -3- [F.] Söz, lakırdı, kelām.
s. 60b/7, 78b/8
s.+ dāmı 78b/7

süleymān-: -2- Hz. Süleyman (a.s.).
s. 68b/12
s.- ı 54a/11

sünnî: -1- [Ar.] Sünnîliği benimsemiş
(kimse).
s. 73a/9

sür-: -7- [Tr.] kullanıp gitmesini
sağlamak, sevk etmek.
s.- di 51b/4, 56a/10, 77b/7, 88b/7
s.- medüm 73b/3
s.- üp 66a/9, 90a/11

suvār: -3-[F.] Bir binek hayvanına,
özellikle ata binmiş kimse.
s.+ a 89b/2
s.+ uñ 88a/5
sām-1 s. 68b/12

suvārî: -1- [F.] Ata binmiş kimse, atlı.
s. 77a/7

§

şād: -3-[F.] Sevinçli, memnun.
ş. 57b/11, 73b/5, 91b/4

şāfi: -1-[Ar.] Şifâ veren, iyileştirici.
ş. 61a/10

şāfi: -3- [Ar.] Şefaât eden kimse.
ş. 68b/6, 69a/3
ş.- i kıyāmet 67b/12

şāfi i: -2- İmam Muhammed bin İdris eş-Şâfi'nin mezhebine mensup olan kimse
ş. 57a/9, 79b/4

şāh: -55- [F.] Pâdişah, hükümdar.
ş. 54b/5, 54b/8, 56a/11, 56a/12,
58b/5, 58a/13, 58a/15, 65b/8,
68a/11, 69a/4, 75b/1, 77b/11,
82b/5, 82b/8, 83a/13, 84a/12,
85b/4, 87b/8, 89a/6, 89a/9,
90a/4, 90a/11, 90b/2, 91b/13
ş.- ı 'ālem 73b/10, 79a/10
ş.- ı evliyâyı 68b/11
ş.- ı merdān 89a/8, 89b/4, 90b/1
ş.- ı evliyādur haydar 68b/9
ş.- ı murtażā kim 68a/9
ş.+ a 54b/3, 76a/2
dest-i ş.+ ı 57b/10
ş.+ ıdı 66b/13
ş.+ iñ 55a/9
ş.+ ına 72b/2
ş.+ i 76a/8, 76a/9, 77a/9, 77b/3
ş.+ um 57a/2
ş.+ uñ 54b/4, 56a/15, 68a/8
ş. itdi 66b/12
hāzret-i ş. 66b/10
ş.- ı evliyādur 68b/1
ş.- ı 55a/7, 56a/4, 56b/7, 56b/9,
58a/15, 68a/6, 80a/1, 88a/9
ş.- ı vīlāyet 90b/7
ş.- ı vīlāyet 91a/10
ş.+ dān 61a/6

şāhid -1-[F.] Güzel, dilber, sevgili
ş. 54b/8

şākî: -1- [Ar.] Yol kesici, haydut.
ş. 68b/4

şān: -1-[Ar.] ün, şöhret, itibar.

ş.+ ina 50b/1

şanas: -1-[Tr.] Baht.
ş.+ in 55a/6

şark: -3- [Ar.] Dört ana yönden güneşin
doğduğu yön, doğu.
ş.+ a 68b/13, 71b/2
ş.+ dan 67a/8

şaş -: -2- [Tr.] şaşırmak.
ş.- dı 86a/9
ş.+ sın 82a/5

şehadet: -1- [Ar.] Şâhitlik yapma.
ş. 78a/5, 65a/13

şefâ'at: -2- [Ar.] Bağışlanma için aracı
olma.
ş. 68b/6
ş. eyleye 58a/12

şefkat: -1- [Ar.] Acıma, koruma.
ş. 91a/3

şehâ: -2- [F.] Ey şah!
ş. 57b/6
ş.+ â 84a/8

şehîd: -1- [Ar.] Allah yolunda canını
feda etme.
ş. 58a/13

şehr: -12- [F.] Şehir.
ş. 82b/7
ş.+ e 82a/11
ş.+ i 79a/7
ş.+ inden 73b/10
ş.+ ine 72a/3, 75a/7, 77a/4, 77a/8,
77a/13
ş.+ iyâr 91a/8
ş.+ iyârî 82b/7, 76a/7

şehvet: -2- [Ar.] Cinsel istek.

ş.+ i 59a/3, 60a/6

şek: -5-[Ar.] Şüphe, zan.
ş.+ dür 58a/3, 59b/4
ş. idenüñ 58a/4
ş. 59b/3, 66a/10

şekl: -2- [Ar.] Şekil, biçim.
ş. 60b/1
ş.+ i 84a/10

şem': -1- [Ar.] Mum.
ş.- i fânüs 59b/1

şemâ'il: -1- [Ar.] Huylar, tabiatlar.
ş. 60b/1

şems: -2- [Ar.] Güneş.
ş.- i enver 75a/13
ş.- iḍḥā yüzinden 68a/1

şen: -2- [Erm] canlı ve güler yüzlü,
neşeli
ş. 70a/6, 71a/6

şenâ'at: -2- [Ar.] Kötülük, fenâlık,
alçaklık
ş. 69b/4, 70b/4

şer: -2- [Ar.] Kötülük, fenâlık
ş. 75a/8
ş.+ dür 53b/2

şer': -1- [Tr.] Şeriat ile ilgili.
ş. 64a/8

şerḥ: -7- [Ar.] Açma, ayırma.
ş. 60b/10, 60b/11, 70a/3, 71a/3
ş. itdi 68a/4
ş. itdüm 66a/2
ş. idevim 85a/11

şerî'at: -2- [Ar.] Kanun, düzen.
ş. 69a/12, 71b/1

şeyh:-1- [Tr.] İhtiyar kimse, Bir tarîkata girip seyr ü sülûkünü tamamladıktan sonra o tarîkatın başı durumundaki en yüksek mertebeye çıkan bulunan ve kendisine derviş yetiştirme (irşat) izni verilen kimse; tâliplere rehberlik edip onları tarîkat usûllerine göre irşat etmek ehliyetine sâhip kâmil insan.
ş.- i başrî 66b/1

şeytân:-3- [Ar.] iblis.
ş. 59b/7,64b/2
ş.+ a 59a/2
ş.+ dan 60a/3

şeyyâd:-1- [Ar.] Riyâkâr.
ş.+ ı 69a/5

şîr : -8-[F.] Aslan.
ş.- i 60b/9
ş.- i gurrân 90a/9
ş. 88a/11
ş.+ yidi 76a/7
ş.+ ye 76a/9,76b/7, 77a/11,
77b/5

şîşe:-2- [Tr.] İçine su ve her türlü sıvı madde konan, camdan çeşitli biçim ve büyüklükte, boyu enine göre çok daha uzun, ağız kısmı dar kap.
ş.+ esini 71a/2
ş.+ sini 70a/2

şifâ:-3- [Tr.] Hastalıktan kurtulma, iyi olma.
ş. 50b/4,57a/10, 78b/1

şikâyet:-1- [Ar.] Şikâyet, yakınma.
ş. 53b/13

şimdi:-6- [Tr.] Şimdi, şu anda.
ş. 52a/9, 57b/4, 67a/3, 73b/10,
76b/2, 78a/3

Şîr-i Hudâ (Yezdan):-2- [F.] Allah'ın aslanı Hz. Ali.

ş.- i ħudâ 57a/5
ş.- i yezdân 89b/4

şirket:-4- [Ar.] (Su ve sıvılar) Şor diye ses çıkararak akmak.
ş.+ de 71b/7
ş.+ den 59b/5, 69b/13, 70b/13

şu:-6- [Tr.] Gösterme sıfatı,Şu, o.
ş. 54b/12,73b/14, 83b/2, 88a/12,
90b/5
ş.+dan 57a/12

şor :-1- [Tr.] (Su ve sıvılar) Şor diye ses çıkararak akmak.
ş.- dılar 75a/8

şöhret:-1- [Ar.] Ün, şan.
ş.+ de 59a/12

şöyle:-2- [Tr.] Şunun gibi, şuna benzer.
ş. 62b/9, 72b/3

şükr:-3- [Ar.] Şükür, minnet.
ş. 56b/6, 64b/5,71b/1

t, t

tâ:-5- [F.] Yeter ki, tâ ki,
t. 55a/8, 64b/10, 66a/1, 69a/9,
83a/4

tâ'at:-1- [Ar.] Allah'ın (c.c.) emirlerine uyma.
t. 57b/12

tabaka:-2- [Ar.] kat, katman.
t. 65a/9, 65a/10

tâbi':-1- [Ar.] Birine veya bir şeye uyan, onun arkası sıra giden.

ṭ. 83b/3

tāc: -3- [F.] kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi.

t.+ ı 80a/1

t.+ ıla 77b/2

t.+ ın 78a/2

tağ: -1-[Tr.] Dağ.

t.+ ıla 79b/8

tağıl :- -2- [Tr.] Dağıl, ayrılarak git.

t.- dı 57b/8

t.- dı 90a/10

tāhā: -1- [Ar.] Tāhā sūresi.

ṭ. 68a/2

taḥayyür: -1- [Ar.] Hayrete düşme, şaşma.

t. 51b/3

tāhir: -1- [Ar.] Temiz, pak.

ṭ. 78a/7

taḥrīr: -2- [Ar.] Yazı yazma, kitâbet.

t. 53a/13

t. kıldı 64a/4

taḥsīn: -2- [Tr.] Takdir etme, övme.

t. 60b/4, 63a/13

taht: -8- [Tr.] Hükürdâr'ın koltuğu.

t. 74a/4, 79a/13

t.+ ı 77b/2

t.+ ıla 78a/2

t.+ ına 82b/6

t.+ ını 52b/12

t.- ı kisrî 74b/7

t.- ı şerāya 86b/11

t.+ ı 79a/6

tahta: -2- [F.] Kalınca ve uzun biçilmiş düz ağaç parçası

t. 77a/11, 91a/12

tahtgāh: -2- [F.] Ükümdar tahtının bulunduğu yer, başşehir, pâyitaht.

t.+ ı 76a/8, 80a/1

ṭāk: -3- [Fars.] Kubbe, kümbet.

ṭ.- ı kisrî 74b/5

t.+ ı 58a/15, 89b/12

ṭākat: -3- [Ar.] kuvvet, derman

ṭ. 51b/6, 51b/8

ṭ. 83a/1

taḫdīr: -1- [Ar.] Beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme.

t.+ e 65b/9

taḫrīr: -5- [Ar.] Beyan etme, anlatış.

t. 52a/4, 53a/13, 54a/3, 54a/6

t. kıldı 64a/4

ṭālī': -1- [Ar.] Doğan, tulû eden.

ṭ. 68a/5

t.+ ü 68a/11

ṭālib: -6- [Ar.] İsteyen, talep eden.

ṭ. 59b/13, 67b/4, 84b/8, 89a/10

t.+ ine 67a/12

t.+ lerinüñ 66a/11

tām: -1- [Ar.] Tam, eksiksiz.

t. 66a/6

tamām: -10- [Ar.] Tam, bütün, kusursuz.

t. 58b/8, 62a/15, 64b/7

t.+ ı 64a/11, 65a/10, 70a/9,

71a/9, 91a/4

t.+ ın 58b/6, 61b/11

tamāmet: -25-[Ar.] Tamamen, tamamiyle.

t.52a/5, 53a/12, 53b/2, 55a/12,
56a/4, 56b/7, 57a/14, 62b/6,
65b/4, 65b/8, 66a/7, 67a/4,
67a/8, 67b/8, 71b/3, 71b/4,
73a/9, 74a/13, 79a/3, 80b/1,
84a/8, 87a/1, 91a/10,
85b/1, 85b/2

ṭamu: -2- [Ar.] Cehennem.
ṭ. 60a/11, 60b/11

ṭaṇ: -2- [Tr.] Fecir.
ṭ. 76a/14
ṭ.- la 76a/13

ṭanık: -1- [Tr.] şâhit
ṭ. 78a/4

ṭaṇrı: -6- [Tr.] İlah, Allah.
ṭ. 63b/2, 74a/8, 75a/12, 75b/13,
76b/8, 90b/12

ṭap-: -2- [Tr.] Tanrı olarak tanımak,
kulluk etmek
ṭ.+ durdı 80a/9
ṭ.- dı 74b/3

ṭapmak: -3- [Tr.] Tapmak, kulluk
etmek.
ṭ.+ dan 70a/11, 71a/11, 74b/2

ṭapu: -1- [Tr.] Huzur.
ṭ.+ sina 79a/9

ṭaraf: -1- [Tr.] Uç, bir şeyin başı veya
sonu.
ṭ.+ dan 85a/5

ṭarṇı: -1- [Tr.] İlah, Allah.
ṭ. 75b/13

ṭaşadduk: -1- [Ar.] Sadaka olarak
verme, verilme.
ṭ. eyledüm 51b/10

ṭaşarruf: -2- [Ar.] Bir şeye sâhip olma
ve sâhip olduğu şeyi istediği gibi
kullanma yetkis.

ṭ. 65a/3
ṭ. eylemiş 78a/2

ṭaşdık: -4- [Ar.] Doğrulama, onaylama.
ṭ. 59a/14
ṭ. etmegdür 57a/8
ṭ. iderseñ 80a/12
ṭ. itdi 57b/9

ṭāş: -14- [Tr.] Taş.
ṭ. 55a/4, 56a/14, 56b/2, 86b/10
ṭ.+ a 56b/2, 70a/2, 71a/2
ṭ.+ dan 56a/2, 56a/3, 56a/7
ṭ.+ ı 56a/12, 79b/8
ṭ.+ uñ 59b/4
ṭ.+ uñ 56a/13

ṭaşra: -2- [Ar.] şehirler dışında kalan
yerler.
ṭ.+ a 52b/11
ṭ.+ da 51a/2

ṭatlu: -1- [Tr.] Tatlı.
ṭ. 61a/1

ṭayyār: -3- [Tr.] Uçan, uçucu
ṭ. 73a/3, 73b/1
ṭ.+ a 72b/1
ṭ.ı 73a/10

tecellā: -2- [Ar.] Tecellî.
ṭ.+ yı 67a/11
ṭ. eyle 60b/2

tedbîr: -1- [Ar.] baş vurulan çâre, önlem.
ṭ. idelüm 82b/12

tefsîr: -1- [Ar.] Yorumlama, yorum.
ṭ. 54a/3

telbīs: -1- [Ar.] Ayıbını, kusûrunu gizleme.

t. 80a/9

temāmet: -2-[Ar.] Tamamen, tamamiyle.

t. 71b/6

t.+ a /1

terk: -7- [Ar.] Bırakma, bırakıp gitme.

t. 84b/3

t.+ in 50a/4

t. eyle 60a/11riyā

t. eyleyüp 72b/11

t. itmiş 77b/2

t. itmişidi 50a/4

t. kılğıl 59b/2

terķīb: -1- [Ar.] Birkaç şey birleşip yeni bir şey meydana getirme.

t. 66a/8

tertīb: -2- [Ar.] Düzenleniş biçimi, tanzim.

t. 65a/5, 66a/8

tevaķķuf: -1- [Ar.] Bekleme, durma.

t. 65a/3

tevāriḥ: -1- [Ar.]) Târihler.

t.+ den 58b/9

tevāzu´ :-2- [Ar.] Alçak gönüllülük, kibirli olmama, gösterişsiz olma

t. 60a/7

tevāzu´

t. 60a/10

tevekkül: -1- [Ar.] Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan sonra kadere râzı olup sonucu Allah'tan bekleme, işlerini Allah'a bırakma, yeis ve kederden kurtulma, Allah'a güvenme: t. 85b/11

te´ālā: -1- [Ar.] Allah, Hak, Tanrı kelimelerinden sonra kullanılır.

t. 85a/8

tīg: -1- [F.] Kılıç.

t.+ ı 80b/3

ṭın -: -1- [Tr.] Ses çıkarmak, bir şey söylemek.

ṭ.- madı 80b/6

tīr: -3-[F.] Ok.

t.+ ini 78b/8

t. 68a/13,78b/9

tīz: -2- [F.] Çabuk, seri, tez.

t. 75a/5, 80a/7

ṭoĝ -: -2-[Tr.] Doğmak, dünyâya gelmek, tevellüt etmek.

ṭ.- dı 66b/9

ṭ.- ısar 84b/9

ṭoĝrı:-8- [Tr.] Doğru, gerçek.

ṭ.+ dan 85a/4

ṭ. 77b/1, 85a/4

ṭoĝru

ṭ. 69a/13, 78a/6

t. 81a/9, 81b/4, 84a/4

ṭoķuz: -1- [Tr.] dokuz 9

ṭ. 71b/5

ṭoķuz bin: -1- [Tr.] 9000

ṭ. 90a/12

ṭoķuz yüz bir: -1- [Tr.] 9001

āḥır ṭ. 67a/2

ṭol -: -8- [Tr.] Dolmak, içine giren bir şeyle dolu hâle gelmek.

ṭ.- dı 50b/6, 91a/5

ṭ.- di 89b/12

ṭ.- mış 68a/1, 89b/1

ţ.+ u 58a/3
  . 64b/9
  .- rup 82b/4

 oldur:- -2- [Tr.] Doldurmak, dolu h le getirmek, dolmasını sağlamak.

 . 87b/6
  .+ dur 67a/10

 on: -4-[F.] Bir sesin veya rengin  iddet, kuvvet ve hafiflik derecesi.

 .+ lara 86b/8
  .+ lu 86a/2, 86b/1
  .+ yıdı 82b/2

 oprağ: -2- [Tr.] Toprak.

 . 64b/6, 86b/10

 optolu: -3- [Tr.] Dopdolu.

 . 59b/4, 62b/14, 79a/8

 oy -: -2- [Tr.] A lık duygusu gidinceye kadar yemek, tok h le gelmek.

 .- madum 84a/9
  .+ sun 91b/10

 oz: -4-[Tr.]  ok hafif, ince toprak.

 . 88a/1
  .+ dı 86b/10, 86b/11
  .+ dur 67a/5

 un s: -1- Tunus.

 .+ a 71b/9

 ur:- -24- [Tr.] Durmak, yapmakta olduğu hareketi kesmek.

 . 54a/5
  .- an 87b/2
  .- dı 50a/6, 51a/7, 52a/3, 79b/2, 90b/8
  .- dılar 55a/1
  .- di 72b/1, 74a/6, 75b/9, 88b/7
  .- ma 77a/5
  .- madı 77a/8

 .- mayup 90a/6
  .- maz 80b/4
  .- mı ıdı 72a/6
  .- up 55a/8, 73b/1, 79b/6
  .- ur 62b/13
  .- urdı 60b/15
  .- abile 86a/13
  .+ mazvan 81b/10

 ut:- -6- [Tr.] Tutmak, elle kavramak, elde bulundurmak.

 .- dı 56b/11, 57b/2, 77a/11
  .- di 57b/10
  .- maya 60b/11
  .- mı ıdı 84b/3

 utu  -: -1- [Tr.] Tutu mak, alevlenmeye, yanmaya ba lamak.

 .- dı 74b/5

  y: -2-[Tr.] İnsanlarda ve hayvanlarda deri  zerinde bulunan  ok ince kıl.

 .+ i 55b/7
  . 56b/5

 

 : -51- [F.] Bağla .

 . /11, 51b/9, 55b/3, 56a/1, 60a/10, 61b/5, 61b/8, 62a/7, 62a/13, 63a/3, 64a/11, 65b/4, 67b/8, 68a/1, 68a/4, 68a/5, 68a/7, 68a/10, 68b/12, 68b/13, 69a/11, 69a/12, 69b/6, 70a/9, 70b/6, 71a/9, 71b/1, 71b/8, 72a/2, 72a/11, 73a/10, 73a/13, 75a/11, 78b/1, 78b/5, 80b/12, 81b/2, 81b/3, 81b/8, 82a/1, 82a/7, 82a/12, 82a/13, 83a/6, 83b/9, 85b/5, 86b/10, 89b/5, 89b/9

 ca: -1- [Tr.] Arka.

 . 65b/6

uç -: -5- [Tr.] Havada yol almak, havada gitmek

u.- dan 65b/6
u.- dum 62a/15, 62b/1, 62b/6, 63a/9

uğrā -: -1- [Tr.] Uğramak, gidip kısa süre kalmak.

u.- duḵ 50b/8

uğun -: -1- [Tr.] Üzüntü, çâresizlik veya acıdan kıvranmak.

u.- dı 89b/7

uğur: -3- [Tr.] İnsana iyilik ve saâdet getirdiğine inanılan durum, yümn.

u.+ dan 55b/10, 56b/6, 57a/15

ulu: -32- [Tr.] Ulu, büyük.

u. 50b/10, 51b/11, 55a/2, 55a/4, 55a/6, 56a/14, 58a/5, 58a/8, 61a/2, 61a/12, 63a/8, 66a/11, 70a/7, 70a/10, 71a/7, 71a/10, 72a/8, 73a/10, 74a/2, 78b/4, 79a/6, 79b/1, 80b/1, 82a/6, 82b/5, 87b/4
u.+ dur 67a/10
u.+ lar 76b/7
u.+ sı 65b/7
u.+ sın 65b/9, 65b/11
u.+ yıldı 72a/4

um- : -5- [Tr.] Ummak, ümitle beklemek, zannetmek.

u. 57a/10, 58a/11, 72a/7, 78b/1
u.+ sîñ 59b/5

unut -: -1- [Tr.] Unutmak.

u.- dı 88a/13

ur -: -28- [Ar.] Vurmak, hızla indirmek, hızla çarpmak.

u. 59a/7, 60a/9

u.- an 87b/2

u.- dı 52b/10, 55a/14, 56a/12, 56b/2, 79b/2, 81a/9, 86b/13, 87a/2, 87a/9, 87b/12, 89b/4

u.- ğıl /1

u.- mış 77b/6

u.- uñ 75a/3

u.- up 50a/4, 74a/6, 77b/5, 78b/9

u.- urdı 60b/15

u.- ursuñ 59a/6

u.+ maya 68a/11

u.- ban 79a/12

u.- ben 64b/4

u.+ çı 86a/4

u.- urlar 89a/13

uşul: -6- [Ar.] Yol, yöntem.

u. 55b/1, 74a/8

u.+ ĩ 51a/6

u.+ i 64b/3, 84a/7

ḵavl-i u. 52b/13

uş: -8- [Tr.] Şimdi, hemen.

u. 51b/10, 63a/15, 66b/4, 67b/1, 86a/2, 88b/9, 91a/2
u.+ da 85b/9

uy -: -3- [Tr.] Uymak, ona tâbi olmak, ittibâ etmek, ayak uydurmak.

u. 68a/10

u.- ğıl 59a/2

uyar -: -2- [Tr.] Uygun.

u.- dı 71b/120

u.- lardı 72a/1

uzad -: -1- [Tr.] Uzamasını sağla.

u.- up 90b/1

ü: -47- Bağlaç.

ü. 51a/9, 55a/2, 55b/13, 56a/5, 56a/8, 59b/5, 61b/5, 62a/6, 62b/2, 63a/13, 64a/8, 64b/2, 65a/12, 66a/10, 66b/6, 68a/11,

68a/13, 68b/4, 68b/12, 69a/6,
69a/8, 69b/6, 69b/9, 70b/6,
70b/9, 71b/8, 71b/9, 73a/2,
73a/13, 76a/6, 77a/3, 77a/6,
77a/10, 78a/2, 79a/8, 79b/13,
82a/6, 82a/12, 82b/7, 84b/3,
86a/7, 86b/2, 87b/13, 88a/11

üç: -15-[Tr.] Uç, baştan başa.

ü. 65b/12, 65b/13, 66a/5, 70a/10
71a/10, 72a/1, 72a/8, 72a/13,
73a/2

ü.+ ler 65a/10, 66a/7

ü.+ lerün 65b/7

ü.+ ünci 65a/9, 71b/11, 72b/9

üç yüz elli altı : -1-[Tr.] 356 sayısı

ü. 65a/6

üflet: -1- [Tr.] flemesini sağlamak,
üflemek işini başkasına yaptırmak.

ü. 68a/7

üm: -1-[Ar.] Anne, ana.

ü. 75a/8

ümmet: -12-[Tr.] Hz. Peygamber'imize
tabi olan.

ü. 55b/2, 69a/9, 72a/10, 78a/9,
80a/6, 81b/5, 82a/2, 84a/4

ü.+ ine 51a/10, 89b/13

ü.+ inün 55a/11

ü. ide 74b/11

üst: -10- [Tr.] Bir şeyin yukarıya, göğe
doğru bakan yüzü, yüzeyi. Karşısı: ALT.

ü.+ i 62b/11

ü.+ inde 74a/4, 79b/8

ü.+ ine 51a/7,

72b/1, 74b/12, 86b/9, 89a/3, 90a/3

ü.+ ünüze 81b/5

üstād: -3- [Ar.] Herhangi bir ilimde
veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi
olan, üstün bir yeri, tam vukûfu bulunan
kimse.

ü.- ı evvel 61b/11

ü.+ dıma 63b/1

ü.+ dum 62a/1

üstād: -10- [F.] Herhangi bir ilimde
veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi
olan, üstün bir yeri, tam vukûfu bulunan
kimse:

ü. 53b/3, 61b/12, 62a/3, 64a/3

ü.- ı haķīķī 84b/8

ü.+ ı 61b/13

ü.+ ın 61b/14

ü.+ ına 61b/12

ü.+ um 63a/15

ü.+ uñ 63b/2

ütül -: -1- [Tr.] Oyunda, kumarda
yenilmek.

ü.- din toķuzbin 90a/12

üzre: -8- [Tr.] Üst.

ü. 52a/3, 55a/8, 59b/12, 73b/1,
79a/13, 79b/6, 89a/6, 89b/6

v

var : -4- [Tr.] Varmak, Ulaşmak, vâsıl
olmak.

vaħdet : -2- [Ar.] Birlik, bütünlük,
yekpârelik.

v. 70a/3, 71a/3

vaħy : -5- [Ar.] Bir emir veya hükmün
Allah tarafından peygamberin kalbine
bildirilmesi ve bu yolla gelen ilâhî haber

v. 61b/2, 61a/5

v.- ile 61a/3

v.+ e 62a/11

v. idüp 63a/14

vākıf: -1- [Ar.] Durma, duruş.
v. 85a/9

vakt: -2- [Tr.] Vakıt, belirli zaman.
v.+ i 67a/6, 74b/2
v.+ ine 84a/3

vālī: -1- [Tr.] Mülki âmir.
v.+ ye 61b/5

var :- -83- [Tr.] Varmak, Ulaşmak, vâsıl olmak, Mevcut olan.

v. 51b/11, 51b/13, 57a/3, 58b/4,
58b/11, 59a/2, 63a/5, 69b/12,
52a/9, 52b/9, 70b/12, 71b/12,
75a/476a/12, 81a/172a/8, 86a/6,
91a/8, 91a/9
v.- r 91a/8
v.- ra 65zb/5
v.- rdur 62b/11
v.+ ı 80b/3
v.+ ın 77b/4
v.+ ısa 81b/2
v.+ un 83b/2
v.- alum 82a/8
v.- amazvan 81b/10
v.- anı 87b/6
v.- anuñ 87b/2
v.- asın 63a/6
v.- avuz 83a/2
v.- dı 61a/8, 61a/11, 80b/6, 83a/7
v.- dukça 88b/1
v.- duñ 61b/4
v.- dur 50b/10, 52a/7, 67a/6,
91b/12
v.- durur 51b/11, 81a/2
v.- ğıl 50b/11, 52a/8, 72b/2
v.- ıcağ 54a/8
v.- ıdı 70a/10, 71a/10, 76a/7,
89a/3, 90b/5
v.- ın 87b/8
v.- ınca 66b/9
v.- ısa 82a/4, 83b/7
v.- ısa 81b/1

v.- maz 80b/4
v.- sa 61b/9, 72a/1
v.- sun 76b/9, 83a/3, 85a/8
v.- uban 79a/12
v.- um 91a/10
v.- uñ 74a/1, 79a/11
v.- up 52b/4, 54b/10, 57b/11,
73b/3, 77b/8, 80b/11, 82a/2,
90a/3, 91a/12, 91b/11
v.- ur 65b/6
v.- uram 84a/3, 84a/12

vāris: -1- [Tr.] Mirasçı.
v. 53b/9

vaşf: -8- [Ar.] Vasıf, hâl, nitelik.
v. 75a/11, 81b/3
v.- ı haydār 58b/8
v.- ı muştafayı 79a/2
v.+ ı 73a/8, 79b/10
v.+ in 80b/10
v.+ nı 71b/7

vaşī: -6- [Ar.] Vasī, malı yöneten kimse.
v. 58b/12
v.+ si 53b/11
v.- i 56b/14, 60b/9
v.+ yi 68b/1, 68b/9
v.+ i 69a/4

vaşıl: -1- [Ar.] Ulaşma, birleşme. .
v. 57a/14

vāzı : -1- [Ar.] Alçak, bayağı, denî
v.- ı 67b /11

ve: -10- [Ar.] Ve, ile
v. 56a/1, 56b/4, 56b/5, 56b/11,
58a/10, 59a/7, 62a/7, 81b/6,
89a/11şükür

vech: -5- [Ar.] Vecih, yüz, çehre.
v.+ ile 53a/10, 55b/9, 83a/5
v.+ iyle 53a/6
v.+ den 75b/12

vefâ:-6- [Ar.] Sözünde durma.

v.+ dârı 50b/2

v.+ yı 51b/1

v. itmege 50a/7

v. 50a/13

v. 78a/5

v. kılaydı 50b/2

vaḥdet:-1-[Ar.] Birlik, bütünlük, yekpârelik

v.+ üñ 57a/5

ve lehū eyẓan:-3-[Ar.] Ve ondada)manasında arapça ifade.

v. 50a/12, 50b/5, 54b/2

velî:-11- [Ar.] Allah'ın (c.c.)sevgili dostu.

v.54b/11, 64b/6, 66a/4, 71b/4, 73a/1

v.+ den 53a/2

v.+ dūr 63a/15, 64a/13, 65a/7

v.+ ler 53b/9

v.+ yem 63a/4

velîkin-10-[Tr.] Fakat, lâkin.

v. 65b/7, 71b/1, 72a/2, 72a/5, 73b/7, 76a/1, 81a/12, 84b/3, 86a/11, 91a/11

ver :- -1-[Tr.] Bir şeyi iletmek, eriştirmek.

v.- hem 52b/10

vesvās:-1- [Ar.] Vesvese veren (şeytan).

v. 87a/2

vesvese:-1- [Ar.] Vehim, kuruntu, şüphe, işkil.

v.60a/3, 75a/2

vezîr:-3- [Ar.] Vezirlik rütbesine sâhip kimse

v.+ lerine 90a/1

v.+ i 77b/6

v.+ in 81b/2

vilāyet:-35- [Ar.] İl, valilik makamı.

v. 53a/, 53a/1, 53a/3, 53a/5,

54b/7, 55a/7, 55a/11, 56a/4,

56b/3, 56b/7, 64a/9,,64a/10,

64a/13,64b/1, 64b/5,64b/9,

64b/12, 64b/13, 65a/2,

65a/3,65a/6, 66a/3, 66a/4, 66a/7,

66b/2, 66b/7, 66b/10, 67b/1

şah-ı v. 90b/7,91a/10

v.+ de 54a/7

baḥr-i v. 54b/9

ehli- v. 65a/13

nūr-ı v. 66a/1

vir :- -77- [Tr]Vermek.

v.70a/12,73a/10

v.- di 50a/8, 51a/3, 52a/3, 52b/1,

54b/5, 55a/15, 56a/12,61a/9,

66b/11, 68b/13, 72b/1, 73a/7,

73a/12, 74a/3,75a/10, 77b/1,

79b/2,80b/11, 83a/10, 89a/7

v.- dile 76a/14

v.- diler 56b/7, 73a/3

v.- düm 84a/11

v.- e 51a/11, 51b/13, 56a/3,

82a/3

v.- em 51b/6, 52a/7, 52b/6,

55b/6, 91b/3

v.- en 80a/1

v.- evüz 55b/15

v.- eyim 61a/15

v.- gil 63a/7, 91a/3

v.- ibilürem 52a/7

v.- ilmişdi 72a/4

v.- iserdür 50b/7

v.- me 52a/10, 58b/13

v.- mege 51b/8, 52b/5

v.- meye 52b/6

v.- meyesin 59b/8

v.- mezdi 89b/2

v.- miş 59b/3
 v.- mişdür 89a/2
 v.- mişidi 71a/12
 v.- üben 52b/1
 v.- üñ 50b/9
 v.- ün 56b/12
 v.- üñ 76a/3, 81b/8
 v.- üp 52a/12, 61b/2, 72b/9,
 75b/5, 76a/13
 v.- ür 56a/2, 76a/11, 80a/3
 v.- ürdi 61a/5
 v.- ürlerdi 72a/3
 v.- ürseñ 59a/9
 v.- ürseñ 91b/2
 v.- ürseñüz 83b/9
 v.- ürsin 55b/4
 v. 67b/10, 73a/1, 78a/9
 v.- i 76a/5

vü: -43- (Ar. ve 'den Fars. vu)
 v.50b/6, 51a/5, 52a/3, 52a/13,
 53a/, 53b/11 gerek, 54b/6, 55b/5,
 55b/7, 56a/6, 57b/7, 59a/4,
 61a/8, 62a/7, 64a/2, 66a/13,
 66b/3, 67a/4, 68a/2, 68b/4,
 69b/8, 70b/8, 71b/9, 73a/6,
 73a/7, 74a/6, 74a/13, 75a/1,
 77a/13, 79a/5, 79b/2, 80b/6,
 82a/6, 83b/5, 84a/7, 85a/12,
 86a/3, 86a/9, 86b/7, 87a/, 90a/8

vücüd: -8- [Tr.] Beden, var olma,
 bulunma.

v.+ ü 69b/11
 v.+ üñ 70b/11
 v.+ da 62a/6
 v.+ ı 65b/4, 69b/7, 70b/7
 v.+ ın 72b/4
 v.+ ında 53b/2

y

ya : -8- [Tr.] “Evet” anlamında
 kullanılır.

y. 54b/7, 76b/1, 81b/8, 81b/12,
 86a/12, 88b/12, 89a/9, 91a/6

yā: -20- [Ar.] Ey.
 y. 54b/8, 55b/4, 56b/14, 57a/10,
 58a/8, 58a/15, 59b/8, 62a/12,
 63a/7, 63a/11, 63a/13, 72a/12,
 76b/6, 76b/13, 87a/7, 88a/5,
 88b/5, 88b/9, 89a/4

yād: -5- [F.] Anma, hatırlama .
 y.54b/11, 68a/8, 68b/3
 y. eyle 59a/13
 y. eylemez 80a/1

yādgār: -1-[F.] Bir kimseyi veya olayı
 hatırlatmak üzere verilen yâhut onlardan
 kalan şey
 y.+ ın 77b/4

yağ: -1- [Tr.] Düşman.
 y.+ durlar 86a/4

yağmā: -1- [Tr.] Yağmak, gökten yere
 düşmek.
 y. 90b/3

yāhūd: -7- [Tr.] Veya.
 y. 63a/7, 83b/9, 85b/10,
 86a/13, 87a/7, 89b/1, 81b/8

yağ-: -3- [Tr.] Yakmak, yanmasını
 sağlamak, tutuşturmak.
 y. 59b/1
 y.- ar 69b/10, 70b/10

yağın: -7- [Tr.] Arada az mesâfe
 bulunan.
 y. 59b/11, 60a/1, 66a/3, 86a/1
 y.+ da 61b/7
 y.+ ından 59b/11
 y.+ lık 59b/1

yağın: -19- [Ar.] Kesin ve sağlam bilgi.

y. 50b/1, 53a/11, 60a/13, 60b/4,
62b/14, 65a/12, 66a/5, 70a/2,
71a/2, 75b/13, 76a/12, 77a/6,
78b/5, 78a/6, 79b/4, 80b/9
y.+ î 53a/4
y. itmeyesin 57a/9

Ya'kûb : -1-Hz. Yakup, Hz. Yusuf'un
babası.

y. 59b/3

yal: -2- [F.] Kuvvet, güç.

y.+ ım 55a/4

y.+ uñuz 85b/6

yalan: -2- [Tr.] Suçlamak, itham
etmek.

y.+ ı 59a/8

y.+ ısem 76b/11

yalñ: [Tr.] -2- Gösterişsiz, süsü
olmayan.

y. 82a/1

y.+ uz 79a/10

yalvar -: -1- [Tr.] Saygılı bir ısrarla
istediğini söyleme.

y.- ursın 59a/9

yan:- -3- [Tr.] Hatâ etmek, yanılmak.

y.- ınca 75a/7

y.- ma 69b/9, 70b/9

yan: -12- [Tr.] Taraf, yön, cihet.

y.+ an 89b/7

y.+ ı 84a/6

y.+ ına 73a/5, 79b/1, 81a/13,
81b/1, 82a/12, 82b/11, 86a/9,
87b/2

y.+ a 75b/8

y.+ u oniki 88b/2

ya'ni: -1-[Ar.] Demek istiyor .

y. 52b/6

yap -: -2- [Tr.] Ortaya koymak,
gerçekleştirmek.

y.- usı 62b/12

y.- usın 62b/10

yār: -9- [Tr.]Yer yarığı .

y. 70a/1, 71a/1, 73a/3, 76b/9,

85a/5, 89b/3

y.+ ān 76a/3

y.+ î 89b/13

y. it 59a/1

yara: -5- [Tr.]Her şeyi yaratan, Allah,
Tanrı, hâlık .

y. 79a/1, 82a/9

y.+ dan 74a/12, 79b/12

yārān: -1- [Tr.]Dostlar .

y. 55b/14

yarat:-3- [Tr.] Halketmek.

y.- dı 74a/13

y.- mamışdı 62a/7

y.- uğında 62a/6

yardım: -1- [Tr.]Muâvenet .

y. 58a/12

yarı:- 2- [Tr.] Nısıf

y.+ sı 62b/15

yarıl -: -2- [Tr.] Yarısını tamamlamak

y.- dı 56a/14, 56b/2

yarın: -3- [Tr.] Bulunulan günden sonra
gelen gün.

y. 68b/08, 76a/4, 81b/6

yaş -: -1- [Tr.] “gizlenmek”ten .

y.- dın 87a/

yāsin: -1- [Ar.] Kur'ân-ı Kerim'de âyet.

y. 68a/2

yaş: -7- [Tr.] Doğuştan itibâren geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman.

y. 50a/10, 50b/6, 91a/9
y.+ ı 73b/2
y.+ ıla 91a/5
y.+ ın 77a/10

yaşıl: -4- [Tr.] Yeşil.

y. 56a/14, 63a/2, 63a/3, 86b/12
y.- ıdı 62b/15

yat - : -3- [Tr.] Boylu boyunca uzanmak .

y.- up 55a/1
y.- ken 77a/10, 77b/3

yay : -3- [Tr.] Eğri ve esnek ok atma âleti

y.+ ı 78b/8, 86a/6
y.+ ını 87a/

yayğara: -1- [Tr.] Ses taklidi.

y.+ dan 82a/5

yaz: -1- [Tr.] yaz, ilkyaz

y. 56a/15

yaz -: -4- [Tr.] Yazıya geçirmek.

y.- alum 83a/4
y.- arsa 58b/7
y.- dılar 72a/13
y.- ılan 81b/3

yazı: -1- [Tr.] Ova, düzlük.

y.+ lı 67a/3

yazıl-: -2- [Tr.] yazıl-mak'tan

y.- mış 74a/11, 79b/12

yedi: -8- [Tr.] 7

y. 74b/12, 90a/5, 91b/3, 91b/10
y.+ de 65a/9
y.+ ler 66a/6
y.+ nüñ kıtar/lar

y.+ ye 65b/11

yegân: -2- [F.] Bir, tek.

y.+ e 76a/1, 80b/8

yel: -2- [F.] kahraman, bahâdır, yiğit .

y.+ e 69b/8, 70b/8

yemen: -4- [Ar.] Arap ülkenin adı

y. 72b/2, 73a/4, 73a/9
y.+ de 71b/120

yemîn: -3- [Ar.] kasem.

y. 60a/3, 70a/4, 71a/4

yemîni: -11- [Tr.] Bir kitabın yazarının mahlası.

y. 50b/4, 54b/1,
57a/10, 58a/5, 66a/9, 67b/9,
69a/3, 70a/4, 71a/4, 78b/6
y.+ ñ 60b/3

yer: -13- [Tr.] mekân

y.+ de 59b/13
y.+ e 82a/7, 82a/13
y.+ i 83b/1
y.+ ile 68a/1
y.+ inden 90a/7
y.+ ine 51a/13, 53b/6, 55b/9,
64b/6, 66a/5
y.+ ler 62b/2
y.+ ümden 91a/13

yeryüz: -2- [Tr.] Dünya .

y.+ ine 70a/10, 71a/10

yekser : -11- [F.] (Fars. yek "bir" ve ser "baş" ile yek-ser) Bir baştan bir başa .

y. 61a/9, 68a/3, 71b/4, 73b/6,
80b/1, 81a/7, 86a/2, 87b/7
y.- sâñ 70a/10, 71a/10, 76a/3

yet - : -7- [Tr.] Vâsıl olmak.

y.- di 52a/13, 76a/12, 77a/8,
82b/9

y.- düğini 58b/5
y.- düğçe 69a/11
y.- mez 55b/11

yetiş-: -1- [Tr.] Ulaşmak
y.- üp 90b/1

yevm: -1- [F.] gün
y. 91a/3

yezdān: -1-[F.] Zerdüşt dîninde hayır
tanrısı.

şir-i y. 89b/4

yezi: -2- [Tr.] Çok sert
y.- düñ 58a/4
y.- düñ 79a/1

yığ -: -2- [Tr.] Toplamak, biriktirmek.
y.- sañ 69b/4, 70b/4

yıgıl: -2- [Tr.] Yığmak işi yapılmak.
y.+ sun 82a/6
y.- mışdı 88a/3

yık -: -1- [Tr.] Kurulu bir şeyi
parçalayıp dağıtmak.
y.- am 75b/3

yıkıl -: -2-[Tr.] edilgen ve dönüşlü
f. (< yık-ı-l-mak) Kurulu bir şeyi
parçalayıp dağıtmak
y.- dı 74b/5
y.- mış 91b/9

yıl: -7-[Tr.] Sene.
y. 62a/15, 62b/1, 62b/6
y.+ da 88b/13, 91b/3
y.+ lık 91b/3
y.+ lık 91b/10

yırt -: -1- [Tr.] Bölmek.
y.- dı 75a/12

yi -: -5- [Tr.] Yemek.
y. 75b/2
y.- me 54a/5
y.- mezdük 85b/8
y.- r 89b/11
y.- yüp 59a/8, 81a/11

yiğit: -1- [Tr.] kahraman.
y.+ sin 91a/9

yine: -17- [Tr.] Tekrar, gene.
y. 53b/7, 55b/13,
56b/2, 57a/13, 62a/16, 63a/6,
69a/5, 70a/5, 71a/5, 73a/10,
77a/12, 79a/2, 81a/1, 81a/5,
89b/11, 91a/8

yir: -25- [Tr.] Ayakla basılan, ayakların
altında bulunan yüzey .

y. 62b/7, 75b/1, 78b/12, 89b/6,
b/3
y.+ de 82a/4
y.+ den 88a/1
y.+ e 81a/2, 87a/9, 89b/10
y.+ ine 50b/9, 52b/13, 53b/7,
53b/8, 64b/12, 65b/7, 65zb/5,
67a/1
y.+ ini 86b/5
y.+ ler 58b/7
y.+ lü 86b/5
y.+ ümden 91a/2
y.+ üme 91b/1
y.+ üñ 88a/1
y.+ üñe 81a/1

yiryüz: -2- [Tr.] Yeryüzü.
y. 82b/3
y.+ inde 72a/1

yit -: -2- [Tr.] Kaybolmak .
y.- di 84a/5
y.- mez 74b/4

yiter: -2- [Tr.] Yeter.
y. 52b/5, 69b/4, 70b/4

yitür -: -2- [Tr.] Yeterli olmak, tam olmak.
y.- di 83a/9
y.- ürsüz 55b/9

yok: -11- [Tr.] Yok olan, bulunmayan, mevcut olmayan.
y. 51b/8, 62b/7, 62b/9, 66a/11, 77b/10, 88b/9, 91b/7
y.+ dur 51b/6, 57b/6, 68b/3
y.- durur 51b/12

yol: -14- [Tr.] ki yer arasında düzenlenmiş ulaşım şeridi, tarik.
y. 75b/11, 83b/11
y.+ a 51b/13, 69b/3, 70b/3, 72b/13, 75a/6, 76b/7, 81a/3, 83a/7, 85b/12
y.+ ı 69a/13
y.+ una 57a/11
y.+ uña 61a/15

yoldaş: -5- [Tr.] Yol arkadaşı.
y. 65b/11, 67b/4
y.+ ı 90a/12
y.+ ıdur 84b/6
y.+ lara 77b/1

yorgun : -2- [Tr.] Yorgun.
y.+ sın 79b/8
y. 83a/2

yüce: -1- [Tr.] Yüksek, büyük, ulu.
y.+ lerdür 52a/9

yük: -1- [Tr.] Bir insan veya taşıtın taşıdığı şeylerin bütünü
y.+ lü 51b/6

yük -: -3- [Tr.] “yüklenmek”ten

y.- lü 55b/6, 56a/3, 56b/4

yüklen - : -1- [Tr.] Taşınacak eşyâ taşıta yerleştirilmek .
y.- di 85b/13

yükün: -1- [Tr.] Eğilmek.
y.- dü 51a/5

yürek: -3- [Tr.] Kalp.
y.+ i 89b/7
y.+ ine 52b/10
y.+ lü 85a/12

yüri -: -21- [Tr.] Adım atarak ilerlemek
-

y. 50b/12, 52a/8, 52a/12, 52b/9, 63a/5, 69b/12, 70b/12, 72b/2, 72b/6, 77a/5, 81a/1, 84a/1
y.- di 82b/3, 86b/4, 86b/6, 87b/10
y.+ yüşi 84a/7
y.- yüp 79a/5

yürü
y.+ di 87b/9
y.+ di 71b/13
y.- ise 88b/13

yüz : -31- [Tr.] Surat, çehre
y. 52a/9, 73b/3, 77b/7, 82a/11
y.+e 65b/13
y.+ i 64b/4, 68a/3, 75b/11, 75b/12, 86a/8, 88a/13, 91b/8
y.+ in 61a/1, 79b/2, 81a/9
y.+ inden 68a/1
y.+ ine 51b/4, 56a/10, 80b/7, 84a/9, 88b/7
y.+ ini 75b/10, 90b/8
y.+ ler 66a/5
y.+ lülik 69b/3, 70b/3
y.+ üm 64b/6
y.+ üñ 65b/12, 66a/9
y.+ üni 67a/7, 84a/8
yüz -: -1- [Tr.] Suda ilerlemek
y.- erdi 88a/3

yüz bin: -3- [Tr.]100,000 Sayısı .
y. 82b/1,88b/3,89b/3

z, z̄, z̄

zāhīr: -19- [Ar.] Görünen, açık ve belli olan .

z. 51a/8, 52b/7, 53a/1, 53a/6,
53b/6, 54a/1, 57a/2, 59a/11,
61a/14, 62b/9, 64b/7, 64a/9,
64a/12, 67b/1, 67a/2,
68a/2, 91a/12,
z.+ dūr 56a/2
z. itdi 56a/9
z.
z.+ i 53b/3

zāhid: -1- [Ar.]Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse).
z. 59a/6

zaḥm: -1- [F.] Yara.
z. 78b/9

za'if: -1- [Ar.] Güçsüz kuvvetsiz.
z. 63a/8

zamān: -21- [Ar.] İçinde bulunan devir, vakit.
z. 63a/2, 70a/10, 71a/10, 72b/12,
74a/9, 80a/11
z.+ a 87a/11
z.+ da 72a/8, 89a/3, 90b/4
z.+ dur 54a/11
z.+ e 74a/7, 76a/1, 77b/3, 78b/7
z.+ ı 66a/10, 74b/6, 78a/8
z.+ uñ 67a/6, 67b/1
z.+ a 88a/6

zamīr: -1- [Ar.] İç, derun.
z.+ in 65b/2

zarūret: -1- [Ar.] Mecbûriyet, zorunluluk.
z.+ den 66b/7

zāt: -6- [Ar.] Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse.
z. 66b/4
z.+ a 53a/9, 53a/11
z.+ un 53b/1
z.+ a 67b/6
z.+ ı 60b/2, 84b/13

zebūnī: -1- [Ar.] Güçsüz, zayıf, âciz.
z. 66b/5

zehī: -5- [F.] Ne güzel, ne hoş .
z. /11, 61a/1, 78b/12

zehr: -1- [Tr.] ağı, sem.
z.- i 78b/10

zemīn: -5- [F.] Taban, döşeme.
z. 74a/12
z.+ e 74b/1
z.+ i 66b/3
z.+ üñ 86b/11
z.+ ün 88a/13

zer: -3- [F.] Altın.
z.+ den 69b/9
z. 79b/7
z.- den 70b/9

zerre: -1- [Ar.] Çok küçük parçacık.
z. 68a/1

zeyn: -4- [Ar.] Süs, bezek.
z. 86b/10
z.+ ini 59a/1
z. itdi 75a/1, 87a/13

zī: -6- [Ar.] Önüne geldiği kelimelere “sâhip, -li” anlamı katarak birleşik kelimeler yapar.

z. 61a/1, 68a/5, 68a/11, 68b/4

z̤iba: -2- [F.] Süslü.

z. 69a/5, 78b/7

z̤ill: -4- [Ar.] Gölge.

z. 68b/13

z.- ı hışā 55a/4

z.- ı hışādur 56a/13

z.- ı hīsāya 55a/2

z̤inet: -2- [Ar.] Süs.

z.+ in 69b/6, 70b/6

z̤irā: -13- [F.] Çünkü, şundan dolayı.

z. 52a/9, 54b/6, 55b/3,

55a/12, 56b/11, 56b/13, 57a/12,

57b/9

z.+ m 56b/9, 57b/10, 57a/14

z.+ ile 55b/2, 55b/3

z̤ihī: -1- [Fars.] Ne güzel, ne hoş, ne iyi.

z. 66b/2

z̤ikr: -1- [Tr.] [Ar.] 1. Allah'ın adını art arda anarak yapılan bir tür dua. (Bk.

z̤ikir).

z. 55b/12

z̤indān: -1- [F.] İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer.

z.+ ı 50b/3

z̤iyā: -4- [Ar.] Işık.

z.+ nuñ 69b/5, 70b/5

z̤. 68a/1, 78b/5

z̤uhūr: -2- [Ar.] Meydana çıkma, baş gösterme, görünme.

z̤. 66b/11

z.+ rı 74b/4

z̤ulmet//: -2- [Ar.] Karanlık.

z̤. 84b/10

z̤ulumāt

z̤.- ı 59a/5

z̤ü'l-fikār : -5- [Ar.] Hz. Ali'nin ucu çatallı, ortası yivli olan çok meşhur kılıcı.

z. 80b/3, 81b/6, 89a/5, 90a/2,

90a/4

z̤ümre: -6- [Ar.] Topluluk, grup.

z. 65a/1, 65a/8

z.+ de 65a/3

z.+ sine 59b/7

z.+ sinüñ 55a/11

z.+ ye 65a/5

z̤ünnār: -1- [Ar.] Keşişlerin bellerine bağladıkları kıldan uzun kuşak.

ehl-i z. 89b/3

z̤ü'l-celāli: -1- [Ar.] Celal sahibi Allah (c.c.).

z. 57a/6

SONUÇ

Bu çalışmada, XVI. yüzyılda Yemînî tarafından yazılan Faziletname adlı eserin (50a) varaktan (91b) varaka kadar olan bölümü incelenmiştir. İnceleme neticesinde şu bulgulara ulaşılmıştır:

1. Dil Özellikleri:

- Eserde Arapça ve Farsça kelimeler yoğun olarak kullanılmıştır, bu da o dönemde bu dillerin Türk edebiyatı üzerindeki etkisini göstermektedir.
- Metin, Eski Anadolu Türkçesi'nin yazılış özelliklerini barındırmaktadır. Ses ve şekil özellikleri dönemin dil yapısını yansıtmaktadır.

2. Yazım ve İmla Özellikleri:

- Arapça ve Farsça imla geleneklerinin etkileri eserin yazımında belirgindir. Bu durum, müstensih'in dönemin yazım kurallarına uygun hareket ettiğini göstermektedir.
- Eser, mesnevi nazım şekliyle yazılmıştır, bu da eserin edebi değerini ve dönemin edebi anlayışını yansıtır.

3. Eserin İçeriği ve Müstensih:

- Eserde Peygamber ve Hz. Ali'nin biyografilerine yer verilmiştir, bu da eserin dini ve kültürel önemini vurgulamaktadır.
- Müstensih, eserde kendi ismini ve eserin ismini belirtmiştir, bu da müstensih'in esere olan katkısını ve eserin kimliğini ortaya koyar.

4. Sözlük Çalışması:

- Eserde geçen kelimelerden oluşan bir sözlük hazırlanmıştır. Bu sözlük, eserin dil özelliklerini ve dönemin dilini daha iyi anlamak için önemli bir kaynaktır.

Sonuç olarak Faziletname, XVI. yüzyıl Türkçesi ve edebi anlayışının önemli bir örneğidir. Dil ve yazım özellikleri açısından incelendiğinde, dönemin dil yapısını ve edebi geleneğini yansıtmaları bakımından büyük bir öneme sahiptir. Bu çalışma, Eski Anadolu Türkçesi'nin gelişimini ve tarihi süreç içindeki evrimini anlamak açısından değerli bilgiler sunmaktadır.

Bu tür çalışmalar, Türkçenin tarihi gelişimi hakkında daha kesin ve belirli bilgilere ulaşılmasına katkı sağlayarak dilimizin geçmişten günümüze nasıl bir evrim geçirdiğini daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

Çağbayır, Y. (2007). Ötüken Türkçe sözlük. İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş. Devellioğlu, F. (1998) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

Ergin, M. Türk Dil Bilgisi. İst. 1983.

ERGİN, M. Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yay., İstanbul 2000.

İslam_Ansiklopedisi. (2022). <https://islamansiklopedisi.org.tr/>. Kanar, P. D. (2017). P. D. Kanar içinde, Farsça-Türkçe Türkçe-Farsça Sözlük. Ankara: Say Yayınları.

Karaca, M. M. (2021). Tarihi Türkçe Metinde Farsça İzafet ve Atıf Tamlamalarında Görülen Dudak Uyumu ve Çeviri Yazı Üzerine Birkaç Öneri. DergiPrak Akademik, 116-130

Korkmaz, Z. “Eski Anadolu Türkçesi Üzerindeki Çalışmaların Bugünkü Durumu ve Karşılaştığı Sorunlar”, Türk Dili Üzerine Araştırmalar, TDK Yay., Ankara 2005, s. 475 – 482.

Korkmaz, Z. (2013). Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kubbealtı. (2022). <http://www.lugatim.com/>.

Özkan, M. (1995). Türk Dilinin Gelişime Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Öztürk, E. ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ EL KİTABI, Akçağ Yayınları: 1468 Türk Dili ve Dilbilim: 81

Öztürk, E. (2017). Eski Anadolu türkçesi El Kitabı. Ankara: Akçadağ Yayınları.

Şenyurt, G. (2020). Yemînî'nin Fazîletnâmesi'nde Bulunan Kerametlerden Hz. Ali'nin Vefatı. Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi, 188-199.

Tepeli, Y. (1994). Yeminî'nin Faziletnamesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Türkçe İmlâ Kılavuzu. TDK Yay., Ankara 2005.

Yelten, M. Eski Anadolu Türkçesi : (Dil Bilgisi ve Metinler) /

Muhammet Yelten. -1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2019.

EK-1.TIPKIBASI

وَلَايَتِ نَوْرِدُ زَاوَشِ قُطْبِ طَاهِرِ كُوزِ سُلْطَانِ اَجَنِّي كُوزِ بِلَدِ بُوْدُ اَجَنِّي كِه اِيْدَمِ سَاكِه نَقْلِه بُوْعِلِي اَوْزَكِه يُولَدَشِ قِلْدَرِ سِنِ بِلُوْرِسَكِ عِلْمِ اَشْيَايِ عَقْوَتِ تَجَنِّي عَالِمِ قِلُوْرِعِلْمِ صِفَاةِ كَرَانِمِ اَللهِ اَلتُّوْرِسَكِ طَرِيقَتِ اَعْلِي وُشَادِي تَمَامَتِ بَرْدَمِ اُولَدِ كِه سُوْرَاكَلِيَاَنَه بُوْدَكَلُوْرِسَدِ صِلَوَتِ وِيْرَسِنِ اُولَاكَا نِي نَحَاةِ	بُوْرِسَمُوزِ زَمَانِكِ حَالِ اَخِرِ بِنَمِ عَقْلُوْمِ بُوْدَكَلُوْرِي بِلَدِ كُوزِ كُوزِمَا يَرْشِدِ وَكِنِي عَقْلِ سَنِ اُولَايَلِ قَرِنْدَاشِ كِه بِلَدِ دِيخِ اَرْتُوْقِ بِيْلَسِنِ اَشْيَايِ نَظَقِ كِه اِسْمِ اَلتُّوْرِسِنِ اَسْمَايِ ذَاةِ بِلُوْرِسِنِ اُولَدِمِ اَسْمَايِ حَقِيقَتِ دِيْدِيكِمِ دِكَلْدُكْسَه اَدَمِ اُولَدِ بِيْمِي اَسَه سُوْرِي كِه عَبْدُورِ چِرَاغِ نُوْرِ خِلْمَتِ مَضْطَفَايَه
دَمَادُوْمِ قَرِنْدَاشِ اَوْلَشِدِ كِه اَنْدَا مِيْنِ اُولَدِ سَاغِي اَرِ كُوْرَشِ	زِيحِي وَاَضَعِ شَرِيعَتِ سُلْطَانِ مِيْرُشَرِ سُلْطَانِ اَبِيَا دُرُوْمِ شَرِافِ قِيَا

شمش صفا یوز ندن برز و روشن
نطقی و جسیم ظاهرا و لدی جو قاف
نوشن یوزی نور ندن اندی بیان
ارکان حج بحد صوم صلو آدم
علین هر که بلدی بر شمه مضافانک

سلطان انبیاء و صلی علی محمد

مهری مگر کم جا پناه قلعه الفت
بوکم در بسک ای جان رخت بقا و
اوشاه مرتضای اسم انک علیذر
فضل گرامتینی کوش ایله جان د
اول مومنین که قلبی پور نور محمد
میدانند بیک مبارز دباش اوسیه
قلبت اول سکوکام اولاد بعض حید

بیرله کوکه طولی نور ضیا سوز
بایسن ندای نطقی ظاهرا و مصور
اولد خیط عالم اشیا جمله بکسر
قسام جنت ناز شرح اندی قلد
زی دولت حقیقت زی جنت طالع

بیل شاه اولیاد و حیدر و بی

جنت سعادت انک ایلی جهان
قل شهنیده شاهد یاد اولد غی
قطر ولایت اولد حیات اولیایم
اولاد مرتضای سون بلور سعادت
زی طالع مبارک ز رخت عیان
اولدند کم قله شاه هت ایدر حیات
بغرنیه تیز خنجر جانیده زهر افات

پیل شاه اولیاد در رحمت وصی احمد	سلطان انبیاء در صلح علی محمد
کافر دزد اول شد در قلمز بنیه اقرار جانی نه لعنت آنک یاز اولوغی هون خاین دین احمد مرده شفی و مردار نازی نغمه ایزم اولدی جللا کانا ابد و لیکن ایزم صح قولن ایزم آزاد اول عقدن ایزم دوشدی حق اولد ایزم یارین بقا اوند کوزیا کوزی دیدار	سلطان انبیاء هریم ایدر سنا کار هریم علی سومر یوقدر نصیب دین زی ملحد اهل علت ابله حسین نادان هر کلمه مضطفا نکه اینه اولد عار چون اخذ اولدی شافع مجمل شفا اولدونه علیک کم عزت ایزم نسیه کم مضطفا دن ایزم کورد نسیه
پیل شاه اولیاد در جبر و جبر احمد	سلطان انبیاء در صلح علی محمد
فطی کلام حقد پیغمبری خدا دد پیل دین انبیاد اومد بر خدا دد اول نورک ایشکندن سرجه بر کد ادد ویزدی صلوات اشیا بر صون بر صد ادد	سرجه انبیاء سرور جو مضطفا ایزدی بلن بنیدن اول شاه اول شاه ایسکند سلیمان سام سوار جمسید رایات حمد ظل ایزم شدی شرق غریه

ايرشدي فضل حقك فيج توشندي عيسيد دايدي كوكن دعاله مرند ان نه غز بسله خيلقت قيش يمي اول سُلطانِ انبيا دد صلي على محمد	كوز كوزي انكلم برنون بسا در قلدور اولور باش جمعيت صاود در مخشرونيند شافع سلطان اصقيا نيل شاه اولياد رحيمه روحى احمد
ينه شيا ددل كلدي بيا نه بوكلزارك نسپيندن دلجات كه اول لذت محمد مضطفاك ايكسين سونليش هم دين رايما محمد دشمنينه ايله لعنت دخي آينه اصحابينه مطلق نماز حج ارکان عبادت شاهيت امرين ادا ايله داييم اشيده كوزدو كو غيبت ائمه	نه مدح ايدز بون يا كلستانه بخه لذت الود كوز كارل انينك انك سو كوسيدر هم مرتضائك حقيقت بر در انلر اي مسلمان اولاسن تالكه سن صدقيه ائت كر ك اخلاصيله صدقك محقق كوجك نيدوكجه ايله سالكه عادت صلوة صوم فعلك ايله قائم قنوب طوعري بولي اگر نيله كتمه

فَضِيلَتِ حَاضِلِ اِيْتِ پَرُضِيْنِ كَارِ اَوَّلِ اِيْرَاقِ اَهْلِ بَقِيْنِكَ اَلَنْ اَلْفِ بُوُوَحَدَتِ شَرْحِ كَلِمِ دَلِزْدَه وَارِدِ بِهِي اَهْلِيَسَه اِيْرِيْشْدَرَسْ كَا فِي فَضِيلَتِ نَامِدَن يَنَه بَرَا اِيْتِ بَهَارِي شَنُوِيْدِي كَلَسَن اَوَّلِ سَوْنِ	هَمَان جَهْدِ اِيْلِكِل سَن سَا كِه بَارِ اَوَّلِ جَهَاتِ شَبِيْسِي طَاشَه چَالِفِ اِيْكِي كُوْرْمَه اِيْكِي كَلَه بِيْرْدَرِ بِيْسِي خُتَصَرِ فُلْفِلِ كَا فِي بِرَه فَضْلِي عَلِيْدَن قِل رَوَا اِيْتِ اَوْ قِي كِه حَايِ حِيْدَرِ دِلِشَن اَوَّلِ سَوْنِ
بُوِيْسْتِي كَرَامَتَدَن اِي سَائِلِ اَنكَ دِيْنِي فُوْدِيْنْدَرْدَن اَفْضَلِ اَنكَ دِيْنِيَه كَرْدِيْلَر تَمَا فِي بُوِيْرِيُوْنِيْدَن حَكَم اِيْدِيْدِي كِيْسَانِ اَوْدَه حَقِيْقَتَدَن اِيْمَانِيْدِي پَرُضِيْنِ اَكَا حَقِي وَنَرْمِيْدِي دُوْنِي بَرِ	بُوُوُوُوْرْدَن دِيْكَلَه بَرِ اَوَّلِ فَضَائِلِ كِه اَوَّلِ دَمِ مُحَمَّدِ خِيْمِ مَرْسَلِ قَلِيْدِي جَمْلَه دَعُوْتِ خَاصِ عَا فِي وَرِيْدِي اَوَّلِ زَمَانِ اَوْجِ اَوَّلِ سَوْنِ بِرِي اَوَّلِ دِي كَثْرِي اَدِي پَرِ وِيْزِ كِه نُوْشَرِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ اَوَّلِ

بَعِيدًا وَلِجَهْدِ قَلْبِ فِعْلٍ رِيَادَتِ
 اِيَكِي دَلُّوا يَكِي يُوْزِلُوْلَكَ اَيْتِه
 عَنَا صِرْمَقْتَضِلْ سَجَه قَنَاعَتِ
 رِيَالُو طَاعَتِكَ اَوْلَمَزْ ثَوَابِي
 اَوْتُوْلَه هَمْدَم اَيْدِيْمَه حَسُوْدِي
 جِهَانَتِكَ زِيْنَتِيْن بِلْدَتِكَ فَنَادُرْ
 جَوْبِلْدَتِكَ لِحَسُوْدُ لَا يَسُوْدِي
 كِيْمَرْتَسْنَه بَاقِي قَالَه صَنْمَه
 فَنَاسِيْن اَخْتِيَارِيْتِ چِقْ كَنَادَه
 اِيْچِيْنَه دُوْشِيْنِي يَاقَر بُوْكَلْمَنْ
 اَبَدِ عَيْدِيْنَه اَزْ كُوْرِكَل وَجُوْدِكَ
 بُوْكَالِي قُوْ يُوْرِي وَار اَهْل اَهْل اَوْل
 خَلَاص اَوْل رُوِي شِرْكْتَدَنْ بَعِيدًا

اَكْرِخْلَعْتَلْمُوْز بُوْرِيَادَتِ
 قِيُوْنِيْن طُوْغِيْ يُوْلِي اَكْرِ كَيْتِه
 كِيَه اَنْزِيُوْنِيْن اَنْتِيْكَ شِنَاعَتِ
 سُوْال اَوْلَدْتَدَنْ مُشْكَلْدُ جَوْبِي
 كِيَه اَوْلَمَز اَوْل زِيَانَتِكَ سَاكَه سُوْدِي
 هَاَنْ عَيْنِيْ عَيْتِكَ رُجُوْعَنَا دُرْ
 كِيَه لَا شَيْدُ رَحْسُوْدُك بِيْر وَجُوْدِي
 يِلَه اَلْدَنْمَه وَصُوْبِيَه طِيْنَه
 هَوَاِي سِيْم دَرْدَنْ نِيْمَه نَارِ
 بَقَا اَوْنِدَه دُرْ اَبَادَه كَلْمَشَرِ
 حَقِيْقَتِ قِيْلَه سِيْن كَلَه سَجُوْدِكَ
 اَرِيْشُوْب مُرْشِد اَهْلِيْ كَال اَوْل
 خُوْستَدَنْ چَرَجْتِكَ سَعِيْد اَوْل

همان جهد و کمال سزا که یار اول
 جهالت شیطینی طائشه چال اول
 ایکی کوزمه ایکی کلمه بر دُر
 بمینی مختصر قلیقل کلام
 بره فضلی علیکدن قیل روایت
 اونی که جان حیدر دلش اولسون
 فضیلت حاصل ایت پرشین کار اول
 ایش اهل یقینک ایت الغل
 بو وحدت شریک دلدرد و آرد
 یمن اهل یقینک ایشد زست لای
 فضیلت نامدن ینه برایت
 بهاری مشوید کلشن اولسون
 فضیلت یحیی است که ملزم شدن از زلم ایام و هلاک از پرویز اسر
 چو صور دله دیکله بر اولو فضایل
 که اول دم محمد ختم مرسل
 قلیدی جمله دعوت خاص عای
 وریدی اول زمان اوج اولو سلطان
 بری اولاد کثیری آدی پرویز
 که نوسر روانک اوغلی اوغلدار اول
 بو یشتی گرامتدن ای سائل
 انک دینی قود ینکوردن افضل
 انک دینی که کرد یکر تمام
 بو یوز ند حکم ایدردی کسان
 وده طمقند ایتامشیدی پرشین
 اکاحق ویرمشیدی دولتی بول

وایکن شکر حقه قلندیدی
 عجم ملکینه حکم اندی سراسر
 دخی تو ز کیکه تاتار تمامت
 وای تش برست ایدی اولابتر
 طغوز اتایه دکن جدو برجد
 ایچی یار شاه کفر فیض ایدی
 ایدی الیا ایدی اول پوت پرستک
 یلود اصفراقاق بغداد
 همیشو طره بولس طنوسه
 بولن حکم هب ایان ایدردی
 اوچنی یار شاهی دیکله ایجان
 یمنه طوئشیدی اول قراکی
 سعید ز نکیار مضرب بره

ایمان دین شریعت یلمازدی
 خطا ملکینی یله عرقه برابور
 ایدردی حکم انک ایدی علامت
 عجم قوی تمامت یله یکسر
 اولواتش پرستیدی موبد
 تمامت فیلکی رومه سروز ایدی
 ایشیت وصفین اول شراکت مستک
 فرنگی روسیه کوهی الامان
 دخی مغرب فرنگی اندلوسه
 نریه د پروسه سیر ایدردی
 نجاشیدی عرب ملکینه سلطان
 عرب آله اویردی جمله واری
 انک خکی پورردی هیند بحر

بواج سلطان او پروردی ای جان
 ولیکن فیضی رومہ نجاشه
 انو پروردی و پروردی باچه
 اولویدی بوردن اكله خسرو
 ولیکن دكل كل سن بوردايت
 كه بركون مضطحا او نور مشيد
 دیدی پیغمبر اولومن عباس
 اوج اولو پادشاه وار بوزمان
 بری الیان فیض هم نجاشه
 بولاره نامه کوندزایله دعوت
 فحن انلر کله ایمان و دینه
 اشدوب بوسوزی پیغمبر حق
 بوردی یزدلر اوج درلر مکتوب
 نه پروردی کوز و اوسیه سلطان
 بولار هم پروردی قورلردی
 سدا این شهر نه انونجر اچه
 ویریلیدی کاکچون دولت یق
 سیران نقل اولور اشیو کاک
 حکایه جمله حاضر طور مشید
 شفاعت سندن او منجمله ناس
 اولار کله حکمی جاری هر مکانه
 که خسرو پروردی ایله عسکر باشه
 اولار کله اخلا صیده امت
 سنک دیوکه قلمز کسه کینه
 دیدی خوش سویلک یا غمی صدق
 خبر کوز دردی مکتوبی مرغوب

برین جعفر طیاره ویردی
 ددی یورکی بین شاهینه وار
 حقه افرا را بدوین دینه کلسون
 جهتمدن خلاص نشون وجود
 یوزد کجا بر اولدم پیمیز
 الت بزدن یورکی پرزین نامه
 اوده طیمای قویون دینه کلسون
 اولدم دیر پسه سلطان نقد قایم
 اوچنجی مکتوب حاریشه احمد
 الت بومکتوب ایانه سویله
 بنم دینه ایلسون اطاعت
 که بن آخر مانک پیغمبری تم
 بونی بونیه یوزدی میرحشر

الوب جعفر ایاغ اوستینه طود
 خجاشیه بومکتوبی ایرز کیل
 بنم ختم نبوت سویله بلسون
 بنم اینمه کرسون بودردین
 اکیجی مکتوبی سن آل ای سوز
 عجمه ملکینه حکم ایدر نامه
 بنم پیغمبری آخر که بلسون
 بنم شرعم ایچین اوله دایم
 ویروب بویورکی اول شرع محمد
 رسالاتم اکه معلوم ایله
 بونی ترک ایلیوب قلسون عباد
 هوای نفسدن جمله برکی
 بوله کردی اول چیلزای سرور

دَلِکَن اَحَدًا وِیْرَیْنِک مَدَوِیْتِ	وَلِی دَکَلَه جَنَه اُولَدِی جَکَا یَتِ
اُمَح اِلَی مَنَزِلِنَه اِیْرَدِی جَکَا	دُون کُون کِنْدِر مَنَزِل فَرَاوَن
خَبَر وِیْرَدِی لَی کَلَدِی اِی تَاوَن	جَا شَیْئَه اِیْرَشْدِی چُون کَه طَیَار
مُحَمَّد لَیْسَیْنِ سَیْلَجَه اُولَدِی	یَمَن سُلْطَانِنَه اِیْرَدِی چَو جَعْفَر
اَقْوَب مَکْتُوبِی کِی عَزَّت اِنْدِی	بَیْنَه اَللّٰی غَا یَتِ حُرْمَتِ اِنْدِی
اِیْمَان نَوْرِ یُوزِنْدَن بَرَق اَوْرَدِی	چَن اُول مَکْتُوبِی اَجَدِی کُورَدِی
کُتُوبِ بَر مَعْنِ اِیْمَان کُورَدِی	صَلَوَت وِیْرَدِی وُقُلْدِی اَو تُوْرَدِی
دِخِی ضَرِیْن عَلِی الْمُرْتَضَا نَک	اَشْتَمِیْدِی وَصَفِی مُضْطَافَاکَه
قِلُوبِ اَیْلَدِی سَتِی مُسْلِمَات	یَمَن مَلِکَن تَمَامَتِ اَیْهَل اِیْمَان
اُولُو بَیْشَکْسَتِی وِیْرَبِ طَیَار دِیْنَه	جَا شَیْ کَلَدِی چُون اِسْلَام دِیْنَه
فَتِی عَزِ تَلْکِی حُرْمَتَلَر اِنْدِی	رَسُولَه کُونْدَرِی عَزِ تَلْکِی اِنْدِی
خَبَر وِیْرَدِی نَه حَال اُولَدِیْسَه اِنْدِی	رَسُولَه کَلَدِی اِیْرَشْدِی چَو جَعْفَر
اَنکَلَه اَنْدُوکِن کِیْرُوکِیْسَه	جَا شَی کَلَدُوکِن اِسْلَام دِیْنَه

دخی پیشکشوری اوکینه قودچه
 سلام ایلر سینه سلطان عجا
 طوته معزوز که قلدیم یزکینه
 شفاعت ایلسون روز قیامت
 ایشیدب بونی احمد شاد قلد
 دعا قلدی نجاشیه ییمبر
 ولیکن جابری عرض ایلدی
 ایشیدب لیلی کلدو کین پرویز
 ددی کعبه شهر ندن بر آدم
 یکی دین طاهر ایشی یکی مدت
 ابا اجداد کوه دینین باطل
 محمد و ذاک آدین بیل سن
 غضب قلدی ایشیدب پرویز
 آياغ اوزر طورب طیاره دید
 مجتهدن رواند کوزی باپنه
 واروب یوز سورمدیم نور ایشک
 که بر محروم قو کمر اهل ندامت
 نجاشی کفر دن آزاد اولدی
 قواصما بلری امین دیدیلر
 که لیلی کلدی دیوب سولیدیلر
 ددی کلپش قندندر کورک تیز
 قویو بد ز شمدی بل ای شاه عالم
 انک لیلیس کلدی این دعوت
 قلیسرون دیوب دعوی ایدر
 الیدن قور تلومز کسه احسن
 شور سمه قاقدیکم قاجدی قاج

دَڤِيكِرْ وَارَكْ اِلْحِي كَتُورُكْ
 اولود پوان قروب پروينا وتور
 سلام وپردی کیرب دیوانه جابر
 اوتور میشیدی تخت و سینه پر
 ایمن سرکش اریدی قانی عدار
 هاندم باش اورب جابر یوگردی
 دیدی ای خسروی میر زمانه
 سلام ایلسکا تگری رسو پله
 که اول آخر زمان پیغمبر پیدر
 جوابن اغزنک دینجه جابر
 اوقندی مکتوب اولدم اولوب
 برادن یری وعیش و کرپه
 اول الله ددکه بار تدی جهانی

خبرین الوبن اییشی بئورک
 سری بواب ایلچی کتور دی
 سلامن جابرک الدیلر اخیر
 ایمان نوزی اشر قلمادی هر کپز
 اوزین کورب رسوله قللی
 اولکندا قودی مکتوبی وطوردی
 ایمان کتور بکون غری جهانه
 انک دینی در دینلر اوصول
 نومرسلرک اول سرور پیدر
 ددک خسرو اوقد مکتوبن آخر
 یازیش اول الله در رخی
 دوشایش بوزمین و فوق فر
 تمام اشکارا و نفا

بَنِي كَنْدَرْدِي بِيغَبَر زَمِيَنَه
 اَكْر دَوْلَت سَكَا يَارِيَسَه پَرُو پَر
 اَوْلَاتَشَكَم طَبَر دِي جَدَك اَوْلَدَم
 سِيَزَه يَتَمَز مَعْجَز اَشْبُو اَيَت
 يَغْلِيك طَلَق كَسِرِي پَر دُوشِدِي
 اَنُوبِ تَخْتَن يِيَن نُو شَرَوَانِي
 بَكَا اَقْرَار اَيَدِر سَك تَخْت كَسِرِي
 اَكْر اِنكَا اَيَدِر سَك سَاكَلَه جَنَت
 اَشْبَد بِيوَكَلَوِي پَرُو پَر اَوْلَدَم
 قَقِيوُب اَيَلَدِي اَوْلَجِت قَاوَه
 دِي كِدَر بَنِي اَوْلَدَعَوَت اَيَدِي
 اَوْلُوبَن بِي اَقْلِيَم پَادِشَاهِي
 طُو تُوب كُتُود كَر اِنِي كُورَم بَن

كِه خَلَقِي دَعَوَت اَيَدَم اَرِي دِيَنَه
 اَوْدَه طَبَقْدَن اَيَلَه قَتِي پَر هِيَن
 سُونِي دِي بَن جِهَانَه كَلْدُوكَم دَم
 بَنَم دِيَنَم طَهْوَرِي اَوْلَعَوَمَت
 اِنِي جَدَك كُورَب بَغْرِي طُو تَشَدِي
 قُو كُور دِي يِلَن كَر اَوْل زَمَانِي
 قَرَار اَيَدِي هَان اَوْلِيَه كَسِرِي
 حَرَام اَوْلُورَهَم اَوْلُور سِن تَحْت
 دُنُوبَن حَايَرَه اَيَلَدِي وَرَهَم
 رَسُولَك نَامَسِيَن چُون پَار بَار
 بَر اَلَاي جِمَرِي كِسِي اَمَت اَيَدِي
 صَالَم اَوْسَتِيَمَه بَر بُولَك سِيَاَهِي
 نَلَر اَيَدَم اَكَا بَن كُور دِي سِن سِن

75a
 ۷۴۰
 بوردی بیک کیشی ائلندی اولدم
 دیدی کورک محمد نه کیشیدر
 اورک ایاغنی ایلی بئسن
 بیله توشدی بولاره جابریم
 که یز کلسون ای کورم نه اردر
 او بیک کیشید جابر یوله کردی
 یا نیجه بیلکه اول بیک ائلوا دم
 همدنم صوزدر قانی محمد
 مکر مسجدده اولدمن پیمبر
 او بیک کیشی روان مسجدده ایردر
 رسوله نقل ایدوبن وصف حال
 دیدی مکتوبکی ای تنگری صایه
 دخی بیک ائل کلدردی اولاپتر
 جبه جوشن این زین اندی محکم
 بی اول دعوت اتمک نه ایشیدر
 کتورک ایل بغلوان بون
 دیدی واریلیدی که ای دفر
 کرامت یعدد نیجه بشر دیر
 نیجه کونلر کیوب منزله ایردی
 مدینه شهر نه ایرد کله دم
 دریش کوزنوم شرعم محمد
 صلوة طهری قلیشدی اوسون
 سلام ویردی همان جابر کله
 بیان ائدی نیسه هو مقارب
 او قویجق همان یریدی اولغا
 که ائلر سنی شمس انور

75b

ایشید کله بوسوزی حضرت شأ
 نه ایدر کسریکم آنک بشینی
 مداین ملکینی یقیم سراسر
 علقنک هیب تن کوردی نیمیز
 که بن چقم بولار کله بولیشتم
 کور لومرینه کلد یلر یل لوم
 بونی بویله دیوب یوری هیدایت
 چن آنر احم قرشو چقدی
 او بیک کیشی رسول چونکه کورد
 چنکه کورد لر احم یوز پی
 یوزی نور ندن اولدی جمله حیر
 دید یلرای یوزی نوردن منور
 یقین بلد کله سنسن تنگری قیا

دیدی جانیرنه هر نه یرا و کرام
 کسوب اتلر بدور و لشیپنی
 قلم معور فی خاله سبرابر
 دیدی بزدل مروت ایله حیدر
 خبر آلوب خبر و یوب بلیشتم
 اولان کور بزدل ایش قار لمر
 چقوب مسجد دن اولجری شفا
 نظر قلدی بولردن یا که باقدی
 قو اتندن اندی قرشو طور د
 قوس یایوی قلدی کندوز و پی
 اولار ک کوکلنه بول بولدی ایا
 اولور ی نور سنک وجهکد انور
 سنی سومینه تنگری باد

و لیکن بز لری پرویز شاهه
 دیدی پیغمبر اندر ده که یاران
 یارن اولسون سیز کلون کیدیم
 بولرهم و ردی مصلحت قلد ارام
 احمد ز اشبونقل بور وایت
 وارید خسروک بر اوغلی یارن
 دماغندید کیز پرویز شاه
 بولور مقصودنه اول کیمجه دا
 آتاسین الدور چون قلدی نه
 خبر و پردی کلون جبرائیل اولدم
 انی اوغلی هارک اتدی بو کیمجه
 بونی خبر و پرویز جبرائیل کتدی
 نمانی طاک قلوبی او قوی اورد
 صفین مجمل بز پرویز کناهه
 بکون مصلحت و نرک سیز باگ کینسه
 نکر سیز در سکوز ایله ایدیم بن
 ایشیت کیز نولستر آخر نرجا
 نه رسنه اولمش اولدمن حکا
 ادی شیر و نه آید شهر یارن
 دپلیون الیدی تحت کا
 بوغولر شیر و نه پرویز شاه
 مداین اقلیمیه اولدی سلطان
 که کسری اولدی مرد نوری مظفر
 یقین یل و عدسی تیدی بو کیمجه
 ایشیت کم دین اولوسی طکه نند
 جهانی قلدی اولور دیکه آباد

76b

دیدی یلر یا محمد کل کدا لوم	تکی بو یوز دینیه پوزین ایله
دیدی احمد که قانی شیدی پوزین	اشرقا لادی اندن کیدی هر کین
یتوز دیلر او منکینک اشین	که اوغلی کیدی پوزینک بشین
بو کچه آتسینه قلیدی حمله	مد این ملکنه حکم ایدی جله
هک لایدی سنی بلکل هاندنم	غضب قضا یید کندور بیلجم
بوسوزی یا محمد سولیه سن	بونک کیبی کک می ایله سن
که حاشا شیر و نه بوایشی این	اولور کتدو کی بوله کین
دیدی تنگوری رسولی اند اولدم	اینا نماز بیکوز باری بر آدم
صالح وارین کتور بللو اخبار	دیدو کم کیبی اولد بیسه ای یار
ایمانه کلون قرار ایند مپسین	قیوب با طیل حقه کید مپسین
اگر یا لایسم اولم سیزه رام	قلم خد متکوز ده سیزک آرام
قلم بن اختیار از دین اوست	قیوب بودین پوزین اولم دوست
دیدی الی سپاهی یا محمد	سکله عهد من اولسون موکد

77a

اگر چن چقرسه اشبو سوزك	بلور زك بنی حقد ز اوزی
كوكلدن كتوره لوساكه ایمان	درست ولسون بوقولمزی این
بو عهد قولمزدن دنمیا وز	بزا بوق باطله اینامیا وز
بوقولی تا کذا یلیوب هاند	مداین شهرنه سالوب بر آدم
دیدیلر طورمه یورکی ای قرداش	بزه بللو خبر کوز قرداش
ساكه بز مستظرن جمله بوند	کرفتارن یقینی بو عهد بند
خبر نملکه سالوب اول سوار	مدیندن طوبون بونلر قرد
کجه کندز اول از طور مادی کیدی	مداین شهرنه چون کللی شیدی
هان صوردی اول از پرویشا	دیدیلر اوغلی الدردی پشای
کجه یاتورکن اوغلی کسیدی یاشین	دو کندی آتاسینک عمر یاشین
اوزی تخته کچوب طونیدی دیار	شپرویه اشلسدراشبو کادی
خبر آلوب اول آدم دوندی بیکه	هاند مرمر قلیدی در مدینه
کجه کونزد مادی دبور شیدی	مدینه شهرنه کللی ایر شیدی

بئسہ عرض ایدو بیلوغری کلاچ	کلوب بولداشکن و پردی سکر
قوتاجله تخنی ترک ایش	دیدی نیرصاع اولک پوزیکیش
بولش دیش بغازن اوغلی قانه	یتوزیکجه شاهی زما نه
اونوشیران همن یادکارین	کسون باشین آلیش جمله وارین
رسول ایشکنه همن یوردی یوزک	اشدیجک اولدیمک بوسوزک
مداینه وار ^{اود} ایش دود	بوایش ایشلین شیرونه هردود
قونک مالن آلوب بوین اوش	دجاولن وز پرومیردوشمش
ددیکر جمله حالی حضر تپنه	وارن اولدم وز پرک خذمتپنه
قومر سللرک سمن سرورسین	ددیکر سن حقک پیغمبرک سین
اینا نمدی چوپر پز اولدی فانی	سکا ایمانیا نک یوق ایمانی
ایمانسن کتدی دنیا دن اوکراه	سکا اینا نمدی چون خسروک شاه
یلور ^{همن} کیش آخر چون سراسین	اوزو فی بلیوب بولدی جزاسین
نه قلیش اوغلی کور اولدردی متد	سکا قصدا نمدی کندودشدی بئد

کسونا و ز اوغلی بیتمیش ایشیه	لهان اول کجه پرویزک بئیشیه
الوبن ملکینک هر سو خراجت	تصرف ایشیش عینله تاجرت
اول ادمکمه صندی شیدی کلدی	سنت سوزک قودن کوجنه اولد
ایمان کتوره لزه چون طاقی طعنه	او عهدی بزم سکله قلدی ماه
ایناندق ساک کتوردک شهادت	وفا قلفدرر چون عهدن عادت
یقین چون بولد لر بو طغری رای	ایمانه کلدی لر اول نیک سپا پی
ایمان کتوردی نیک کیش اولدی طاهر	محمد مجزائی اولدی طاهر
نه رسمه اولمش ایشیدک بیک	دو کندی چونکه پرویزک زمانی
صدا و اندر ایکی عالم غرت	مدوت ویراگر اولد کسه امت

دودکبر احمد امامین

اگه چون قصا ندی پرویزکند ویرا یزد	کوره معجز لر عیان ایشیش محمد مصطفی
کند و اوغندن ایرشیدی بیه کندی	قلدی تر کشلک رسولک نامه سین چاک
اولدی چون کفران نعر عاقبت ایردی	ایلدی
	ایلدی کندی کدن ایرشیدی سلطنت

خاندان مضطایه قصد آیدن مردود کله اولادی رسول خور کور بخور بند اولاد اولنگردن بن روز بن حسینک بنده اولادیم قایم مقام عابدی باقر ایام جعفری صاده یقین هم تقید هم نقد ز عسکری الرسول	کذویه کندن او مرخص کوننده اولاد صد هزاران لغت اول مغونه کلسون خوش کوثر ساقید چون علی رضا چون اولوق داسید زانک حسن خلق موسی کاظم علی موسی رضا نور ضیا ای یمنی مهد نکدر دور آخره لیا
کل ای مرغی سخندان زمانه سخن تیرین چون قودک کمانه علی مدحین پیکان آیت اوتیر سوزو کواک ضربد زهره کوهل هزاران لغت ای مؤمن مسلمان زهی نادان زهی آبتن زهی خدر	احوال حارث که رفتن در قیص شروع آیلله بوزیبا داستان گر قیل یای که ایره نشان مناقق بغیرنه زخم اورد ایره عدوی حیدر او مرد کابل جفا آیدنک اولاده ای جانب که قلیند یواکیر فیض حیدر

قَلْوُ جُونِ مَدَحِي حَيْدَرِ پَارِ پَارِ
 دِيَا لَوْمِيَنَه وَصَفِي مَضْطَهَارِ
 چوپَرُو بِزَكِ اِشِي اُولْدِي نَامَت
 نَجَنَكِه حَلِث اُولْدَم اِلْجِي اُولْدِي
 يَرُو يُوْب كَجْدِي صَحِي اَوْبِيَا بَان
 مَكْر اِلْيَان قِيَصَر تَحْتِ حُكْمَه
 اِيَرِشْدِي حَارِث دِيَوَانَه اُولْدَم
 دَرُو دِيَوَارِي سَرَجْلَه مَذْهَب
 اِيَرُوْب اِلْيَان قِيَصَر قَايُو سِيَنَه
 دِيْدِيَر قِيَصَر اِي شَاه عَالَم
 وَارَك اِنِي كُتُورَك دِيْدِي اِلْيَان
 وَرُوْبَن دِيْدِي رَحَارِيَه قَرْدَش
 جُوْد سَتُور اُولْدِي كِرْدِي اُولْدَم
 يَزِيدَك يُوْر كِيْنِي يَا تَه سِيَارَه
 دَرُحِي فَضْل عَلَي الْمَرْقَنَارِ
 كَلَامِيْدِي دِكْلَه قِيَصَر دُن حِكَايَت
 كِيْجَه كُنْدُز دِيْمَادِي عَزْم قَلْدِي
 كَلُوْب سَرَجْدِي رُوْمَه اِيَرْدِي اِيْجِي
 اُولُو قُسْطَنْطِيْنِيْدِي اِي اَدَم
 بَاقُوْب كُوز دِيْكَه بَرِشْفِي نَعْظَم
 اِيْجِي طُوبُطْلُو اَدَمْدُز مَرْتَب
 اُوْرِيْن بِلْدُزْدِي كِلْدُز طَايُو سِيَنَه
 يَزِيْلْجِي كَلْدِي اِلْكَوْز بَرَادَم
 خَبَرِيْن اَلْيَوْم سَرَجْلَه اَغْيَان
 اِيْجِي رُوْكِز اُوْرُوْبَن قِيَصَر بَاش
 كُورُور تَحْت اُوْرُوْبَن بَرِشْطَان نَعْظَم

796
 اولود پوان قورب قيصر اوتوريش
 سلام و پردي و يوزين يره اوردكم
 ديدى اي قيصرى روم پراين
 اناك ادى محمد مصطفىا در
 عربا قليمك پيغمبر بيد
 اشيدب حارثك قيصركل من
 يوردي قوردي پر كرسي زر
 اوتورغل كر سينك اوتپنه قوش
 اوتوردي حارثا ولدن خدمت ايت
 اشميشيدى و حنى مصطفىا
 لپى اذن ال صنوب مكتوبى لك
 يازليش كوردى مكتوب چا ايا
 قديمي قادر و قهار اولدر
 موقوفه لرني يانينه درمش
 او كند مكتوبى قودي طوزدي
 سلام ائدى سكا اول رهبر دين
 يقين شافع روزى خا در
 قومر سلك اول رهبر يدر
 اياغ اوزدو دروب اللى سله
 لپى اذن سويلدى حارثه قيصر
 چو پورعين سنى اشوليسين كا غلام
 رسوله قيصر روم عزت ائدى
 دحي فضل علي المرتضاي
 او قوب اكلوب هر خالي بلدى
 يارادن حقدرد قول حله انسا
 رحيم و راحم و عفا اولدر

80a
 ویرن اول ساکه تاجی تخت کاچه
 بلورسک جمله حقدند ز بولجس
 سکا بوجیه گزیدلر ایلدی حق
 حتی حق بلصقن کفر ایسانه
 ولیدر سن اولاد هر قیل
 ددک شمعونه امت اولمشیدر
 اتاک قسطنطین از دی کافر اولد
 نه لازمد ز که سن پوته طایسن
 اتاکی هم سنی از دردی ایلسن
 بگا ایمان کتور **حق پرست اول**
 بنم آخر زمان پیغمبر حق
 اگر تضدینق ایدرسک سنی بود
 اگر اینانمزسک بللو بایق
 یحون یادایلن ایان شاچه
 سراسر رومه قلدی سنی سلطان
 قوسن اول ویرد بلکل محقق
 پوتک باطلدر داکه طایمه
 اولاسنی اشلیاسن فعل باطل
 اولانی حق پیغمبر بلمشیدر
 انچون دولتی تراخرا اولدی
 اتاک کیبی دینک یر دپه سنی
 پوته طابدردی ایوب سیر تلبیس
 دیمزم بن سکا وار پوت پرست اول
 بنم دیمه اقوازایت محقق
 سنکله ایدمزج منسه کیسه
 اولورسن بلحقق قریبه لایق

سکا کوندورین بر اولوشکر
 خراب ایدز تمامت روم یکسر
 چنگه صاله تیغ ذوالفقار
 جهان خلقی آکله باشه وار
 بودر سویم سکا دیدم مسلم
 چون ایان او قدری مکتوب کورد
 قاقیوب بوشمدی چوه حال بلد
 دیدی ای قاصدی دوری زمانه
 یقین بلدک انی پیغمبری مش
 دخی سن کلدن یز بلیشیدک
 وارن کلن کیشیمز انی کوردک
 علیک جمله علین هم کالین
 مؤ بلیشیدک انی سراسر
 که اول لشکر سالار اوله حیدر
 فوپردی بر ایلدی باب خیبر
 ایکی شق اوله قیر جمله وار
 علیه بل جهانک کسه طومر
 اوکت فضا ایلله کم الله دراعلم
 برزدم دندی و فکر واردر
 بقوبن حارثک یوزینه کولدر
 سادتم ایلک اول غری جهان
 زمان آخر اول رهبری مش
 اشیدوب وصفی آدم صلیشید
 خبرین معجزینک بی و پردک
 جانن هم دخی قهری جلالن
 علیه کینه اولیمز برابز

پوری وارسنی پنه پیغبرو که
 بزوم هم وارد رزعا قللرو من
 اولارو کیله مشورت ایلام
 بونی بویله دیوبی جیشیش اید
 کلوب حارث پنه ایردی الینه
 رسوله ایر کوردی قیصر سکر من
 نگم دید پیسه الیان قیصر
 دیدی احمد عجب آمدنر الیان
 کوره له حق نه امر ایدر سه اولد
 چو حارث سوبیلدی سر جمله سوب
 الوبد ستور کلوب اوینه کرد
 ولیکن دیکله سن قیصر نه قلد
 نور هبر لرین یا پنه دردی
 عرب اقلیمه ایریش یرو که
 دیر لوم بزیر کایلر و من
 که اتقاقتن یوله کدن لوم
 هاندنم حارثی کوندر دی کندی
 هاندنم کردی احمد پنه
 پیسه سوبیلدی بزیر ککر من
 قوسن حارث اولدم دیدیکس
 که قلیش حارثه چو در لوا حسن
 ایمانه کلنسا قیصر طوخی قولد
 رسول اوکند یی قودی یوزین
 سوب جیشی سن الیانک او نور
 چو آخر نولا جاعن حالی یلدر
 کلوبن آیا صفیه اچن کردی

81b

ننه دكلو وارسه ارکان دوت	يښه جع ايد خوش قلدي غرت
وزيرن بکلون هب قلدي غورت	ننه دكلو وارسه سلطان ملت
ددي اندر جمله وصف حالي	او مکتوب اخي ياريني مقار
ددي شمدن کرو طغري بليکون	جوا بښه بونک چاره قلوکوز
اگر اوليا نيز احمد امت	کلوز او ستوکوزه برکون اولت
هان کلدی بلك بوکون يارن	اشتدوکوز عليک ذوالفقار
بز مپوتلرومن ديدى باطل	اوله بيدور منير آله مقابل
يه ايمان کتورک بولک علقه	يا خود ويرک اگا باجي خراجي
ايسيندن برن ايتک کوکدر	اشک اصليکي کورک يکرکدر
هله بن آله قرشواره مزون	علي کلدک قرشطوره مزون
بوسوزي ديجک ايان قيصر	هان نطقه کلوت سلطان اصغر
ددي يا اته قيصر نه سزادر	يه بونک کيبي سوز کر نه روادد
محمد ديدوکوک پس نه کشيدد	که بونک کيبي سوز انک اشپاد

چری دفترا اولوب کورلدی آخر
 دموز طولوبیدی جمله چرسی
 هان کوچ ایلیوب قیصر یوریک
 چوقیصر قصد قللی اهل دینه
 کورب اولچوق چری اولدی کلاه
 قچنکم احمدک ایشین ستورم
 کور اولوز یزده جوده شهر یارک
 بن اولمه مادیان بن یقواصلی
 بو فکری اید بن عزیم اتدی کتدی
 قونوب اول زده قلدی پلوانم
 پس اولدم قیصر اوتاغینه کردی
 طانشدی بونلر نه فکر ایدرسن
 ددیلم کوشها ال بوا این لوم

اون ایلی گره یوز نیک جیشی کاز
 او کورلمیشدی غایت ارسو
 صنا پر یوزن دمر بوری دی
 دماغنی طولدریب کبر یله کپنه
 ددی اولامی هج بدن اولوشاه
 مداین تختنه گچم او تورم
 الندن آلیم شهری دیارک
 نه لایق شاه اوله پرویز نسلی
 حلب سرحدنه ایرشیدی تیدی
 ایش کونجه اولیسر سرخام
 اولان بکلرینی باینیه دیردی
 نجه سی این لم سونلک نذرین
 سز کله یزدی تدبیر این لوم

83a
 که بوندن بولسی بر دُر بغایت
 صوُسز هم اتمز یوزغون و رل و ز
 اکا کوندن لوم بز الحی و رسون
 بز لوم مکتوبی عرض ایله لم حال
 کلنجده لچومز بز دنج اول لوم
 بو فکری قامسی خوش کوردی اولم
 بو بن قاصد اته یوله کردی
 بز اصحابه دیدی قانی پیمبر
 الوب اصحاب اول لچمی کوردی
 کروپ لچمی همان و یرت سکه
 اشارت ایلدی نوری مقدم
 چو عثمان الدی مکتوبی او فیدی
 دیش مکتوبن قیص اولیک آگاه
 صوُسز لقتن دو کونوز بزد ملات
 اولار دنج اوله بز اله کیره و د
 هم اندرک ندز حالین کورسون
 که تا اندر بزه کجیلر آت
 بو وجهلین اولاردن کین الون
 همان کتزد دلو مکتوب آدم
 مدینه کدرک واردی ایزدی
 بنی کوندردی قاصد قان حیدر
 رسولک حضری تینه چون پرد
 قودی مکتوبی سولدی کلک
 دیدی مکتوب کوز عثمانه اولدم
 ایشید چک کوریا اولدم قاقید
 بکه بکذر بولنم دیند شاه

بَنِم چُون رُومَه قِصَرِ اَيْنِ قِصَرِ
 شَوْ قِصَرِ كَلِشْم جِلَه دِيَارِ
 سَكَا تَايَغِ اُولَان قُومِي عَرَبِ
 عَلِيْكَ طَوْبِيْن بَاشِيْن كَسْمِ
 سِي وَ اِيْلِكِي هَبِ الدُّوْ اِيْمِ
 بَنِي دِيْنُو كَه دَعَوَتِ اِيْلِشِيْن
 كَل اِيْدِي بِيْن كُوشْتِ مُعْجَزِ اِيْلِ
 قُرُو دَعَوِي قُومِيْدَانَه كَلِ كَلِ
 يَهْخُودُو بِيْر سَكُوْر بَاجِ خَرَاچِي
 قُومِيْمِ اَوْز حَالِكِه كِيْر اَوْتُورِشِيْن
 اَلِيْسِيْنْدَن بِيْر بِيْنِي اَحْتِيَارِ اِيْتِ
 بُوْنِي بُوْنِيْلَه دِيْشُو سَكُوْبَن اِيْلَانِ
 رَسُوْلِ حَقَّوْ بَه كَلْدِي اُولْدَمِ

چَرِكِي جَع اِيْلْدَمِ كِه بِيْرِي صِرَ صِرَ
 قُومِ قِصَرِ اِيْلِيْمِ سَر جِلَه وَاْرَكِ
 بِيْرِي قُور تِلِشِيْر دُرُ بُوْحَرِيْدَن
 اِيْلْدَمِ قُدُس قُومِيْسِيْنْدَن اَصَمِ
 جِهَانِ خَلِيقِي سَكَا كُولُور اِيْمِ
 بَنِم چُون خِيْمِ بِيْغَا مَارِ دِيْمِشِيْن
 مُعِيْنِي وَ اَرِسَه حَقْدَن بَرِ اَتَكِ
 صَقْنِ قَجْمَه بِيْرَه مُرْدَانَه كَلِ كَلِ
 اُولُور سَكُوْر بِيْگَا جَانْدَن دُعَاچِي
 نُبُوْتِ دَعُو اَسِيْنِي كُوتُورِشِيْن
 نَه يُول سَاكِه قُولايِ كَلِسَه اَكَا كَلِ
 اَشْتِيْدِي جِلَه اَصْحَابِ سُوْر اَعْمِيَانِ
 دُنُوْ يَا وُل لِيْجِيَه دِيْدِي اِيْ اَدَمِ

یوری ایانہ ابریشدر پیا ہے
 اکند دولتہ اولیہ مغرور
 همان وقتیکہ حاضر ولسون اکاه
 کورہ لم دین طوغری قنقی ملت
 جود ستور اولدی لچی دندی کندی
 دیولدی قیصر وک اعیان بیک
 دیدی قیصر که کوردی ر سولی
 دیدی شاه حاجب کوردی تمامت
 کونش صاندی بقامدوم یوزنیہ
 غدر شکل فرق اولمزدی نوردن
 بودر کورد وکرمای سلطان قیصر
 دخی دیدی محمد ساک یا شاه
 که قیصر اولسون کندویہ مغرور
 واریجی اکا بونیلہ دی کلہ ہے
 که دولدن دوشر ناکاه اولوردن
 که وارونم که امن ایزسه الله
 بولونرسه اولار که امت
 خبرن التوبن قیصر شیدی
 اشتدیلر که کیدن لچی کلدی
 جندد یورو پیشی و اسولی
 محمد پوزنی نوردن علامت
 ندکلودی طویادم سوزنیہ
 که کولر اچلور الی دریندن
 کلومین خود خبر ویردم مراسر
 وارونم حق صکرسه اولسون اکاه
 غرور اهل اولور چون صدق مقبول

چو ايان دككدي بوسوزي غايت
 صقائين طونون باشيني صلاي
 وليكن جهلني اين مدي ترك
 جهالتدركشي ايلين كم
 جهالت نمرضدز بلكل اخي
 كمال اهلي خمد بولداشيدز
 كمال اهلي اولن اورن بليدز
 ككل سنكل ابو جهلك ريفي
 فينكم بولسين براري مرشيد
 كه اول مرشيد ظلمت پرد، سپي
 خلاص بلرجهالشدن سراسر
 وليجو كيشنك مرشيد كمال
 ورسين بر كيشنك ذات جاهل
 برزدن فكن عرفت اولدي بغايت
 كي دوكن رسولك كچه بليدي
 دماعين كبروكن طوعيشدي برك
 مذلت دامنه انور چو فكم
 كمال معرفت انوك علاجي
 نو جاهل ابو جهلك اشيدز
 يقين جاهل قوري دعوي قلندز
 ايرش بول طالب اوستاي حقيقي
 طوعيسر باشوكه نوراني مرشيد
 چورر بير اولن پوزد، سپي
 كوكه الير قومز خاله سراسر
 ايدزاني حقك علميله غايل
 اورن بلر صوز كندري كمال

قُودَعُوکِ قَلُوبِ سَوَابِ عِبَارَتِ مَرَايِدِرْ کَرَاکَه اَلْصَوْنِ سَبِینِ رِبَادِ لَکِ جَهَنَّمَ جَعْدِ رِبِیْلِ سُوْرِ طُوغْرِی اُوْرِی طُوغْرِیْنِ اَوْلُغْلِ	خَلِیْقَه قَوْمِشِ اَدِیْنِ اَهْلِ غَارَتِ جَهَنَّمَ اَوْدِیْنَه بِلَه یَا نَرْسِیْزِ رِبَايِ کَل اُوْرِ کَدَنْ دُوْرِ قِلْغِلِ کُوْکَلُو قَابُوحِی اَوْغْرِیْنِ اَوْلُغْلِ
عَرِیْمَتِ کَرْدَنْ رَسُوْلِ دَرْ قِیْصَرِ	
کَلْ اَمِیْدِی بُوْصُوفْدَنْ دِکَلَه لَخْبَارِ مَنَاجَاتِ اَیْلَدُمْ اَنَلَه اَوْلَدَه کُتُوْرْدِی جَابِ حَقْدَنْ سَلَوْمِ غَزَا اَمْرِ اَنْدِی سَاکَه حَقِ تَعَالِیْ چُوْوَاقِیْغَا اَوْلَدِی بَیْغَمِرِ بُوْحَالَه یَدَا قِلْوَبِ مَدِیْنَه جَعْدِی دِزِیْلَدِی اَوْتُوْزِ بِلَه غَاَزِی اَحْکَا لَهَادِرْ اَتَلُوْ کَنْدُو یُوْرِ کَلُوْ	رَسُوْلِ حَقِ بَیْخَه بُوْیُوْرْدِی لَخْبَارِ هَمَانِ اِیْرِشْدِی جَبْرِیْلِ مَکْرَمِ کَلَه جَبْرِیْلِ دِیْدِی بُوْیْلَه پَسَاپِ کَلَه وَاْرَسُوْنِ قِیْصَرِ دِرْ سَاکَه مَوْدِ هَمَانِ اَمْرِ اَیْلَدِی اَوْلَدَه بِلَه اَلَه غَزَا دِرْ دِیُوْبِ اَحْکَا بَه قِیْغَرْدِی سَکَا شَخْ اَیْدِی بَیْمِ دِکَلَه نَدِرْ بَاکِرِ کَلَه بُوْکِ دَمِیْنَه جَمِیْسِی کَرِکَلُوْ

85b
 بگوهاشم تمامت آیت بیت از
 تمامت او تو را بچ بیت آدم اولاد
 کید هم مالکی سر لشکر آیدی
 بود رفوی اصح بیونب اولاکاه
 غزا ایتمیشدی هند اقلیمه
 بالوگوز قنبر پله کتیشیدی
 دیدی اصحابی را بی پیغمبری حق
 یلینیش سه اویج قایو عمر بدک
 دیدی پیغمبر الله او شن حاضر
 نه دیا لومیکه هر جنبش انوکدد
 توکل حقه طوتا لوم کید لوم
 چن بو نصی پیغمبر بیوردی
 علملر اجلون بوکلندی محمل
 قریشدن دایخی بندی آنچه روز
 است کوا اند بچه سیدم اولادی
 مد بندن رسول عزم آیدی کنیدی
 که اند دکلو لیدی حضرت شاه
 کتوره انلری سیدم دینیه
 که هند این سلمان انجشیدی
 علی یزومله دکلدر محقق
 بکینه دشمنک یزد دیر داک
 یزوم هر فعلو مون جمله قادر
 بتم دکل یخود صمه سنگدد
 نیسه امرحق آنی اید لوم
 هاندنم قالقدی لشکریو که کردی
 کجه کندز کیدوب منزل منزل

کوزنلر قیصر دیدیکله صاقین	ایرشید یلرحلب شهرینه یاقین
دمورطونلور بدزجه لکین	ارشدی اول محمد بیله لشکر
بورسمه پهلوانلر جله جیشی	کی هاشمی و کیمی فریشی
شورسمه لاله اورشیدی باغدر کر	یشی بیش بیک کیشی طاعدر کر
کوز پی ارمیوب باش ایکنج	بری بیک کیشیه آدمه دمنج
اولاری صانه صاقین قورقین	اکیشریای بیرر سکوسی وان
چون غافل اوتور رسی ای قهر	آنی دنج و اوزی دنج قانی سرور
وزی کی دتردی صار دیک بوز	چنکه قیصر ایشیدنی بوسور
قو کلور یی پانیه دیرلر	بلسی شاشدی و عقلی ایرلر
نه دکلودر اوغندن اریسه	دیدی محمد قیصر چرپسه
ولیکن کی بهادر لشکریش	دیلر اوتوز اوچ بیکر دریش
یه بود کلوچر نیک نه ایشید	کلورن دیدی قیصر از کیشید
یخود بنی برمدن این بیله	کلورن باکه قوشو صوره بیله

86a
 هَمَانْ اَمْرَ اِلْدِي اَوَلْدَمَنْ قَيْصَرْ
 اَوْنِ اِيكِي كَرَهْ يُوْزْ بِيكْ كُفْرِي دِي
 اَلَايِلَرْ بَغْلِيُوْبْ دُوْزْدِي كَشْكَرْ
 قَرَا صَحْبَقَلَرْ بِيْنِ جَكْدِي يُوْزْدِي
 بُوْرَسْمَهْ دُوْزْدِي كَشْكَرْ بِي
 هَمَانْ يُوْزْدِي قَرَشُوْمُضْطَفَايَهْ
 چُوْكَوْزْدِي قَيْصَرْ وَرُوْجُوْ كَشْكَمْ
 يُوْزْدِي جَمْلَهْ اَصْحَابَهْ بَغْلَامَرْ
 چَالْنِيْمِي كُوْسَلَرْ اَجَلْدِي عِلْمَلَرْ
 اَوْتُوْزْ اَوْتُوْزْ اَوْتُوْزْ اَوْتُوْزْ
 زَمِيْنِكْ بَرُقْتِي تُوْزْدِي هَوَايَهْ
 قِيْزَلْ بِيْشَلْ عَكْمُوْ دُوْزْدِي بَهَانْ
 قَهْلَرْ قَبْضَسِيْنَهْ اَلْ اَوْرُلْدِي
 دَمُوْزْ طُوْنَلْ طُوْنَلْدِي جَمْلَهْ كَشْكَمْ
 سِيْلَحْ طَاقِيُوْبْ آتَهْ بِيْدِي پُرْ كِيْنِ
 نَيْشْتَانْ اَوْلْدِي صَانْ سَكُوْ سَلَسَلَرْ
 صَنَائِيْنِ عَالِيْ اَمِنْ بَرُوْدِي
 قُوْيَهْ بِلْدُوْرُبْ يَرْ بِيْ يَرْ بِيْ
 رَسُوْلِ حَقْ چُوْنِ اِيْزْدِي اَوْلْ كَرَاهِيَهْ
 كَلُوْبِنْ قَرَشُوْ اِيْزْدِي بَرَايَرْ
 دَمُوْزْ طُوْنَلْ غَرَقْ اَوْلْدِي سَرَاهِيَهْ
 رِيْكَابْ اَوْسْتِيْنَهْ كَلْدِي هَبْ قَدَمَلَرْ
 هَوَايَهْ تُوْزْدِي جَمْلَهْ طِيْرُغْ طَاشْ
 صَدَايْ كُوْسْ اِيْرُوْبْ تَحْتْ شَرَاهِيَهْ
 سَكُوْزْدِي بِيْلْدِي دُوْزْدِي لَالَهْ زَارَهْ
 بُوْجَلْسِيْ اَوْنِيْلْدَنْ سَكُوْ قُوْرُلْدِي

تمامت جیش فیض دَن او کوردی
 هاندن نعره اوردی لَن عَباس
 اَلدَ ارضوایدن میدانه کلسون
 ایشیدوب نعر سن عَباس کُلدن
 هان بَرگا فرخیدن ایرشدی
 بهاد زکا فریدی غایت اول از
 قَلور عَباسه بر سکو حواله
 قشاعتدن طوتوبن آبی عَباس
 ایزکن قلیچله اوردی بیار
 آبی کوزخه فیض راه قیلدی
 هان ابر ایلدی بر پهلوان
 آنک باش دخی عَباس کسیدی
 چو بر نراون بیدی کافر بشی
 بنی هاشم هان میدانه کوردی
 بنم عی رسولی اهل و سواس
 دخی عی علیهم بلقو بلسون
 هان چلقندکی و اجیش معظّم
 بر ابر اولدی عَباسه دورشدی
 که رومن یوغیدی که بر ابر
 یاخود باشین ویز یا باشن آله
 هوا به اندی اولدم کوردی عَباس
 یر دوشندی ولوبن ایکی پان
 نولا جاعین اخرجونکله بیلدی
 مقابل اولدی عَباس زمانه
 بیلی بوکدی ویا بی بیضدی
 کسوب میدانه زین اندی کشی

876
 گوردی قیصر جیش سراسر
 دیدی فیض علیمیدر بطورن
 که بونجه چهلوانلری خسارت
 دیدیکر بوعلینک هم رسولک
 که بونلر این هاشمدر سراسر
 یوز پیر و زانی الدور زکر
 بودر ایش بیکو کی کجمله لشکر
 آلبه اورتیه و ازین قیرالوم
 ایشیدوب بوسوزی ایان قیصر
 چنکدر قضایدی لشکر یوردیکم
 بنی هاشم تمامت جنگه کردی
 اولن اصحاب قویچکه قرشیدی
 چالیدی کوس زنجونای اولدم
 که کینه اولدی آله برانبر
 بینینه واره نک بونین اوزن
 ادوبن ایلدی بیر حقارت
 اولوعوسی بودر بللق بیلک
 اولمیز کینه بونلر برابز
 بوسیدای لشیلن طولدور زکر
 قلد لوم بونلر بزجمله یکسدر
 بولار کد قترین شاهادرالوم
 همان امر ایلدی یوردیدی لشکر
 رسولک لشکرین جمله بورودی
 بولک بولک ایدوب کفار قردی
 اودین دشمنلریلین اورشیدی
 نه اولدی دیکله اولجنگی معظم

بِرُؤُكْ بَرَقَاتِ تَوَزَاوُلْدِي هَوَايَا	بُجَارِي قَانِ اِيْرُؤُبْ بَرُؤُنْ سَمَايَا
قَرَا بُولْتَدِي قَانُكْ بُجَارِي	قَرَاكِي اُولْدِي قَالِقَتَجَانِ بُقَارِي
يُوْزْدِي قَانِ اِجْنِدْ اِيْرُؤُنْ اَت	بَغْلِيْشْدِي اُولُزْ قَاتْ وَبَرَقَات
اَوْدَكْلُو قِرْعُونْ اُولْدِي اِنْسِنِ اِجْنِدْ	دِيْخِي اُولُشْ دَكْلْ بَرُجِيْسِرْ اِجْنِدْ
لَهْ خُوْدْ سَامْ سَوَارُكْ قَرْمَانُكْ	لَهْ خُوْدْ اِسْكَندَرُكْ يَا اَهْرْ مَانُكْ
بُونُكْ كِيِيْ زِمَانَهْ اِيْرُؤَمْدْ سِيْلَر	بُونُكْ كِيِيْ صَوَاشِيْ كُوْرُؤَمْدْ سِيْلَر
دِيْخِي اَدَمْ صَفِيْدَنْ بَرُؤَا قَدَمْ	نَدَكْلُو كِيِيْ صَوَاشِيْ اُولْدِي مُقَدَمْ
بُونُكْ كِيِيْ دِيْخِي جَنُكْ اَوْلَهْ مِيْشْدَنْ	مُحَمَّدْ كِيِيْ سُلْطَانْ كَلَمَهْ مِيْشْدَنْ
قُوْغَانْ يِيْرُؤُكْ سُلْطَانِ شَاهِي	مُحَمَّدْ دُرْ عَلِيْدَرْ نِيْلْ پِنَايِي
يَحْلَدْ وَلْتَلُو لَشْكُرْ دُرْ اَوْلُكْ شَكْر	حَبِيْبِيْ حَقْدَرْ اَوْلُكْ شَكْرْ سَر
مَرَا صَحَابْ اَوْلِيْشِيْدِي شِيْرُوْزْدَنْ	اِكْلَانْ يِيْدِيْ اَنْدَهْ قِيْمَتِ سَر
شُوْدَكْلُو اَهْلْ كُفْرُكْ اَقْدِي قَانِي	قِرْمِيْزِيْ كِيِيْزِيْ حَسَانِيْدُكْ جِهَانِي
زَمِيْنُكْ يُوْزِيْ لَهْ رَنُكْ طُوْنْدِي	عَجِيْسِيْ كَنْدُوْزِيْنِ اَوْلْدَمْ اَوْتُنْدِي

بشیدی هم لشییدی جمله صمرا
 جهان باشند بکشا اولدی قراکو
 اون ایکی کن یوز بیله جیشو کافر
 این کوزدی رسول آفرید
 دیدی یارب سنی ایشد زعیان
 مدد از کوزره ای قادر الله
 دعا ایدن این یوزینه سورده
 هاندن کلدی جبرئیل ایشدی
 دیدی با جبرئیل کافر قتی چوق
 دیدی جبرئیل حق ایدی سکو
 دعوت ایدون علیی کورسن
 دیدی با جبرئیل کفر قانی حیدر
 که بر بیلدن ایشمنز آله اتلو
 دخی وارد قجه کی ارتدی اوغوغا
 مختلر اولوبن اکو سیکو
 قواصحا بچوره آلدی آخر
 مناجات آیلدی اول نور دید
 بو کلدی جمله اصحابم بغایت
 هلدن ائتمه اصحابم بو کورا
 حقه سجد ایدون اوری طورده
 غزاک اکر دیوب کلدی کورشد
 علی هم یزومیکه اوش یله یوت
 بورسمه سین کوندر دی پیای
 علی بو کافرا ایشی بوزسن
 که هندوستان الین در اووز
 اندکلو یوز سه اول توتلو

قنن ایریشسز او مرد عالم
 دیدی جبرئیل سر چاغ کور اول
 مگر برفتم دپه واریدی اند
 دیدی کل یا علی امر اندی الله
 بلند ذوالفقار التند دلد
 هان شاه اول دپه اوزره بولند
 سله مودی رسولک حضرت نبه
 علیک الیدی رسول کامل انسان
 دیدی شاه یا حبیب الله مدر حال
 دیریکو اولدن کفر اهل غایب
 شکر اولحقه کور کوزدی کلک
 رسولک سوزنی دیکلدی حیدر
 قارشمش جمل ایوبین اورشور
 خبر نیجه ارشدن مردن آدم
 که حق ورمشدر که قوتی بول
 چقوب اوستینه احمد اولن مان
 هاندن دیدی لبیک قدرت الله
 اوکیجه بیکه قنبر اول شها قول
 علی کوز نیجه اردن سیک امید
 ارشدی چون محمد خذمتیه
 صفا کلک دیدی ای شاه مردان
 بکاء ضایله یچوندن بواحوال
 حقت امریکه اولدی سآله طار
 قلن احوال خود کوزدک وبلد
 نظر میدانه صالک کوزدی لشکر
 ارا وکلونی مقابل طور شور کر

لَشَنَ بَاشَن طُولَدِي وَ مِيدَانِ
 كَجَدِيدِ مَزْدِي رَقَانِ سَوَارِ
 اَوْنِ اِيكِي كَرِ يُوَزِيكْ اَهْلِ زَنَارِ
 قُچْنِ كُوَزْدِي بُوَحَالِي شَاهِ مَرْدَانِ
 صَنَاسِنِ رَعْدِ جَاغَرْدِي فَكَلَكْ
 صَنَايَكْ نَهْ فَكَلَكْ يُولُوَزْدِ دُشْدِ
 اَوغُنْدِي دُوشْدِي آتَدَنْ قِيَصَرُومِ
 قَلَنْ كَا فَرَكْ طُوْتَمَادِي اَلِي
 قُوْسِي قَالْدِي سَرَكْرَدَانِ وَ حَيَوَانِ
 دِ دِيلَرِ يُو كُوَجْدِي بَا فَلَكَارِ
 يَنَهْ بِنْدَزْدِ كَرِ قِيَصَرِي آتَهْ
 دِدِي قِيَصَرِ نَدُزْ بُو نَعْنِ اِيوَاهْ
 خَيْرِ آوَنْ دِ دِيلَرِ عَلِي كَالْدِي

اَقْرَحَرَادِ سِنَلِكِي رُولَنْ قَانِ
 جَرِ سِي قِيَصَرُكْ بَكْرُ حِصَادِهْ
 قُو شَتَمَشْ چَوْرَهْ بَاصْحَابِي يَارِ
 هَانْدَمِ نَعْنِ اَوْرْدِي شِيرِ يَزْدَانِ
 كِهْ عَقْلِي هُوَشْ قَلَادِي مَلَكَنْ
 ايشيدُوبْ كَا فَرَكْ بَغِي طُو شَدِ
 اَرِيدِي يُو رَكِي صَانَكَمِ يَزْمُوْمِ
 يَزْنَنْ قَالْدِي عَقْلِيلَهْ سِيلِي
 قُچْنِ اَيْلدِ كَرِ سَرُجَلَهْ اِي حَبَانِ
 يَهْ خُوْدُ فَرِيَادِي قَالْدِي مَلَكَلَرِ
 يُو اَسْتَرْدِي قِيَصَرِ دُوشْدِ يَانَهْ
 كِهْ طُولَدِي اُولُ صَدَادَنْ طَاقْ دَكَا
 مَحْتَدِ اَوْتِيَنَهْ يَارِي قَالْدِي

ایشیدب قیصر اولدم غصه نده
 هاندم اولار نلر اختیار
 وارنبا اولشکون اوستینه اید
 قچنگه ذوالفقاری شاه صرد
 برا چیمه صوی ایچینه بر آدم
 بومال کوردی کفر اهلی سراسر
 قچنگه جیش اصغر هب قیلدی
 علملر سرنکون اولدی و دشد
 قلن اصحابلری سرجله ای جان
 طاعلادی قیصرک الای صندی
 سوربار دینی اصحاب قویدی کتدی
 اودم قیصر اویوننده اوتلادی
 کویغلو کتوردیلر سراسر
 وزیر کریمه قاقیدی ایلندی
 یاپیشدی چکدی اولدم ذوالفقار
 برا و جندن کوب بشلدی قورد
 بشارتی بریدن بولردی
 بدی کز یوزین ادم قوردی اولدم
 قلن قچدی خورمادی براب
 قلن لشکر خود بوندن ایلدی
 قچ اودندن اول صحر اوتشد
 اولون هریری بریش نمران
 کونش اولدمن کیم مغربه اند
 کورک کیم شاهی اهلی کفر تندی
 طقوز بیک بولدشی دیری طوتلادی
 رسول اولند طوغوز ب براب

اوزانوب دىست قۇرت سفا مۇدا
 ارىشدى قىصرى قىزدى اتىدىن
 تىنكەم ساكن اولدى شىبوغوغا
 غنىمتا يىللە اولدى اولكاندن
 شودكلومال واريدى اولچىدىن
 انوك كىيى غزا اولمش دكلدۇر
 كۆرۈپ قىصرى شاھ ولايت
 رسولك يوزغ قىصر چو كوردى
 خجىل اولدى اول زغون پىشە سىندى
 اوزىنىك ديدۇركا ولما دى بىلدى
 دىدى مۇزى چوق كانل اسنان
 بو طغنا يىدن كىز اولدى سە طاهر
 اوردىكە باكە مەكتۇبك ايرىشدى
 يىششوب قىصرى اردىن اي جان
 بايلىدى قىصر اول شاھ ھىيىتىدىن
 قىلوك اول شىرك مالنى يىغما
 كى ھىج اولمش دكلدۇر زىماندن
 كى ھىج اولماش آدمىن بىرىدىن
 كىلى كىيى خۇدا رىكلىش دكلدۇر
 رسولك او كىنە قۇدى سلاوت
 بىشپى اشغا ايلدى طوزدى
 اولوب پىشمان ياوز اندىشە سىندى
 رسولك ايلىنىد سىمە قىلدى
 كرم كانىسىن ايت بىز قولە احسان
 بىم بىلم دكلدۇر تىكرى حاضىر
 نە بىلم كىم سعادىت ال وپرىشدى

کتور ددم سکا بن اقول ايمان
 غلوايدون اريدن بر مندن
 امان ويزکل بکا اي نور رحمت
 چو قيصر ديلدي غزون تماري
 مبارک کوزلري يا شيله هواند
 رسول الله دديکرم يا علي ستن
 هاندم نطقه کلدي اند حيدن
 ايمان کتور رسوله دخي وار اول
 سکا يکدن بکون قوتاره سين باش
 ددي قيصر ايا شاه ولايت
 سکا اول کتور مشدم بن ايمان
 اگر بن ظاهرا ايمان کتور ز ستم
 بني اولدم بر مندن قلدر ز لدر
 بکا مانع اوليدن جمله طغيان
 چقا رسر ز اوش آخر ستمدن
 سنکدن بوم آخر دن چو شفقت
 اشيد بچکن و مرسلر ايامي
 رحيم کوکل لويدي رحم قلدي
 نه در سين قيصر حقيقت احسن
 ددي بودر کلام سکا قيصر
 يته وار اقلو که شهر يار اول
 يکت سين وار دخي ياشه چچه ياش
 سنک حکمکن در وارم تمامت
 وليکن مانع اولدي اهل کفرات
 وارن ايجو تخته او نور ستم
 غلوي عام ايدون الدر ز لدر

هَانُ يُنَادِمُ بِيَرْوَمَ يَقَارُلُزْ
 اَكِي لَطْفَا اِيَدُو بِنِ وَيَرْوَسْكَ اَمَلْ
 وَيَرْوَمَ سِيْنِ يَدِي يَلَلِي خَرَا جِي
 بَرَا مَشُو كَيْشِيْمَ اَزَاد اَيْلَكْ
 سِرْءَ مَوْلُو دُكُو زَيْتِ الْمَرْمُزْ
 بِلُوْرَمَ بِنِ مُحَمَّدَ مُصْطَفَا يَ
 خَلُوْ قَمِ يُوْقَ بُوْسُوْرَمَ بِلُوْرَمَ
 اَشِيْدُوْرُوْ حَوَاجَهْ عَالَمِ بُوْسُوْرَمَ
 دِيْدِي حَيْدَرُ بُوِيْ اَزَاد اَيْلَكْ
 كُتُوْرِيْنِ اَوَّلِيْدِي يَلَلِي خَرَا جِي
 وَارَبِ بُوْكِيْنِ رُوْمَهْ قَيْصَرُ اَوَّلُوْ
 اِيْمَانِ نُوْرِيْ بَرَزْ كُوْكَلَنْ وَارْدَرْ
 رَسُوْلِيْ دَكَلْدِكْ چُوْنِ حَقْرِيْ شَاهْ

يَرْوَمَهْ بُوْدِي قَيْصَرُ دُرْگَرَلَرْ
 كِهْ كُوْكَلَنْ كُتُوْرَمَ سَاكِهْ اِيْمَانِ
 مَدِيْنَهْ اَيْلَدَمَ سِيْلَكْ بَا جِي
 بَغِيْشَهْ يُوْبِ صُحُوْبِيْ شَاهْ اَيْلَكْ
 اَزَلْدَنْ اَيْلَدُوْ كُوْرْ كَرْمُزْ
 دِيْ حَمْدُ سِيْنِ عَلِيْ الْمُرْتَضَا يَ
 كَرَالْدُوْرَبِ كَرَا زَاد قَلُوْرَسِيْزْ
 هَمَانْدَمَ حَيْدَرُ دَنْدَرْدُوْ بُوْرِيْ
 يَقْلِيْشِ كُوْكَلِيْ اَبَاد اَيْلَكْ
 طُوْنِيْسُوْنِ عَرَبْ بَرَجَلَهْ اَجِي
 عَبَسُوْ كَا فَرَاوْنِجَهْ بُوَارْ اَوَّلُوْ
 قَلْدَنْ مَرْدُوْدَهْ بَا قَرْسَكْ بُوَارْدَرْ
 دِيْدِي اَلِيَانِ قَيْصَرُ اَوَّلَعِلْ اَكَاهْ